

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבחר
עלוני השבוע

שונה שישית
גיליון מספר 612

וילך
תשפ"ו

שבת

אתווקים

לילדים חובדת העלוניס

חפשו את
חובדת העלוניס
לילדים
מבית דפוס
ספיד

מני קיסר ויליאם השקט

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
לחצו כאן

פנים מאירות 8 ירושלים
טל' 02-500-4569
So25004569@Gmail.com

ספיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
07:46	07:06	05:55	ירושלים
07:43	07:08	06:10	בני ברק
07:45	07:07	06:01	חיפה
07:44	07:08	06:10	אשדוד
07:45	07:07	05:54	בית שמש
07:45	07:08	06:12	קרית גת
07:45	07:06	06:03	נוף הגליל

Pancake Welcomes You

ארוחות בוקר עשירות,
Welcome Package
ומארזי פינוק מתוקים
לילדות, לאורחים,
ולרגעים של חופשה
מושלמת.

Pancake
יוקרה בטעם

pancake9460@gmail.com

להזמנות: 0548459460

ארוחות בוקר _ מארזים מפנקים _ ערכות ארוח _ כנסים וימי גיבוש
כל המוצרים בהכשר העדה החרדית והרב לנדא _ שרות משלוחים לכל חלקי הארץ

פני עין חמד

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב
שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רוני
מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים
ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי
יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה
רון אברהם וב"ב קסיר אפרים וב"ב
רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית
נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב
יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים
שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב
י.מ.י.ש כדורי נתנאל בן ג'ניה
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב
דני בן שושנה

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי
תרצה בתיה בת ימנה ניט יוסף בן רוחמה
אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ניה
אנאל חביבה בת שולמית לאה בת תמר
מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו
טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה
שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית
שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית
אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי
סיון רבקה בת אלן אסתר יניב בן פרידה

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרי בן ימנה
אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי
סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית
דניאל בן שרה אושרית בת שושנה
נעמה בת יפה דגנית בת שושנה
אסף בן סופיה מיטל בת שושנה
לימור בת פרידה דרור בן סופיה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא
ימנה ניזרי בת טסה- בריאות ואריכות ימים
מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים
סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים
אורן בן אסתר דינה בת מזל
נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל
שירה שילת בת אורי אפרים בן שרה
ליביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה
מוריה בת רחל ברכה חנום בן כיריה
יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה
משה בן דנימה עינת בת רחל ברכה
רפאל משה בן רחל נטע רותי בת פלורה
רחל ברכה בת פדילה דליה קסנש בת דגטו
רונית בת סבריה יצחק בן חנון
רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל
בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט
נעמה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה
נעם אלימלך בן אושרית- ר"ש ובריאות איתנה
לימור בת פרידה יניב בן פרידה
מאיה בת עדי אורן בן פרידה
יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות
ימים יוסף יצחקאל בן אסתר
שירה ברכה בת מלכה חיה

העלון מוקדש לעילוי נשמת
משה בן גורג'יה ז"ל

לעילוי נשמת
תמר פורטונה בת מיסה ע"ה

לרפואה שלימה
לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
נועה בת אסתר
ולילד אורי חיים בן שלי

פְּרָשַׁת וַיִּלָּךְ - שַׁבַּת שׁוֹבָה- עַד שִׁירְצָה אֶת חֲבִירוֹ

"עֲבֹרֹת שְׁבִין אָדָם לַחֲבִירוֹ - אִין יוֹם
הַכְּפוּרִים מְכַפֵּר, עַד שִׁירְצָה אֶת חֲבִירוֹ"
(יומא פרק ח', משנה ז')

מפליאה במיוחד עדותו של הגאון רבי לייב הכהן, בנו של הגה"ק הצדיק הרב ישראל מאיר הכהן מראדין, מרן ה'חפץ חיים' זיע"א. מרן ה'חפץ חיים' פעל אצל מדפיסי המחזורים לשנות את הסדר בתפילה זכה הנאמרת בקהילות רבות טרם כל נדרי, שכן בנוסח המקורי מופיע חלק הווידוי על ענייני בין אדם לחבירו והמחילה לזולת רק בסוף התפילה.

הרבה פעמים אנשים לא מספיקים לסיים את התפילה הארוכה עד תומה וכשהם באמצע, כבר החזן מתחיל את תפילת 'כל נדרי'. לפיכך השתדל שידיפסו חלק זה בתחילת התפילה שיהיו הכל מספיקין לאומרה. בכמה דפוסים קיבלו את הצעתו והדפיסו כך.

כן הזהיר הרה"ק הרב שלום פרלוב מקוידנב זיע"א בספרו 'משמרת שלום' (סימן מ"ב אות ב'), שאף אלו שאין נוהגים לומר כל לילה את נוסח 'הריני מוחל לכל מי שהכעיס והקניט אותי' יזהרו מאוד לאומרה בליל יום כיפור כדי שיהיו בני ישראל נקיים מכל רבב.

בברכת שבת שלום וכתובה וחתימה טובה
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
רב קהילת 'עין חמד'

מה נעלות וטהורות הן אותן שעות בטרם פורס יום הכיפורים כנפיו עלי תבל, כאשר כל החומות החוצצות בין הלבבות מתמוססים כלא היו וזיקה של חיבה מחברת ומקשרת לבבות ישראל כאחד.

גם אם חלילה נוצרה טינה כלשהו בימי החולין בין איש לרעהו, הרי שבשעות אלו נוצקת רוח טהרה על הכל, וכל אחד משתדל לפייס ולרצות את חבירו בעוז ותעצומות בכדי לגשת ליום הקדוש בשנה עם נשמה זכה וממורקת.

הלא כך קבעו חכמינו: "עבירות שבין אדם למקום- יום הכפורים מכפר; עבירות שבין אדם לחבירו- אין יום הכפורים מכפר עד שירצה את חבירו" (יומא פרק ח', משנה ז').

רבינו אליעזר פאפו זיע"א (ה'פלא יועץ') כותב בספרו 'יעלזו חסידים': "אני רגיל לומר דברי כיבושין בבית הכנסת בליל יום הכיפורים ולעשות שיאמרו כולם בלב שלם קודם אמירת 'כל נדרי' סדר 'הריני מוחל וסולח'. אולי יש תקווה שלא תהא נדחית תפילת יום הכיפורים כי היא חיינו".

בספרו 'בית תפילה' אף מופיע נוסח וידוי מיוחד שייסד לומר בפני שלושה ובתחילתו נאמר בין הדברים:

"ובהיות כי הודיעונו חכמינו, שבעבירות שבין אדם לחבירו לא יאבה ה' סלוח לו עד שימחלו זה לזה, על כן תחילת כל- הריני מוחל וסולח לכל מי שהכעיס והקניט אותי".

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב
לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה

להצלחת ולרפואת כל עם ישראל

פניני עין חמד פרשת וילך ה' תשרי ה'תשפ"ו

שואל ומשיב בהלכה - יום כיפור

מחן הלכות יום הכיפורים?

אלה:

תשובה:

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי ראש בד"ץ 'כשרות בישראל':

בתפילת שחרית בערב יום כיפור לא אומרים תחנון וכן נוהגים לעשות התרת נדרים. לא עושים מלאכה בערב יום כיפור. העושה מלאכה אינו רואה סימן ברכה לעולם. מנהג טוב לטבול במקווה בערב יום כיפור (ללא ברכה). מי שלא יכול ללכת למקווה, ישפוך על עצמו שנים-עשר וחצי ליטר מים. אם גם את זה לא יכול לעשות, ישהה תחת הטוש במקלחת עד שישער כמות של 12.5 ליטר.

יום כיפור לא מכפר על עבירות שבין אדם לחבירו עד שיפייס את חבירו. אדם שביקש מחילה וחבירו לא רצה למחול לו, יחזור לבקש מחילה עד שלוש פעמים ובכל פעם יקח איתו שלושה אנשים. אם חבירו עדיין מסרב למחול לו- הוא לא חייב לפייסו. אם הוא צריך לפייס את רבו, יחזור אפילו אלף פעמים עד שיפייס את רבו.

מכל מקום לא יהיה אכזרי מלמחול. **כל המעביר על מידותיו - מעבירים לו על כל פשעיו.** חובה קדושה לבקש סליחה מהוריו ורבותיו. בעל ואישה ימחלו זה לזה. טוב שיאמר בפיו: "אני מוחל וסולח לכל מי שחטא כנגדי בין בגופי ובין בממוני".

נוהגים להתפלל תפילת מנחה בעוד היום גדול כלומר בשעה מוקדמת. בתפילת העמידה לאחר שיאמר את הפסוק "ה'י לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהִגִּיין לְבִי לְפָנֶיךָ ה' צוּרִי וְגֹאֲלִי" (תהילים י"ט, ט"ו) יאמר וידוי 'על חטא' כפי שנדפס במחזורים. יש נוהגים ללקות ל"ט מכות ברצועה כדי שמתוך כך יתן אל ליבו לעשות תשובה.

ילך לביתו ויאכל סעודה מפסקת. יש לפרוש מכל חמשת העינויים: אכילה, שתיה, רחיצה, נעילת נעלי עור ותשמיש המיטה לפני שקיעת החמה. (מצווה מן התורה להתחיל בכל דיני התענית לפני שקיעת החמה. ראוי לנהוג כך לפחות רבע שעה לפני שקיעת החמה).

מצווה להדליק נרות לכבוד יום הכיפורים. לפני ההדלקה יש לברך "אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל שַׁבָּת וְשֶׁל יוֹם הַכִּיפּוּרִים". בנוסף יש להדליק נר נשמה, שכן הבדלה נעשית על נר שדלק כל היום. אין לברך על ההדלקה ברכת 'שהחיינו' אלא רק לאחר חליצת נעליים, מכיוון שבברכת 'שהחיינו' מקבל על עצמו קדושת יום הכיפורים. נוהגים להתעטף בטלית לפני שקיעת החמה (כדי שיוכל לברך עליה) ומתפללים את כל תפילות יום הכיפורים בטלית כדי שיתפלל בכוונה.

הכל חייבים להתענות ביום כיפור. גם נשים מעוברות ומניקות חייבות להתענות. אסור לרחוץ במים ביום כיפור. אפילו להושיט אצבע במים אסור. לא אסרו אלא רחיצה של תענוג, אבל אם ידיו או שאר גופו היו מלוכלכים- מותר לרחצם מכיוון שאין זו רחיצה של תענוג. לא ישטוף את פניו ולא את פיו. ביום כיפור בשחרית יטול את ידיו לסירוגין עד סוף קשרי אצבעותיו בלבד ויברך על נטילת ידיים.

מעשה קטן והשלכותיו

אחד הבחורים המעולים בשיבת הגאון ר' אהרון קוטלר זצ"ל ראש ישיבת לייקווד בארה"ב ניגש אליו וסיפר בזעזוע כי תקופה ארוכה תוקפים אותו הרהורי כפירה נוראים וכעת הוא שוקל להמיר את דתו ולהתנצר. ראש הישיבה התחלחל עד עמקי נשמתו ולא ידע את נפשו מרוב צער ודאגה. הוא שוחח עם התלמיד ארוכות, שלח את המשגיח שינסה להשפיע עליו ופעל בכל דרך אפשרית על מנת לשנות את דעת התלמיד אבל ללא הועיל, אותו עילוי היה ממש נחוש בדעתו ללכת לכנסייה ולהמיר את דתו. ראש הישיבה החליט לפנות אל הרה"ק ר' אברהם יהושע העשיל מקופשיניץ זיע"א כדי להתייעץ איתו בנוגע לאותו בחור. תשובת הרבי היתה מפתיעה ביותר: "אני מציע שתבררו כיצד הוא מכוון את השעון שלו".

ר' אהרון לא הבין את פשר דברי הצדיק ר' אברהם יהושע. מה שייך כיוון השעון להרהורי הכפירה של הנער? אבל הוא ידע שהרבי אינו מדבר דברים של מה בכך. הוא קרא לתלמיד שיגיע אליו ושאל את הבחור כיצד הוא מכוון את השעון שלו. התשובה של התלמיד היתה מדהימה: "מצאתי דרך לכוון את השעון באופן שיהיה מדויק ביותר, מדי בוקר בשעה שבע בדיוק מצלצל פעמון הכניסה הנוצרית מול חדרי, מיד כשאני שומע את הצלצול, אני מכוון את השעון שלי". (בזמנם השעון הפשוט בכל יום היה צריך לכוון אותו). ראש הישיבה הזדעזע לנוכח תשובת תלמידו. עכשיו הוא הבין את דברי הרבי וגילה את הסיבה לשגעונו של הבחור. הוא רכש עבור אותו תלמיד שעון חדש שלא יהיה צורך לכוון אותו והתנה איתו שמהיום גם אם ירצה לכוון את השעון, יעשה זאת רק על פי שעון הישיבה. הבחור התיישב בדעתו ונשאר ללמוד בישיבה עד שלימים הפך לאחד מגדולי ישראל. מכאן נראה עד כמה יכולה הטומאה להותיר רושם בנפש האדם וכמה יש להתרחק מכל רוח רעה שהרי גם לדברים חיוניים יש השפעה מאוד חזקה (מעובד מתוך 'תורתך שעשועי')

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

יש לך תפילין ללא שימוש? אל תפספס הזדמנות לעשות בהם מצווה גדולה!!!

ארגון 'קשר של תפילין' ידאג לאסוף, לבדוק ולחדש את התפילין ולמסור למתחזקים ואנשי ביטחון שרוצים להניח. 0556773965

העלון נמצא בחובות גדולים. בעל בית-הדפוס העלה את מחיר ההדפסה בבת אחת ב-220 ₪ לכל הדפסה

מי שיוכל לעזור, תבוא עליו ברכת טוב. למעוניינים לעזור נא להתקשר 052-7652084 או לשלוח מייל PnineEH@gmail.com

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים- הצדיק הרב יעקב ענתבי זצ"ל

הצדיק הרב יעקב ענתבי זצ"ל- המשפחה במקור היא מספרד. בזמן גירוש ספרד ראש המשפחה הצדיק רבי רחמים החליט לעבור לחאלב, כך רבינו נולד בשנת ה'תקמ"ז (1787) בחאלב. כבר בגיל צעיר כבר התפרסם שמו של רבינו כחריף ובקי. לאחר נישואיו עבר לדמשק. כשהיה כבן עשרים-ושתיים שנה התמנה לרבה של דמשק שבסוריה. בתפקיד זה כיהן במשך כשלושים שנה.

בימיו, התחוללה שערורייה גדולה סביב פרשת ירושת וחלוקת כספי השר רבי חיים פרחי, הפרשה הסעירה את בתי הדין בסוריה, בטורקיה ובארץ ישראל, ולוותה בחירופים וגידופים, וגם הלשנות לשלטונות נגד רבינו. רבינו קיים בעצמו "לא תגורו מפני איש", דן דין אמת לאמיתו וגם פרסם 'כתב סירוב' נגד אחיו של השר שסירב לקבל את הכרעת הדין. ביום שישי ה' אדר ה'ת"ר (1840) כומר בשם באדרי תומא ומשרתו נעלמו. שונאי ישראל העלילו על היהודים שהם רצחו אותם כדי להשתמש בדמם לאפיית מצות. השלטונות אסרו בבית הסוהר את רבינו ואת ראשי הקהל. הם עינו אותם בעינויים קשים ומרים במשך כחצי שנה כדי שיודו שהם רצחו את הכומר ומשרתו. לאחר מאמצים רבים של השר משה מונטיפיורי רבינו שוחרר.

מיד לאחר מכן החליט לעזוב את דמשק ולעלות לירושלים. ביום ב' אדר ה'ת"ר"א (1841) יצא מדמשק. כשהגיע לארץ הראשון לציון הציע לו לשמש במקומו אבל רבינו סירב. בירושלים, פעל להסכם בעניין החובות של עדת האשכנזים לעדת הספרדים, והביא לשלום וקירוב לבבות ביניהם.

נפטר ב-ז' תשרי ה'ת"ר"ז (1846). חי כ-59 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים. על מצבתו נכתב: 'הרב הגדול המפורסם בקדושתו וחסידותו שמסר עצמו גופו ונפשו וקידש שם שמים ברבים, וסבל זמן רב כמה עינויים ויסורים קשים ומרים בלי שיעור על העלילה הרעה הידועה אשר בכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו ונתקדש שם שמיים ברבים בשנת ה'ת"ר (1840) בהיותו רב ומו"ץ בעוב"י דמשק יע"א'. קברו התפרסם כמקום המסוגל לישועות. בספר 'עוד יוסף חי' הובא בשם מגידי ירושלים, שכל המתפלל בזמנים מסוימים, בשלושה קברות צדיקים הטמונים בהר הזיתים והם 'אור החיים' הקדוש, הרש"ש, ורבי יעקב ענתבי בעז"ה יפקד בזרע קודש של קיימא'.

סבא (מצד אביו): ר' יצחק (כיהן כרבה של חאלב. מח"ס 'בית אב'). **אביו:** ר' דוד. **בניו:** רבי משה חיים (מרבני ירושלים), רבי יוסף (מרבני קהיר שבמצרים). **בנותיו:** מרת מרחבא (נישאה לנכדו של ר' חיים פרחי), מרת אסתר (נישאה לחכם רפאל יצחק ישראל אב בית הדין הספרדי בירושלים). **מספריו:** **יאביר יעקב**- שו"ת (מופיע בסוף הספר 'באור החיים' של הרב חיים כפואי). חיבר פזמונים רבים שיהודי דמשק שרו בימי חג ומועד **זכור לאברהם**- ישוב רבינו על קושיית ה'מגן אברהם' בהלכות פסח.

פרק מרכזי בחיי רבינו היתה 'עלילת הדם בדמשק'. ביום שישי ה' אדר ה'ת"ר (1840) כומר בשם 'באדרי תומא' ומשרתו נעלמו. שונאי ישראל העלילו על היהודים שהם רצחו אותם כדי לקחת את דמם לאפיית מצות. השלטונות אסרו בבית הסוהר כמה מראשי הקהל ובראשם רבינו. הם עינו אותם בעינויים קשים ומרים במשך כחצי שנה, כדי שיודו שהם רצחו את הכומר ומשרתו. הסבל הנורא שעבר רבינו אינו ניתן לתיאור ומה הם עברו בין כותלי הכלא. לא פעם הם העדיפו את המוות מחיים. השלטונות גם אסרו להודיע על דבר המאסר למישהו מחוץ למדינה, עד שאחד מיהודי העיר, רבי אליהו די פיג'וט, התחפש לגוי וכתב מכתבים רבים שהרעישו את העולם היהודי. המהלך שלו הביא להתערבותם של משפחת 'רוטשילד' ושל השר משה מונטיפיורי. הם פעלו ללא לאות עד שהוציאו את רבינו וחבריו מאפילה לאורה. היה זה ביום ח' אלול ה'ת"ר, יום זה נקבע ליום שמחה בקרב יהודי דמשק, ונהגו שלא לומר בו תחנון.

לימים, השר מונטיפיורי את רבינו פגש. הוא אמר לו שאי אפשר להאמין שעברו עליו יסורים קשים כאלו, יותר מיסוריהם של עשרה הרוגי מלכות. בוודאי שיש סוד בדבר. הוא ביקש מרבינו שיגלה לו את הסוד. רבינו השתמט מלענות, אבל לאחר הפצרות רבות, **רבינו ענה שהוא ניצוץ משיח בן יוסף, והצורר שייסר אותו הוא ניצוץ של ארמילוס הרשע, ואותה עת היתה ראויה לגאולה, אלא שמידת הדין קטרגה, וזמן הגאולה נדחה והתגלגלה העלילה.**

לאחר ששחררו אותו מבית-הכלא בדמשק רבינו החליט לעזוב את דמשק ולעלות לירושלים. ביום ב' אדר ה'ת"ר"א יצא מדמשק. על בואו של רבינו לירושלים, רבי דוד לניאדו מספר: "שמעתי מחכם זקן ממשפחת ענתבי, קודם שהגיע רבי יעקב ענתבי לירושלים הרב הראש"ל הגאון רבי יהודה נבון (בדעה אחרת הרב חיים אברהם גאגין) ראה בחלום שאמרו לו: 'יעקב אבינו בא לירושלים ואתה שוכב על מיטתך?'. הוא לא הבין מה פשר החלום ומה פתרונו. השכם בבוקר הלך לבית המדרש לישיבה ואמר לחכמים, בלילה הזה הראוני בחלומי שיעקב אבינו בא לירושלים ולא ידעתי מה החלום ומה פתרונו. ענה לו חכם אחד מחכמי הישיבה: "זה פתרונו, שמעתי שהרב החסיד הקדוש רבי יעקב ענתבי שהתייסר ייסורים קשים ומרים בא כעת לירושלים". הראש"ל והרבנים התאספו כולם ויצאו לקראתו. כאשר רבינו הגיע, הראש"ל פשט את המצנפת שלו ורצה לשים על רבינו. רבי יעקב לא רצה בשום אופן ללבושה את המצנפת ואמר לו: "חס וחלילה, די לי, עמי היתה ושלחתי, ברוך ה' יצאתי ידי חובתי עם הרבנות והציבור שתהילות לה' יתברך נכנסתי בשלום ויצאתי בשלום. באתי לעבוד את ה' בשוב הדעת ובישוב טוב בירושלים בהשקט ובטח. ומי שאמר לעולמו די הוא יאמר לצרותינו די. עכשיו אני פטור מעול הציבור בשמיים ובארץ. אכלתי, לקיתי ושילמתי, גבר עלי חסדו שזכיתי לבוא לירושלים לחיים טובים ולשלום. אכ"ר".

הנהגותיו של רבינו היו בפרישות וחסידות. לאחר פטירתו, בני ביתו סיפרו, כי בתקופת ימי השובב"ם היה צם במשך שישה ימים רצופים. בשבת היה אוכל את שלושת הסעודות ולאחר ההבדלה היה טועם כזית בלבד "למלוה מלכה".

שנה אחת לאחר שביקר ברכת האילנות, התייבשו כל העצים, מאחר שבברכתו ביר את כל ניצוצות הקדושה שהיו בהם.

מחשבה על הזולת

מספר ניסיונות נוספים להעביר את רוע הגזרה הם הבינו כי הבת עקשנית מאוד וזו הבקשה שלה.

האבא נאלץ לקחת את מכונת התספורת. הוא העביר אותה למצב אפס וגילח לבתו את כל השיער שלה תוך כדי שהוא מתחיל לבכות והאמא איתו.

הם לא יכלו לחזות בילדתם מגולחת. מעשה זה גרם להם צער רב! כאשר הילדה הביטה במראה היא גם התחילה לבכות וביקשה מאמה מטפחת.

היא הסבירה שהיא לא יכולה כך לצאת מהבית! האם נתנה לה מטפחת. ההורים לא ישנו כל הלילה מרוב צער על הבת! **בבוקר הילדה ביקשה מאביה שיקח אותה ברכב לבית-הספר כי קשה לה נפשית לנסוע כך באוטובוס.**

האבא שאל את הבת: "מה חשבת לעצמך כשעשית את זה?!" אנחנו התחננו בפניך שלא תעשי את זה ואת בכל זאת התעקשת!". הילדה שתקה ואביה לקח אותה לבית הספר.

הוא ליווה אותה עד לשער. פתאום אברך אחד הגיע עם בתו שגם היא קרחת ועם מטפחת על ראשה. שתי הבנות התחבקו והאב שאל: "מה הולך כאן, האם זו האופנה החדשה של בית-הספר?".

האברך משך את האב לצד ואמר לו: "תקשיב לי טוב, אם יגידו לך שבדור שלנו אין למשיח למי לבוא, אז תגיד לו, **שהבת שלך יכולה להביא את המשיח**".

"הבת שלי? למה?". האברך הסביר: "הבת שלי חולה במחלה הארורה. בגלל כל הטיפולים הכימותרפיים נשר לה כל השיער. היא לא היתה מוכנה לבוא לבית הספר".

"הבת שלך הצדיקה, כל יום מדברת איתה. מנסה לשכנע אותה להגיע לבית הספר. היא סיפרה לה שהיא דיברה עם כל החברות וכולן יתייחסו אליה שווה בשווה".

"הבת שלי לא היתה מוכנה לשמוע, אבל הבת שלך לא ויתרה. היא שאלה את בתי: 'אם תהיה מישהי כמוה בלי שיער ועם מטפחת, האם היא תגיע לבית הספר?'".

"בתי השיבה שאם תהיה עוד ילדה כמותה יהיה לה ביטחון לבוא. אתמול הבת שלך התקשרה לבת שלי ואמרה לה שהיא מחכה לה בבית הספר. גם היא עם שיער אפס ועם מטפחת".

"הבת שלי הסכימה להגיע לבית-הספר אחרי הרבה זמן שהיא נשארה בבית. כל זאת רק בזכות הבת שלך. אז אם מישהו ישאל אותך, אם המשיח צריך לבוא או לא? תשיב לו **שהמשיח צריך לבוא, בזכות הבת שלך, שהיא מקיימת את 'נושא בעול חבירו' ברמה הכי גבוהה שאפשר!**"

להלן סיפור מופלא ביותר על ילדה ממנה ניתן לראות עד כמה היא חשבה על החברה שלה ומה היא היתה מוכנה לעשות למענה.

ילדה אחת בארה"ב סבלה מעודף משקל. הוריה חשבו מה לעשות. זה לא היה רק עניין של מראה חיצונית וכיצד חברות שלה יתייחסו אליה.

הילדה עשתה בדיקות דם והתוצאות היו חריגות מאוד. המשקל העודף היווה גם בעיה של בריאות. הרופא אמר להורים שהם חייבים לדאוג שהילדה תוריד במשקל.

הם חשבו והתייעצו עם הורים אחרים, עם תזונאית ועם אנשים נוספים בתחום. הם שמעו שיש דיאטת מלפפונים. הדיאטה היא שאותו אדם המבקש לרדת במשקל עליו לאכול במשך חודש שלם רק מלפפונים. אנשים שהתנסו בכך העידו כי ירדו במשקל מספר קילוגרמים עודפים. (כמובן יש צורך להתייעץ עם רופא ועם דיאטנית לפני שעושים דיאטה)

האב קנה מלאי של מלפפונים וקיווה שזה יעזור לבת שלו. כעבור יומיים האבא נכנס לחדר של הילדה וראה **בחדר שקיות ריקות של חטיפים**.

האבא אמר: "בתי, למה את עושה זאת לעצמך?". הבת השיבה בצער: "'אני לא יכולה אבא. אתה יודע מה זה לאכול יומיים רק מלפפונים?'".

"אבל המצב הבריאותי שלך מסוכן. אסור לך לאכול חטיפים. את חייבת לרדת במשקל". הבת השיבה: "קשה לי אבא לאכול רק מלפפונים". האב חשב וכדי לתת לה איזה תמריץ הציע שאם היא תתמיד בדיאטת המלפפונים חודש שלם, הוא מוכן לתת לה כל מה שתבקש.

הבת שמעה ושאלה: "כל מה שאני רוצה?". "כן, מה שאת רוצה". הילדה עמדה במבחן במשך חודש שלם והצליחה להוריד ממשקלה כמה קילוגרמים טובים.

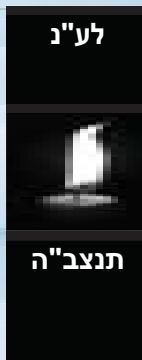
האב התפעל ושאל אותה: "עמדת במשימה בכבוד, הבטחה זו הבטחה. מה את רוצה לקבל?". הילדה אמרה בפני ההורים:

"אני יודעת שהבקשה שלי תשמע מוזרה, אבל הבטחתם לקיים את כל מה שאני רוצה, אז תכבדו בבקשה את בקשתי. אני רוצה שתגלחו את שיער ראשי".

ההורים שמעו את הבקשה המוזרה והאבא אמר בקול: "בשום פנים ואופן. אין מצב! תבקשי כל דבר אחר וניתן לך אותו. אבל את הבקשה הזו אי אפשר לקיים".

"אבא! אתה הבטחת! אני עמדת בהתחייבות שלי. עכשיו אתה צריך לעמוד גם בהבטחתך". ההורים היו בהלם. לאחר

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב יצחק בן רחל ז"ל	הרב יצחק בן רחל ז"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	יצחק בן ברוק דב ז"ל
יצחק יצקן בן רחל ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה	יצחק בן ברוק דב ז"ל
אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל	יצחק בן ברוק דב ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל	יצחק בן ברוק דב ז"ל
מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל	יצחק בן ברוק דב ז"ל
יוסף בן מרים נוסרת ע"ה	מסודי בת חביבה ע"ה	חוזה בת יעקב צבי ע"ה	יצחק בן ברוק דב ז"ל
יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	יצחק בן מישא אסתר ז"ל	יצחק בן ברוק דב ז"ל
אביגדור בן ג'ולי ז"ל	יוסף בר סעדה ז"ל	ברכה בת נעמי ע"ה	יצחק בן ברוק דב ז"ל
רחל רפאת בת השמת ע"ה	שלום בן אסתר ז"ל	יעקב בן נעמה ז"ל	יצחק בן ברוק דב ז"ל
מרים בת שרה ע"ה	אריה בן מרים ז"ל	דוד יצחק בן פרחיה ז"ל	יצחק בן ברוק דב ז"ל
פיבי מלכה בת מזל ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעמה ע"ה	יצחק בן ברוק דב ז"ל
נעמי בת כותן ע"ה	אילנה (מחורזה) בת שרה ע"ה	אליאור בן פרידה ז"ל	יצחק בן ברוק דב ז"ל
משה בן רוזה ז"ל	מאיר בן נעמי ז"ל	שושנה בת נעמי ע"ה	יצחק בן ברוק דב ז"ל
סעדה בת בסה ע"ה	שפרה בת נפסיה ע"ה	בנימין בן דב ז"ל	יצחק בן ברוק דב ז"ל
בתי (מרדה) בת שמחה ע"ה	שרה גבראלי בת נאוה ע"ה	כל נשמות עם ישראל	יצחק בן ברוק דב ז"ל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	הרב חיים בן רחל ז"ל
רחמים בן רחל ז"ל	אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
ר' עזריאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	שמואל בן רבקה ז"ל	ר' עזריאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
אביחי בן אסתר ז"ל	יצחק בן אסתר ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל
יצחק בן פנינה ז"ל	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	יצחק בן פנינה ז"ל
חי יצחק בן קלרה ז"ל	קסאני בת דגיסו ע"ה	חי יצחק בן קלרה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה	שרה בת נרקיס ע"ה	אסתר בת נעמי ע"ה
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	יעקב בן סלימה ז"ל	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
אורה בת נעמה ע"ה	ספירנס תקווה בת נעמה ע"ה	אורה בת נעמה ע"ה
מישא אסתר בת זרהה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	מישא אסתר בת זרהה ע"ה
מסעוד בן יקוט ז"ל	עפפת בת השמרת ע"ה	מסעוד בן יקוט ז"ל
רחמה בת מסעודה ע"ה	חיים חמוטל בן רינה ז"ל	רחמה בת מסעודה ע"ה
סעידה בת תופחה ע"ה	ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל	סעידה בת תופחה ע"ה
אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל	נעימה בת שרה ע"ה	אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל

שנה לצאת העלון

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

גליון מס' 1234

מערכת "שמעו ותחי נפשכם"
מברכת את קוראי העלון ואת
עם ישראל בצום קל וגמר
חתימה טובה!

וילך - יום כיפור - ה' תשרי תשפ"ו - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

תורה מלשון הוראה הוראות למעשה על פי השל"ה הקדוש

הוראה למעשה

ד צוה לכתוב כל אחד מישראל ספר תורה לעצמו.

המקור בפרשה: "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל." ובזה נשלמו תרי"ג מצות. ורמזו גם כן מצות התשובה בפרשת נצבים בפסוק (שם ל, יא) כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום, וכמו שכתב הרמב"ן.

ועל זה הענין באו אלו שתי המצוות. אחת מצות הקהל, יהיו כולם ביחד אנשים ונשים וטף לשמוע התורה, כי כולם נפש אחת. אחר

כך בא הציווי על כל יחיד ויחיד שיכתוב ספר תורה לעצמו, וזה כל זמן שישראל עושין רצונו של מקום אזי דברים בו בכלל ובפרט, ושחם ושלוש חוטאים, אז עמהם אל נכר, רצונו לומר שהולכים אחר יצר הרע הנקרא אל זר. וכמו שאמרו רבותנו על פסוק (שבת קה, ב) על פסוק (תהלים פא, י) "לא יהיה בך אל זר" וכו'.

ועל זה נתן השם יתברך תקנה על ידי התשובה.

הוראה למעשה

האדם צריך לתת צדקה וחסד לכל דיכפין

ולכל דצריך, ולא להסתפק בזה שהוא מפרנס בניו ובנותיו הקטנים, ולמרות שאמרו חז"ל על הפסוק "אשרי שומרי משפט עושה צדקה בכל עת": "זה הזן ובנותיו הקטנים" (כתובות נ' ע"ב) אף על פי כן אל לו להסתפק בזה.

המקור בפרשה: "ואל יבא בכל עת אל הקודש" – "בזה שהוא מקיים" – "עושה צדקה בכל עת" בכך שהוא מפרנס בניו ובנותיו הקטנים, עדיין לא בא אל הקדש, רק על ידי שיפרנס גם אחרים יבוא אל הקודש". (הרה"ק ר' אורי המכונה השרף מסטרליסק זי"ע).

נקי הדעת שבידו של

הוי גולה למקום תורה

פנימה חשב שזה בבחינת "שיר מזמור לעתיד לבוא", ושכעת אין אפשרות להגשמת משאת נפשו.

פעם הבחינה בו רעייתו שהוא עצוב קימעה. מלבו נפלטה אנחה קלה. היא שאלה אותו בחרדה: "מה לך, על מה אתה נאנח"? הוא סיפר לה על המחשבה שעברה במוחו לנסוע ללמוד תורה ביפו, דבר שיעזור לו מאוד, אלא שזה נראה לו בלתי מציאותי. להפתעתו המוחלטת ענתה לו רעייתו הצדקנית: "אם אתה חושב שבדרך זאת תוכל ללמוד ולהתעלות יותר, אני מוכנה ומזומנה לשאת על שכמי את עול הבית, ולאפשר לך לנסוע כרצונך הטוב".

הוא שמע את הדברים, אך לא האמין למשמע אוזניו: האמנם? האם אכן אשתו מוכנה בלב שלם וברצון מוחלט להישאר לבדה בבית למשך זמן ממושך, כדי לאפשר לו ללמוד תורה? והאם רשאי הוא לעשות כן? אך היא לא הרפתה ממנו. המריצה אותו אשתו הצדקנית השכם והערב להגשים את מחשבתו הטובה, לנדוד למקום שקט כדי להגות בתורה בלי הפרעה ולעלות במעלותיה ובקנייניה. הם הלכו יחד ליטול עצה מהסבא קדישא הגאון רבי חיים יעקב שפירא זצ"ל ראב"ד ירושלים, והוא נתן את ברכתו, והתחייב גם לעזור להם בסכום חודשי זעיר כדי להקל מעליהם את עול הפרנסה.

למחרת הוא קם ונסע ליפו. יפו של אותם ימים לא היתה מקום תורה, אבל היו בה בעלי בתים יקרים, אוהבי תורה ויראי ה' **המשך בעמוד אחרון**

הגאון הגדול רבה של ירושלים
הרב צבי פסח פראנק זצ"ל

אמנם הכיר היטב את מעלותיה ומידותיה התרומיות של זוגתו הצדקנית גיטא מלכה, את אהבתה העזה לתורה, ואת נכונותה להקריב את כל כולה למען יוכל להגות בתורה כחפצו האדיר. כאחת מבנות המשפחה המפוארת והמיוחסת, משפחת שפירא, צאצאיו של הגאון הקדוש רבי לייבל'ה קובנער זצ"ל, למדה להכיר ולהוקיר תורה ולומדיה. אך בכל זאת לא היזן לבוא ולהציע לה להישאר לבד עם ארבעת עוללים ויונקים, ועם סבא וסבתא זקנים וחלשים, בלי אמצעי קיום מספיקים. הוא לא דיבר עמה בענין זה, ובלבו

ה גאון רבי צבי פסח פראנק זצ"ל בלט בצעירותו בגאונותו העצומה ובשקיפתו האגדית. גדולי ירושלים ובראשם הגר"ש סלאנט זצ"ל נתנו את עינם בו והטילו עליו תפקידים שונים הן ללמד תלמידים והן לענות בדבר השם זו הלכה, דבר שגזל רבות מזמנו. הוא הרגיש שעדיין לא הגיע לדרגה הנכונה בהתמדת התורה וללימוד בסדר שחפץ. היתה לו שאיפה ללמוד עוד ועוד, לעלות במעלות התורה ולקנות קנייניה.

יחד עם זוגתו החליט בחשאי שהוא יצא מירושלים למשך תקופה לעיר יפו הרחוקה (במושגי הימים ההם) שם יעשה את אשר חשקה נפשו – ללמוד בפרישות ובשקט.

היתה זאת פרידה לא קלה של כשנתיים ימים! רבי צבי פסח, נסע ללמוד תורה בפרישות בבית המדרש בשכונת "נוה שלום" ביפו. הוא התאכזר על בני ביתו כעורב וכבש את רחמי הטבעיים למען לימוד התורה!

איך נצנץ במוחו רעיון זה? הוא נזכר שבעת שעלה לארץ לפני כתשע שנים, ישב ולמד מספר ימים בבית הכנסת בשכונת "נוה שלום" ביפו. מקום זה משך את לבו, בשל היותו מקום בודד שהיו באים אליו מתפללים רק בזמני התפילות ואילו בכל שעות היום היה עומד שומם. גלי הים הרועעים משרים אוריה נפלאה ללימוד התורה בעיון ובעמקות.

שאלות קצרות ותשובות בצידן על הפרשה:

1. שאלה: מה הקשר בין תחילת הפרשה לסופה?

תשובה: הפסוק שפותח את הפרשה והפסוק שחותם אותה, אומרים בעצם את אותו הדבר.

בתחילת הפרשה נאמר: "וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל". ובסוף הפרשה נאמר: "וידבר משה באוזני כל קהל ישראל את דברי השירה הזאת עד תומם". זאת אומרת שבשני הפסוקים נאמר שמשה דיבר עם בני ישראל והעביר להם את דבר ה'.

תשובה נוספת: בעל הטורים כותב על הפסוק הראשון את הדברים הבאים: "לעיל מינה (בסוף פרשת 'נצבים') כתוב: 'לאברהם ליצחק וליעקב' וסמוך ליה (בפרשתנו) כתוב: 'וילך משה', היינו שהלך אליהם להגיד להם כי קיים ה' שבועתו והכניס ישראל לארץ. ואיתא במדרש: מכאן שהמתים מספרים זה עם זה".

ומכאן מובן כיצד זה שכתוב בסוף הפרשה שדיבר משה באוזני כל קהל ישראל, כולל אלה שנפטרו מהעולם, כי "המתים מספרים זה עם זה" כלשון בעל הטורים בתחילתה פרשה.

2. שאלה: מדוע המילה "וילך" מוזכרת בפסוק הזה? הרי במקומות רבים בתורה נאמר שמשה דיבר עם ישראל מבלי שהמילה "וילך" תופיע בתור הקדמה לדיבורו של משה?

תשובה: הלשון "וילך" מבטאת התנהלות מתונה ושליווה, בדיוק כפי שהליכה בניגוד לריצה נעשית בנחת ובמתנינות. ומכאן שלקראת סוף ימיו מעביר משה רבנו את המסר הבא לעם ישראל: דברו בנחת ובשלווה זה אל זה וכך דבריכם יתקבלו אחד על השני והשלום ישכון בעזהשי"ת בתוכם.

בכל זאת כל ישראל עושים תשובה ביום זה. ובזכות התשובה ייטיב לנו החתימה ויוציאנו מאפילה לאורה ומשעבוד לגאולה.

מאמרותיו - של הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א

גורמים שמחה לקדוש ברוך הוא.

טעם למה קורין הפטרה דיונה ביום הכפורים

"למה ברח יונה, אמר יונה אני יודע שהגוים קרובי תשובה הם, עכשו אם אלך בשליחותו של הקדוש ברוך הוא מיד יעשו תשובה, ויקצף הקדוש ברוך הוא על ישראל, שיאמר הקדוש ברוך הוא, הגוים שלא נתתי להם חקים ומשפטים בעת שאני גוזר עליהם גזרה והם יודעים מיד הם שבים, וישראל לא כן, שבכל עת אני שולח להם נביאים והם קשי עורף" (מדרש תנחומא פרשת ויקרא ח).

לכאורה תמוה מאוד שיונה הנביא יהיה חס ושלום כובש נבואתו אפילו מצד מחשבה טובה. ועוד, איך לא ידע יונה מהכתוב (משלי יט, כא) "עצת ה' היא תקום", ובהכרח שילך בשליחות אם הקדוש ברוך הוא רוצה.

שמעתי בשם הרב הקדוש רבי שלמה אדמו"ר מזוועהיל ז"ל, שיונה שהלך אחרי שהיה כמה ימים במעי הדג ואחר כך יצא ממנו בריא ושלם, בודאי היה לזה פרסום גדול בכל העולם, שלא היה דבר כזה מעולם. ונודע הדבר בכל העולם שיונה הנביא הוטל לתוך הים בשביל שלא רצה ללכת בשליחותו של הקדוש ברוך הוא, ונזדמן לשם דג ובלע אותו ושהה בתוכו שלשה ימים ושלשה לילות, שהוא נס גלוי ומפרסם. אם כן איזה חידוש הוא כאשר הוא בעצמו בא אל נינוה ומספר להם את כל המאורע, ומנבא להם בשם ה' שישובו בתשובה ואם לאו תהיה נינוה נהפכת תוך ארבעים יום, מי פתי לא יחוש להזדרז לעשות תשובה. עכשו אפילו אם הגוים עשו תשובה לא היה בזה שום קטרוג על ישראל.

וכל זה ידע יונה מקודם. אם כן לא היה חס ושלום כובש נבואתו, אלא היה מדחה אותה על זמן מועט, ואינו נקרא כובש נבואתו בשביל זה. ורווח ליה שאין שום מקטרג יכול לקטרג על ישראל מחמת זה, שבודאי אלו היה הקדוש ברוך הוא מראה לישראל נס גלוי כזה ואפילו פחות מזה היו כל ישראל חוזרים בתשובה.

ואפשר שמטעם זה תקנו חכמינו זכרונם לברכה שיקראו הפטרה זו ביום הכפורים, כדי להראות בזה זכותן של ישראל, שאינה דומה תשובתם של הגוים שעשו תשובה רק אחרי שראו נס נפלא כזה, מה שאין כן ישראל, "אותותינו לא ראינו ואין איתנו יודע עד מה" (תהלים עד, ט),

הן קרבו ימיך למות וגו' (לא, יד)

איתא במדרש רבה: "אמר הקדוש ברוך הוא למשה, קלסת אותי ב'הן' (בפסוק הן לה' אלהיך השמים וגו'), ובהן אני גוזר עליך מיתה". המדרש הזה אומר דרשוני, "זו תורה וזו שכרה".

אפשר לפרש על פי מה דאיתא במדרש רבה (שמות נב, ג): "בשעת סילוקן של צדיקים הקדוש ברוך הוא מראה להם מתן שכרן ומשמחן".

ובזה יבואר כוונת המדרש, מפני שלמדרש היה קשה שתיבת "הן" לכאורה מיותרת, ועל זה אומר המדרש שהקדוש ברוך הוא רמז לו בזה בעת מיתתו מתן שכרו כדי לשמחו.

יום הכפורים

תוספת יום הכיפורים

איתא במסכת ביצה (ל, א), תוספת יום הכפורים דאורייתא, ואכלי ושתי עד שחשכה ולא אמרינן להו ולא מידי, מוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין.

לכאורה זה פלא, הלא זוהי שאלה של איזה רגעים להוסיף מחול על הקודש, ואיך זה היה ברור לרבותינו זכרונם לברכה שאם יוכיחו אותם יעברו במזיד על תוספת יום הכפורים.

ואפשר, משום שהאכילה הוא צורך התענית כדי שיוכל להתענות למחר, ומה שיותר מאוחר יותר טוב, לכן אוכלו עד שחשיכה. ובפרט דמצוה גם כן לאכול בתשיעי, לכך לא היה מועיל כלום מה שיאמרו להם, דהם חושבים שהם עושים בזה מצוה.

"שש" ועירה דם הפר לתוך המזרק שבו דם השעיר (תפילת העבודה ביום הכפורים)

ותמוה שאינו מזכיר שעשה בשמחה רק כאן.

ואפשר לומר על פי שאמרו חכמינו זכרונם לברכה (שבועות ב, ב) שהפר הוא כפרה לכהנים והשעיר לישראל, והיות שכאן היה מערב שתיהן ביחד, זה מראה על אחדות של כלל ישראל, שכלל ישראל מאוחדים ומבקשים כפרה.

וזוהי השמחה, שעל ידי אחדות של ישראל

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין ז"ל - נפטרה ב' ניסן תשע"ג

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

חצי שעת מוסר

כשהצדיק רבי הלל מקולומיאה זצ"ל היה עדיין ילד קטן, אירע לו אסון: כלב גדול קפץ עליו ונשך את כל אצבעות ידו הימנית. הילד ניצל בנס, אך המקרה הותיר עליו שני רישומים חזקים - צלקות עמוקות בידו, וגרוע מכך: מפני הפחד העצום שעבר, הוא איבד את יכולת הדיבור התקינה, ומאז התקשה לדבר באופן רגיל.

"אני עצמי לא זוכר את המעשה", כותב רבי הלל בהקדמה לספרו אבקת רוכל, "אבל הוריי סיפרו לי עליו". הדבר היחיד שזכר הוא שכשהיה בן שש או שבע, שלחו אותו הוריו לנייטרא, למלמד מיוחד שלימד אותו כיצד לחזור על מילים עד שיתרגל להוציאן בצורה נכונה. "אבל כשהיה מגיע שבת", ממשיך רבי הלל לספר, "והייתי רואה שחברי אבי רוצים לקנות לי עלייה לתורה, הייתי יוצא מבית הכנסת כדי לא להתבייש - כי מפחד הציבור, הייתי מתחיל לגמגם כשדיברתי".

במשך שבעה שבועות סבל מקשיי נשימה חמורים, עד שלא הצליח לבטא כראוי את מילות התפילה

בגיל שבע-עשרה חלה רבי הלל במחלה שפגעה בקנה הנשימה שלו. במשך שבעה שבועות סבל מקשיי נשימה חמורים, עד שלא הצליח לבטא כראוי את מילות התפילה, ונאלץ לכוון בליבו במקום להוציא אותן מהפה. מכיוון שהיה אז רחוק מהבית, לקח אותו חברו לרופא ידוע ומפורסם, שבדק אותו וקבע שאין תרופה למחלה שלו - שזהו מקרה אבוד.

מי היה מעלה אז על דעתו, שדווקא אותו בחור צעיר שסבל קשות מהפרעות בדיבור, יהיה זה שינאם דרשות ברבים מול עשרות אלפים, שיקשיבו לו בנשימה עצורה, באוזניים פקוחות ובלב פתוח? מי היה מאמין שמי שכילד התקשה להוציא מילה מפיו, יהפוך למי שירומם את לבבות ישראל לתשובה ולמעשים טובים?

רבי הלל עצמו כותב על כך דבר פלא:

"...הצופה מראשית אחרית - הקב"ה ראה שתבוא תקופה שבה אדרוש ברבים בקהילות רבות, ואוכל לדבר שעותיים ויותר, בקול רם, בלי להיעצר ובלי לגמגם. וכדי שלא ייכנסו בליבי מחשבות שווא, שאחשוב לעצמי: 'הבט מי אני! מי עוד מסוגל לרתק כך את השומעים בדבריו?' - לכן נחליתי דווקא בפה ובלשון ובקנה הנשימה שמוציא את הקול, כדי שתמיד אזכור: מה אני? מה חיי? איזו כוח יש לי? מי נתן פה לאדם? רק ה' יתברך! לכן אין במה להתגאות - 'אל תחזיק טובה לעצמך, כי לכן נוצרת'..."

הסיפור על רבי יהושע גוטמן שנושע על ידו

"החתם סופר" זי"ע רבו של הצדיק רבי הלל מקולומיאה זי"ע א"

של הצדיק מקולומיאה.

ר' יהושע גוטמן, שוחט בעיר בורשצ'ין, עלה לעת זקנתו להתגורר בירושלים. כל ימי חייו שמר על מנהג קבוע, "חוק ולא יעבור" - ללמוד חצי שעה מוסר בכל יום. גם בשנותיו האחרונות, כשהיה קרוב לגיל תשעים, שכב במיטתו חלש מאוד, כמעט שלא היה מסוגל להוציא מילה מפיו - ואף על פי כן, שכר אדם שילמד עמו מוסר חצי שעה ביום.

מניין בא אצלו המנהג הזה, ומה גרם לו להקפיד עליו גם בזקנה ובחולשה?

ר' יהושע סיפר:

כמה מהם חזרו אחרים לגמרי! בלי זקן, בלי פאות, לבושים בצורה מחפירה...

"בהיותי בחור צעיר, קיבלתי צו מהשלטון להתייצב לשירות צבאי. בבית זו הייתה בשורה קשה - בעצם, צרה איומה. הבחורים שנלקחו לצבא עמדו בסכנה חמורה - בגוף, ובעיקר ברוח. הוי, כמה מהם חזרו אחרים לגמרי! בלי זקן, בלי פאות, לבושים בצורה מחפירה... היה צריך כוחות עצומים כדי לעמוד בניסיונות הללו בחברה הגויית והמתבוללת.

הורי היו מודאגים מאוד. גם אני רעדתי מפחד - לא ידעתי מה לעשות. באותם ימים, אי אפשר היה להשתחרר מהצבא אלא אם היית בעל מום ברור. אבל אני הייתי בריא וחזק, ולא היה לי שום סיכוי טבעי להשתחרר."

"אבל אז אמר לי אבי: 'יש לי עצה עבורך - לך אל הרבי מקולומיאה'."

"תפסתי את העצה הזו כמו טובע שנאחז בקרש הצלה. הרבי קיבל אותי בסבר פנים יפות, כמו שנהג לקבל כל אחד. סיפרתי לו על הצו שקיבלתי, והוא פרץ בבכי - דמעות של כאב ואהבת ישראל. בכיתי איתו יחד. לאחר שנרגע, פנה אליי ואמר:

'בני, בזכות מה שתעשה לפי דבריי, אני מבטיח לך שתשתחרר מהצבא. אני מבקש ממך רק דבר אחד: לך לאחד מבתי הכנסת בעיר - איזה שתצאה - ובין מנחה למערב תעלה לבימה, תכה עליה שכולם ישמעו, ותכריז בקול רם שאתה מקבל על עצמך בנדר ללמוד מוסר חצי שעה בכל יום כל ימי חייך'.

כך עשיתי", סיפר ר' יהושע, "ומיד לאחר מכן חזרתי הביתה. בבוקר התייצבתי בפני ועדת הגיוס - והנה פלא! כפי שהבטיח הצדיק, קיבלתי תעודת שחרור על המקום, ממש בניגוד לכל הגיון טבעי.

'עכשיו אתם מבינים למה אני יכול לוותר על חצי השעה של לימוד מוסר בכל יום - גם בזקנותי, גם בשעה של חולשה'..."

סיפור נוסף על הרפואה הפלאית

הרופא הנודע עמד ליד מיטת החולה, פשט את ידיו בתנועה של ייאוש ואמר לבני המשפחה לצאת איתו מהחדר. "אין מה לעשות", אמר בשקט, "אביכם קרוב יותר לעולם הבא מאשר לחיים. הוא כבר עם רגל וחצי בצד השני".

המשפחה לא חסכה באמצעים - הם הביאו את הרופאים הטובים ביותר בארץ, כי האב היה עשיר מופלג. אך הכל היה לשווא. לא היה נראה שיש דרך להציל אותו.

ואז, באמצע אותן שעות קשות, שמעו בשורה מרעושה: הצדיק רבי הלל מקולומיאה נמצא כעת בתחנת רכבת סמוכה - באמצע מסע, נאלץ להמתין בין רכבות.

באותו יום עצמו - החולה פקח את עיניו, החל לאט-לאט להתאושש

בני המשפחה מיהרו לתחנה, התחננו בפני הצדיק שיבוא לבקר את אביהם ולברך אותם. הצדיק הסכים מיד - אף שידע שיאחר את רכבתו ויאלץ להמתין שעות רבות - כי לא רצה להחמיץ את מצוות ביקור חולים.

רבי הלל לא שהה זמן רב ליד החולה. הוא בירך אותו ברפואה שלמה ויצא לדרכו.

אבל הברכה כבר החלה לפעול. באותו יום עצמו - החולה פקח את עיניו, החל לאט-לאט להתאושש, ביקש לשתות משהו - ובני הבית עמדו סביבו המומים. היה זה נס גמור.

המשך בעמוד הבא

לעילוי נשמת הבחור החשוב שמואל סגל ז"ל בן רחל שתחי'

תשובה שלמה

הקדושה של היום, שמחייבת אותנו להטהר מהעוונות שבין אדם למקום ולהתחיל מחדש, היא גם הזדמנות להרהר כיצד נוכל לשכלל את יחסי הרעות שלנו עם הסביבה שבה אנו נמצאים, לפייס את חברינו עד שנרצה אותם והם ימחלו לנו ובזה תושלם הכפרה שלנו באופן מוחלט. ובזה, בסופו של דבר תמדה התוצאה של התשובה האישית.

ולנו לא נותר אלא להתפלל שנזכה לשוב בתשובה שלמה ושיתקבלו תפילותינו ברצון לפני בורא עולם ושנזכה לראות בגאולה השלמה בביאת משיח צדקנו שיבוא ויגאלנו במהרה.

ד"ר יצחק אבר-אל

שהוא חייב לו, צריך לרצותו ולשאל ממנו שימחול לו. אפילו לא הקניט את חברו אלא בדברים - צריך לפייסו ולפגוע בו עד שימחול לו.

המאמץ הזה, שכולל גם את הקבלה לתקן את העבירות שבין אדם לחברו, לא פחות חשוב מהתשובה האישית בין אדם למקום. ביום כיפור, אנו מבקשים סליחה לא רק מה' אלא גם מהציבור, כי התיקון לא יכול להתרחש רק בכיוון אחד. כשאנחנו פונים למישהו בבקשה למחול על מעשינו כלפיו, אנחנו פותחים פתח לתחייה מחדש של קשרים עם מי שנפגעו, ומאפשרים להם להתחדש על בסיס של הבנה, ענווה ורצון לתקן.

יום כיפור, אנו עומדים לפני ה', אך גם כל יחיד ויחיד עומד מול עצמו. זהו יום שבו כל אחד מאיתנו מתבקש לחשבון נפש, לא רק על מעשים שבין האדם למקום, אלא גם על מעשינו שנוגעים לגבי עניינים הנוגעים בין אדם לחברו. לא זו בלבד, אלא שאין יום הכיפורים יכול לכפר על מעשים שבין אדם לחברו.

וכן לשון הרמב"ם (הל' תשובה ב, ט): "אין התשובה ולא יום הכיפורים מכפרין אלא עבירות שבין אדם למקום... אבל עבירות שבין אדם לחברו, כגון החובל בחברו או המקלל את חברו או גוזל וכיוצא בהן - אינו נמחל לו לעולם, עד שיתן לחברו מה שהוא חייב לו וירצהו. אף על פי שהחזיר לו ממון

סיפור קטן על יהודי גדול

"זה היה כשלוש שנים אחר חתונתי". את המשפט הזה ואת הסיפור שבא בעקבותיו שמעתי השבוע לראשונה מידידי הרה"ג רבי שאול סילם שליט"א משכונת גילה שבירושלים.

"אשתי עדיין לא נפקדה ואף עברה בעל כורחה מספר הפלות". יום אחד החלטתי, לגשת למשפיע הגה"צ רבי משה ובר בכדי לבקש את ברכתו לזרעא חייא וקיימא. כשנכנסתי לביתו, חשתי שאין ביכולתי לעצור את פרץ רגשותי. בבת אחת הדמעות ניגרו מעיני וקולי נשתנק מבכי. רבי משה לא אהב לראות יהודים בוכים. הוא מייד העניק לי חיבוק חם תוך כדי שניגב את הדמעות ששטפו את לחיי.

ואז בפנים יוקדות אש של קדושה, הרגיע אותי ואמר: "אל דאגה, יהיו לך בעזהשית עוד הרבה ילדים". ואכן בדיוק שנה אחר כך נולד בני הראשון. כיום יש לי ב"ה וכלי עין הרע 13 ילדים והכל בזכות המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א.

בשורה טובה

בסייעתא דשמיא

ניתן להתייעץ עם עורך העלון הרב עדו ובר שליט"א תלמידו של הגה"צ רבי משה ובר זיע"א בנוגע לזיווגים, פוריות, שלום בית, פרנסה ועוד על פי תאריך הלידה והשם בטלפון 053-8356229

הודעה משמחת:

העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חינם במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

חצי שעת מוסר - המשך מעמוד קודם

אך רבי הלל, כדרכו, סירב לקבל את הכסף. הוא לא רצה דבר - רק הבטחה מהחולה שיתחזק בתורה, במצוות ובמעשים טובים.

"כבוד הרב", התחנן העשיר, "רק תנו לי לשלם לכם על המופת שעשיתם עבורי".

כאשר שמע רבי הלל את המילה "מופת", חייך ואמר:

"לא היה פה שום מופת. רק ביקשתי מהקב"ה - שבשעה שבידכתי אותך, שמי 'הלל' יגן עליך. הלל - זה ר"ת: ה' רופא לשבורי לב...".

הרופאים, שכבר התכוננו להודעת פטירה, באו לבדוק - ונדהמו לגלות שמצבו השתפר פלאים. כששמעו שהרבי מקולומיאה ביקר אותו - גם הרופאים הגויים נאלצו להודות בפה מלא: יש בורא לעולם, ויש לו בקרב עמו קדושים עם כוח שמימי.

תוך שלושה חודשים הבריאה החולה לגמרי. נסיעתו הראשונה הייתה לעיר קולומיאה, להודות לצדיק על שהחזיר לו את חייו. כמובן, בא עם תרומה נכבדה, כמתנה לצדיק.

הוי גולה למקום תורה - המשך מעמוד 1

כך חידושי שכתב באותו פרק. כך נראה גם מרשימת הספרים שנטל עמו: לב אריה, מחנה אפרים, ראש יוסף, תורת חטאת. אף ספרי מוסר ומידות נטל עמו: אבן שלמה, חשבון הנפש, חיי עולם, יד הקטנה, חובות הלבבות, מסלת ישרים, נפש החיים וספר המידות. היו אלו שנות התעלות גדולה עבורו. הוא השקיע בהן את עצמו כליל באהלה של תורה, וקיים בגופו ממש את הנאמר (אבות פ"ו מ"ד): "כך היא דרכה של תורה: פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן, ובתורה אתה עמל". ונתקיים בו "אשר יך בעולם הזה".

שנתיים אלו שעשה ביפו חשבות היו בעיני מאוד. יעיד על כך הסיפור הבא: מעשה שפעם הצטדק לפניו אברך על מיעוט ידיעותיו בתורה, ואמר כי בסך הכל למד עשר שנים בלבד. חייך רבי צבי פסח ואמר לו: "אף אני למעשה למדתי כראוי רק באותן שנתיים ימים ביפו...".

ששאפו לייסד בעירם מקום תורה שייפי את אורו בכל מושבות הישוב החדש. יקירי יפו ראו כבוד לעצמם בזה שאברך גאון ושקדן זה קבע משכנו ביניהם. הם העמידו לרשותו חדר למגורים וכלכלוהו בעין יפה. נשים צדקניות היו מביאות לו את ארוחותיו לבית המדרש, כדי שלא יצטרך לעזוב את כותליו. קולו הנעים הדהד יומם ולילה בהיכל בית ה', שם עג לו עוגה בד' אמות של הלכה, ולא מש מבית המדרש. שנים אחר כך סיפר להגאון רבי שמואל ברוך ורנר, ראב"ד תל אביב, כי בתקופת שהותו ביפו למד שלוש פעמים הלכות טריפות.

בדד ישב שם ועסק בתורה, ללא חבר וללא רב. לימים כתב: "שקידת התורה היא האושר האמיתי, וכמעט שלמות כל התחברות, כי השקידה והחזרה על הלימוד בלי הרף הוא במקום חבר ובמקום רב". בתקופה זאת השתלם רבינו בחלקים יורה דעה וחושן משפט של השולחן ערוך. מעידים על

הודעה חשובה לקוראי העלון: המעוניינים לקבל את העלון למייל שלהם ישלחו הודעה למייל: nafshechem@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגנזי מרומים בל' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת אבי ר' ישראל יוסף משה בן ר' אהרן מנדל ז"ל

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

אוצרות הפרשה

פרשת "ויקרא"

"ויקרא משה ליהושע ויאמר אליו לעיני כל ישראל חזק ואמץ" [לא, ז].

מה העניין המיוחד שמשה אמר את דבריו ליהושע "לעיני כל ישראל"?
אם יהושע היה עולה לגדולה אחרי פטירתו של משה רבנו, היו אומרים לו: מי אתה? מי שמך לאיש שר ושופט עלינו? לכן בא והסמין אותו בחייו – "לעיני כל ישראל", שאף אחד לא יערער על מנהיגותו.
ועוד, משה רבנו לימד את יהושע דרכי הנהגה עם הציבור. הרב צריך להיות בעל ענוה, סבלן ורחמן, אבל עליו לדעת את המידה הנכונה. אם הציבור יראה שהמנהיג הוא רך לב יותר מדי, מעמדו לא יהיה חזק ודבריו לא ישמעו.
משה רבנו סבר תחילה שיהושע ינהיג את ישראל יחד עם הזקנים, אמר לו הקב"ה למשה: "טול מקל והך על קודקודם, צריך שאחד ידבר עם העם, ואין שניים מדברים לדור". הציבור צריך לשמוע קול אחד, חזק וצלול. כך כולם יצייתו למנהיג וימלאו את דבריו.

אמר משה ליהושע בן נון: "לעיני כל ישראל – חזק ואמץ". בתוך תוכך תהיה רך וסבלן, אבל "לעיני כל ישראל" – כלפי חוץ, "חזק ואמץ" – תפגין תקיפות ונחרצות.

כך היה עם רבנו הקדוש, רבי יהודה הנשיא. מספרת הגמרא, שלפני פטירתו הוא מינה את בניו אחריו, אמר: "שמעון בני חכם, גמליאל בני נשיא... נכנס רבן גמליאל אצלו, ומסר לו סדרי נשיאות. אמר לו: 'בני, נהוג נשיאותך ברמים, זרוק מרה בתלמידים'. שואלת הגמרא, הרי יהושפט מלך יהודה, כשהיה רואה תלמיד חכם היה עומד מכיסאו ומחבקו ומנשקו, וקורא לו: רבי, רבי, מורי, מורי! מתרצת הגמרא: "לא קשיא: הא בצינעא, הא בפרהסיא".

התורה הזהירה את המלך "לבלתי רום לבבו מאחיו". חס ושלום, שלא יגבה לבו של המלך. אולם כל זה בתוך תוכו, בליבו, אך כלפי חוץ הוא צריך להפגין תקיפות, כדי שלציבור יהיה מורא ודרך ארץ מפניו. על ידי כך דבריו ישמעו. האדם הוא יצור אנושי, יש חשש גדול שההתנהגות החיצונית של המלך, עם כל גנוני הגדולה והמלכות, עלולה להשפיע על פנימיותו. הרי בכוחה של מילה אחת שלו לטלטל את כל המדינה, הוא פוקד פקודה, וכולם סרים למרותו, הוא מוקף משרתים עושי דברו. בתנאים כאלה, קשה מאוד להישאר ענותן ורך לבב. לכן כל ימיו עליו לעמול על מידותיו, כדי שבתוך תוכו הוא יקיים את ציווי התורה: "לבלתי רום לבבו מאחיו".

זו משימה קשה מאוד. צא ולמד – אומר רבנו חיים ויטאל ב"שערי קדושה" – "משאול המלך עליו השלום. שאול היה בחרו". כאשר חיפש שמואל את שאול כדי למנותו למלך, הוא לא מצאו, אמר לו הקב"ה: "הנה הוא נחבא אל הכלים", מחמת צניעותו וענוותנותו. כאשר החל למלוך נאמר עליו "בן שנה שאול במלכו". דרשו חז"ל שהיה כבן שנה, שלא טעם טעם חטא.

כך היה עד שלא מלך. אבל לאחר שעלה לגדולה, ומלך על ישראל, הוא עבר על מצוות ה' וחמל על עמלק. כשבא שמואל להדיחו ממלכותו, אמר לו שאול: "כבדני נא נגד זקני עמי", עליך לכבד אותי. מה השתנה? איך האיש שנחבא אל הכלים, מבקש משמואל: "כבדני נא?". אין זו קושיה – כאן לפני שעלה למלכות, כאן לאחר שעלה למלכות.

כך אמר רבי יהושע בן פרחיה: "בתחילה כל האומר עלה לה [לגדולה], אני כופתו ונותנו לפני הארי. עתה אחרי שעלה לגדולה כל האומר לי לירד ממנה, אני מטיל עליו קומקום של חמין..." ומניין הוא לומד זאת? משאול המלך – "שהרי שאול ברח מהמלוכה, אבל אחרי שעלה, ביקש להרוג את דוד".

לכן יש למלך מצווה שיהיה לו ספר תורה נוסף על שאר העם. למה? "והייתה עימו וקרא בו כל ימי חייו", "יוצא למלחמה – מוציאה עמו, נכנס – מכניסה עימו, יושב בדין – היא עימו, מסב – היא כנגדו". הוא קושר את הספר כנגד ליבו. כל מקום שהולך – הולך עימו, שישמש לו כמין שומר תמידי לבל לירוס לבבו.

בבית הכנסת הגדול "צלאת אל כבירי" בבגדד, בכל יום בין מנחה לערבית היה אב בית הדין של העיר, הרב יחזקאל עזרא הלוי זצ"ל, לומד בציבור מתוך ספר מוסר – "שבט מוסר" או "ראשית חכמה". הוא היה קורא את הדברים בקול בוכים, ברתת ובזיע, וכל הציבור היה מזדעזע ומתעורר מן הדברים. תפילת ערבית שלאחר מכן הייתה נראית כמו תפילת ערבית של יום הכיפורים... כך היה מנהגו דבר יום ביומו, כל יום היה קורא עשרים דקות. כעבור כמה חודשים מסיים את הספר ומתחיל את משנהו.

הרב יחזקאל עזרא הלוי היה איש חסיד וקדוש. מרוב ענוותנותו ושפלותו, היה מהלך בקומה שחוחה ובכפיפת ראש, עד שנולדה לו גבנונית על גבו. בכיסו הייתה קופסא גדולה של טבק, אך מעולם לא ראו אותו מוציא אותה ומריח מן הטבק. מדי פעם היה ממשש בידו את הקופסא מבעד לגליומה, מוודא שהיא נמצאת בכיסו...

לימים נפטר הרב. בנו, הרב ששון, היה מנהל בית החולים היהודי בבגדד. שאלו אותו לפשר קופסת הטבק המסתורית, שהייתה טמונה בכיסו של אביו, ומעולם לא השתמש בה להרחח.

אמר הרב ששון: "אגלה לכם, הקופסא לא הייתה מלאה בטבק אלא באפר... בכל פעם שכיבדוהו – קמו לכבודו, דיברו איתו בדרך כבוד ויוצא בזה – היה ממשש בקופסת האפר שבכיסו, להזכיר לו את דברי אברהם אבינו: 'ואנוכי עפר ואפר', שחלילה לא יבוא לידי שמץ של יהירות וגבהות הלב".

כבר היה לעולמים. הגמרא מספרת על רבא, שכאשר היה רואה גדודי אנשים הולכים אחריו לכבודו, היה ממלמל לעצמו את הפסוק באיוב (כ, ו-ז): "אם יעלה לשמים שיאו וראשו לעב יגיע, כגללו לנצח יאבד רואיו יאמרו איני". כאשר רב זוטרא היה בא לדרוש בשבת של הרגל. כמה אנשים היו נושאים אותו על כתפיהם לתוך בית המדרש, כדי שלא להטריח את הציבור לקום מפניו. כל העת היה ממלמל לעצמו את הפסוק במשלי: "כי לא לעולם חוסן ואם נזר לדור ודור". אם ענקי רוח אלו, גדולים שבגדולים, חששו ונזהרו כל ימיהם לבל יכנס בהם שמץ של גבהות הלב, מה נענה אנו, אזובי הקיר? (דורש ציון).

"לקוח את ספר התורה הזה ושמעתם אותו מצד ארון ברית ה' אלוהיכם והיה-שם בך לעד" [לא, כו].

אמרו רבותינו במדרש: אותו היום כתב משה רבנו ספר תורה והניחו בארון. כשנזכר ויבוא משיח צדקנו, איך נדע שהוא המשיח ואינו משיח שקר? הוא יעשה לנו עשרה ניסים. אחד מן הניסים הללו הוא, שיגלה את ארון הברית המצוי מתחת להר הבית. הוא יוציא לנו את ספר התורה שכתב משה רבנו. הספר גנוז שם עד היום, ביחד עם מטהו של משה רבנו, צנצנת המן וצנצנת אפר פרה אדומה. מלבד ספר תורה זה שגנו משה רבנו, הוא כתב באותו יום עוד שנים עשר ספרי תורה, שאותם נתן לכל אחד מן השבטים למזכרת. צריך נס מיוחד כדי לכתוב ביום אחד שלושה עשר ספרי תורה!

לשם מה הניח משה רבנו את ספר התורה למשמרת בארון? אומר רבנו בחיי כי משה רבנו ידע, שבמהלך הדורות עתידים לקום בעם ישראל מהרסים שינסו לחבל בכרם ישראל, כמו קראים, שומרונים או רפורמים. זה יבוא וימחק סעיף בשולחן ערוך, זה יבוא וישנה הלכה כלשהי, זה יבוא ויוסיף מצווה חדשה, זה ימצא לנו דת חדשה...

לפיכך כתב משה רבנו ספר תורה וגנו אותו בהר הבית. לשם אסור להיכנס, שהרי הזר הקרב יומת, לכן שם ישתמר ספר התורה במתכונתו המקורית באופן המושלם ביותר.

בכל הם יכולים לגעת, אף על פי שאסור לשנות – אבל ספר התורה שמצוי במקום שאינו בהישג ידם, לא יוכל להשתנות. הקשר בין עם ישראל והתורה הקדושה הינו איתן ויצוק.

גוי פילוסוף ניגש פעם אל ה"חתם סופר" זצ"ל ואמר לו: "איבדתם את ישראל, את ירושלים ואת כלי המקדש – אבל דבר אחד נשאר לכם: התנ"ך. ממנו לעולם לא יצליחו לגרש אתכם! הוא הולך עמכם בכל הגלויות, ותמיד נשאר שלכם!"

תורה כזו, ההולכת בכל אשר נפנה, לעולם לא ניתן ליד אדם לגעת בה ולנסות לשנותה! (דורש ציון).

עשיית: יותר ממה שבעל-הבית עושה עם העני, העני עושה עם בעל-הבית...

אדם הנותן מכספו לצדקה אמנם "עשה טובה" לעני. אכן, אך מנגד הזכות שהעני עשה עם מיטיבו היא גדולה לאין ערוך מהנותן את הצדקה.

ולא עוד אלא אף בעולם הזה מזכה העני לעשיר יותר מאשר העשיר עשה לעני, כפי שמביאה הגמרא: שאל טרונסרופוס הרשע את רבי עקיבא: אם אלוהיכם אוהב עניים הוא, מפני מה אינו מפרנסם?

אמר לו: כדי שניצל אנו מדינה של גיהנום!

מכאן מתבקשת המסקנה, כי העשיר שנותן לו הקב"ה כסף אל ישלה את עצמו כי הוא הגיע לכך בזכות "כישוריו והצלחתו במסחר", אלא ה' מוריש ומעשיר, ואם נתן לך הקב"ה זאת כדי שתהיה לך זכות לתת כי עליך לדעת: מה שיש לו לאדם לתת לצדקה לא ישאר בידו, בכל אופן, כי כסף זה לא ניתן לו עבור עצמו. ואם לא יתן לצדקה, ישלח בעל הפקדון שלוחים ויטלו ממנו בחזרה את הפיקדון, והרבה שלוחים למקום.

על כן ישתדל האדם להיטיב עם הזולת כדי שלכל הפחות יוכל לזכות בחיי העוה"ב בצדקה שעשה.

מסופר על רב חשוב מרבני ירושלים שנסע לאמריקה כדי להתרים עבור ישיבה מסוימת. בדרכו באמריקה נכנס לעשיר מופלג כדי להתרימו לישיבה, אך העשיר סירב לתת בטענה שכבר נתן הרבה לישיבות.

לאחר שנים רבות נסע שוב הרב לאמריקה לצורך ההתרמה, ובעבורו ליד ביתו של העשיר הני"ל. אמרו לו מיודעיו שכדאי להיכנס לבית העשיר. שמע הרב לדבריהם ונכנס לבית העשיר.

בראות בעל הבית את הרב, קיבלו בכבוד גדול ובסבר פנים יפות והעניק לו תרומה הגונה ביותר. הרב לא יכל להתאפק ושאל בסקרנות את בעל הבית: "מדוע כשבאתי אליך בפעם הקודמת לא נתת אף פרוטה, ועתה פתחת את ידך לרווחה?"

כשמוע בעל הבית דברים אלו, החוויר כסיד ואמר לרב שמפני כבודו הוא מוכן לגלות לרב את אשר קרה עימו.

וכך אמר לו: "רבי! הסכת אוזניך ושמע סיפור מעניין. אני כסוחר שטיחים נסעתי לפני למעלה משנה להודו כדי לקנות שטיחים. באמצע הנסיעה הייתה לי תאונת דרכים קשה ביותר ומיד איבדתי את הכרתי. קרוב לשנה שכבתי בבית-הרפואה ללא הכרה.

"בניי קיבלו בעזרה איזה מין כתב שאני מת ואז התחלקו בירושה. הירושה הייתה מאוד שמנה, ואני עדיין שוכב בהודו בבית-רפואה ללא הכרה..."

"לאחר שנה התעוררתי וקמתי ממיטת חוליי וחזרתי לאמריקה. נכנסתי לבית-הכנסת כדי לברך "הגומל" וראיתי שם שלט המכריז שהמשלם 500 דולר יאמרו עליו קדיש כל השנה וישמרו על יום היארצייט. המשלם 200 דולר יאמרו עליו קדיש אך לא ישמרו על יום היארצייט. המשלם 100 דולר יאמרו עליו קדיש רק חודש ראשון עם לימוד. המשלם 20 דולר יאמרו עליו קדיש רק חודש ראשון בלי לימוד. הסתקרנתי לדעת באיזו מחלקה רשמו אותי בניי שחשבו שאני כבר מת, וחשכו עיניי לראות ששילמו עלי רק... 20 דולר. וזאת לאחר הירושה השמנה שקיבלו. על כן החלטתי, אדוני הרב, שהגיע הזמן שאדאג לנשמתי ואקנה עולם הבא, ולא לסמוך על בניי, ועל כן ידי פתוחה לכל צרכי צדקה" (אור דניאל).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ יוסף בן הלה ז"ל, לע"נ אליהו בן אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ברוך בן כאדה ז"ל, לע"נ זלבה מזה בת פרחא ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן פרהנג ז"ל, לע"נ אלהם בת שהנג ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ ענת בת אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן מרים ז"ל, לע"נ מרים בת שמה ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ בן כהן בת מולין ז"ל, לע"נ משה בן רינה תחיה ז"ל, לע"נ שמואל בן קדינה ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

יום הכיפורים נקרא "ראש השנה"

כפי שכתוב (יחזקאל מ', א'): "בראש השנה בעשור לחדש". ובגמרא (ערכין י"ב.) אמרו: איזו היא שנה שראש השנה בעשור לחודש? הווי אומר זה יובל. ובגמרא (נדרים כ"ג:) אמרו: הרוצה שלא יתקיימו נדריו כל השנה, יעמוד בראש השנה ויאמר: 'כל נדר שאני עתיד לידור, יהא בטל'. והתוספות כתב שיום הכיפורים נקרא ראש השנה. ובגמרא (בבא בתרא י.) כתוב: רבי יוחנן בן זכאי ראה במוצאי יום הכיפורים שבני אחותו יפסידו 700 דינרים עד יום הכיפורים הבא, משום שמזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה. מוכח מזה שיום הכיפורים הוא ראש השנה, ומפני זה רבים עושים התרת נדרים בערב יום הכיפורים.

[עפ"י הרא"ש ביומא והתוספות בנדרים]

מהלכות ערב יום הכיפורים:

- * נוהגים לעשות 'כפרות' ולכתחילה יעשה כפרות בערב יום הכיפורים.
- * נוהגין לקחת תרנגול לזכר ותרנגולת לנקבה - בצבע לבן, ומעוברת לוקחת תרנגול ותרנגולת, מי שאינו יכול לעשות על עוף, יקח מעות בשווי עוף, ויאמר "זה הכסף ילך לצדקה", ויתן לצדקה. ויש נוהגים לכתחילה על כסף.
- * לוקח הכפרה בידו הימנית ואומר הפסוקים בתהלים (ק"ז, י) "ישבי חֹשֶׁךְ וְצִלְמוֹת אֲסִירִי עֲנֵי וּבְרָזֶל" ג' פעמים, ומסובבים הכפרה סביב לראש ג' פעמים, ואומרים ג' פעמים "זה חליפתי, זה תמורתך, זה כפרתי (עם עושה לבנו יגיד כְּפָרְתְּךָ ולבת כְּפָרְתְּךָ) ויהרהר בתשובה בעשיית הכפרות בערב יום הכיפורים.
- * עושים כפרה גם לאדם שלא בפניו, ויאמר 'זה חליפת פלוני בן פלוני'.
- * מצווה לטהר עצמו ולטבול במקווה ג' ויש אומרים 5 טבילות (בן איש חי) בערב יום כיפור, החל משעה קודם חצות.
- * מתפלל מנחה לפני סעודה מפסקת, ומתוודה כביום הכיפורים בסיום תפילת שמונה עשרה, שמא יארע דבר קלקלה בסעודה מפסקת, ולא יוכל להתוודות עוד.
- * מצווה להרבות באכילה בערב יום הכיפורים שנאמר: כל האוכל ושותה בתשיעי - מעלה עליו הכתוב כאילו מתענה תשיעי ועשירי (יומא פ"א:).
- * אחר האכילה יש לרחוץ פיו - לפני התענית, כדי שלא יישארו שום פירורי אכילה.
- * מי שאין לו הורים מדליק נר נשמה אחד על אביו ואמו.
- * ידליק נרות גדולים (או ריבוי שמן) שידלקו עד ששכ מבית הכנסת, ונר נוסף - נר ששבת - שידלק עד מוצאי יום כיפור, שיבדיל בנר ששבת.
- * האשה בהדליקה את הנרות מקבלת עליה קדושת היום, ואסורה במלאכה, באכילה, שתייה, רחיצה, סיכה, ונעילת הסנדל, ולכן תחלוץ נעליה לפני שתדליק.
- * נהגו לברך הילדים בערב יום כיפור, שיחתמו לחיים טובים ושיהיה לבם נכון ביראת ה' תמיד.
- * יפרע חובותיו לחברו, וכן יפרע הנדרים והנדבות לצדקה ולבית הכנסת.

דבר העורך

פרשת וילך היא הקצרה שבפרשות השבוע במספר הפסוקים, ויש בה שלושים פסוקים בלבד, והיא מתמקדת במעבר המנהיגות ממשה לעם ישראל וליהושע, תוך הדגשת החשיבות של שמירת התורה והאמונה בה'. שבת לפני יום הכיפורים נקראת שבת שובה על שם ההפטר: "שובה ישראל..." יום הכיפורים הוא יום החתימה, שבו נחתם דינו של האדם ושל העולם למשך השנה הבאה. זה יום קדוש, שבזכות הקדושה העצומה שמאירה בו, מתכפרים חטאיו של האדם. יום שנאמר בו "שבת שבתון". יום שאופפת אותו קדושה. יום בו הנשמה חוזרת למקומה הרוחני ומצפה ליום הקדוש הזה. יום שהוא זמן של מחילה וסליחה שנאמר בו (ויקרא ט"ז, ל): "כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי ה' תְּטַהֲרֻ". יום בו אין רשות למקטרג (שטן) לקטרג - נלמד ברמז מהמילה 'השטן' בגימטריה = 364 ובשנה יש 365 ימים, הרי לך שיש יום אחד שאין השטן מקטרג והוא יום הכיפורים. אנו, מצידנו, מקבלים את קדושת היום על-ידי הצום, התפילה והתשובה.

יום הכיפורים הוא היחיד בשנה שהציווי להתענות בו נאמר במפורש בתורה שנאמר (ויקרא כ"ג, כ"ז): "אֲךָ בְּעֶשְׂרֹת לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם הַכִּפּוּרִים הוּא, מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם, וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשֵׁיכֶם". חמשת העינויים הם: א. איסור אכילה ושתייה; ב. איסור רחיצה; ג. איסור סיכה; ד. איסור נעילת הסנדל; ה. איסור תשימש המיטה.

חמש העינויים הם כנגד: א. כנגד חמש פעמים "נפש" הכתובה בעניין יום הכיפור שבפרשת אמור (ויקרא כ"ג, כ"ז-ל"ב); ב. כנגד חמשת החושים שבאדם, שאדם עושה בהם שימוש למעשיו, להיטיב או חלילה להרע; ג. כנגד חמישה חומשי התורה, ובהם תר"ג המצוות; ד. כנגד חמש התפילות שמתפללים ביום כיפור; ה. כנגד חמש הטבילות שטובל הכוהן הגדול תוך כדי עבודתו ביום זה.

הצום לא בא רק כדי לכפר על עוונות. יש לו משמעות נוספת: ביום הכיפורים, כאשר אצל כל יהודי מתגלה נקודת היהדות הפנימית, צריך להתנתק לחלוטין מעולם החומר. האכילה והשתייה, צרכים טבעיים של הגוף, מפריעות לנו בשעה שהנפש מתגלה ופורצת החוצה. לכן אנו צמים, מתנתקים מעולם החומר, לובשים לבן ודומים למלאכים.

ה'אור החיים' מסביר שאיסור עשיית מלאכה ביום הכיפורים נובע מהצורך להתרכז בכפרה שהיום מעניק, ושאינו זה מתאים להיות עסוק בעיסוקים גשמיים כאשר אפשר לקבל כפרה ע"י עצם המהות הרוחנית של היום, וזה לשונו: "ולדרך זה אמר וכל מלאכה לא תעשו, והטעם כי יום כיפורים הוא פירוש כי עיצומו של יום מכפר ויש לך אדם שהזמן מכפר עליו והוא עסוק במלאכתו, והמשכיל על דבר עיצומו של יום לבנו יבין המכפר כי הוא אדון המאיר היום לסגל סגל דבר זה".

פעם אחת, בשעת תפילת "כל נדרי" של ליל יום הכיפורים, סלסל חזן בעל קול ערב את הפסוק "וְנִסְלַח לְכָל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" שמזכירים בתפילה זו. אמר ר' זושא: "ריבוננו של עולם! אילו לא היו עמך ישראל חוטאים, לא היה נשמע לפניך 'וְנִסְלַח' יפה כל כך..."

פערבת "ברית יקצור" פאחלים לכל בית ישראל
שנה טובה ומתוקה וחתימה טובה

”עובר על פשע...” - סיפור

סיפור מצמרר ומטלטל סיפר רבי יעקב ציינווירט שליט”א מבורו פארק שבארה”ב: הרבי מבאבוב זצ”ל (רבי שלמה (השני) מבאבוב) איבד לא עלינו בשואה את רעייתו, בנו ובתו. למעשה בשעתו, היתה לרבי תוכנית איך להציל את הרבנית והילדים. הוא פנה לעסקן גדול ונתן לו סכום כסף גדול על מנת שיבריח אותם מהגטו, ולאחר מכן יעבירם את הגבול. אך מה שקרה הוא, שעסקן זה השתמש בכסף לצרכיו האישיים, להציל את המשפחה שלו עצמו...

מדובר היה בעסקן חשוב, ממשפחה חשובה, ואשר בשל מעשהו נשארו האשה וילדי הרבי בגטו עד הסוף המר... עברו שנים, מרן הרבי מבאבוב ניצל ממאורעות המלחמה, והיגר לארצות הברית, שם הקים את ממלכת התורה והחסד של חסידי באבוב. יום אחד, ישב הרבי בבית מדרשו שבבורו פארק וערך טיש לכבוד סעודת ראש חודש.

לפתע נפתחת הדלת, ואותו עסקן נכנס לבית המדרש... הרבי זיהה אותו מרחוק, סימן לו להתקרב וכיבד אותו כבוד מלכים. הוא אף הושיב אותו לידו במזרח, כראוי לבנו של קדושים. היו שם כמה חסידים שידעו מי הוא האדם הזה ומה ההיסטוריה שלו, והם רתחו וקצפו מכעס. איך הוא בכלל מעז להיכנס פה לבית כנסת באבוב?! איך יכול להיות דבר כזה?! לאחר הטיש, ניגש אחד מחשובי החסידים לרבי: ”הרבי יודע מי זה?...”

”בוודאי שאני יודע”, ענה הרבי.

”איך הרבי מסוגל לכבד אותו, לקרב אותו, להושיב אותו במזרח”? לא הצליח להבין החסיד, ”אחרי שיצאתי בשלום מהמלחמה”, ענה הרבי בשלוה ובמאור פנים, ”החלטתי שאני מוחק את כל הצער, עוגמת נפש והטענות שנוותרו בי מכל התקופה הקשה, ואין לי יותר שום טענות על אף יהודי. וממילא אין לי שום בעיה לכבד יהודי זה כבוד מלכים...”

מסיפור זה אנו מקבלים מושגים על הדרגות הגבוהות אליהן יכול אדם בן תמותה להגיע, במידות טובות וב”בין אדם לחברו”.

[גיליון 'מתיקות הדף היומי' - בסוד שיח]

לא באו לשאול

בערב יום הכיפורים אמר רבי ש.ז. אויערבך זצ”ל: היום הגיעו אנשים רבים לשאול שאלות בענייני החג. על הצום ועל שיעורים ועוד שאלות, אבל אף אחד לא בא לשאול בענייני תשובה, שזוהי מצוות היום!...

כל האוכל בתשיעי כאילו התענה תשיעי ועשירי

הגמרא ביומא (פ”א) אומרת: כל האוכל בתשיעי (ב-ט’ בתשרי) נחשב לו הדבר כאילו התענה תשיעי ועשירי.

שנה אחת, בליל כל נדרי, הגיע הצדיק רבי לוי יצחק מברדיצ’ב לבית הכנסת. והנה, במקום לשבת במקומו, החל לחפש מתחת לספסלי בית הכנסת, כאדם שאבד לו דבר מה. בסוף ניגש הרבי אל עמוד התפילה, נשא עינו למרום ואמר: ריבונו של עולם, הבט משמים וראה מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ! מה היה קורה אילו היית מצווה לאומות העולם לאכול ולשתות? כמה שיכורים היו מתגוללים ברחובות, ומתחת לכל שולחן וספסל? ולעומתם בני ישראל, עם קדוש! צִיָּיתָ להם לאכול בתשיעי, ועתה עומדים הם כמלאכי מעלה עטופים בטלית, באימה וביראה מפני היום הקדוש והנורא. אין אחד מהם תחת הספסל או תחת השולחן, אלא, כפר לעמך ישראל! [זקראת לשבת עונג]

וילך - תוכן ענייני הפרשה

- א. תחילת דברי משה רבינו ביומו האחרון: מחזק את בנִי, מְצַנֵּה את יהושע בדרכי הנהגת ישראל בארץ ומחזקו.
- ב. מצות הַקְהֵל בחג הסוכות - המלך קורא פרשיות מספר (חומש) דברים, במעמד כל ישראל.
- ג. ה' מצוה את משה ויהושע ואומר להם את העתיד לבוא לישראל, ומבטיח שלא תשכח התורה מישראל.
- ד. מצות כתיבת ספר תורה.
- ה. משה רבינו מוסר את ספר התורה לידי הלויים, ומצוה להניחו בארון עם הלוחות, ומקהיל את בני ישראל, ואומר את פרשת האזינו.

”וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל יִשְׂרָאֵל” (ל”א, א) - ענוותנותו של משה

”וילך” - וי’ שהלך משה. ”וידבר” - וי’ על דיבורו ועל דברו של הדור, ”הדברים” - שלושה דברים (מנהיגים) היו להם לישראל - משה, אהרן ומרים. הבאר היתה בזכות מרים, ומשמתה - פסקה מהם הבאר, שנאמר (במדבר כ, א-ב): ”וַתִּמָּת שֵׁם מְרִיָם... וְלֹא הָיָה מִיָּם”, וחזרה בזכות משה. מת אהרן - ניטלו ענני כבוד, שנאמר (שם כ”ט): ”וַיֵּרָאוּ כָל הָעֵדָה” אל תיקרי ”וִירָאוּ” אלא ”וִירָאוּ” (בצירי) וחזרו בזכות משה. מת משה - פסקו כולם, וכאילו מתו כולם כאחד, כמו שאמרו (תענית ט) על הפסוק (זכריה י”א, ח): ”וְאֶחָד אֶת שְׁלֹשֶׁת הָרָעִים בִּירַח אֶחָד”, וכי בירח אחד מתו, והלא בעשרה בניסן מתה מרים, ובראש חודש אב - אהרן, ובתאריך ז’ אדר - משה, אלא לומר לך שכיוון שמת משה - כאילו מתו כולם. זהו שאמר ”את הדברים”, כאילו אמר ’הדברים’.

ועל דרך הפשט ”וילך משה” - שהלך הוא בעצמו, ולא קיבצם על ידי שליח, להראות ענוותנותו של משה, שאף על פי שניטלה ממנו השררה ונכנס יהושע במקומו, עם כל זה הוא מצוה להם שיקבלוהו ויהיה מוראו עליהם כאילו הוא חי, ולומר להם שלא בגללם הוא מת - מפני שאינם ראויים להנהיגם עוד, אלא כדאיים וראויים הם, אלא שלא נשאר לו עוד חיים, כמו שאמרו חז”ל (סוטה י”ג): על הפסוק ”בֵּן מֶאֱהָ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אֲנִי הָיוֹם” - היום מלאו ימי ושנותיי, ב-ז’ באדר נולדתי וב-ז’ באדר אני מת, והרי יהושע במקומי, שאינכם בלא דבר ומנהיג, והמנהיג העיקרי - שהוא הקב”ה - הוא עמכם. הוא אומר ה’ אלוֹקֶיךָ הוּא עֹבֵר לְפָנֶיךָ” (ל, א), וכמו שהיה עמי - יהיה עם יהושע. ועוד ללמדנו שאף על פי שהוא לוקה על ידם - אין בלבו עליהן, אלא אפילו קטן שבהם חשוב בעיניו כגדול וכבן היחס והשררה, זהו ”אֵל כָּל יִשְׂרָאֵל”. וכל זה ללמד לישראל טורח המצוות, שכל מה שעושה בטורח והיה יכול לעשות בריווח - יש לו יותר שכר, ואמרו חז”ל (אבות ה’, כ”ב): ”לָפוּם צִעְרָא אֲגָרָא”, ולהודיעם שכר פסיעות, אף על פי שהיו מזורזים, שנאמר ”וַיִּלְכְּוּ וַיַּעֲשׂוּ”.

[שפתי כהן]

”ויקרא משה ליהושע ויאמר אליו לעיני כל יִשְׂרָאֵל חֶזֶק וְאַמֵץ...” (ל”א, ז) - ללמד זכות

באותה שעה נתגבר כוחו של משה והיה מחזק את יהושע לעיני כל ישראל, שנאמר ’ויקרא משה ליהושע ויאמר אליו לעיני כל ישראל חֶזֶק וְאַמֵץ’. אמר לו: עם זה שאני מוסר לך - עדיין גדיים הם, עדיין תינוקות הם, אל תקפיד עליהם (ואל תכעס) על כל מה שהם עושים, שאף ריבונם לא הקפיד עליהם על כל מה שעשו. וכן הוא אומר (הושע י”א, א): ’כִּי נָעַר יִשְׂרָאֵל וְאֶהְיֶה’.

[ספרי דברים פסקא ש”ה]

מהלכות יום הכיפורים:

- * נוהגים לבכות ולהוריד דמעות בתפילת יום הכיפורים, גם אם חל ביום שבת, שאפילו מי שכבר נכתב ונחתם בראש השנה בין הרשעים, כשבוכה ועושה תשובה ביום הכיפורים קורעים את גזר דינו.
- * במדרש מובא משה רבינו שמע במרום שהמלאכים אומרים "ברוך שם כבוד מלכותו..." והורידו לישראל, ולכן אומרים בקריאת שמע: "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" בקול רם ביום הכיפורים, כי נדמים אנו למלאכים.
- * מתעטפים בטלית החל מהשקיעה ולמשך כל יום הכיפור.
- * חולה וקטן שצריכים לאכול בליל יום הכיפורים, לא יקדשו מספק ברכה לבטלה. ובבוקר, שיש בקידוש רק ברכת "פרי הגפן" ואין חשש ברכה לבטלה - יקדש על היין, ובברכת המזון אומר "יעלה ויבוא". ואם שכח - אינו חוזר.
- * יולדת עד ג' ימים מהלידה אינה מתענה, וארבעה ימים הבאים תאכל לשיעורין, וגם חולה שאוכל ושותה לשיעורין: **שיעור האכילה הוא 30 CC** (שהיא תכולה הנכנסת בקופסת גפרורים) **כשמחכים בין אכילה לאכילה 9 דקות לפחות, וכן שתייה כ- 40 CC בהפרש 9 דקות לפחות בין שתייה לשתייה.** מאכל ומשקה אין מצטרפים, ועל כן רשאי לאכול ולשתות יחד.
- * אין לרחוץ או ליטול ידיו אלא עד סוף קשרי אצבעותיו (והחז"א אמר שאין צורך לדקדק בדיוק), אולם הכהנים העולים לברך את העם נוטלין את כל כף היד (מטה אפרים ס' תרי"ג).
- * קטן מחנכים אותו מגיל 9 לתענית שעות, ופחות מבן 9 לא יצום אף שעות, ואף אם רוצה - יש למחות בידו (שו"ע ס' תרט"ז ס"ב), אולם בלילה מותר.
- * יש להיזהר כשנופלים על פניהם ביום הכיפורים (בסדר העבודה בעיקר) לשים מגבת או כל דבר שיחצוץ לרצפה.
- * אשה חלשה המטפלת בילדים בביתה, ויש חשש שלא תוכל לצום בגלל טיפולה בילדים, חייב הבעל להישאר בבית ולטפל בילדים כדי שאשתו תוכל לצום, או שיביא אשה לטפל בהם.
- * **מוצאי יום הכיפורים** - מותר לכתחילה לשתות מים לפני הבדלה (שו"ע רצ"ט), ועל כן אישה אינה צריכה לחכות שיבואו להבדיל, אלא תאמר מיד במוצאי יום הכיפורים "ברוך המבדיל בין קודש לחול", ותשתה. זה שעושה את ההבדלה יראה לסלק מיני מאפה מהשולחן, ואם מונחים שם, יכסם.

סגולה מהאר"י הקדוש לשמירה על הילדים

בשעת הוצאת ספר התורה, ואו קריאת התורה של יום כיפור, סגולה להוריד דמעות כאשר מזכירים את מיתת שני בני אהרן. מי שמוריד דמעה ולפחות מצטער על פטירתם של צדיקים אלו - מובטח לו שלא ימותו בניו בחייו.

התנצצות תשובה בשעת תפילת נעילה היא סגולה לכפרה מוחלטת

אומר ה'חמדת ימים': "בסליחות ליל יום הכפורים, קודם שיאמר השליח ציבור 'אל רחום שמך', יאמר כל אחד בנעימה קדושה: 'שמע ישראל ה' א-להינו ה' אחד, אהיה אשר אהיה הוא היה והוא הוה והוא יהיה ממית ומחיה, לפניו לא נוצר אל ואחריו לא יהיה'. ומובטח שלא יבוא עליו ועל ביתו גזירה רעה באותה שנה".

פתח לנו שער בעת נעילת שער - סיפור מרגש

סיפור מרגש סיפר האדמו"ר ה"פני מנחם" מגור זצ"ל בשם רבי יעקב קלמס זצ"ל, שהיה רב במוסקבה בשנות הגזירה של סטאלין, עד עלותו לארץ ישראל בשנת תרצ"ג. גדול בתורה היה האיש מאוד, ויחד עם זאת התחסד והתמסר לטובת אחיו המדוכאים בארץ גזירה באופן נפלא. שלטון הרשע הקומוניסטי השאיר את בית הכנסת הגדול במוסקבה לפליטה, כדי להראות לעולם החופשי את ה'סובלנות' שלהם, על אף שבמקומות האחרים רדפו את הדת ושומריה באכזריות ללא גבול.

הגיע יום הכיפורים. בתפילות היום השתתפו רק הזקנים, ואילו השאר אולצו להיות בעבודה. לעת ערב, לקראת נעילה, הגיע ציבור גדול של יהודים מכל הגילאים. הרב קלמס נתבקש לשאת דברים לקראת תפילת נעילה. הוא ידע היטב ששוטרי חרש שורצים בכל פינה, ועל כל נימה של התעוררות לדת, עלול לשלם בנפשו. ומאידך, הרי ראה בעיני הנוכחים צימאון גדול כל כך! נשמתם יצאה לאיזו מילה מחזקת ומעודדת. יהודים קדושים ביום הכיפורים לפני נעילה. הרב קלמס אזר עוז, עלה לבימה וסיפר סיפור עממי 'פשוט': "לפני עלותי לרבנות במוסקבה, הייתי רב בעיירה קטנה. פעם באו לפני שני אנשים שכנים בני כפר לדין תורה על תרנגולת, כשכל אחד אומר 'כולה שלי'. ידעתי שמושגי ההלכה של 'חושן משפט' אינם לפי הבנתם, וניסיתי לפתור את הבעיה באופן מעשי. הצעתי להם שיקשרו את רגלי התרנגולת וישימו אותה על הגבול בין שתי חוות הכפריים, אחר כך יפתחו את הקשר ויראו להיכן תברח התרנגולת, וזה יוכיח מי הם הבעלים האמתיים. וכך הווה. כששחררו את התרנגולת, קפצה לעבר הלול שבצד אחד השכנים. 'בעל הדין' השני הוכרח להודות מיד, ובכך נגמר העניין... הרמז היה שקוף למתפללי בית הכנסת המוסקבאי ביום הכיפורים זה... הרב כאילו אמר להם: "בבוקר הייתם כלואים בחלקכם הגדול במקומות העבודה, ואנוסים בחוקי סדום הסובייטים. ואילו בערב, כשהשתחררתם משם, הרי עצם הנהירה בהמוניכם לבית התפילה, מוכיח למי אתם שייכים באמת. הותר הקשר וברחתם לבית הבעלים - לבית ה', לקלוט את אורו של יום הכיפורים ברגעיו האחרונים לפני שפנה היום. מעיני המתפללים זרמו דמעות חרישיות, צורבות ומלאות קירבת אלוקים. הם הרגישו באמת לאן הם שייכים. אנוסים, כפויים וכפותים הם בצל חרב הזדון, אולם בריחתם לעת ערב, כשרפה ההדק סביב צווארם, הוכיחה את מהותם האמתית! הרב קלע למטרה וחזק את נפשו הכאובה במשלו.

כשסיפר זאת הרב קלמס, הוסיף במתק לשון: "אנא בכח גדולת ימינך תתיר צרורה", ריבונו של עולם, אם רק תתיר חבלי הגלות ותשחרר את אומתך הצרורה בצרור הגלות, תראה איך ירוצו בניך ישר אליך!...

תפילת נעילה בציבור או חסד עם יהודי, מה

עדיף? - סיפור

כשהיה רבי אהרן קוטלר זצ"ל בקלעצק היה שם בחור מתמיד ושקדן, אך לאחר שנה לפתע הבחינו אצלו בסימני נסיגה. רבי אהרן ניצל את תקופת אלול כדי להשפיע על תלמידו הצעיר. הגיע יום הכיפורים, ולפני תפילת נעילה הגיע בחור לאותו מתמיד ואמר לו שרבי אהרן מבקש לראותו בדחיפות. הבחור נבהל, ברגע הכי קדוש ומרומם הוא נקרא לראש הישיבה! הוא הִשְׁתַּדֵּךְ בפנים חיוורות לכיוון המזרח, ורבי אהרן הזמינו בחיוך לבבי להתפלל 'נעילה' יחד אתו, והכניסו תחת כנפי טליתו. הגיע עת חזרת השליח ציבור, הציבור אומר סליחות בהתלהבות סוערת, אך רבי אהרן לא הצטרף. עסק הוא בלומר לתלמידו דברי מוסר שיתחזק בתורה, ובכך ויתר על תפילת נעילה. מי שמבין מהי תפילת 'נעילה', יבין מה היה מוכן רבי אהרן להקריב בשביל טובה פרטית של תלמיד בודד!

יום הכיפורים - "שבת שבתון"

בפרשת אמור - בפרשת המועדות כתוב "אלה הם מועדי... ששת ימים תעשה מלאכה ויביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון". אמר ה' א: בפסוקים אלו יש רמז למועדים בהם מותרת המלאכה לצורך אוכל נפש. "ששת ימים תעשה מלאכה" - בשה ימים טובים התורה לבשל לצורך החג, והם: יום א' של סוכות, שמיני עצרת, יום א' של פסח, שביעי של פסח, שבועות ויום א' דראש השנה (מהתורה ראש השנה יום אחד). "ויביום השביעי" - ביום הכיפורים - אסורה מלאכה לצורך אוכל נפש, ומשום כך נקרא "שבת שבתון". [וקראת לשבת עונג]

נחפשה דרכינו ונחקה (איכה ג, מ) - סיפור

מנהג נאה היה לו לרבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל בעשרת ימי תשובה, לבקר חולים וזקנים ולברכם בברכת 'שנה טובה'. פעם הגיע לבית אבות 'נווה שמחה' לבקר את הרב הישיש רבי אליעזר כהן זצ"ל, אשר עשרות בשנים היה גר בשכונתו. כשנכנס רבי שלמה זלמן לחדרו, בליווי בנו רבי ברוך זצ"ל, מצאוהו ישן. הורה רבי שלמה זלמן לבנו להעירו משנתו. תמה רבי ברוך: 'איך אפשר להעיר משנתו? אדם זקן וחולה? השיב לו אביו הגדול: 'הוא לא ישן מעייפות וחולי, אלא משום שאין לו מבקרים'. ותוך כדי דיבור ניגש רבי שלמה זלמן בעצמו והעיר את רבי אליעזר כשהוא קורא: 'ר' לייזר יש לך אורחים!...' רבי אליעזר נעור משנתו ונדהם לראות את גדול הדור עומד לפניו בחיוך אבהי ואוהב. הם שוחחו בידידות ורבי שלמה זלמן נפרד ממנו בברכת שנה טובה. לעת צהרים, כשהגיע נכדו של רבי אליעזר לבקר, אמר לו הסבא: 'בוא וראה את גודל לבו וחכמתו של הגרש"ז. הרי אם היו מגיעים אנשים חשובים אחרים ומוצאים אותי ישן היו משאירים פתק: 'באתי ומצאתי'. וכשהייתי קם הייתי מצטער על כך יותר מאילו לא הגיעו כלל. אך רבי שלמה זלמן יחיד ומיוחד בהנהגתו וידע להרגיש ללבם של ישראל!...' [מגד גבעות עולם]

ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה

ברכת התורה

"לְאֶדֶם מַעֲרַכִּי לֵב וְיָמָה מַעֲנָה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת

מ"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק: מרת אמי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף הרב מאיר נסים בן כמסאנה: מרת הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה מרסוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל נפתלי בן רחל: אברהם בן שמחה: גורג'יה בן שמחה: יעקב ישראל בן גלית רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן יצחק שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעמה: רחל בת שמעון: דליה בת חיים הגר בת אהרן והרטה: כותן בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמסיה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן שושנה נוואל בת שדרה.

להצלחה:

אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה גילי בלומבר (יוצר תמונות Ai). אלעזר בן שמחה

לזיכרון:

יהודה יצחקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: לאור בן דינה שושנה רחל בת מינה: שירה בת שושנה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלמית רחל בת חיה: לאה רחל בת איריס ויקטוריה תקוה בת רינה: דניאלה בת שפרה מאיר יעקב בן רחל: חילה בת ישראל אשור בת אורנה: מירי בת סוזן

להזמנות, להקדשות ולתרומות במייל:

Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

"לא החזיק לעד אפו, כי חפץ חסד הוא!"

מובא בחז"ל כי בימים אלו שבין ראש השנה ליום כיפור - עשרת ימי התשובה, צריך להיזהר מאוד להתרחק מהכעס. וכתב המשנה ברורה (תקפ"ג, ה) שצריך להיזהר עד מאוד מלכעוס בראש השנה, כי הדבר משפיע רע על כל השנה. ודוקא משום שצריך להתרחק מכך, היצר הרע מזמן לנו בימים אלו ניסיונות רבים של כעס, כגון - שבני הבית לא מאורגנים כמו שצריך, הגבאי בבית הכנסת לא נותן לך את המקום שרצית, החזן לא עשה את מלאכתו כראוי, ועוד כהנה וכהנה. שתי סיבות לכך: האחת - שרצון היצר הרע הוא להכשיל אותנו, ומי שכועס - גורם לעצמו כישלון בדין רחמנא לצלן, והשנית - הקב"ה רוצה לתת לנו שנה טובה, והיות ואנו עוברים עבירות - לא כל כך מגיע לנו שנה טובה... לכן הקב"ה שולח לנו ניסיון גדול כדי שנעמוד בו, ועל שנתגבר על היצר ונעמוד בניסיון - הקב"ה ייתן לנו שנה טובה של שפע וברכה. וכשמגיעה השעה בה אנו רוצים לכעוס, נזכור שזה ניסיון שבתמורה לעמידה בו - נקבל שפע, ושווה להתגבר רגע אחד, ואחר כך ליהנות מפירותיו במשך כל השנה, כמו שכתוב בגמרא 'אין דנים את האדם בראש השנה אלא לפי מעשיו של אותה השעה'. והיינו - באופן בו אנו מתנהגים בימים אלו - כך הקב"ה דן אותנו. נזכיר לעצמנו שאין אדם נוקא אצבעו מלמטה בלי שליחות מלמעלה, וממילא - מה לנו לכעוס?! והרי הצער נגזר עלינו, רק שהדבר נעשה ע"י השליח פלוני... ודבר זה הוא מעיקרי העבודה בימים אלו.

רבי משה אריה פריינד זצ"ל, אב"ד ירושלים, סיפר ששמע מחמיו, כי פעם נסע עם רעהו לשפוך שיח על קברי צדיקים בגולה. בהגיעם לבית החיים העתיק בעיר למברג, הבחינו במצבה בעלת כיתוב מעניין: 'פה נטמן פלוני בן פלוני צדיק נסתר'. תמחו השנים: מיהו האיש הטמון כאן ומה מעשיו? החליטו לפנות אל הנהלת ה'חברא קדישא' כדי לשאול על כך. לא בנקל נפתחו לפניהם הספרים, אך בסופו של דבר הצליחו ומצאו שכתוב שם את דבר המעשה הבא: רבה של למברג, שהיה צדיק נשגב וקדוש עליון, הלך כדרכו לטבול בערב יום השבת. בעודו עומד בבית המרחץ, ניגש אליו אחד מיהודי העיירה, עני מרוד ודל מראה, היכהו חלושות על כתפו עם המטאטא שבידו, ואמר לו: "הנה בשבוע זה צמת היום וגם מתמול שלשום, דע לך שגם אני צמתי כן". לאחר דקות מספר היכהו שוב ואמר לו: "הנה בשבוע זה התעניתה 'תענית הפסקה' משבת לשבת, דע לך שגם אני צמתי כן. אמנם הנפקא מינה בינינו הוא, שאתה, בבואך מבית הכנסת לאחר תפילת ליל שבת ולאחר כל השבוע בו לא טעמת מאומה, תאכל בשר ודגים וכל מטעמים. ואילו אני, בבואי לביתי, לא אוכל כי אם פת קיבר במלח ומים לחץ". "ודע לך" - הוסיף - "שבאם תבוא בליל שבת ותראה שחתול אכל את הדגים המוכנים עבורך, ותעלה חמתך ותבוא לידי משהו של כעס - שוב אין שום ערך לכל ה'תענית הפסקה' שהתענית". סתם ולא פרש. והנה, בליל שבת, לאחר שקידש הרב על היין, המתין להגשת הדגים, אך בני ביתו אמרו לו שחתול אכלם... באותו רגע נזכר הרב בדברי העני, ולא כעס כלל. הוא הבין כי אותו עני אינו איש פשוט כלל, אלא ודאי קדוש עליון הוא. מיד שלח את משמשו אליו. כשראה העני את המשמש ושמע כי נשלח על ידי הרב, אמר: "בשעה שצדיק נסתר בא לידי גילוי, עליו להסתלק מן העולם תכף ומיד. אילו היה רבך בא בעצמו הנה, היה באפשרותי ללמדו רזי עולם בעת הזאת". המשמש מיהר לרוץ אל הרב ולמסור לו את הדברים, והרב הזדרז לרוץ אל בית העני, אך כשהגיע לשם כבר מצאו ששכב חיים לכל חי... הרב הורה לטמון אותו בחלקה חשובה, וקבע את נוסח המצבה: "פה נטמן פלוני בן פלוני צדיק נסתר". אותו צדיק נסתר העדיף להתגלות, ובגין כך להסתלק מן העולם, רק כדי למנוע מן הרב כעס אחד!

ללמדנו כי מידות רעות בכלל, ומידת הכעס בפרט, מוציאים את האדם מן העולם. יש לזכור לגבי מידת הכעס את אותה אמרה נכונה שאומר העולם: אף על פי שצריכה להיות לו לאדם אש בוערת לה' ולתורתו, מכל מקום עליו להיזהר שלא ייכוו ממנה אחרים...

[ומתוק האור - דוד המלך]

מאוצרות הפרשה

וכל אחד מבין לשמוע פוליטיקה, לקרוא עיתון וכו' לא מתאים כעת זה לא הזמן... זה משפט. במשפט צריך שיהיה טיפת רצינות. (הגדה"י מישקובסקי שליט"א)

עצה לזכות בדין לשנה טובה

כתב רבינו יונה בשערי תשובה (שער ד' אות י') - וז"ל 'בענין ההודאה על הטובה נאמר (תהלים נב, יא) אודך לעולם כי עשית ואקוה שמך כי טוב נגד חסידך. פירושו - אודך על הטובה שעשית עמדי. ובעבור זה אקוה להתמדת טובתך'.

ומבואר, דעצם מה שאדם מודה על הטובות שהשפיע עליו הקב"ה, הוא סיבה להביא עליו עוד טובות.

וכעין זה הביאו מה שפי' הגרעק"א על הפסוק 'זובח תודה יכבדני וגו' אראנו בישע אלוקים. 'שכשם שאדם שמודה למיטיבו, הרי ההודאה גורמת לכך שירצה להיטיב עמו גם בהמשך, כך גם הזובח תודה ומודה על הנסים שאירעו עמו בעבר, גורם שגם הלאה 'אראנו בישע אלוקים'. ומעתה, אדם שמודה לבורא ית' מעומק ליבו על כל הטובות שהשפיע עליו בזה השנה, וזוכר שהכל מתנת חנים מאיתו יתברך, וכל נשימה ונשימה, ובדאי מה שמעבר לכך, הם מתנות, הוא סיבה שיזכה לשנה נוספת של מתנות.

ושמעתי מעשה בת"ח אחד שבא לפני רבינו מרן הגרא"ל וצללה"ה, וסיפר לו שביום הכיפורים לפני נעילה מסר שיחה נלהבת, ובא הזכיר את האסונות הנוראים שהיו בשנה האחרונה, והכל נגזר בזה השעה וכו'. ואמר לו מרן וצללה"ה כי יותר ראוי היה לדבר על הטובות הגדולות שנעשו לכל אחד, לכלל ולפרט, בזה השנה, שאף גם זאת נחתם בזה השעה, ואשר הכל היה מתנת חנים, ועל ידי זה נזכה שוב למתנת חנים. והנה בתפילת שחרית של יום הדין, אשר הוא זמן המשפט, הראוי היה לכאורה שנפתח ראשית בתפילת זכרנו לחיים ואבינו מלכינו וכו' לבקש על חיינו. אמנם העניין בזה הוא כהאמור, שאדרבה ראשית יש לפתוח באמירת פסוקי דזמרה, ואומרים נשמת להודות ולהכיר בטובות שעשה לנו, אשר הוא הדרך הנעלית לזכות בדין.

ובזה יש לפרש גם כן ענין תקנת מאה ברכות שתיקן דוד המלך כשהיו מתים בכל יום במגפה, ועל ידי תקנת הברכות פסקו מלמות. והיינו גם כן, שעל ידי הברכות, שהם הודאה והכרה בטובות שעושה עמנו השי"ת, זכו לקבל חיים, אף שהיתה מידת הדין מתוחה ונגזר עליהם למות. ושמעתי להוסיף בזה שבברכת אהבה רבה אנו אומרים וקרבתנו לשמך הגדול סלה באמת - להודות לך, הרי שהתכלית של כל קרבת ד' יתברך הוא ההודאה. ואם כן, בעמדינו בימי הדין, אשר כל בני האדם שואלים ומבקשים עצות לצאת זכאים בדין להחתם לשנה טובה, ראוי לכל הפחות באלו הימים לכון בברכות ובהודאות.

ורבינו מרן הגר"ג אדלשטיין וצללה"ה היה מביא בזה דברי הירושלמי, שבראש השנה הקב"ה דן את האדם 'באשר הוא שם', והיינו לפי מעשיו באותה שעה. ואם כן, אם ישתדל לכון לכל הפחות באלו הימים בברכות השבח וההודאה, הרי יש כאן פתח תקוה נכבד לזכות ביום הדין. (הגאון רבי נחום נבנצאל שליט"א)

ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל הרעה אשר עשה כי פנה אל אלהים אחרים (לא, יח)

מה פשר כפילות הלשון "הסתר אסתיר", מדוע לא מספיק לומר: 'ואנכי אסתיר פניי? אומר לכם פשט נורא. "והיה כי תמצאנה אותו צרות רבות ורעות", יהיו צרות קשות, פגועים נוראים רחמנא ליצלן - "ואנכי הסתר אסתיר פניי", השי"ת יסתיר את ההסתר פנים. יראו שיש צרות ויחפשו את ה'אשמים'. אחד יאשים את הפוליטיקאים, השני את הצבא, כל אחד יחפש 'אשם' אחר בצרות. הקב"ה יסתיר את ההסתר פנים. הוא יסתיר את העובדה כי הכל ממנו יתברך.

אם יודעים שהכל מהשי"ת, אז יודעים שיש גם עצה לכך - תפילה ותשובה. אבל כשמתחילים לומר שזה בגלל מדיניות כזו או אחרת, ושוכחים שזה הסתר פנים - כאן טמונה הסכנה האמתית מכל הצרות. אכן זה פשט קשה. מוחיב! (הגאון רבי ראובן קרלנשטיין זצוק"ל, יחי ראובן)

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת (לא - יט)

שואל הרב שך, אם הכוונה לכתובת התורה, מדוע לא נאמר במפורש "כתבו לכם את התורה הזאת"? ומתרץ, לאחר התוכחה הנוראה שבפרשת "כי תבוא", ואנו רואים את מצבינו כיום, לכאורה אין מקום לומר שירה עד ביאת הגואל, אבל שירה אחת עדיין נשארה לנו, והיא שירת התורה, כי התורה היא השירה שלנו והיא החזיקה אותנו גם במצבים הקשים ביותר. (מדשן ביתך)

מעלת עשרת ימי תשובה

הגמ' בראש השנה (י"ה). דורשת את הפסוק 'דרשו ה' בהמצאו קראהו בהיותו קרוב - אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים'. והקשה הגאון רבי לייב איגר זצ"ל שהרי בפסוק בתהילים (קמ"ה) כתוב "קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת", ומבואר שתמיד ה' קרוב למי שקורא לו באמת.

וביאר, שהן אמנם כל השנה ה' קרוב, אלא שאז יש תנאי שזה יהיה 'לכל אשר יקראוהו באמת', אך בעשרת ימי תשובה שהם ימי רחמים זהו בעצם מקרב אותנו יותר לה' יתברך, וגם מי שלא נמצא בדרגה של 'באמת', הוא בכל זאת קרוב אל ה'.

כובד ראש למשפט

המושגי רבי אליהו לופיאן זצ"ל היה פעם בעשרת ימי תשובה בפוניבז'. והמושגי רבי יחזקאל כיבד אותו לדבר. אז הוא סיפר שהיה פעם למישהו משפט חמור מאוד והיה צד שהוא יהיה נידון בו למוות. אך היה עליו הרבה רחמים, שהוא באמת לא התכוון, וזה לא הוגן וכו'... והשופטים צדדו להקל בדינו.

באמצע המשפט, תוך כדי שהשופטים דנים בכובד ראש, הגידון הוציא מהכיס מראה ומסרק, והתחיל להסתרק... אמר לו השופט הראשי - כעת נגזר דינך למוות ודאיי!!! כזה זלזול?! אתה חטאת בחטא כזה חמור, אתה נידון פה לחיים או למוות וזה בכלל לא מעניין אותך... זה מה שחסר לך? להסתרק?! ...

אמר רבי אליהו - אל תצאו כעת עם מסרק... אל תתעסקו בשטויות...

מחלה קשה ומסוכנת פקדה את רבי שלום נח מסלונים בטרם מלאו לו חמישים שנה. הרופאים שטיפלו בו חששו לחייו וקבעו שאין מנוס מלנתח את ראותיו כדי להצילו, אם כי גם בניתוח כשלעצמו יש סיכון רב. הדבר היה בשלהי דקייטא, והרבי שאל את ראש הרופאים האם יש אפשרות לדחות את הניתוח למועד מאוחר יותר. הפרופסור רב המוניטין, סבר כי מדובר במקרה קריטי ויש לבצע את הניתוח בדחיפות, כל יום שחולף באפס מעשה מחמיר את המצב ומפחית את הסיכויים להצליח. "אינני מבין, מה רוצה כבודו להרוויח בדחיה שביקש?" הסביר לו הרבי: "בעוד שבועות אחדים יחול יוה"כ, שבו הקב"ה חותך חיים לכל חי, ואני מעתיר ומתפלל שביום זה יחוס וירחם עלי, ורפואתי תבוא לי מזו הטובה... אני מאמין באמונה שלמה בסגולת היום הזה!". הרופא התרשם מהדברים הכנים שיצאו מלב טהור ונאמרו בהתרגשות רבה. הוא הסכים בדיעבד, הורה לשחרר הרבי לביתו מבי"ח, וציווה עליו לשמור על מנוחה מוחלטת. למחרת יוה"כ פ"ב שב לביה"ח, שם ערכו שוב בדיקות "רנטגן". התוצאות היו מפתיעות: שיפור עצום חל במצב הריאות! חלפה הסכנה שנשקפה לחייו לפני חודש ימים, והניתוח המתוכנן נראה כמיותר, אפשר יהיה להסתפק בטיפול תרופתי גרידא. "מה אומר לך, כבוד הרב" פנה אליו בהתרגשות הפרופסור הנדהם "דואני באמת שהזמן פועל לטובתך..." "לא הזמן", השיבו הרבי "אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו הוא שפעל לטובתי ביוה"כ, שבו חנן אותי לרפואה ולחיים..." ימים ספורים לאחר מכן החלים הצדיק ושב לאיתנו ולעבודתו הקדושה, במשך כארבעים שנה נוספות, ונתקיים בו הכתוב "וקווי ד' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים, ירצו ולא ייגעו, ילכו ולא ייעפו" (ישעיה מ לא), "עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו, להגיד כי ישר ה'" (תהלים צב ט"ז).

פינת ההלכה

טיפול קוסמטי או הסרת שער בלייזר, האם יוצא בזה שמחת יו"ט

שאלה: יש מצוה לקנות מתנה לאשה לחג, המתנה היא בעיקר בגדים, לאשתי יש ברוך השם הרבה בגדים ולא חסר לה בגד, גם נעליים יש לה בשפע. שאלתי אותה מה היא בכל זאת רוצה מתנה לחג, ואמרה לי שהיא רוצה שאשלם טיפול קוסמטי בפנים שיש אשה שעושה טיפולים אלו לרענן את עור הפנים. או לממן לה טיפול של הסרת שיער במכשיר לייזר.

שאלתי היא, האם אפשר לצאת בזה ידי חובה של קניית מתנה לאשה לחג, כי מצד אחד אשתי אמרה לי שהיא תשמח בזה הרבה יותר מאשר בקניית בגד או נעליים, מצד שני הרי את הטיפול עושים כמה ימים לפני החג, ואולי גם לאחר החג, האם יוצאים בזה את המצוה לשמח את האשה בחג?

תשובה: לכאורה השמחה צריך להיות ביו"ט, שהרי מקור השמחה הוא אכילת בשר שלמים, וכמו שבשר שלמים צריך לאכול ביו"ט, כך הבגדים שהאשה מקבלת היא צריכה ללבוש ביו"ט, וצריך שיתווסף לה שמחה ביו"ט מאשר ביום חול.

וכן כתב החינוך (מצוה תפח) לפי שהאדם נכון על ענין שצריך טבעו לשמוח לפרקים כמו שהוא צריך אל המזון על כל פנים ואל המנוחה ואל השנינה, ורצה האל לזכותנו אנהנו עמו וצאן מרעיתו וציונו לעשות השמחה לשמו למען נזכה לפניו בכל מעשיו. והנה קבע לנו זמנים בשנה למועדים לזכור בהם הנסים והטובות אשר גמלנו, ואו בעתים ההם ציונו לכלכל החומר בדבר השמחה הצריכה אליו. וימצא לנו תרופה גדולה בהיות שובע השמחות לשמו ולזכור, כי המחשבה הזאת תהיה לנו גדר לכל נצא מדרך היושר יותר מדאי. כלומר שמחה היא דבר הכרחי לנפש האדם, כמו שמזון מנוחה ושינה הם דברים הכרחיים לגוף, אמנם בשביל שמחה די שלש זמנים בשנה, והקב"ה רצה לזכות את ישראל, ועשה שאת השמחה הזו, יעשו לשמו, ואם כן בנוסף לכך שהוא מרויח בריאות הנפש, הוא גם מרויח מצוה. ובנוסף לכך, כשהשמחה היא מתוחמת עם גדרים, זה שומר עלינו, שהשמחה תהיה שמחה של מצוה ולא הוללות. וגם קבע איך לשמוח, דהיינו האנשים בבשר ויין, והנשים בבגדים. ולפי זה לכאורה אם עושים טיפול קוסמטי בפנים, או הסרת שער כמה ימים לפני החג, אין שמחה יתירה בחג, וזה כמו שאשה תקנה בגד, ותלבש זאת כבר כמה ימים לפני החג, שלכאורה לפי החינוך לא תצא ידי חובה, כי ביו"ט כבר לא יהיה לה שמחה, שהרי אין לה שמחה יתירה בחג, מאשר בימים קודמים.

וכך כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"ח סימן קכד) שאשה שמבקשת מכשיר אלקטרוני עבור צרכי הבית, כמתנה לחג, או שיותר משמח אותה פרחים, ומשמע ברמב"ם (עשין נד) שצונו לשמח ברגלים וכו' ובכלל אמרו ושמחת בחגך מה שאמרו גם כן לשמוח בם במיני שמחה ומזה לאכול ולשתות יין וללבוש בגדים חדשים ולחלק פירות ומיני מתיקה לקטנים ונשים, ולשחוק בכל ניגון ולרקד במקדש והיא שמחת בית השואבה, זה כולו נכנס באמרו ושמחת בחגך. וכעין זה הוא במררכי (ביצה סימן תרנח בשם ר"ח). ומבואר מזה שצריך תוספת שמחה שבאה מחמת חדות היום, א"כ פרחים לכבוד יום טוב יתכן שהם בגדר זה, וכן בגדים וכו' או ריקידה או טיול לכ' השמחה של היום שגורם הרחבת הדעת, אבל מכשיר אלקטרוני של שיחת נשים בעלמא שאינו פוטר מיסודי שמחה של היום כגון בגדים ומיני מתיקה וכו' ג.

אולם בשו"ת משנת יוסף (ח"ג סימן קעב) כתב, אם אשתו אומרת שבמקום בגד ותכשיט יקנה לה תנור חדש, נראה שיוצא בזה, ואם יש לו ממון גם לתכשיט וגם לתנור, אז חייב לתת לה תנור כמו שאר כלי בית, ובנוסף לכך תכשיט לשמחת יו"ט, ואם אין לו ממון לשניהם אז התנור קודם, שנחנץ לה להנהגת הבית ולתכשיט כבר לא נשאר כסף ואינו מחוייב ללוות לזה. כמו"כ אם רצונה יותר שבעלה יקנה לעצמו כובע, ואין מספיק לו כספו לשניהם אז רצונו של אדם זה כבודו שייראה נעלה יותר מכובד בבית ובחניך, כדי שיהא נודע בשערים בעלה בשבתו עם זקני ארץ. עוד כתב שם, ויש לעיין עוד בחיוב זה של בגדים ותכשיטים לכל רגל, א"כ אם יקנה לה לכל רגל תכשיט, אז כשיגיע לגיל שבעים שכבר יעברו עליהם חמישים שנה מנשואיהם, שבהם ק"נ רגלים, הנמצא כזאת שיהיו לאשה מאה וחמישים תכשיטים, או ק"נ בגדים, או אפילו חציים בכדים וחציים תכשיטים, ויש ליישב.

ולכאורה לפי דבריו יוצא גם בטיפול קוסמטי או בהסרת שער, אך יתכן שגם לשיטתו אינו יוצא, כי טיפולים אלו, הם מניעת צער, ולא תוספת שמחה, וזה דומה לאשה שפרודה מבעלה שנים הרבה, והיא משועצת לגט, ובעלה נתן לו גט בערב יו"ט, וכי קיים בזה שמחת יו"ט, ששמחה גיטה באים כאחת? ! ובנוסף לכך, וכי אשה שצריכה לעשות טיפול שיניים, וכי יוצא בזה שמחת יו"ט כאשר יממן לה טיפול כזה, בוודאי שלא, וגם בענייננו אינו יוצא בזה ידי חובה. (הגר"י זילברשטיין שליט"א, קובץ ווי העמודים)

תשובה לחידה פ"ש: בשעת רוג'ו (כט, יט)

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת דאוס להולדת הבן משפחת רוטמן להולדת הבת

משפחת אביעזר אפשטיין להולדת הבן משפחת אופק לאירוס הבת משפחת סגל לאירוס הבן

גני הדר: משפחת שחר להכנסת הבן לעול תורה ומצוות משפחת רובין להכנסת הבן לעול תורה ומצוות משפחת מליק לאירוס הבת

הודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

גליון

606

פּרָפּוּרֵת

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

פרשת וילך-שובה תשפ"ו

התורה כמו 'שירה' - "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת", כשזה שירה ועונג לא מבטלים מהתורה! אין שום קשיים, כי זו הנאה צרופה... [מתוך 'לקראת שבת מלכתא']

**וְעַתָּה כְּתֹבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת
וּלְמִנְחָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (לא יט)**

**וּלְמִנְחָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שִׁירָה בְּפִיהֶם
(לא, יט)**

התורה הקדושה נקראת 'שירה' כי בכוחה לענג את נשמת האדם ולהביאו לגבהים רגשיים ורוחניים.

* * *

מזכי הרבים האחראים על החזקת הלימוד של בני התורה - זכותם גדולה ונשגבה עד מאד.

* * *

מובא בספר 'דרך עץ החיים': רבי יצחק רזנטל מנהל כולל 'מדרש בני ציון' בא פעם אל הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל וסיפר לו שלאחרונה הוטב במקצת מצבו הכספי, ולכן הינו שואל את דעתו אולי כדאי שיתפטר מניהול הכולל כדי שיוכל להקדיש את רוב מרצו וזמנו להתעלות בתורה.

הקשיב רבי איסר זלמן לדבריו בתשומת לב כדרכו תמיד, והשיב לו: "עשה כפי הבנתך, אבל לפני שתחליט ברצוני לספר לך מעשה שהיה. מעשה ביהודי תלמיד חכם שהיה שד"ר [שלוחא דרבנן, משולח] של ישיבת סלוצק [ישיבתו של רא"ז] במשך שנים אחדות. בשלב מסוים הוא החליט להפסיק את עבודתו זו, ולקבל עליו משרת רבנות".

"לא היה נעים לו לאותו שד"ר לשוחח איתי על כך", המשיך רא"ז וסיפר, "ולכן נסע לדבר בעניין עם ה'חפץ חיים', הוא הסביר לו שבעבודתו כשד"ר הוא מתעייף מהליכתו במשך כל היום, קשה לו להתרכז בשעת התפילה, ולעתים אף קורה שבאמצע התפילה הוא חושב על נדיב פלוני או אלמוני, ואף אין באפשרותו ללמוד כפי שצריך, לכן ברצונו לכהן כרב באחד הכפרים כדי שיוכל להתפלל וללמוד כבשנים שעברו, כמו שעשה לפני שקיבל עליו את התפקיד הקשה והמייגע של שד"ר...".

ה'חפץ חיים' שמע את דבריו, והשיב לו: "שיהיה בהצלחה".

הודה לו השד"ר ופנה אל עבר הפתח. כאשר השד"ר הגיע לדלת קרא לו ה'חפץ חיים', ושאל אותו: "אולי ידוע לך כמה עולה זוג נעלים?" "איני יודע מה הוא בדיוק מחיר זוג נעלים היום, שכן עבר זמן רב מאז קניתי נעלים חדשות, אבל דומני שהמחיר הינו בערך כך וכך", ענה הלה.

בספר יהושע (ה, יג-יד) כתוב: 'ויהי בהיות יהושע ביריחו וישא עיניו וירא והנה איש עומד לנגדו וחרבו שלופה בידו וילך יהושע אליו ויאמר לו הלנו אתה אם לצרינו, ויאמר לו כי אני שר צבא ה' עתה באתי'.

מדוע בא המלאך עם חרב שלופה ליהושע, ומה היה המשא ומתן ביניהם? מסבירה הגמרא (מגילה ג.) שהמלאך האשים אותם בשני דברים: "ראשית, אתמול ביטלת קרבן תמיד של בין הערביים, ושנית, עכשיו בלילה אתם לא נלחמים וא"כ היה לכם לעסוק בתורה". שאל אותו יהושע: "ועל איזה מהם באת כעת?" ענה המלאך: "עתה באתי" - על העוון של עכשיו - ביטול תורה.

וקשה איך משמע מהפסוקים עצמם כל ה'משא ומתן' הזה שהגמרא למדה? מבארים רבותינו בעלי התוס' שם בסוגיא, שהמילה "לנו" - היא קיצור הפסוק 'תורה צוה לנו'. וזה ששאל יהושע את המלאך: האם באת "לנו" - על ביטול תורה, "אם לצרינו" - או האם באת על זה שלא הקרבנו קרבן תמיד שמציל אותנו מצרינו. וענה המלאך: "עתה באתי" - על ביטול תורה הנרמזת במילה "עתה" כמו שכתוב בפרשתנו 'ועתה כתבו לכם את השירה הזאת', עד כאן דברי התוספות.

שאל מרן הרב מפוניבז' זצ"ל: אם בשאלה רמז יהושע את 'לימוד התורה' בפסוק "תורה צוה לנו", א"כ מדוע בתשובה רמז המלאך את לימוד התורה בפסוק אחר - "ועתה כתבו לכם"?

מתרץ הרב מפוניבז' תירוץ נפלא: המלאך ענה ליהושע לא רק שבאתי להוכיח אותכם על ביטול תורה, אלא באתי לרמז לכם איך הגעתם למצב הזה: נכון שאם אתם מסתכלים על התורה בתור 'ציווי' - "תורה צוה", אז יכול להיות שיש לכם קשיים ותירוצים של מלחמה, אבל אם הייתם מסתכלים על

זה מה שאמרו חז"ל (אבות ב, א) 'והוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה'.
[מתוך 'חיים שיש בהם']

עשרת ימי תשובה

כתב **רבינו יונה** (שע"ת שער שני אות יד): בעשרת ימי תשובה, הירא את דבר השם, לבו יחיל בקרבו, בדעתו שכל מעשיו בספר נכתבים, ובעת ההיא האלוקים יביא במשפט את כל מעשה וכו', כי האדם נדון בראש השנה וגזר דין שלו נחתם ביום הכפורים וכו', לכן מה נואלו היוצאים לפעלם ועבודתם עדי ערב, בימים הנוראים ימי הדין והמשפט, ואינם יודעים מה יהיה משפטם וכו', וראוי לכל ירא אלוקים למעט בעסקיו וכו' ולקבוע ביום ובלילה עיתים, להתבודד בחדריו, ולחפש דרכיו ולחקור, לקדם אשמורות, ולהתעסק בדרכי התשובה וכשרון המעשה, ולשפוך שיח, ולשאת תפלה ורנה, ולהפיל תחנה, והעת עת רצון והתפלה נשמעת בה, ע"כ.

העיד תלמיד חכם חשוב מירושלים היודע לקרוא את מזל האדם על כף היד, שבמשך כל השנה כולה הוא מקבל את הפונים אליו [המבקשים שיגלה להם את העתידות עפ"י תווי כף ידם], אך בימים שבין ראש השנה להושענא רבה אינו מקבל את קהל הבאים. וטעמו ונימוקו עמו, שבימים אלו משתנים הסימנים מדי יום ביומו בפועל ממש, אלא שאדם מן השורה לא יוכל להכיר בכך, אך אם יצלמו את היד בכל יום מימים אלו יהא ביד המומחה לראות שינויים גדולים מיום אל יום, כי כל מה שיארע בו בכל ימות השנה נקבע בימים אלו ובידו של האדם לבטל מעליו כל גזירות קשות ואכזריות...

[מתוך 'באר הפרשה']

* * *

רבותינו ז"ל תקנו בעשרת ימי תשובה להוסיף בתפילה מספר בקשות: "זכרנו לחיים..." **כתבנו** בספר חיים, "וכתוב לחיים טובים...". "ובספר חיים **ברכה ושלו**ם ופרנסה טובה וישועה ונחמה וגזרות טובות, נזכר ונכתב לפניך אנחנו וכל עמך ישראל לחיים טובים ולשלום".

המהר"ם מרוטנבורג מקשה, מדוע תקנו חז"ל ארבע בקשות, לכאורה היה מספיק לתקן את הבקשה האחרונה שבה כלולים כל הבקשות וההטבות?.

אלא, משל למה הדבר דומה? - סוחר יהלומים אחד היה צריך לנסוע לצורך עבודתו לחוץ לארץ, והיה לו בן קטן פיקח שרצה להצטרף עמו. אמר לו אביו: "לא תוכל להצטרף אלי, אולם אם אשמע מאמא שהתנהגת יפה, אביא לך שעון זהב במתנה". שמח הבן על ההבטחה ונפרד מאביו לשלום.

אכן בימים הראשונים התנהג הבן למופת, אך לאחר כמה ימים חזר לסורו ולא התנהג כמו שצריך. כשחזר האב מחו"ל היה הבן עדיין בבית הספר, וסיפרה האם לאב על

לאחר שענה על שאלתו זו, נפרד ממנו לשלום, ופנה פעם נוספת לעבר דלת היציאה. משהגיע לדלת, חזר ה'חפץ חיים' וקרא לו ושאל: "כמה הוצאות יש לסנדלר על זוג נעלים ומה הרווח שנשאר בידו על כל זוג שהינו מייצר?"

"אין לי כל מושג", השיב השד"ר, "הרי מעולם לא הייתי סנדלר".

"בכל זאת", אמר לו ה'חפץ חיים', "אולי נאמוד ביחד, ננסה לשער כמה מרוויח הסנדלר על כל זוג נעלים שהוא מייצר, ומה הן ההוצאות".

עמדו שניהם וחישבו במשוער את חשבון ההוצאה והרווח של הסנדלר על כל זוג נעלים. ולאחר מכן פנה השד"ר אל הדלת על מנת ללכת לדרכו. משהגיע לדלת, חזר ה'חפץ חיים' קרא לו ושאל אותו: "אמור נא לי בבקשה האם יש רק נעלים אשר מייצר הסנדלר או שישנן כאלה שמויצרות אף ע"י אחרים?".

"אכן יש שמויצרות על ידי סנדלרים ויש שמויצרות בבתי החרושת", השיב השד"ר.

"ואיזה יקרות יותר?" הוסיף ה'חפץ חיים' ושאל.

"הנעלים שמויצרות על ידי הסנדלר יקרות יותר מאלה אשר מיוצרות בבית החרושת", השיב השד"ר.

"אם זוג נעלים שמייצר הסנדלר יקרות יותר מאלה המיוצרות בבית החרושת, הרי שהסנדלר צריך להיות עשיר יותר מבעל בית החרושת... האם באמת כך היא המציאות?" הוסיף ה'חפץ חיים' ושאל.

"לא", השיב השד"ר, "בעל בית החרושת עשיר יותר, הואיל ובבית החרושת מייצרים כמות נעלים גדולה פי כמה וכמה מאשר מייצר הסנדלר, ולכן בסופו של חשבון מרוויח הסנדלר פחות".

"אם כך הוא הדבר, הסכת ושמע", אמר לו הסבא קדישא - רבן של ישראל - לשד"ר, "אם הינך רוצה לעשות בשביל עצמך - להפסיק את עבודתך כשד"ר ולחיות חיי שלווה, הרי אמת ונכון הדבר שראשך יהיה פנוי יותר והמחשבות הזרות המטרידות בזמן התפילה יפחתו, תפילותיך תעמודנה בדרגה גבוהה יותר, ואף במעלות לימוד התורה תוכל לעלות יותר, אבל, אם תסתכל על עבודתך בגיוס כספים עבור הישיבה במבט רחב יותר, ותחשוב כמה בחורי ישיבה יכולים ללמוד ולהתפלל כהוגן בזכות עבודתך כשד"ר, אז תבין שבעבודתך הנוכחית הינך עושה הרבה יותר לתורה ויראת שמים מאשר בזמן שלימודך ותפילותיך יהיו בשקט ובשלווה, אמנם כל תפילה לעצמה תהא גדולה יותר, אבל היום בתפילת הרבים ובלימוד התורה של הרבים זכותך גדולה ביותר, על כן מן הראוי והרצוי שתמשיך בתפקידך כשד"ר, זכות הרבים תלויה בך, ושכרך מן השמים גדול".

התנהגותו של הילד. אמר האב, בוודאי שלא יקבל הילד את השעון.

והנה כשהגיע הבן, היה האב באמצע סעודתו כשהוא מספר את כל מסעותיו היכן ביקר והיכן טייל, והאם מקשיבה, נהנית ומתפעלת. תוך כדי הדברים אמר הבן לאביו: "אבא, האם זוכר אתה שלפני נסיעתך הבטחת לי שתביא לי שעון זהב? יודע אני שבוודאי לא מגיע לי לקבלו, אך אני רוצה לבקש ממך רק לראות את השעון, כי מעולם לא ראיתי שעון זהב". הסתכל האב על אשתו, חייך והראה לבן את השעון. אמר הבן: "אבא, כמה יפה השעון. אני רוצה למדוד אותו לראות אם הוא מתאים לי". הסכים האב גם לזאת, והילד ענד את השעון על ידו. כראות הבן כי טוב לב אביו, אזר אומץ ואמר: "אבי היקר, קנית שעון כל כך יפה, והוא ממש ממש מתאים לי, בדיוק בשבילי. אנא ממך, תן לי אותו במתנה". חייך האב ונתן לו...

והנה בוודאי, אם מלכתחילה היה הבן מבקש מאביו את השעון, פשוט שלא היה נותן לו. אך ידע הבן לפייס את אביו לאט לאט, בתחילה בקש מאביו רק להראות לו, בהמשך ביקש למדוד אותו, ולבסוף ביקש גם שיתן לו.

זה שאומר דוד המלך ע"ה בספר תהילים: **"הראנו ה' חסדך, וישעך תיתן לנו"**. תחילה ביקש "הראנו" אבל אחר כך הוסיף "תיתן לנו".

ולפי זה מובן ריבוי ההוספות בתפילה, שעם ישראל יודעים לפייס את בוראם. בתחילה אין אנו מעיזים לבקש הרבה, כי יודעים אנו שלא מגיע לנו כלום. מבקשים אנו: **"זכרנו לחיים"**, ריבוננו של עולם רק **"תזכור"** אותנו לחיים. לאחר מכן מוסיפים **"כתבנו"** בספר חיים, אחר שכבר זכרת אותנו לחיים, תכתוב זאת. ואחר שכבר כתבת, אנו אומרים: ריבוננו של עולם, מה שווים חיים לבד, אם אינם חיים טובים, לכך מבקשים וכתוב **"לחיים טובים"**. ועל זה מודים אנו ומברכים **"הטוב שמך ולך נאה להודות"**, תודה רבה שכתבתנו לחיים טובים, כי אנו בטוחים שבורא עולם שומע ומקבל תפילת עמו ישראל. ולבסוף אנו אוזרים אומץ ומבקשים: ריבון העולמים, ברחמיך המרובים כבר כתבתנו לחיים טובים, אנא ממך תוסיף עוד כמה מילים: **"ובספר חיים ברכה ושלוש ופרנסה טובה וישועה ונחמה וגזרות טובות"**, נזכר ונכתב לפניך אנחנו וכל עמך ישראל לחיים טובים ולשלום!"

[מתוך 'הימים הנוראים בהלכה ובאגדה']

תשובה

הגאון רבי **שמשון פינקוס** זצ"ל בשיחותיו על הימים הנוראים (עמוד רעה) מבאר, שעלינו לדעת כי תרי"ג המצוות שהעניק לנו הבורא יתברך הן שש מאות ושלוש עשרה **'שערים'** שמהם נכנסים לתוך היכל אחד, ואחרי שנמצאים כבר בתוך ההיכל, הכל נראה אחרת. ומי שזוכה בימים אלו לעשות תשובה אמיתית, דהיינו שינוי מדרכיו הקודמים,

ואפילו רק על דבר אחד, זוכה להיכנס למצב של 'שובה ישראל עד ה' אלוקיך' (הושע יד, ב) - להגיע עד לפני כסא הכבוד! או אז מובטחת לו סייעתא דשמיא עצומה לשינוי בכל שטחי החיים. ואשרי מי שזוכה לכך!.

ומוסיף שם ואומר - שעניין זה רואים אנו פעמים רבות אצל בעלי תשובה, וכמו שסיפר אחד מגדולי מחזירי התשובה שבדור, שפעם אחת הגיע למקום מסוים בו הוא היה אמור למסור דרשה לפני ציבור, ובסופו של דבר הגיע לדרשה רק יהודי אחד - רחוק מקיום תומ"צ. כשראהו אותו רב, אמר לו: "בוא ואלמדך הלכה אחת: נטילת ידיים בבוקר בעת הקימה מהשינה". וכך עמד ופירט לו את אופן הנטילה עפ"י ההלכה - לוקח את הספל ביד ימין, מעבירו ליד שמאל ומתחיל ליטול את יד ימין וכו'. אחרי שש שנים הזדמן הרב לאותו מקום, והנה רואה הוא למולו יהודי נכבד. שאל אותו היהודי: "האם כבוד הרב מכירני?" "לא" - ענה הרב. "אני הוא היהודי שלפני שש שנים לימדת אותו הלכות נטילת ידיים בבוקר!" כשראה שהרב נזכר בעניין, הוסיף אותו יהודי ואמר: "השינוי היה איטי, לא ביום אחד, אולם כיום ב"ה כבר מוסר אני שיעור יומי קבוע בגמרא!".

אותו יהודי זכה להיכנס פנימה דרך שער אחד של קדושה, וכך, לאט לאט, צעד אחר צעד, התקרב אל האמת, כי יהודי שבעמקות ובעקשנות עובד על עניין מסוים עד שממש כובש את הדבר, הוא כביכול עובר דרך שער לכסא הכבוד.

וכן מרן הגאון רבי **ישראל סלנטר** זצ"ל היה אומר, שע"י עשיית תשובה על דבר אחד זוכה אדם להיכנס לתשובת 'יום כיפור', והרי ביום כיפור ישנה סייעתא דשמיא להמון דברים, וזהו היופי המיוחד הטמון במצות התשובה.

מסיים הגרש"ד פינקוס זצ"ל, שעל כל יהודי, אפוא, בימים אלו לקיים את מצות התשובה, ע"י שיתפוס נקודה מרכזית אחת ויעבוד עליה כפי יכולתו.

[מתוך 'שיחות הגרש"ד פינקוס']

אימת הדין

מדברי הגאון רבי **יצחק זילברשטיין** שליט"א: אסור להתמלא חרדה ומתח בימים הנוראים. תשובה עושים רק מתוך שמחה. אמנם אנחנו צריכים לדעת שאנו חותמים חוזה לשנה החדשה, אבל מתוך שמחה וטוב לבב. ולמרות שכשרואים את כל הצרות שהיו בשנה האחרונה, הן לכלל והן לפרט, ההרגשה הטבעית היא פחד גדול מהבאות.... אבל הרי איך אנחנו אומרים בתפילה? - "אבינו מלכנו". אסור לנו לשכוח את זה. המלך הרם והנישא, השופט שיושב על כס המשפט - הוא אבא שלנו. איתו אנו הולכים לחתום על חוזה לשנה החדשה. צריך לשוב בתשובה, אבל לדעת שמדובר באבא שלנו, לעשות זאת מתוך שמחה ולקבל קבלות טובות, וכשיש שמחה, הלב פתוח ומקבל יותר.

חלילה לאבד את התקווה. נזכור את דברי הצ"ח בפסחים, האומר על הפסוק "שמע ישראל, ה' אלוהינו ה' אחד", שיש פעמים שאדם רואה את מידת הרחמים - ה', ויש שאדם נפגש דווקא במידת הדין - 'אלוקינו', אבל אחרי הכול - ה' אחד! זה אותו אבא, שפעם מלטף ומחבק את בנו, ופעם - בראותו שהילד זקוק לחינוך יסודי יותר - מכה אותו. אבל זה אותו אבא, העושה בנו כחומר ביד היוצר. הוא זה המעלה עינויינו מערב, והוא גם יביא סליחתנו מבוקר. הוא יעלה ארוכה ללב שבור, והוא יתבע את האדם על כל מעשה ומעשה. אם מדובר באב, ואבא טוב כל כך, הרי ברור שכוונתו לטובה, ורק לטובה. אם כך דבר אחד צריך לסלק מאתנו בכל מחיר: את העצב המיותר. מי שמגיע בהרגשה של מתח אל הימים הנוראים - לא עשה ולא כלום. לא לכך התכוונו גדולי המוסר בעוררם על סגולות הימים הנוראים, ולא זו הדרך בחר ה', הרוצה בתשובת רשעים ומושיט ידו לכל מי שרוצה להתקרב.

כשמספרים על גדולי המוסר שמיד שנכנסו לימי חודש אלול היו לובשים ארשת של חרדה, אין בכך אפילו קורטוב של השוואה ל'מתח' המקובל במחזותינו. החרדה של גדולי המוסר, רבי ישראל סלנטר ורבי איצ"ל פטרבוגר, העלתה אותם לדרגות עליונות ונישאות. לעומת זאת, המתח שלנו בימים הנוראים לא רק אינו מעלה, אלא עוד מוריד את האדם לשאול תחתיות. לכן ברור שלא זו הדרך. גם בבית דין של מטה, אם אדם ייכנע למתח שלו, הוא לא יוכל לפעול בשיקול דעת להשיג לעצמו פרקליטים טובים, שכן בהיעדר יישוב הדעת הוא אינו בגדר אדם.

הבה נשאל את עצמנו: וכי הקדוש ברוך הוא רוצה שהאדם יאבד את עשתונותיו, וייכנס למתח ולחרדה, שבדורנו אין בהם כל תועלת? הקב"ה דורש מאתנו כוח רצון ותשוקה להתקרב אליו, לא יותר מזה. גם מי שמסוגל לעבוד את בוראו היום באימה וביראה, אין הכוונה שהוא לחוץ ומתוח. מי שלחוץ אינו אדם, ולפני שעושים תשובה, צריך קודם כל להיות בגדר 'אדם'...

ולא לחינם המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל כתב פעם לבחור בסוף ימי בין הזמנים של אב: "הנה הימים המאושרים ממשמשים ובאים..." כי זו באמת ההרגשה האמיתית, תחושת אושר ושמחה...

הנביא אומר: "דרשו ה' בהימצאו, קראוהו בהיותו קרוב", הקב"ה קרוב אלינו, הוא נמצא כאן ועכשיו, הפסוק הזה מכיל בקרבו אושר עצום. לחץ לא-חיובי מקשה על בן תורה להבין את השמחה הזו. חבל, חבל שאין מרגישים את התחושה הנפלאה הזו, שהמלך הגדול, מלך מלכי המלכים, שבידו כל המפתחות לכל הבקשות והרצונות, המלך הזה שהוא גם אבא שלנו - נמצא עתה הרבה יותר קרוב אלינו, ויש בידנו אפשרות לבקש כל מה שנרצה. בשל קרבתו אלינו בימים אלה הוא גם ימלא בקלות רבה יותר את בקשותינו.

היש לנו ימים מאושרים ושמחים יותר מאלה שאנו עומדים עתה בעיצומם?!

בעבר, החרדה שפיעמה בלבבות לא גזלה את השמחה והאושר על עצם היותם של ימים אלו ימי רחמים וסליחה. המוח והלב של היהודי ידעו לעשות את ההפרדה בין השמחה ובין היראה. אולם בדורותינו החלושים איבדנו את ההבחנה הזו. אנחנו לא מסוגלים להגיע בקלות לדרגת האלול של קלם או נובהרדוק.

השלב הראשון בימי התשובה הוא השמחה על הזכות שניתנה לנו. רק מי שכבר מרגיש חזק את השמחה פנימית זו, הוא זה שיכול להתחיל לחשוב על הצד השני - החרדה מאימת הדין - מבלי שמחשבות אלו תפגענה באושר הפנימי ובשמחה הגדולה של ימים אלו. [מתוך 'מרוה לצמא']

שבת שובה

שְׁוֵבָה יִשְׂרָאֵל עַד ה' אֱלֹהֶיךָ (הושע יד, ב)

הגאון הגדול רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל היה נושא דרשה בשבת שובה בהיכל בית המדרש הגדול בשכונת מטרסדורף, והיו משתתפים בה מסליתה ושמנה של תושבי השכונה החשובים - גדולי ישראל, ראשי ישיבות ויושבי על מדין לצד בעלי בתים ואנשי מעשה. הגר"ח"פ היה מעורר על ביטול תורה, עליה 'הרעיש' בכל ימות שנה, אך לצד זה היה מרבה גם לתבוע על ענייני בין אדם לחברו. היה מעורר להיות רחמן וסלחן עם השכנים, ולמרות, שכמובן, צריך לנהוג על פי שו"ע ואסור לזוז מדבריו ואפילו כמלא נימא - אך לצד זה יש להיזהר לא לעמוד על קוצו של יו"ד, ולדעת ללכת 'לפנים משורת הדין'.

הוא סיפר שבאים אליו לדין תורה, לפעמים, ותובעים על דברים קטנוניים: למשל, שלא ירחיבו דירות - מסיבות רחוקות... שזה מעט מחשיך וכדו', אך כשמביטים רואים שלא מיניה ולא מקצתיה... "מדוע אין לב לרחם על בעלי משפחות גדולות שזה עבורם צורך חיוני?" שאל בכאב.

בסיום דבריו היה מבקש סליחה מכל התושבים, אולי לא התייחס אליהם יפה מספיק. הוא ביקש זאת בכנות ושברון לב כזה, שעשה רושם עצום על כולם. גם בדרשת ליל יוה"כ"פ בישיבה, היה מבקש מחילה מכל אחד ואחד, ומבקש שיאמר כל אחד בפה שמוחל לו, וכדברי הקצוה"ח (בס"י יב) שמחילה בעין בפה. ומרגלא בפומיה שמה שנאמר בפסוק (הושע יד) "שובה ישראל עד ד' אלוהיך" - הכוונה היא, שאמנם התשובה צריכה להיות מיד, אך עליה להיות בדרך של 'עד', היינו שהתהליך יימשך הלאה והלאה - עד שיגיע לדרגה של תשובה שלימה, עם קבלות ומחשבות איך זה יחזיק מעמד שלא יפרח ברגע שיעברו הימים הקדושים.

[מתוך 'מגדלתו ומרוממתו']

כעין יסוד זה, ביאר בספר "הר צבי" את דברי רבי יוחנן: שהנה אם האדון מכה את עבדו והוציא לו שן ועין, העבד יוצא לחירות, אבל אם האדון ממציא לו מכות ע"י ששולח אחד שיכה את עבדו, אין העבד יוצא לחירות.

ועל זה בכה רבי יוחנן, שעבד שרבו "ממציא" לו צרות הרי אין לו מזה שום תועלת שאינו יוצא בזה לחירות. וכאן שהפסוק אמר לשון של "תמצאן אותו", שיהיה כאילו שמוצא את הצרות לבדו ויתלה זאת בדרך מקרה, ולא יבין שהוא בשביל מטרה לגואלם, על דא קא בכי.

כי אתה תבוא את העם הזה אל הארץ (לא, ז)

כתב רש"י "משה אמר ליהושע זקנים שבדור יהיו עמך, הכל לפי דעתן ועצתן, אבל הקב"ה אמר ליהושע "כי אתה תביא את בני ישראל אל הארץ אשר נשבעתי להם" תביא על כרחם, הכל תלוי בך, טול מקל והך על קדקדן, דבר אחד לדור ולא שני דברים לדור."

הקשה ר' אלחנן וסרמן היאך שינה משה רבינו בדבריו ליהושע את לשון הדברים שנמסרו לו מפי הגבורה? והוא משיב על כך: באמת שני הדברים צודקים. כי זה ודאי שמנהיג הדור צריך לשמוע דעתם ועצתם של הזקנים והחכמים, ואסור לו להסתמך מראש רק על דעתו בלבד. אולם אחרי ששמע את כל הדעות של יועציו צריך שתהא ההכרעה למעשה מסורה בידו לבד! אחרת תשתרר אנדרלמוסיה בעם ואיש הישר בעיניו יעשה.

(מעניות הנצח, הובא באמרי חן)

ויאמר ה' אל משה הן קרבו ימין למות קרא את יהושע והתייצבו באהל מועד ואצונו וילך משה ויהושע ויתיצבו באהל מועד: (לא, יד).

במדרש רבה: משנסתלק עמוד הענן הלך משה אצל יהושע, ואמר לו, מה אמר לך הדיבור? אמר לו יהושע: כשהיה הדיבור נגלה עליך ידע הייתי מה מדבר עמך? אותה שעה צעק משה "מאה מיתות ולא קנאה אחת".

ולפלא הוא הדבר מדוע באמת לא רצה יהושע לגלות למשה מה אמר לו הדיבור? ברם, אותם הדברים ממש אמר השם יתברך ליהושע על מנת שיאמרם למשה, שהרי משה ביקש להישאר בחיים בתור תלמידו של יהושע, ציווה איפוא השם יתברך על יהושע לומר לו כדברים האלה, למען יריגש היטב כמה קשה הדבר ליהפך מרבי לתלמיד כי אז כבר יסכים למות. שכן מוטב "מאה מיתות ולא קנאה אחת".

ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום (לא, ב)

היום מלאו ימי ועתותי, מלמד שהקב"ה ממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום (סוטה יג, א).

הגר"ח קנייבסקי (בספר טעמא דקרא) מבאר ע"פ הירושלמי (ר"ה פ"ג ה"ח) "עמלק מכשף הי", מה הי' עושה, היה מעמיד בני אדם ביום גינוסיה שלו (פי' ביום לידתו), לומר לא במהרה אדם נופל ביום גינוסיה שלו. והיינו שביום לידתו של אדם בריא ותקיף מזלי, לכן קשה שימות באותו יום. וזה רק בסתם בנ"א, שהמיתה עונש להם, אבל צדיקים גמורים, אדרבה, המיתה טובה להם, שהולכין מיד לג"ע, א"כ אדרבה משום דביום לידתן בריא מזלן - לכן נפטרינן ביום לידתן. ע"כ (ועיין בספר חומת אנך להרב החיד"א על קהלת ג, שכבר קדמו ברעיון זה).

ויקרא משה ליהושע ויאמר אליו לעיני כל ישראל חזק (לא, ז)

כתב בספר "משך חכמה" "על דרך צחות, כי גם המלך נצטווה לבלי רום לבבו (לעיל ס"פ יז), ויהושפט מלך יהודה כשהיה רואה ת"ח כו' (מכות כד) מחבקו ומנשקו כו' אבי אבי כו', וזה רק בצנעה, אבל לעיני העם 'מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול' (כתובות יז), ומצינו שמפני מה נענש שאול? על שמחל על כבודו (יומא כב, ב), וזה מה שאמר לו משה רבינו ליהושע: אם קטן אתה בעיניך, וירא וחרד מפני כל, ונמוך בדעתך לכבד כל אדם, אבל בכל זאת, "לעיני כל ישראל חזק ואמץ", לא תתנהג בענוה ולא תראה להם מורך, רק היה קשה כבדול וגבור כארי נגד העם.

והיה כי תמצאן אותו רעות וצרות (כא, לא)

בגמרא חגיגה (ה, א) "רבי יוחנן כי מטי להאי קרא בכי: 'והיה כי תמצאן אותו רעות רבות וצרות' עבד שרבו ממציא לו רעות וצרות תקנה יש לו? בעל ה"קול אריה" ביאר את הפסוק "הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם וכו' כן עינינו אל ד' אלוקינו עד שיחננו", כך: בדרך כלל אם אדון מרים את ידו להכות את עבדו הריהו בורח, אבל אם עבד חכם הוא, הרי הוא נותן את שיניו או את עינו כדי שיפגע בו האדון, ובזה יצא לחופשי. וזה מה שאמר דוד המלך הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם שהעבדים נותנים את עיניהם כדי שיפגע בהם יד אדוניהם כן עינינו אל ד' אלוקינו עד שיחננו שאחרי הצרות יוציאנו לחופשי ויפדנו מגלותינו.

שאלות לפי א' ב' על הפרשה - עם רש"י. (מהרב מ. אלינגר)

- א. משם, היה קורא המלך, בְּתִקְהֵל (לא, יא). ב. עליה עמד המלך בקריאתו בתורה (לא, יא). ג. פירוש "נִכְר הָאָרֶץ" (לא, טז). ד. יתכן, שעליו היה מונח ספר התורה (לא, כו) מילה נרדפת ל-מנהיג (לא, ז). ה. שירה, שיש לשננה (לא, יט). ו. מילות סיום שירת האוזניו (לא, יט). ז. הם יהיו עם יהושע - ליעצו (לא, ז). ח. באותו יום, לא הקהלו באמצעותם (לא, כח). ט. באו, כדי לתת שכר למביאייהם (לא, יב). י. לא השתמש בחצוצרות של משה (לא, כח). כ. לא אירע למשה, בוקנתו (לא, ב). ל. לצורך זה הוקהלו האנשים (לא, יב). מ. נסתמו למשה, ביום מותו (לא, ב). נ. מה אירע למשה, בתאריך מותו (לא, ב). ס. בחג זה, ישנה מִצְוָה, פעם בשבע שנים (לא, י). ע. משמעות נוספת למילה "אֶת" (לא, ז). פ. שם, עמד עמוד הענן (לא, טו). צ. ד' ישים עצמו כאינו רואה את... (לא, יז). ק. במה נוהגת דין שביעית בשנה שמינית (לא, י). ר. ניטלה ממשו וניתנה ליהושע (לא, ב). ש. אין, ביום המות (לא, כח). ת. חביב על אדם, כגופו (לא, כט).

שאלות לפי א' ב' על הפרשה - בלי רש"י. (מהרב מ. אלינגר)

- א. בצדו ישימו את ספר התורה (כו). ב. להם נתן משה את ספר התורה (ט). ג. גם אותם יקהילו (יב). ד. "השמיין" בלשון התורה (כ). ה. מצוה, בשנה שמינית (יב). ו. המילה ממנה דורשים תחיית המתים מהתורה (טו). ז. פנה מהדרך הנכונה- טעה (טו). ח. ציווי לעם וליהושע (לא, ו' ז'). ט. גם אותם יקהילו (יב). י. הנהר אותו משה לא יעבור (ב). כ. מצוה בשירת האוזניו (יט). ל. מטרתם כשיחמאו אחרי מות משה (כט). מ. מתכוונות עם ישראל (כו) גיל משה בפרשתנו (ב). נ. ד' עשה ביחס לארץ ישראל (ז). ס. בחג זה מקהילים את העם (י). ע. כאשר עשה ד' לו, יעשה לשאר האומות (ד). פ. שינה כיוון (כ). צ. כינוי לרעות הסותרות זו את זו (כא). ק. עורפו של העקשן והסרבן (כו). ר. לא טובות (כא). ש. באזניהם דבר משה (כח) שינון השירה בע"פ, בלשון התורה (יט). ת. אותה יקראו באזני העם (יא).

וקשה הלא היה משה העניו מכל אדם, וכיצד באה אליו מידה זו של קנאה? ביאר בזה הגה"ק מאוסטרובצא שמן השמים רצו להקל את צערו של משה על היאלצו למות, והכניסו בו במתכוין מעט קנאה, נענה משה רבינו ואמר: כל ימי טרחתי ועמלתי על תיקון המידות, וכעת, על סף מיתתי הנני מגלה בקרבי את המידה המגונה של קנאה, לכן מוטב למות מאשר לחיות חיי קנאה, "מאה מיתות ולא קנאה אחת". (אמרי חן)

מאוצרות המגידים

הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגרן אשר בשעריך (לא, יב)

בגמרא (חגיגה ג, א) "תנו רבנן מעשה ברבי יוחנן בן ברוקה ורבי אלעזר (בן) חסמא שהלכו להקביל פני רבי יהושע בפקיעין, אמר להם: מה חידוש היה בבית המדרש היום? אמרו לו: תלמידך אנו ומימך אנו שותין. אמר להם: אף על פי כן, אי אפשר לבית המדרש בלא חידוש, שבת של מי היתה? שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, ובמה היתה הגדה היום? אמרו לו: בפרשת הקהל. ומה דרש בה? הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד, נשים באות לשמוע, טף למה באין? כדי ליתן שכר למביאייהן. אמר להם מרגלית טובה היתה בידיכם ובקשתם לאבדה ממני"

מה היתה כוונתו של רבי יהושע "מרגלית טובה היתה בידיכם וכו'?" כתב בספר **משך חכמה** עפ"י הגמ' ירושלמי בסוף פ"ק דיבמות (ח, ב) "ראה את רבי יהושע וקרא עליו (ישעיה כח) את מי יורה דעה. זכור אני שהיתה אמו מולכת עריסתו לבית הכנסת בשביל שיתדבקו אזניו בדברי תורה" לכן אמר ר' יהושע ובקשתם לאבדה ממני, שלו יאות המאמר כמרגלית טובה לבעליה שגם אמו עשתה כן.

בספר ציוני תורה כותב: המפרשים נתקשו במאמר חז"ל זה, שאם כוונת התורה היא כדי ליתן שכר למביאייהם בלבד, יכול היה לצוות שיביאו איתם עצים או אבנים, וגם אז יהיה שכר למביאייהם?

ועוד קשה, שהרי מביאייהם כבר מקבלים שכר על עצם ביאתם? והיה צריך לומר "לכפול" שכר, שיקבלו שכר גם על מה שהביאו את הקטנים?

ואפשר לתרץ בדרך רמז, בהקדם מאמר חז"ל (מדרש רבה שיר השירים א, כג) "בשעה שעמדו ישראל לקבל התורה, אמר להם (הקב"ה): אני נותן לכם תורת, הביאו לי ערבים טובים שתשמרוה ואתננה לכם. אמרו: אבותינו עורבים אותנו, אמר להם הקב"ה אבותיכם יש לי עליהם, אברהם יש לי עליו שאמר (בראשית טו) במה אדע, יצחק יש לי עליו שהיה אוהב לעשו ואני שנאתיו, שנאמר (מלאכי א) ואת עשו שנאתי. יעקב שאמר (ישעיה מ) נסתרה דרכי מה'. אלא הביאו לי ערבים טובים ואני נותנה לכם, אמרו לפניו: רבש"ע, נביאינו ערבין לנו, אמר להם: יש לי עליהם, שנאמר (ירמיה ב) והרועים פשעו בי וגו', וכתבי (יחזקאל יג) כשועלים בחרבות נביאיך ישראל היו, אלא הביאו לי ערבים טובים ואתננה לכם, אמרו: הרי בנינו עורבים אותנו, אמר הקב"ה הא ודאי ערבים טובים, על ידיהם אתננה לכם, הה"ד (תהלים ח) "מפי עוללים ויונקים יסדת עוז", ואין עוז אלא תורה שנאמר (שם כט) ה' עוז לעמו יתן, בשעה שהלה נתבע ואין לו לשלם מי נתפש, לא הערב? הרי מה שנאמר (הושע ד) ותשכח תורת אלקיך אשכח בניך גם אני וכו'".

גם כאן יש להבין מה הפשט ש"בנינו ערבים לנו"? אם כפשוטו שהקב"ה מענישם כשלא מתנהגים כדבעי, אז למה לא יכול להעניש את הנביאים בעבור זה, ולמה מיאן הקב"ה לקבלם כערבים? הרי מצינו שגדולי הדור אכן מסתלקים בעוון הדור.

ואפשר לבאר, שדרך אנשים, כשהאדם בימי בחורו, אין לו שום חשבון ומעצור לדרכיו, גם כשנושא אשה, עדיין אין לו מעצור להשיג הנאות, אמנם, כשב"ה יש לו כבר צאצאים, והם מתחילים לגדול, מעתה יש לו "שומר" על דרכיו, כל מה שעושה יודע שבנו רואה ולומד ממנו, ומי אינו רוצה שבנו יגדל לירא שמים? ועל כרחו נמנע מללכת למקומות שאינם הולמים, מלדבר דיבורים שאינם הגונים, ובכל מה שעושה מחשב עשרה פעמים מה יחשוב בנו כשיראנו...

ואולי זה הפשט, הקב"ה ביקש לדעת מי יהיה הערב שישמור שאכן נקיים את המצוות ולא קיבל שום הצעה שיוכל לסמוך על זה, שכן האבות אינם רואים כל הזמן וגם הנביאים, אבל כשאמרו "בנינו ערבים לנו" מיד הסכים הקב"ה.

בפרשת הביכורים, כתוב "וענית ואמרת" וברש"י מהגמ' שיש לומר בקול רם. מסופר שאצל אחד הצדיקים באו אצלו קהל גדול לראש השנה, והיה רעש גדול, פתח ואמר, שכעת מבין למה היה צריך לומר את פרשת הביכורים בקול רם כיוון שכשכולם באו להביא ביכורים, הרי לא נתראו כבר הרבה זמן ופטפטו הרבה והיה צריך לצעוק כדי שישמעו שאומר את פרשת הביכורים...

ולעניינינו, מצוות "הקהל" היה אחת לשבע שנים, וכשנתראו שם אחרי כל כך הרבה זמן, היה צריך לשמוע את המלך שהוא קורא בתורה, ואיך ישמעו כשיהיה רעש כזה? והרי יכול האדם לבוא ולא ישמע וזו לא יקבל שכר? לכן אמרה התורה תביא איתך אף את הטף, ויהיה לך "שומר" שישגיח שלא תדבר באמצע קריאת התורה של המלך, ותזכה להתעורר לתשובה, וכך תקבל שכר

על ביאתך, וזהו אומרו "ליתן שכר למביאייהם" ולא אמר "לכפול", כיוון שרצה שאתה תקבל את השכר ע"י שתאזין כדי שבינך יתלמד ממך האיך להתנהג...

ולמדה את בני ישראל שימה בפייהם (לא, יט)

בענין לימוד תורה לאחרים וזכותם של "מזכי הרבים", מובא בספר "בדרך עץ החיים" ח"ב:

רבי יצחק רוזנטל מנהל כולל "מדרש בני ציון" בא פעם אל הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל וסיפר לו שלאחרונה הוטב במקצת מצבו הכספי, ולכן הינו שואל את דעתו אולי כדאי שיתפטר מניהול הכולל כדי שיוכל להקדיש את רוב מרצו וזמנו להתעלות בתורה, הקשיב רבי איסר זלמן לדבריו בתשומת לב כדרכו תמיד, והשיב לו: עשה כפי הבנתך, אבל לפני שתחליט ברצוני לספר לך מעשה שהיה.

מעשה ביהודי תלמיד חכם שהיה שד"ר (שלוחא דרבנן, משולח) של ישיבת סלוצק במשך שנים אחדות. הוא החליט להפסיק את עבודתו זו, ולקבל עליו משרת רבנות, לא היה נעים לו לשד"ר לשוחח אתי על כך, המשיך רא"ז וסיפר, ולכן נסע לדבר בענין עם ה"חפץ חיים", הוא הסביר לו שבעבודתו כשד"ר הוא מתעייף מהליכתו במשך כל היום, קשה לו להתרכז בשעת התפילה, ולעתים אף קורה שבאמצע התפילה הוא חושב על נדיב פלוני או אלמוני, ואף אין באפשרותו ללמוד כפי שצריך, לכן ברצונו לכהן כרב באחד הכפרים כדי שיוכל להתפלל וללמוד כבשנים שעברו, לפני שקיבל עליו את התפקיד הקשה והמייגע של שד"ר..

"החפץ חיים" שמע את דבריו, והשיב לו "שיהיה בהצלחה". הודה לו השד"ר ופנה אל עבר הפתח. כאשר השד"ר הגיע לדלת קרא לו ה"חפץ חיים", ושאל אותו, אולי ידוע לך כמה עולה זוג נעלים?

- **איני יודע** מה הוא בדיוק מחיר זוג נעלים היום, שכן עבר זמן רב מאז קניתי נעלים חדשות, אבל דומני שהמחיר הינו בערך כך וכך.

לאחר שענה על שאלתו זו, נפרד ממנו לשלום, ופנה פעם נוספת לעבר דלת היציאה. משהגיע לדלת, חזר ה"חפץ חיים" וקרא לו ושאל: איזו הוצאות יש לסנדלר על זוג נעלים ומה הרווח שנשאר בידו על כל זוג שהינו מייצר? אין לי כל מושג, השיב השד"ר, הרי מעולם לא הייתי סנדלר.

בכל זאת, אמר לו ה"חפץ חיים", אולי נאמדם ביחד, ננסה לשער כמה מרוויח הסנדלר על כל זוג נעלים שהוא מייצר, ומה הן ההוצאות.

עמדו שניהם וחישבו במשוער את חשבון ההוצאה והרווח של הסנדלר על כל זוג נעלים. ולאחר מכן פנה השד"ר אל הדלת על מנת ללכת לדרכו. משהגיע לדלת, חזר ה"חפץ חיים" קרא לו ושאל אותו:

אמור נא לי בבקשה האם יש רק נעלים אשר מייצר הסנדלר או שישנן כאלה שמיוצרות אף ע"י אחרים?

אכן יש שמיוצרות על ידי סנדלרים ויש שמייצרים בבתי החרושת, השיב השד"ר.

ואיזה יקרות יותר? הוסיף ה"חפץ חיים" ושאל.

הנעלים שמיוצרות על ידי הסנדלר יקרות יותר מאלה אשר מיוצרות בבית החרושת. השיב השד"ר.

אם זוג נעלים שמייצר הסנדלר יקרות יותר מאלה המיוצרות בבית החרושת, הרי שהסנדלר צריך להיות עשיר יותר מבעל בית החרושת. האם אכן כך הוא המציאות? הוסיף ה"חפץ חיים" ושאל.

לא. השיב השד"ר, בעל בית החרושת עשיר יותר, הואיל ובבית החרושת מייצרים כמות נעלים גדולה פי כמה וכמה מאשר מייצר הסנדלר, ולכן בסופו של חשבון מרוויח הסנדלר פחות.

אם כך הוא הדבר, הסכת ושמע, אמר לו הסבא קדישא רבן של ישראל לשד"ר, אם הינך רוצה לעשות לעצמך - להפסיק את עבודתך כשד"ר ולחיות חיי שלווה, הרי אמת ונכון הדבר שראשך יהיה פנוי יותר והמחשבות הזרות המטרידות בזמן התפילה יפחתו, תפילותיך תעמודנה בדרגה גבוהה יותר, ואף במעלות לימוד התורה תוכל לעלות יותר, אבל, אם תסתכל על עבודתך בגיוס כספים עבור הישיבה במבט רחב יותר, ותחשוב כמה בחורי ישיבה יכולים ללמוד ולהתפלל כהוגן בזכות עבודתך כשד"ר, אז תבין שבעבודתך הנוכחית הינך עושה הרבה יותר לתורה ויראת שמים מאשר בזמן שלימודך ותפילותיך יהיו בשקט ובשלווה, אמנם כל תפילה לעצמה תהא גדולה יותר, אבל היום בתפילת הרבים ובלימוד התורה של הרבים זכותך גדולה ביותר, על כן מן הראוי והרצוי שתמשיך בתפקידך כשד"ר, זכות הרבים תלויה בך, ושכרך מן השמים גדול.

וזה מה שאמרו חז"ל והוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה (אבות ב' א')

(חיים שיש בהם)

אחת לשבע שנים נצטוונו במעמד "הקהל": כל ישראל, אנשים נשים וטף, עולים לבית המקדש לשמוע קריאת ספר דברים מפי המלך, "ולמדו ליראה

כותב הרמב"ן – הלך ממחנה לויא אל מחנה ישראל לכבדם כמי שירצה להפטר מחבירו ובא ליטול רשות ממנו.

בא האזנים לתורה, ולא מבין מדוע היה צריך משה רבינו לצאת ממחנה לויא כדי לדבר עם עם ישראל, שהרי בשביל זה נתן לו הקב"ה חצוצרות;

אומר האזנים לתורה – למה לא קרא את בני ישראל אליו ע"י החצוצרות, שנאמר "והיו לך למקרא העדה"? ע"י תרצו חז"ל שאין שלטון ביום המות ומכיון שמת באותו היום לא קרא אותם אליו ע"י חצוצרות, כמנהג המלכים {ספרי בהעלותך, ב"ר צ"ו, קה"ר}, וגזנז הקב"ה באותו יום. אבל למה לא קרא אותם אליו ע"י שלוחים וכנאמר להלן: "הקהילו אלי את כל זקני שבטיכם..." {פ' כ"ח}, ולמה הלך הפעם אל העם? ולמה הלך אליהם יחיד ואפילו את יהושע משרתו לא לקח עמו, שהרי נאמר אח"כ: "ויקרא משה ליהושע" {פ' ז'}? ומה היתה מטרת הילוכו הפעם? ונ"ל עפ"י דברי חז"ל, אין מעמידין פרנס על הציבור אלא א"כ נמלכין בציבור {ברכות נ"ה}, וכשבא הקב"ה למסור לבצלאל את מלאכת המשכן, אמר הקב"ה למשה הגון עליך בצלאל? ואח"כ צוהו לשאול שאלה זו את בני ישראל. ואכא"כ כשבא משה במצות ה' למסור את רסן ההנהגה על בני ישראל ליהושע, שהוכרח לשאול את בני ישראל, אם הגון עליהם יהושע? ולא רצה משה לשאול אותם בפני יהושע, שמא יש להם בלבם טינא עליו ויתביישו לאמר בפני יהושע ולפיכך הלך בעצמו, ויהושע לא מש מתוך האוהל, ואמר לבני ישראל שמהיום "לא אוכל עוד לצאת ולבא וזה" אמר אלי לא תעבר את הירדן הזה" וה' רוצה להעמיד תחתיו את יהושע וצוה לשמוע מכס אם הוא הגון עליכם. ומשלא מחה שום איש על מיניו של יהושע, אז "ויקרא משה ליהושע (שנשאר עד עתה באוהל) ויאמר אליו לעיני כל ישראל חזק ואמץ כי אתה תבוא את העם הזה אל הארץ... ואתה תנחילנה אותם". וסרו כל הקושיות, וגם מטרת ההילוך ברורה...

אפשר לראות כמה גדולה ענותנותו של משה רבינו, שלא שלח את יהושע (שלטובתו הלך אל העם) לאיזה מקום, בשעה שרצה לשאול את העם אם הגון עליהם יהושע להמליכו אחריו, אלא טרח א"ע ביום פטירתו (והוא בן ק"כ שנה ורבן של ישראל) ללכת אל כל ישראל, והנער יהושע משרתו נשאר באוהל...; האם אפשר למצוא דוגמת העניויות הזאת אצל מלכי אור"ה, מבריאת העולם ועד היום?!

פירוש הדבר, ויִלְכֶּךָ מֶשֶׁךְ ה' – הלך ממחנה לויא למחנה ישראל, שכל מטרתו היתה להיוועץ בבני ישראל אם הם מוכנים לקבל עליהם את יהושע למנהיג, ולכן הלך לבדו ללא יהושע.

בא הכלי יקר בפרשת השבוע, ואומר שמשה רבינו הלך להוכיח אותם ולהורות להם דרך תשובה;

כותב הכלי יקר – שרצה משה לזרז על התשובה אשר עיקרה בדברים, כמ"ש (הושע ידג) קחו עמכם דברים ושובו אל ה'. לכך נאמר וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל. ומדקאמר אח"כ ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום. אם כן דבור ראשון להיכן אזל, אלא שהוא דבור קשה של מוסר ולכן אמרו אל כל ישראל, לומר כל מי שיש לו להשיב יבא וישיב כמו שפירש"י על מ"ש אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל (דברים א.א.). וכן כאן אמר לכולם ענין התשובה התלויה בדברים, ולפי שאין אדם רואה חובה לעצמו לעולם וכל חוטא ורב מרי לעולם לא ילך הוא אל החכם הרופא לבקש תרופה למחלתו בחלי הנפש והלואי שישמע בקראו אלי החכם ההולך אליו ומדבר על לבו לפתותו ע"ד התשובה, ע"כ אמר וילך משה שהוא הלך מאהל לאהל אל כל אחד מן ישראל והיה מדבר על לבו את הדברים האלה היינו עניני התשובה התלויה בדברים והוא מוסב על מ"ש למעלה כי קרוב אליך הדבר מאד בפך. דהיינו ענין קחו עמכם דברים.

ואולי הוא ענין השלום, שדרשו על פסוק בקש שלום ורדפהו (תהלים לד. טו) כי השלום אינו כשאר המצות כי כל שאר המצות כציצית ומזוזה וחלה אם תבא לידך אתה מחויב לעשותה אבל אין אתה מחויב לחזר אחריה אבל השלום אתה מחויב לחזור אחריו (ויק"ר ט. ט.) ויש ליתן טעם בדבר מה נשתנה השלום יותר מכל שאר מצות שבתורה, ויבא על נכון אם נאמר ששלום זה הוא לעשות שלום בין ישראל לאביהם שבשמים ע"י התשובה, וע"כ אתה צריך לחזר אחריו משני צדדים אם מצד שהחוטא לא ישים אשם בנפשו לעולם ואינו רואה חובה לעצמו לעולם כמו שאתה רואה חובתו ע"כ צריך אתה לחזור אחריו כי לא יחזר הוא אחריו, אם מצד שאתה צריך אל זה השלום כי כל ישראל ערבים זה בעד זה. ורז"ל אמרו (יומא פו:) גדולה תשובה שאפילו בזמן שיחיד עשאה מוחלין לו ולכל העולם כולו שנאמר (הושע יד.ה) ארפא משובתם כי שב אפי ממנו. אם כן שלום זה הוא להנאתך דין הוא שתחזר אתה אחריו.

ואף אם השלום כפשוטו בין איש לרעהו, מ"מ יש בו צורך גדול אל התשובה כדי שיהיו השבים רבים כי בכל ימות השנה אין הקב"ה מקבל כי אם תשובת הרבים ויחיד אימת בעשרת ימי תשובה דווקא ע"כ נאמר (ישעיה נז.יט) שלום שלום לרחוק ולקרוב. כי מי שהוא רחוק ונתקרב צריך לשני שלומות אלו הן שלום בינו ובין אלהיו, הן שלום בינו לרעהו, ואז אמר ה' ורפאתיו. וכמו ששלום זה המסבב התשובה חייב כל אדם לחזר אחריו כך עשה משה, זה"ש וילך משה כי הוא הלך אחריהם וזרזם על התשובה ועל הדרכים המסבבים התשובה דהיינו השני שלומות שהזכרנו ושניהם נכללו באמרו וידבר את

את ה' אלקיכם כל הימים" (דברים לא, יב). ושאלו בגמרא (חגיגה ג, ב): אנשים באים ללמוד, נשים באות לשמוע טף למה באים, הלא אינם מבינים את הנאמר. ותרצו, כדי ליתן שכר למביאייהם. והשכר הוא שיהיה חינוכם קל, כי בכך ילמדו ליראה את ה' כל הימים (כביאור "אור החיים" הק'). ומדוע, וכיצד. אלא כשהאדם – אפילו ילד קטן – רואה ציבור כה עצום ורב, ויודע שהוא חלק ממנו, אין לנו מושג איזה חינוך זה נותן. וככתוב: ולמדו ליראה את ה' אלקיכם כל הימים" השראת יראה לכל החיים!

אספר סיפור ששמעתי בנעורי, ועוררני למחשבה.

כשהרבי מפשיסחא זצ"ל נפטר, התפלגה העידה. החלק הגדול נהא אחריו השרף מקוצק זצ"ל, לפיד האש ועמוד היראה, והחלק האחר הכתיר את הצדיק רבי יצחק מוורקא זצ"ל, ריעו וחבירו של השרף מקוצק, והנהגתו שונה בתכלית, בשובה ובנחת, סבלנות וננוחות.

יום אחד הלך הרבי מוורקא ברחוב, ועצרה לידו עגלה גדושה בחסידים נלהבים, הנוסעים לקוצק. אחד, עז פנים, הורה לעגלון לעצור. פנה אל הרבי בהתרסה: "רב איטשע, וואס מאכסטו זיך נאריש, שפילט זיך א רעבע – מה אתה משתטה, משחק את הרבי. פשוט את הגלימה ובוא איתנו לקוצק!"

הנוסעים נדהמו מהחוצפה, המתינו לתגובה.

אבל הרבי מוורקא נותר נינוח כשהיה. בחיוך ענה: "האמת, מעולם תמהתי

שלושה חברים קנו כרטיס פיס במשותף, וזכו בפרס הגדול, מאה אלף רובלים –

יחלקוהו ביניהם, ולא ידעו מה לעשות בהון העצום שנפל בחלקם, די והותר להם ולבניהם אחריהם! ובכל זאת, מעולם לא שמענו שיפנו לחבר רביעי ויציגו לו להתחלק עימם בזכיה, למרות שיש בה די לכולם.

אז מדוע, כשיש לאלף חסידים רבי –

והרבי הלא עסוק בשלו, בתפילותיו, ולימודו, התעלותו ודבקותו, כמה זמן יכול הוא להקדיש לכל אחד מהם –

למה שוקדים הם לצרף חסידים נוספים, להגדיל את החסידות? הלא מזיקים הם לעצמם, מטילים יותר עומס על רבם, ויהיה לו פחות פנאי עבורם!" בני החבורה שמעו בענין. מעולם לא חשבו על כך. אכן, שאלה!

המשיך הרבי ואמר: "אבל אגלה לכם את התשובה.

החסידים עצמם אינם בטוחים במעלת רבם. האומנם מורם מעם הוא, איש אלוקים קדוש, אשר רוח ה' דיבר בו ומלתו על לשונו. מבקשים הם חיזוקים, הסכמות. אם יצטרפו חסידים נוספים, יתנו גושפנקא לרבי, ואהיה בטוח שטוב בחרתי..."

שמע נא, יונגערמאן. אני מכיר את רבך מזה שנות דור. קבל את עדותי שהוא קדוש וטהור, מרומם ונשגב. יכול אתה לנסוע איליו בלב שקט, מבלי לצרף חסידים שיחזקו..."

ופני אותו חצוף חפו..."

איני יודע האם הוציא את שנתו, היום ודאי אינו חי, והסיפור יפה, והתשובה כה נוקבת. אבל כמדומני שהתשובה האמיתית אחרת –

מדוע משתוקקים החסידים להגדיל את החסידות, הלא תהיה לכל אחד פחות תשומת לב מרבו. אמת ויציב. אבל לעומת זאת איזו התחזקות תהיה לו מעוצמת החבורה, מגודל העידה! מאוירת היחד, הליכוד, הגבוש. איזו חויה זו, איזו עוצמה!

וזה מעמד הקהלה!

ילד שיחוהו זאת, ילמד "ליראה את ה' כל הימים!"

"כל הימים", גם אם ישוב לעירו וישובו, גם אם יקלע לבדידות ויהיה לבדו, ידע שהוא חלק מציבור ענק ומלוכד, וזה יתן לו כח ועוצמה.

ואמרו בנובהרדוק, שזהו שאמרו (ברכות לא, ע"א) שהנפטר מחבירו אל יפטר אלא מתוך דבר הלכה. והגר"א היה רגיל לומר ממנו ההלכה שיחיד ורבים הלכה כרבים ("תורת גבריאל" ויצא, וכן הוא באוהב ישראל ליקוטים וכן ב"אגרא דפרקא" עיי"ש) והענין, שכשהיו שנים ויותר, היו חבורה וקל היה להתחזק. וכעת נפטר מחבירו והולך ביחידות, יזכור שהוא חלק מהחבורה, וימשיך להתחזק!

(והגדת)

פרשת השבוע שנקרא בע"ה בשבת זו, פרשת וילך. הפרשה הראשונה שנקרא השנה. השבת נקראת 'שבת שובה' על שם ההפטרה שנקרא בשבת זו – {הושע יד, ב} שובה ישראל עד ה' אלקיך כי כשלת בעוונך: {ג} קחו עמכם דברים ושובו אל ה' אמרו אליו כל תשא עון וקח טוב ונשלמה פרים שפתינו.

נעמוד היום על נק' קטנה בפרשת השבוע, וממנה נגיע ליום הכיפורים:

פותחת הפרשה: {דברים לא, א} וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל.

שואלים המפרשים – לאיפה בדיוק הלך משה?

כותב התרגום יונתן בן עוזיאל – ואזל משה למשכן בית אולפנא.

אומר המבאר על התרגום יונתן – "הלך להוכיחם".

הדברים האלה. הן דברי וידוי בין אדם למקום, הן דברי פיוס בין אדם לחברו, כי על שניהם נאמר קחו עמכם דברים ושובו אל ה'.

אם ככה, משה זרם לתשובה והשבת היא 'שבת תשובה' ולכן הייתי רוצה לדבר היום על ענין אחד מענייני יום הכיפורים, וממנו נבין יסוד בעבודת ה' שלנו:

ביום הכיפורים, נאמר בע"ה עשרה וידויים בסדר של 'אשמנו, בגדנו וכו'.

כותב הלבוש (ס' תר"כ, א) - ומכוונים לומר לפחות עשרה וידויים ביום זה כנגד עשרה פעמים שהיה מזכיר כהן גדול את השם ביום זה.

אומר המהרי"ל - ועשרה וידויים הם ביום הכיפורים, שנים בליל כפור, אחד לצבור בתפילת הלחש, ואחד לשליח צבור (בקול רם), וביום, ארבעה לצבור (בתפילת הלחש), ואחד לשליח צבור (בקול רם), וביום, ארבעה לצבור (בתפילת לחש), וארבעה לשליח צבור (בחזרת התפלות בקול רם, שחרית, מוסף, מנחה, נעילה, וכן כתוב באו"ח, כנגד עשרה קדושין שמקדש כהן גדול את עצמו במקדש ביום כפור, וכנגד אלו הקדושין יכוין כל אדם להשלים העשרה וידויים, בין אלו שאומר בינו לבין עצמו בלחש, ובין אלו שאומר עם השליח צבור.

כותב המהרי"ל ווי"ל (ס' תצ"א) - דיו"כ בעשור לחודש, דעשור הוא קודש קדשים.

בא הכלבו ומביא דברי מדרש בפרשת כי תשא:

אומר המדרש (שמות רבה, פרשה מד, אות ד) - כיון שעשו ישראל אותו מעשה [חטא העגל] היה האלקים כועס עליהם, התחיל אומר הקדוש ברוך הוא (דברים ט, יד): הרף ממני ואשמידם, אמר משה רבון העולם על מה אתה כועס על ישראל, אמר בשביל שבטלו עשרת הדברות, אמר לו יש להן מהיכן לפרע, אמר לו מנין, אמר הזכר שנשנית אברהם בעשרה נסיונות, ויצאו עשר בעשר, הוי: זכר לאברהם ליצחק ולישאל.

כותב הכלבו - וכנגד זה אנו מתוודים עם השליח צבור עשר פעמים בו ביום.

סדר הוידוי, בנוי עפ"י סדר האל"ף - בי"ת - ולמה?

אומר הבן איש חי - לפי שבו ברא הקב"ה את העולם.

אומרת הגמרא (מסכת מנחות כט, ב) - מאי דכתיב מה פירוש הפס' {ישעיה כו-ד} בטחו ביי' עדי עד כי ביה יי' צור עולמים? אמר ליה רבי אמי: כל התולה בטחונו בהקב"ה, הרי לו מחסה בעולם הזה ולעולם הבא. אמר ליה רבי יהודה נשיאה לרבי אמי: אנה הכי קא קשיא לי כששאלתי את שאלתי, זה מה שהיה קשה לי: מאי שנא מהי הסיבה דכתיב בפס' "ביה" ולא כתיב "יה" בלי ה'בי"ת? הרי הפס' היה יכול לומר פשוט "כי ה' (ה) הוא צור העולמים". אמר רבי אמי: התשובה לשאלתך היא כדלדרי: ר' יהודה בר ר' אילעאי: שתי אותיות אלו בשם 'יה' מקבילות לשני עולמות שברא הקב"ה בהן, אחד בה"י ואחד ביו"ד. והפס' נדרש כך: "כי ביה" באותיות יו"ד והי' ה' צור עולמים, יצר ה' את שני העולמות. והנה מפס' זה בלבד איני יודע אם העולם הבא נברא ביו"ד והעולם הזה בה"י אם העולם הזה ביו"ד והעולם הבא בה"י. אולם, כשהוא אומר בפס' אחד {בראשית ב-ד} אלה תולדות השמים והארץ בהבראם שניתן לדורשו: אל תקרי בהבראם אלא בה"י בראם, כלומר: באות ה"י ברא אותם, את השמים ואת הארץ [הוי אומר שהעולם הזה נברא בה"י והעולם הבא ביו"ד] ומפני מה נברא העולם הזה בה"י? מפני שה"י פתוחה לטובה, בדומה לאכסדרה המוקפת משלש רוחות ופתוחה ברוחה הרביעית. הפתח הרווח שבאכסדרה מאפשר את הרוצה לצאת ממנה לעשות כן בנקל. וכן עולם הזה ניתנה לאדם בחירה חופשית כדי שכל הרוצה לצאת ממנו לתרבות רעה - יצא.

יש אומרים, שגם מגילת איכה נכתבה עפ"י סדר האל"ף - בי"ת כיון שכל חטא שאדם חוטא משפיע בכל העולמות ומעכב את בנין הבית.

הוידוי הוא המצוה המרכזית ביום הכיפורים. אמנם אנחנו מתענים בחמשה עינויים, אבל הדבר המרכזי שעושים ביום הכיפורים, הוא הוידוי.

כותב הרמב"ם (הלכות תשובה פ"ב ה"ז) - יום הכפורים הוא זמן תשובה לכל ליחיד ולרבים והוא קץ מחילה וסליחה לישראל. לפיכך חייבים הכל לעשות תשובה ולהתוודות ביום הכפורים. ומצות דווי יום הכפורים שיתחיל מערב היום קדם שיאכל שמה יחנק בסעדה קדם שיתודה. ואף על פי שהתודה קדם שיאכל חוזר ומתודה בלילי יום הכפורים ערבית וחוזר ומתודה בשחרית ובמוסף ובמנחה ובנעילה. והיכן מתודה. יחיד אחר תפלתו ושליח צבור באמצע תפלתו בברכה רביעית.

עוד כותב הרמב"ם (שם פ"א ה"א) - כל מצות שבתורה בין עשה בין לא תעשה אם עבר אדם על אחת מהן בין בזדון בין בשגגה כשיעשה תשובה וישוב מחטאו חייב להתוודות לפני האל ברוך הוא שנאמר (במדבר ה-ו) 'איש או אשה כי יעשו' וגו' (במדבר ה-ז) 'והתוודו את חטאתם אשר עשו' זה דווי דברים. דווי זה מצות עשה. כיצד מתודין. אומר אנה השם חטאתי עויתי פשעתי לפניך ועשיתי כך וכך והרי נחמתי ובשתי במעשי ולעולם איני חוזר לדבר זה. וזהו עקרו של דווי. וכל המרבה להתוודות ומאריך בענין זה הרי זה משבח.

את המלים "הרי זה משבח", אנחנו מכירים מליל הסדר - "וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משבח".

מהמילים האלה אפשר ללמוד שחובת היום היא להרבות בוידויים; בני אדם אומרים "פעמים 'אשמנו - בגדנו, ו' פעמים 'על חטא'. 'באשמנו בגדנו' ישנן

"כ"ד תיבות (וידויים). לאחר מכן יש לנו פעמיים כ"ד 'על חטא'; אצל בני עדות אשכנז חוזרים על כל אות פעמיים, ואצל בני עדות ספרד אומרים פעם אחת מאל"ף לת"ו ופעם אחת מת"ו לאל"ף - סכ"ה מ"ד אותיות - וביום כיפור חוזרים על זה עשר פעמים = 440 פעם! ואם נוסיף עוד י' פעמים 'אשמנו בגדנו' = עוד 240 פעם! - בסכ"ה 680 וידויים!

עלינו לדעת, אדם שדופק על החזה - 'אשמנו בגדנו וכו' ולא מבין מה הוא אומר, הוא יכול גם לדפוק על החזה ולומר 'דם צפרדע כינים' - אין הבדל! אדם שהולך לבקש סליחה, חייב לדעת על מה הוא מבקש סליחה!

אם תבוא למישהו ותאמר לו: "סליחה..."

"על מה אתה מבקש ממני סליחה?!"

"לא יודע... אמרו לי להגיד לך סליחה - אז אני אומר" - מי היה מקבל סליחה כזאת?!

היום ב"ה יש ספרים/חבורות וכו' עם ביאורים - מזה 'אשמנו' מזה 'בגדנו' וכו' ואיזה עבירות נכללות בכל סעיף - אתה מבין ככה על מה אתה מתוודה - אתה מבין כל פרט ופרט! א"א לבוא ולהתוודות, כשלא מבינים על מה בדיוק אנחנו מתוודים!

בפרשת נשא, עוסקת התורה בגזל הגר: (במדבר ה, ו) דבר אל בני ישראל איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם למעל מעל בה' ואשמה הנפש ההוא: {ז} והתוודו את חטאתם אשר עשו וגו'.

נשאלת השאלה - למה כתבה התורה את מצות הוידוי, דוקא בפרשת גזל הגר?

כותב רבינו יונה (שערי תשובה, שער א', א) - מן הטובות אשר היטיב השי"ע עם בראיו כי הכין להם הדרך לעלות מתוך פחת מעשיהם. ולנוס מפח פשעיהם. לחשוך נפשם מני שחת ולהשיב מעליהם אפן. ולמדם והזהירם לשוב אליו כי יחטאו לו לרוב טובו וישרו כי הוא יצרם שנאמר - (תהילים כה) טוב וישר ה' על כן יורה חטאים בדרך. ואם הרבו לפשוע ולמרוד ובגד בוגדים בגדו לא סגר בעדם דלתי תשובה שנאמר (ישעיה לא) שובו לאשר העמיקו סרה. ונאמר (ירמיה ג) שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם ...

[ב] ודע כי החוטא כאשר יתאחר לשוב מחטאתו יכבד עליו מאוד ענשו בכל יום. כי הוא יודע כי יצא הקצף עליו ויש לו מנוס שמה. והמנוס הוא התשובה. והוא עומד במרדו והנו ברעתו. וכידו לצאת מתוך ההפכה. ולא יגור מפני האף והחממה. ע"כ רעתו רבה (ועי' במדרש קהלת משל על זה).

מביא רבינו יונה את המשל המפורסם - משל לכת של לסטים שחבשם המלך בבית האסורים, וחתרו מחתרת, פרצו ויעברו, ונשאר אחד מהם. בא שר בית הסהר וראה מחתרת חתורה והאיש ההוא עוידו עצור. ויך אותו במטהו ואמר לו: קשה יום, הלא המחתרת חתורה לפניך, ואיך לא מהרת המלט על נפשך?!

רבותי, בואו נלמד את הנמשל כאן:

מחתרת זו התשובה. היו תשעה בעלי תשובה שברחו, ואחד לא ברח. מגיע השר ומכניס לו מכות.

נשאלת השאלה - למה הוא מכניס לו מכות?!

"יש לך מחתרת, למה לא ברכת?!"

נחזור למשל:

נשאלת השאלה - האם לאותו אסיר באמת מגיע עונש?

יושבים בכלא עשרה רוצחים, כולם יושבים במאסר עולם - ברוך ה' סידרו להם החברים מחילה עם קונגו ☺ יום אחד, כולם ברחו החוצה - מלבד אסיר אחד. בבוקר באים כל העיתונאים, מצלמים את הבור ... ועדת חקירה ממלכתית ... מפטרים את המפכ"ל ... בא שר בית הסהר ומכניס לו מכות ☹

אני הייתי שואל אותו: "אדוני, למה אתה מרביץ לי? אני אשם שתשעה ברחו ואני לא? אולי מה כבר עשיתי?!"

אמר הרב שך זצ"ל - כל אסיר שנכנס לכלא, הדבר הראשון שהוא רוצה, זה לצאת מהכלא.

סיפר לי מישור, שהסתבך באיזו עסקה כושלת, שהרגע הקשה ביותר זהו הרגע שבו אתה נכנס לכלא!

הוא סיפר לי את הדברים בדמעות: "ישנים ארבעה בחדר ... מיטות קומותיים ... בית שימוש בחדר ... הכניס אותי הסהר, הראה לי את המיטה ונעל. אני נכנס לחדר, ושלושה אנשים מסתכלים עליי - אמרתי 'ריבוננו של עולם מה עושים?!! התחלתי להסתובב בחדר הלון וחוזר, עד שפנה אליי אחד האסירים ...

"הלו, איך קוראים לך?"

"דוד"

"דוד, כאן בכלא, זה המקום היחיד בעולם שגם כשאתה עומד, אתה נקרא 'יושב' - אז תשב, אל תעשה רעש!" ☺

אדם שמגיע למקום כזה, אומר הרב שך, הדבר הראשון שהוא רוצה, זה לברוח משם!

אם אתה רואה אסיר שנמצא בכלא, ויש לו את האפשרות לברוח והוא לא בורח - זה סימן שהוא הפך להיות אחד מבני המקום. בשבילו זה בית מלון -

"ברוך ה' יש בית כנסת, יש ארוחות" - על זה מגיע לך מכות! הפכת להיות תת-אדם!

אמר הרב שר צ"ל - אותו אדם היה בעל גאווה, ולכן הוא לא ברח - "אני באתי מהדלת הראשית, ואני אצא ממנה. אני לא מתכוף לחור. למה שאתלכלך?!" מה? אתה נורמלי?! תתלכלך, תצא החוצה?! זה בעל גאווה!!!

ראיתי באחד הספרים פשט אחר לגמרי, ולדעתי זו אמת לאמיתה:

אם יושבים אנשים בחוץ ואומרים - "תשמע, התשעה האלה עשו עבודה כמו שצריך - ברחו - ברחו!"

אנשים שיש להם קצת פחות ש' כל יגידו - "האחד שנישאר ממש טמבל! היתה לו אפשרות לברוח, למה הוא לא ברח?!"

רבותי, בואו נחשוב מי הביא יותר כבוד למלכות - התשעה שברחו, או האחד שנישאר בפנים?

אנשים שלא חושבים, יאמרו - זה שנישאר הביא יותר כבוד למלכות - למה? "קיבלתי 15 שנה ... נשארו לי עוד 3 שנים - עזוב, לא רוצה לברוח. תן לי לסיים שלוש שנים ולהשתחרר כמו שצריך" - לכאורה הוא צודק.

אבל האמת היא, שהכבוד למלכות מגיע מהתשעה שברחו!

מה משדרים אלה שברחו החוצה???

"כדאי להסתכן שצלפים יכניסו לך כדור בראש, רק אל תישאר בפנים!"

מה זה משדר לאלה שנמצאים מחוץ לכלא?

"הכלא הוא דבר נורא - כדאי למות, רק אל תישאר בפנים!"

אומר רבינו יונה - בוא וטראה רעת המתאחר - אדם שיודע שיש לו פתח מילוט של תשובה, והוא מאחר את הרעה ולא חוזר בתשובה - זו התביעה הגדולה ביותר שיש על האדם הזה! המחזרת חתורה מלפניך, למה לא ברכת?!

"טוב לי. אני נישאר כאן"

זה חילול ה' הגרוע ביותר! יש לך אפשרות לצאת, ואתה נישאר במקום?! על זה מגיע לך מכות!

בעל תשובה עושה קידוש ה', בכך שאומר: "לא טוב לי, אני לא רוצה להיות במצב הזה" - זו המעלה הגדולה ביותר של אדם שעושה תשובה. הוא מוכיח כלפי חוץ, כמה לא טוב לו להיות במצב הזה.

נביא משל נוסף לענין הזה:

אתה פוגש אדם, שנשפך לו על החליפה סיד - "אדון משה, כנראה התלכלכת מהסיד. כל החליפה שלך כתם"

"ראיתי תודה. אני כבר בדרך הביתה"

כל מי שפוגש אותו בדרך מעיר לו על זה. אתה מבין שבעוד שעתיים הוא מגיע הביתה, ומחליף את החליפה. אבל מה קורה, אם אחרי שבוע אתה פוגש אותו ורואה אותו עם אותו כתם על החליפה?

"משה, מה זה???"

"מה, זה לא יפה?!" ©

מה אתה למד מההתנהגות שלו? אם הוא אומר לך: "בסדר, אני הולך להחליף" - אתה מבין שהמצב הזה רע לו. אבל אם הוא נישאר עם זה - זה אומר שטוב לו עם זה! טוב לו להיות בתוך הלכלך! על זה מגיע לו עונש!!! **אומר לנו רבינו יונה** - על זה מגיע לו עונש. יש לו אפשרות לנקות את עצמו, אבל הוא לא רוצה!

בשנה שעברה, ביום הכיפורים, למדתי את השערי תשובה ושאלתי את עצמי שאלה - למה אותו בעל משל, בחר דוקא משל של כת של ליסטים? מיד עניתי לעצמי תשובה, כי אם אותו בעל משל היה כותב 'כת של מרגלים', הייתי שואל 'למה דוקא כת של מרגלים' - אבל זה לא נוגע, כי לרבינו יונה יש ספר נוסף שנקרא **יסוד התשובה**. שם הוא אומר, שכאשר מתחיל האדם את דרך התשובה שלו, עליו לשים מאחור את כל 'הלכלך' מהעבר ולא להתעסק בו, כי אם הוא יתעסק בו, לעולם הוא לא יעשה תשובה;

כותב רבינו יונה - ביום ההוא ישלך מעליו כל פשעיו אשר עשה, ויעשה עצמו כאילו אותו היום נולד ואין בידו לא זכות ולא חובה. וזה היום תחילת מעשיו ואז ישום דרכיו ויפלו אורחותיו ולא ינועו מעגלותיו מדרך הטוב. ומדה זו תביאנו לשוב בתשובה שלמה, כי אם לא יעשה עצמו כמשליך גילוליו, כובד העונות ועוצם החטאים אשר עשה יבהילוהו ולא יניחוהו לשוב כי יבוש מחטאיו. [בא אלי יהודי השבוע לאחר השיעור, ואמר לי: "הרב, אתה יודע כמה עבירות עשיתי בחיים שלי? אין לי אפילו מקום בגיהנום!", אמרתי לו: "אל תדבר כך! אל תתעסק בעבר. תתעסק בתורה והיא כבר תכפר!", אמנם אומרים ויודעים על העבירות שעשינו, אבל לא לחשוב על העבירות כל הזמן, כי אם נחשוב לא נוכל לשוב בתשובה. לאחר שבעל תשובה מיישב את עצמו בתורה - רק אז עליו להתחיל בדרך התשובה - אה, עשית עבירות? אין שום בעיה! תקבל על עצמך להתענות שני וחמישי ... תקבל על עצמך 'תענית הראב"ד' וכו'.] ולא יוכל להעזי פני ולשוב, כי יאמר בדעתו הן חטאתי עויתי ופשעתי וכזאת וכזאת עשיתי, עברתי ושניתי ושלשתי עד אין ספורות. ואין אבוא עוד לפני כבושת גנב כי ימצא. כי בושתי לעמוד לפניו. וללכת בדרכיו ולדבקה בו ואף איך ארמוס חצרי ואין אספר חוקיו. והמסיר היושב במפתחי

הלב [ברכות סא, א] המתחדש בכל יום. וצופה ומבקש להכשילו [קידושין ל, ב] משיא לבו לעצה הרעה הזאת, ומניא אותו מדרך הישר והטוב, ולכן טוב לו להשליך כל פשעיו ולעשות לו לב חדש.

רבינו יונה לא אומר "כבושת רוצח" או "כבושת מרגל", אלא נוקט בלשון "כבושת גנב".

לבי עדות אשכנז, ישנה תפילה שאומרים אותה לפני כניסת היום הקדוש - קודם תפילת 'כל נדרי', בשם 'תפילה זכה'. וידי נורא שהנהיג החפץ חיים. שם בוידי הזה, מתוודה האדם על כל חטאיו; לוקח האדם את גופו - מהראש ועד הרגליים, ועובר איבר - איבר, ומוכיח לעצמו שאין לו איבר בגוף שהוא לא חטא בו - פחד פחדים!

בואו נקרא קטע אחד:

"ולא די לי שלא קדשתי את איברי אלא טמאתי אותם. בראת בי מח ולב ובהם חוש המחשבה לחשב מחשבות טובות והרהורים טובים ולב להבין דברי קדשך ולהתפלל ולברך כל הברכות במחשבה טהורה. ואני טמאתי אותם בהרהורים ומחשבות זרות. ולא די לי בזה אלא שעל ידי ההרהורים הרעים באתי לידי טמאה פעם ברצון ופעם באנס בטמאה המטמאת את כל הגוף. ומהם בראתי משחיתים ומחבלים הנקראים נגעי בני אדם."

אוי לי כי תחת המחשבות הטובות שיכלתי לברא על ידי זה מלאכים קדושים שיהיו סגורים ופרקליטים טובים עלי, תחתיהם בראתי משחיתים לחבל את עצמי כמו שכתוב והוכחתי בשבט אנשים ובנגעי בני אדם. בראת בי עינים ובהם חוש הראות לראות בהם מה שכתוב בתורה ולקדש אותם בראית כל דברים שבקדשה והזהרת בתורתך ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. אוי לי כי הלכתי אחרי עיני וטמאתי אותם להסתכל בכל דבר טמאה. בראת בי אזנים לשמע דברי קדשה ודברי תורה. אוי לי כי טמאתי אותם לשמע דברי נבלה ולשון הרע וכל דברים האסורים... - וכך עוברים איבר איבר - "מששתי את כל איברי ומצאתי אותם בעלי מומין. מכף רגלי ועד ראשי אין בי מתום..." לאחר שאתה מסיים להתחנן, אתה אומר: "באנו לפניך בלב נשבר ונדכה כעניים ודלים ורשים לבקש ממך מחילה סליחה וכפרה על כל מה שחטאנו ועוינו ופשענו לפניך. ידענו ה' רשענו ועון אבותינו. בשנו ונכלמנו להרים פנינו אליך כבשת גנב כי ימצא..." - שוב פעם גנבים! ©

שאלתי את עצמי - מה קרה, למה קוראים לנו רבותינו בשם 'גנבים'?

חשבתם שגמרנו? בואו נקרא דברי מדרש:

אומר המדרש [לוקוט שמעוני, תהילים, רמז תשי"ח] - **אשרי נשוי פשע. אתה מוצא ביום הכיפורים בא שטן לקטר את ישראל והוא פוטר עונותיהם ואומר:**

רבון העולמים, גנבים הם ישראל. והקב"ה פוטר זכויותיהן של ישראל...

אם ככה, גם השטן מצטרף לחבורה וקורא לנו 'גנבים'.

אם אלה הדברים, בואו נתקדם:

ביום הכיפורים, נקרא בפרשת 'אחרי מות' על עבודת הכהן הגדול; אחד משיאי עבודת הכהן הגדול ביום הכיפורים היה הקרבת שני השעירים - שער אחד לה' ושעיר אחד לעזאזל. הדבר הנוסף, כניסת הכהן הגדול, פעם אחת בשנה, לפני ולפנים לקדש הקדשים עם כף ועליה קטורת.

במנחה, נקרא בע"ה ג"כ בפרשת 'אחרי מות' - אבל בסוף הפרשה, פרשת העריות.

נשאלת השאלה - מה פתאום ביום הכיפורים קוראים פרשת העריות? **אומרת הגמרא** [מסכת מגילה לא, א] - **ביוה"כ קורין [ויקרא טז-א] אחרי מות, ומפטירין [ישעיה נז-טו] כי כה אמר רם ונשא, ובמנחה קורין בעריות...**

אומר רש"י - **קורין בעריות.** שמי שיש עבירות בידו יפרוש מהן לפי שהעריות עבירה מצויה שנפשו של אדם מחמתה ויצרו תוקפו.

אומר תוספות - **במנחה קורין בעריות.** לפי שהנשים מקושטות בשביל כבוד היום לפיכך צריך להזכירם שלא יכשלו בהן ובמדרש יש שלכך קורין בעריות לפי שישראל עושיין רמז להקב"ה שכשם שהזהיר אותם שלא לגלות ערוה כך לא תגלה ערותם בעונותם.

ממשיכה הגמרא ואומרת - **ומפטירין ביונה.**

נשאלת השאלה - מדוע מפטירים דוקא ביונה?

כותב האבודרהם [סדר תפילת יום הכיפורים] - והטעם להפטירה זו, ללמד לבני העולם שאין אדם יכול לברוח מפני השם, אם עבר עבירות.

כותב שער הציון [סימן תרכ"ב סק"ו] - וביאר החפץ חיים, כי האדם חושב כמה פעמים לייאש את עצמו שאין יכול לתקן בשום אופן, וע"כ יתנהג תמיד באופן אחד ואם יגזור עליו הקב"ה למות ימות, אבל טעות הוא שסוף דבר יהיה כל מה שהקב"ה רוצה מנפשו שיתקן מוכרח הוא לתקן ויבוא עוד פעם ופעמים לעולם הזה ובע"כ יוכרח לתקן וא"כ למה לו כל העמל, למות ולסבול חיבוט הקבר ושאר צרות ולחזור עוד הפעם. וראיה מיונה, שהקב"ה רצה מאתו שילך וינבא והוא מיאן בזה ונס לים מקום שלא ישנה עליו עוד השכינה לנבאות כידוע, וראינו שנטבע בים ונבלע בדג והיה שם במעי כמה ימים ולפי הנראה בודאי לא יוכל להתקיים דברי הש"י ומי"מ ראינו שסוף דבר היה שרצון הש"י נתקיים וילך וינבא, כן הוא האדם בעניינו, וזהו שאמר באבות "ואל יבטיח יצרן שהשואל בית מנוס לך שע"כ אתה נוצר וכו'".

כותב המחזור ויטרי [אות שני"ה] - מפטיר ביונה, משום תשובת אנשי נינוה.

שאלת השאלה – למה שלח הקב"ה את יונה לנינוה, מה היה העוון המרכזי שלהם?

גול, כמ"ש {יונה ג, ח} וישבו איש מדרכו הרעה ומן החמס אשר בכפיהם. אומרת הגמרא {מסכת תענית טז, א} – מאי ומן החמס אשר בכפיהם? אמר שמואל: כך צוה מלך נינוה: אפילו אדם שגזל מִרֵש קורה ובנאו בבירה וקבע את הקורה במגדל שבנה, ואין דרך לעקור את הקורה מבלי להרוס את כל המגדל, מקעקע כל הבירה כולה ומחזיר מִרֵש לבעליו חייב הגזלן להרוס את המגדל כדי שיוכל להחזיר את הקורה.

פירוש הדבר, אנשי נינוה עשו תשובה שאפילו קורות הבתים שהיו גזולות, פורקו והוחזרו לבעליהם!

אומר הירושלמי {מסכת תענית פ"ב} – א"ר יוחנן: מה שהיה בכף ידיהם {בבית החזירו. מה שהיה בשידה תיבה ומגדל} [שקבעו בקירות] לא החזירו.

אם נסכם, בשחרית קוראים על עבודת הכהן הגדול, שאחד מהעבודות שלו היה שילוח השעירים – הא' לה' והשני לעזאזל. ומי היה נמצא בעזאזל? שני המלאכים שחטאו בעריות – עוזא ועזאל. מכאן רמז ג"כ לעריות. ואז במנחה שוב פעם עריות, ובתוספת לזה קוראים גם על הגזל.

לכאורה, כל אחד שואל את עצמו – בכל היום אמרת עשרה וידיים, ובמנחה אמרת עוד שתיים – זה לא ניגמר כאן. הגעת לתפילת הנעילה, אתה מוסיף קטע נוסף בענין הגזל – "למען נחלל מעושק ידינו".

מאיפה לומדים את כל הדינים, לוידי ביום הכיפורים? מגזל הגר!

בהפטרה שקוראים ב'שבת חזון', אומר הנביא: {ישעיה א, טו} גם כי תרבו תפלה איני – ולמה? כי "ידיכם דמים מלאו"

שאלת השאלה – מה פירוש "דמים מלאו"?

בפשטות – רצח. אבל יש לזה פירוש נוסף;

כותב הגאון מוילנא {אדרת אליהו, ס' ישעיה} – ידיכם דמים מלאו. דמים תרתי משמע – גזל ושפיכות דמים.

ביום הכיפורים, אנו מוסיפים תפילה אחת נוספת – 'תפילת הנעילה';

שאלת השאלה – מאיפה לקחו אנשי כנסת הגדולה מקור, שביום הכיפורים צריכים להוסיף תפילה נוספת?

המקור לכך, מופיע בירושלמי במסכת תענית:

אומרים חז"ל {ירושלמי מסכת תענית פ"ד ה"א} – ומניין לנעילה מי תיקן ומדוע תיקן נעילה בתענית? נוחא שחרית מנחה וערבית סמכו על האבות, אבל נעילה, מניין? ועונה א"ר לוי: זה שנאמר {ישעיה א, טו} גם כי תרבו תפלה איני שמע פס' זה נאמר לאחר שנגזרה, ואומר שלאחר הגזירה איני שומע, אבל לפני שנגזרה גזירה – תפילה מועילה. לכן קבעו בתענית תפילה נוספת – היא 'תפילת נעילה'. מיכן שכל המרבה בתפילה נענה.

כותב ר' יוסף ענגיל {תפארת יוסף, פרשת בראשית, מאמר 'שורש כל החטאים – לשוה"ר גזל עריות} – הנה, שורשי כל החטאים הם ג', והם לשון הרע וחמדה ותאוה, כי שורש כל החטאים הם חטא עץ הדעת, שהיה החטא הראשון בעולם, דהראשון הוא תמיד שורש לכל הבא אחריו כמו שאמרנו כבר, ובחטא עץ הדעת מצינו אלו הג', 'לשון הרע' בנחש שדיבר לשון הרע על בוראו, וכמבואר במדרש {ב"ר כ, א}: איש לשון, זה הנחש שאמר לשון הרע על בוראו, ובש"ס תענית {ח.} על הכתוב {קהלת י, יא} אם ישוך הנחש בלא לחש ואין יתרון לבעל הלשון ע"ש, ו'חמדה' ו'תאוה' כדכתיב {בראשית ג, ו} וכי תאוה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל, ועל כן אלו הג' לשון הרע וחמדה ותאוה, להיותם יחד בחטא אחד – חטא עץ הדעת, זה מורה כי יש להם שייכות זה לזה, וקשורים בקשר אחד.

ועל כן מצינו בהם שהם נחשבים יחד, כי חמדה ותאוה הם גזל ועריות, וכלשון המשנה מכות {כג}: גזל ועריות שנפשו של אדם מתאוה להן מחמדתן, והיינו דגול הוא חמדה, דעל ממון נופל לשון חמדה שחומד ממון חבירו, ועריות הוא תאוה – תאות המשגל, ועל כן מצינו שנחשבים יחד אלו הג' – לשון הרע וגזל ועריות, ובש"ס בבא בתרא {קסה.} רוב בגזל' ומיעוט ב'עריות' והכל ב'לשון הרע' כו', וכן כתוב בתהלים {נ, יח} נאמר – אם ראית גנב ותרץ עמו ועם מנאפים חלקך: {יט} פיה שלחת ברעה ולשונו תצמיד מרמה: {כ} תשב באחיק תדבר בבן אמך תתן דפי; הרי גם כן אלו הג' – גזל ועריות ולשון הרע.

ובזה יובן, הא דיום הכיפורים מכפר על כל החטאים שבתורה {עיין יומא פה:}, כי מצינו בו בפרטות כפרת וסילוק אלו הג', וזה, כי גזל ועריות דהם חמדה ותאוה נתכפר, כי היות דמדריגת יום דיום הכיפורים הוא נגד דיבור דלא תחמוד {שמות כ, יג}, כמבואר מדברי התנא דבי אליהו {זוטא פרק כב} וז"ל: מפני מה נתנה קורת רוח בעשרה ימים מראש השנה ועד יום הכיפורים כו', כנגד עשרת הדברות שקיבלו ישראל בסיני כו' עכ"ל, והיינו דעשרת ימי תשובה הם נגד עשרת הדברות. ועיין ביערות דבש {ח"ב דרוש א' ד"ה ולכך עשרת כו'} דכתב כן מסברא דנפשיה, וכתב שם דב' ימי ראש השנה הם יומא אריכתא {ביצה ד.}; והיינו משום דהם נגד ב' דברות הראשונות – אנכי ולא יהיה לך {שמות כ, ב} בדדיבור אחד נאמרו {כמבואר ברש"י מכות כד.}, ועל כן גם ב' הימים הם יומא אריכתא ודו"ק, עד כאן תוכן דבריו ע"ש. ועל פי זה נמצא, דמדריגת יום הכיפורים הוא נגד דיבור דלא תחמוד ולא תתאו, אם כן

מדריגת היום כיפור הוא נגוד וביטול החמדה והתאוה, ועל כן בכוחו לכפר עליהם.

וזהו הענין, שקורין במנחה דיום כיפור בפרשת עריות, ומפטירין ביונה {עיין מגילה לא.} דכתיב ביה {יונה ג, ח} וישבו איש מדרכו הרעה ומן החמס אשר בכפיהם, הרי שהוזכר גזל בפרט. וכן מצינו עוד כפרה ביום הכיפורים על עריות בפרט, בשעיר המשתלח דכתיב ביה {ויקרא טז, ח} לעזאזל, ודרשינן ביומא {סז.} לכפר על מעשה עוזא ועזאל, פירוש על עריות {מלאכי חבלה שירדו לארץ בימי נעמה אחות תובל קין, ועליהם נאמר – להלן ו, ב – ויראו בני האלהים את בנות האדם, כלומר על העריות מכפר, רש"י}, וגזל גם כן נזכר ביום כיפור בפרט, בתפלת נעילה: "למען נחלל מעושק ידינו". והנה לשון הרע מצינו בו כפרה ביום כיפורים – בקטורת דלפני ולפנים.

ואם כן נמצא, דביום הכיפורים יש כפרת וסילוק אלו הג' – לשון הרע וחמדה ותאוה, היינו 'לשון הרע' בקטורת דיוה"כ דמכפר ומסלק אותו לגמרי, ו'חמדה' ו'תאוה' בכח מהות היום שהוא דיבור דלא תחמוד ולא תתאוה כנ"ל, ועל כן מפאת שמכפר ומסלק אלו הג' – דהם שרשי כל החטאים וכנ"ל, לכן מכפר ומסלק ממילא כל החטאים שבעולם, כי בהסתלק השורש מסתלק הכל, ודו"ק היטב כי הדברים נכונים בס"ד.

עד כאן דבריו.

לאחר ההקדמות הללו, הייתי רוצה לומר יסוד אחד נפלא וממנו להגיע למסקנה:

כותב השפת אמת {פרשת נשא מאמרי תרג"ל} – אא"ז מו"ר ז"ל אמר על מה שכתוב מצות תשובה והתודו בגזילה, כי כל עבירה בכלל גזל, שמי שמחזיר כל הדברים לה' יתברך שהוא המחיה הכל והוא בעלים של כל הנבראים ומי שיודע זה אינו חוטא בודאי.

בא נכדו של השפת אמת ומוסיף על דבריו:

אומר העברא דדשא {שבת תשובה} – והנה לאו דלא תגנוב יש לו שייכות לכללות ענין התשובה, כי הלא אינו רק העוון הפרטי של לא תגנוב במובן הגשמי בלבד, אלא כולל את כל העבירות, וכדברי החידושי הרי"מ זי"ע שלכן נכתב פרשה של תשובה – 'והתודו' אצל עבירה דגזל, משום שכל עבירה כלול בגזילה, שאינו יודע ומכיר שחיות הכל הוא מהש"י, כי כשאין אדם יודע זאת הכל גזל, ולהיפך כשיודע זאת בהכרה ברורה שהש"ת הוא המחיה את הכל והוא בעלים של כל הנבראים, בוודאי אינו חוטא.

ויש להוסיף דנאמר דייקא אצל גזל הגר, כי בכל גזל מלבד העבירה של בין אדם למקום יש גם עבירה של בין אדם לחבירו שהנגזל או יורשיו תובעים את הגזלן, אך מגזל הגר אף שבשעת הגזילה עבר נגד הגר, אך עתה אין יורשים שתובעים, רק הקב"ה תובעו כדאיתא בגמרא {ב"ק קט.} 'קנאו השם ונתנו לכהנים', על כן דייקא בו נכתבה פרשת תשובה לרמז שכן הוא בכל החטאים שהם גם כן כגזל כלפי שמיא בלבד.

והמכון בזה הוא שעל האדם להתבונן היטב שהרי כל כוחותיו קיבל בפקדון מאת הבורא ית"ש, ולהכיר שהוא הנותן לו כח לעשות חיל, ובבואו לעולם העליון יתבע אותו בעל הפקדון היכן פקדוני האין שמרת עלי, וכשאין האדם מנצל הכוחות שקיבל מהש"י כראוי לעבודתו ית"ש, אלא עוד מעיז פניו לעשות ההיפך מרצון ה', להשתמש במתנות כנגד נותן המתנה – הבורא ית"ש, הרי הוא גונב את הכוחות לצורך עצמו, וזהו עיקר העבירה דגניבה, 'גזול אביו ואמו'.

עכ"ד.

לאחר שחטא אדם הראשון ואכל מעץ הדעת, אף אילן לא הסכים לתת לו את עליו כדי להתכסות בהם מלבד התאנה;

אומרים חז"ל {בראשית רבה, פרשה טו, אות ז} – בשעה שאכל אדם הראשון מאותו האילן, טרדו הקדוש ברוך הוא והוציאו חוץ לגן עדן, והיה מחזר על כל אילנות ולא היו מקבלין אותו, ומה היו אומרים לו, אמר רבי ברכיה הא גנב דגנב דעתיה דבריה שגנבת דעת הבריות! הדא הוא דכתיב {תהלים לו, יב}: אל תבואני רגל גאווה, רגל שנתגאה על בוראו, {תהלים לו, יב}: ויד רשעים אל תגדני, לא תיסב ממני עלה. אבל תאנה שאכל מפרותיה, פתחה דלתיה וקבלתה, הדא הוא דכתיב {בראשית ג, ז}: ויתפרו עלה תאנה.

אומרת הגמרא {מסכת ב"ק עט, ב} – שאלו תלמידיי את רבן יוחנן בן זכאי: מפני מה החמירה תורה בגנב יותר מגזל? אמר להן: זה השוה כבוד עבד לכבוד קונו וזה לא השוה כבוד עבד לכבוד קונו, כביכול עשה עין של מטה כאילו אינה רואה ואוזן של מטה כאילו אינה שומעת.

פירוש הדבר, הגזלן לא מפקד לא מהקב"ה ולא מבני אדם. אבל הגנב מפקד מבני אדם ולא מהקב"ה. לכן צעקו האילנות לאדם הראשון "גנב" ולא גזלן – כי מהקב"ה הוא לא פחד!

כשהשטן בא לדבר ביום הכיפורים, אומר המדרש בתהילים, הוא פותח ישר במילים "עם ישראל גנבים" – מה פירוש גנבים?!

אומר השטן – 'ריבוננו של עולם, נתת להם גוף עם נשמה ותראה מה הם עשו בו – השתמשו בו נגדך!'

שבת שובה

אף מי שאינו נזהר מפת של כותים, בעשרת ימי תשובה צריך ליהדר. ויש לכל אדם לחפש ולפשפש במעשיו ולשוב מהם בימי תשובה וספק עבירה צריך יותר תשובה (שו"ע סימן תר"ג)

נשאלת השאלה. כתוב בהלכה כי מי שבכל ימות השנה אינו מחמיר מלאכול פת פלטר וחמאות עכו"ם, בימים אלו - של עשרת ימי תשובה. ראוי שיחמיר וימנע מלאכלם. והשאלה, מה ההבנה בהלכה זו, כל השנה אני אוכל ולפתע עשרה ימים אני נמנע, וכי יש לכך משמעות??

אמשול לכם משל וביאור:

מי שמבקש להנפיק תעודת זהות במשרד הפנים, מצטלם ומגיש להם תמונה והיא זו שנחתמת בתוך התעודה לשנים הבאות.

לא איכפת להם אם הוא מצטלם עם חליפה שלו וכובע שקנה בחנות או שמצטלם עם קפלוט'ש של השכן. מה שכן חשוב להם, ובעיקר לו, שהתמונה תהיה ברורה ויפה, כי זו תשאר.

כביכול הקב"ה נותן לנו ג"כ אפשרות כזו, דהיינו?

בעשרת ימי תשובה, בימים הללו מצטלמים, לפני ה' החותם אותנו בתעודה לכל השנה. תמונה זו תישאר, איך שמצטלמים כעת.

רבותי הבה נצטלם ביופיינו לפני בורא העולם. וזה סוד ההלכה של עשי"ת להחמיר בפת פלטר. כי אם בימי הדין זכה האדם ונגע במטרה, אם השכיל והרצון שלו עמוק ואמיתי יש לו סיכוי להינצל מהדין הקשה (כמו שנאמר: "באשר הוא שם").

כח ציבור

תדעו לכם עוד. כי עשרת ימי תשובה הם ימים קדושים מאד. בכל הזדמנות אני אומר את המשל דלהלן:

בארץ ובעולם קיימת מערכת של תחבורה ציבורית, רבים נוסעים בה, אך לפעמים נאלץ אדם לנסוע במונית ספיישל. הנסיעה במונית נקבעת לפי מונה, שהמחיר בו מופיע על מסך קטן מול הפנים של המונה והנוסע. כל כמה שניות של נסיעה הסכום עולה ועולה, עוד חצי שקל עוד ועוד, השעון דופק ועמו הלב... אך אין מה לעשות, כאשר נוסעים באופן פרטי - משלמים ביוקר.

והנה, המרחק מהארץ עד השמים הוא לא קטן כלל. מתפללים מידי יום שלוש פעמים ומעוניינים שהתפילה תגיע בשלום עד כסא הכבוד, אזי, אם נוסעים בתחבורה ציבורית: "תפילת ציבור" לא מוכרחים לשלם ביוקר כדי להגיע למטרה, כי תפילת ציבור כוחה רב, אבל כאשר מתפללים ביחידות נזקקים לזכויות מיוחדות כדי שהתפילה תתקבל. כך כל ימות השנה.

אך בימים אלו של עשרת ימי תשובה, כידוע, כל תפילת יחיד היא כתפילת ציבור. אם אני מרים עיני לשמים באמצע היום ומבקש אבא! טאטע! "הוציאה ממסגר נפשי להודות את שמך" "אל תזכור לי עוונות ראשונים" ו"טהר ליבי לעבדך באמת" תפילה זו חשובה היא, כתפילה של ציבור. א"כ כמה אנו צריכים לנצל את אלו הימים.

להפוך מידת הדין

נדע כי שתי דרכים יש להפוך מידת הדין למידת הרחמים (א) "המעביר על מידותיו מעבירים לו על כל פשעיו" אם מוותר ראובן לשמעון ושמעון לראובן שכן לשכנו איש לאשתי ואשה לבעלה - מידה כנגד מידה גם להם יוותרו.

(ב) "כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים". מביטים מהשמים מה קורה איתך אם מישוה בא אליך להתחנן לרחמים כיצד אתה מתנהג באותה שעה.

הייצר מבלבל אותנו שנעשה דברים שלא יועילו, כל מיני מעשים שלא מביאים רחמים [דרך אחת בלבד יש: "ותשובה ותפילה וצדקה מעבירים את רוע הגזירה"] ועלינו לחזק בימים קדושים אלו דברים שיש בהם תועלת, כמו: להעביר על המידות.

הכבשה חסרת הדעת

"וכל באי עולם יעברון לפניך כבני מרון" ככבשים הנכנסים לדיר ומעשרים אותם אחד אחד - העשירי נותנים לו עם שוט על גבו בצבע אדום, והוא המיועד לשחיטה.

אמר רבי ישראל מסלנט "כל באי עולם עוברים כבני מרון" כאותם כבשים - אילו היתה לנו שיחה משותפת עם כבשה זו שגבה צבוע אדום: "מה קרה לך בגב?" היינו שואלים.

"קיבלתי מכה עם שוט".

"כואב לך?"

"לא, הכאב עבר חלף, שכחתי ממנו" והשיחה עם הכבשה תסתיים.

אילו הכבשה היתה מבינה שהצבע שעליו מדברים - הוא גורלה הרע, היתה ניגשת לנהר להתרחץ והכל יבוא על מקומו בשלום, ואז כשבעל הבית יחפש אותה לא יידע מי היא... אבל, אינה מבינה. אין לה מידע על גורלה הנחרץ.

יש בכוחו של אדם להתרועע ולנקות את הסימן שנגזר עליו בראש השנה. עבודתנו בימים אלו של עשרת ימי תשובה - ותשובה ותפילה וצדקה מעבירים

גם רבינו יונה משתמש בביטוי 'גנבים', וכך גם המדרש שהוא מביא 'משל לכת של לסטים'; שאלנו - למה דוקא לסטים, למה לא מרגלים או שודדים?

התשובה פשוטה מאד. עוד לפני שאתה מדבר איתי על עבירות אחרות: לשון הרע, שמירת העיניים וכו' - דבר ראשון, הקב"ה נתן לך גוף ונתן לך הוראות איך להשתמש בגוף הזה!

משל למה הדבר דומה? פלוני מבקש ממך את המשאית כדי להעביר דירה מקום למקום. מאוחר יותר התברר לך, שלא רק שהוא לא לקח את המשאית שלך כדי להעביר את הדירה שלו, אלא הוא לקח לך את המשאית כדי לעזור למתחרה שלך! - כך החוטא, לוקח את הגוף שנתן לו הקב"ה ומשתמש בו לטובת הסיטרא אחרא - לחטאים!

עפ"י הדברים האלה, יש לנו פשט נפלא:

נמצאים בעשרת ימי תשובה - ימים שבהם קרבת ה' היא הגדולה ביותר. אבל כגודל מעלת הימים הללו - כך גודל התביעה!

מספרת הגמרא {מסכת יומא פז, א} - רב הוה ליה מילתא בהדי ההוא טבחא רב היה לו דבר תרעומת על טבח אחד שחטא לו. לא אתה לקמיה לא בא הטבח אליו לבקש ממנו מחילה **במעלי יומא דכפורי** בערב יום הכיפורים. אמר איהו רב: איזיל אנא לפיוסי ליה אלך אני אליו כדי להתפייס איתו פגע ביה פגש אותו רב הווא בדרכו לטבח. אמר ליה לרב: להיכא קא אזיל מר לאן הולך מר? אמר ליה רב: לפיוסי לפלניא להתפייס עם פלוני. אמר רב הווא: איזיל אבא למיקטל נפשא אבא [כלומר רב] הולך להרוג את הנפש! אזל וקם עילויא הלך רב ועמד על יד הטבח. הוה יתיב וקא פלי רישא הטבח ישב ושבר עצמות של ראש של בהמה. דלי עיניה וחזייה הרים הטבח את עיניו וראה אותו. אמר ליה לרב: אבא אתה אבא, זיל לית לי מילתא בהדך לך! אין לי דבר אתך. בהדי דקא פלי רישא בהיותו שובר עצמות ראש הבהמה, אישתמיט גרמא ומחייה בקועיה וקטליה נשמטה עצם, והכתה את הטבח בגרירתו והרגתו.

נשאלת השאלה - מאיפה לקח רב את ההלכה, שאדם שפגע בחברו צריך להמציא את עצמו אל החבר כדי שימחל לו?! מישוה פגע בי, אז אני צריך ללכת אליו בעצמי כדי שהוא יבקש ממני מחילה?!

הרי ידועה האמרה 'הרצה את הרב - יבוא אלי'; אם אתה פגעת בי - תבוא אתה אלי ותבקש מחילה!

שאלה נוספת - אם מגיע לו עונש מוות על מה שהוא עשה לרב, מדוע הוא לא נענש בשעת המעשה? מדוע המתין הקב"ה עד עכשיו?!

בא ר' איצ'לה בלאזר בספרו כוכבי אור, ומבאר את הדברים:

רב הלך אל הקצב, כי למד מהנהגתו של הקב"ה, שנאמר {דברים כח, ט} והלכת בדרכיו - מה הוא רחום אף אתה רחום. מה הוא חנון אף אתה חנון.

התבונן רב - "אנחנו פוגעים בקב"ה והוא בא להתפייס איתנו - איפה מצאנו דבר כזה?! ואם כך נוהג הקב"ה, על אחת כמה וכמה שאנהג כמותו!" - והלך אל הקצב כדי להתפייס איתו.

אומר ר' איצ'לה בלאזר - למדנו מכאן דבר נורא. אם רב הגיע אל הקצב כדי להתפייס איתו, והקצב מצדו אומר לו: "לך מכאן, אין לי עסקים איתך!" - העונש הוא מידי - לא מאריכים אף. אומר הקב"ה: "אני בא להתפייס איתך ואתה אומר לי 'לך מכאן'?!" - התביעה היא עצומה ונוראה!

אם ככה, נותרו לנו עוד כמה ימים ליום הגדול בשנה - יום הכיפורים - כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם" - יום שבו רוחץ אותנו הקב"ה מכל עוונותינו, כמ"ש הנביא {ישעיה ד, ד} אם רחץ ה' את צאת בנות ציון ואת דמי ירושלם ידיח מקרבה ברוח משפט וברוח בער.

אסביר את דברי הנביא, עפ"י מה ששמעתי ממורי ורבי הגאון ר' ראובן קרלנשטיין זצ"ל;

ניקח לדוגמא ילד קטן שישן בלול - פתאום בשעה 6 בבוקר הוא צועק: "אמא!!!!!" - והאמא ישנה, לא שומעת כלום - "אמא!!!!!" - ושום דבר...

הילד עשה את הצרכים וזה שורף לו, אז הוא מוריד את הטיטול ומורח את עצמו מכף רגל ועד ראש - כולו מטונף!!! ☹

עוברת אחותו ורואה את המראה: "פייזי איזה סירחון!!!!"

האמא מתעוררת - חשבה שכבר קרה משהו - "מה קרה???"

"תראי מה מוישל'ה עשה - איזה גועל נפש!!!!" - והאמא כולה חום ואהבה - "בוא מוישל'ה שלי, אני מצטערת שלא שמעתי אותך" - מכניסה אותו לאמבטיה ומקלחת אותו - "ויפי מוישל'ה - איזה חמוד אתה! עכשיו אתה זך כבדולח!" - מרימה אותו ושמה אותו על המגבת ... מורחת אותו בד"ר פישר - "תן חיוך לאמא!" ☺

עוונות זה כמו צואה! זה סירחון!

אומר הנביא: "רחץ ה' את צאת בנות ציון" - הקב"ה רוחץ אותנו ביום הכיפורים מכל העוונות שלנו!!! - פתאום יש ריח טוב!!!

אם יוצא אדם אחרי תפילת נעילה, ואומר: "תגידו, יש עוגת גבינה???" - שידע, שלא עבר עליו יום כיפור! אבל מי שמרגיש: "אחח, התרחצתי - אני נקי! אני כמו חדש!" - זה נקרא שעבר עליו יום כיפור!

יזכנו הקב"ה לשוב בתשובה שלימה, ויחתום את כולנו בספרם של צדיקים גמורים, לשנה טובה ומוצלחת - שנת גאולה וישועה ב"ב אמן ואמן!!!

(ברוך שאמר)

את הצבע האדום - את רוע הגזירה. וזה מה שנותר בידינו כי חוץ מזה, שום דבר לא בידי האדם, מאומה לא יועיל לו, פרנסה לא ייקח לבד. בריאות לא נוטלים בכח, כי רק הוא הקב"ה לבדו פועל גבורות עושה חדשות בעל מלחמות זורע צדקות - הכל. ומה אנו כן עושים בעולם? ותשובה ותפילה וצדקה - כח הבחירה לבחור בטוב "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים".

אם נעשה את המוטל עלינו אין ספק כי אבינו אב הרחמים המכיר אותנו ואת מצבנו "זכור כי עפר אנחנו" הוא מדע את מכאובינו וכוחותינו, וירחם עלינו כרחם אב על בנים.

בשל מי הסער הזה?

ברצוני לסיים.

מלאך המות בא להקב"ה בטענה: רבונו של עולם, כולם יקללו אותי על המות שבא לעולם בגיני. יש בעולם מלאכים טובים ועלי נגזר להיות המלאך הרע, אמר לו הקב"ה: אל דאגה, אין לך לפחד לא יזכירו אותך בכלל, מי יחשוב על מלאכים, כאשר אחד ימות ישאלו, ממה הוא מת?

היה לו סרטן.

ממה נפט?

מהתקף לב.

איפה מלאך המות? הוא לא בשטח של המחשבה. טועים, לא יודעים כי אין סרטן ואין מחלות, הללו רק שמות. הכל משמים בכל מיני צורות.

לכן כאשר שמענו לאחרונה מקרים קשים עלינו להתעורר. "כי בשלי הסער הזה". ה' אוהב אותנו, ובא לעוררנו. "מאהבת ה' אתכם". חז"ל אומרים "חייב אדם לומר בשבילי נברא העולם" מקרי העולם המתרחשים בעיר ובארץ הם מחמתי ולצורכי... בשבילי נבראו מקרים אלו. ואם אדם שוכח מאמר חז"ל זה, אינו זוכה להתעורר.

יהי רצון שבאמת נזפה לחתימה טובה ולגאולה קרובה ונאמר אמן.

החלום של השוחט - רבי שלום שבדרון זצ"ל

בני אחתיה דרבן יוחנן בן זכאי חזא להו בחלמא דבכו למיחסר שבע מאה דינרי. עשינוהו שקל מיניהו לצדקה... חזא להו בחלמא במוצאי יום הכיפורים (רש"י בבא בתרא דף י')

באחד הספרים שיצאו לאור בירושלים עיר הקודש מספרים בני המחבר על אביהם עובדה, מעשה שהיה.

אבא, היה ירא שמים מאד. ושימש כשוחט בעיירה. ויהי היום בוקר אחד, ותפעם רוחו, סיפר לבני הבית על חלום נורא שחלם:

חלמתי כי סיימתי את חיי, והנה אני מגיע למשפט לפני בית דין של מעלה.

במקום ניצב מלאך חבלה וטענתו בפני, כי הוא נברא מעבירה שעשיתי. וכי אין לוותר עליה - עבירה! ומה היא?

בערב שבת קודש בעודי עוסק בהכנות לשבת, באה אלי אלמנה ובקשתה בפיה: "עדיין לא בישלתי לשבת, רק עכשיו השגתי עוף אחד, אבקש שתבוא לשחטו". השבתי לה כי הסתיים זמן השחיטה, כמו כן אני טרוד לקראת שבת, עדיין לא הלכתי לבית המרחץ וכו', לכן אין לי אפשרות לשחוט לה! (כמי שאומר, השבת תאכלו מאכלי חלב) לא שחטתי.

מעבירה זו נברא מלאך דין קשה. והוא תבע שיענישו אותי.

פסקו בבית דין: כיבוס וטיהור בגיהנום שלושים יום, או לחזור לעולם הזה ושם לתקן את העבירה. ביקשתי לסבול לגיהנום העיקר לא לשוב לעולם. הובילו אותי לגהנום וככל שהתקרבה הגשמי חום רב הנורא עד שלא הייתי מסוגל לעמוד בו - צער רב. בקשתי בתחנונים לשוב לבית הדין ולבחור בברירה השנייה.

אני בחלומי מתחנן למלאך. המלאך מייאן.

התחננתי עוד, עד שנאות להשיבני לפני בית דין של מעלה. אמרתי לפני בית הדין כי אני חוזר כי, ובוחר לרדת לעולם הזה. הסכימו איתי. אבל, יצאה הוראה להעניש את המלאך, מדוע? כיון שלא מילא את שליחותו כהגון, "מי הרשה לך להשיבו?!, השבת אותו ללא ציווי". הענישו אותו במכת שוט אש - פולסא דנורא. הזדעזעתי מאד מהעונש שביקשו להעניש אותו ותוך כדי הפחד וזעזוע של מכת אש צולבת, התעוררתי.

ע"כ החלום.

ותפעם רוחו.

הוא התיישב לבדוק את ימי חייו עד הנה, ולא נזכר במקרה שהיה לו עם אלמנה, (אך 'איני זוכר' לא ראיה. כיון שבהחלט יכול להיות ששכח, אולי הפטיר פעם ברחוב תשובה מתחמקת לאלמנה, המשיך לדרכו ואפילו לא מודע לצער שגרם לה, מניין שיזכור) ישב שוב וניסה בכל זאת, להעלות על דף את פירות כל חייו כשוחט, לא מצא בעצמו שום פגם בתפקידו כשוחט, (כי אכן היה ירא שמים) חישב לעצמו שבועות וחודשים לאחור והגיע למסקנה כי תמיד

התייחס כראוי לבקשות אנשים יהיה מי שיהיה וקל וחומר לאלמנות. בצר לו נכנס לרב העיר. הרב שמע את כל הפרטים והרגיע את רוחו:

"אם אכן לא קרה לך כדבר הזה מה לך כי תדאג?!"

כיון שרוחו עדיין לא שבה אליו הלך לדפוק על פתחי חכמים וצדיקים. הכל אמרו לו כי אם אינו זוכר מעשה כזה, מסתבר שמדובר בחלום של דברים בטלים.

ברבות הימים, אט אט רוחו שבה אליו, הוא נרגע, ודבר החלום החל להישכח מתודעתו.

חלפו שנים רבות - כעשרים שנה. והחלום נשכח כליל.

ויהיה ערב שבת קודש אחד. בדרכו למקווה. הלכה למולו אלמנה ובידיה עוף "אין לי עוף לשבת בבקשה תשחט לי את העוף הזה".

"סיימתי את כל השחיטות, בשעות הבוקר המוקדמות, עכשיו ממש אין לי זמן", השיב בהתנצלות רבתי, "אני טרוד מאד" והמשיך בדרכו, והתיק בידו - לטבול במקווה לכבוד שבת.

הוא שב מהמקווה הכין את שאר עניני הבית, השבת התקרבה. הוא יצא לבית הכנסת לאמירת שיר השירים וקבלת שבת, כדרכו, בדביקות.

התפלל מעריב ושב לביתו, שורר 'שלוש עליכם מלאכי השרת'. התיישב ליד השולחן למזוג יין. ולפתע...

ולפתע ניתר ממקומו בצווחה: "הוי! הוי! אוי! אוי! וי!". הוא נזכר בחלום. הבהלה שאחזה אותו היתה איזומה, אהה! אהה! גנח ופרס את ידי בחרדה, וי, וי, ונפל מתעלף. העירו אותו.

הוא אזר כוחות וביקש לבני ביתו: "מהרו לשלוח לאלמנה פלונית, מגש עם דגים, מגש עם בשר, כפי יכולתנו! אחריהם הלך גם הוא לפייס את האלמנה.

היא מחלה לו בלב שלם, וגם אכלה מהמטעמים ששלחו לה.

רוחו שבה אליו. שב לביתו קידש על היין בקול אדיר של התרגשות: "יום השישי ויכולו השמים והארץ!" דמעות של שמחה וקדושת שבת התערבבו יחד ונפלו לתוך הגביע. אח"כ סעד את סעודתו. בירך ברכת המזון בשמחה ובהודאה לה'. והלך לישון.

בבוקר לא ניעור.

הוא השיב את נשמתו לבוראו. עם תיקון מעשהו.

בהלווייתו שהתקיימה במוצאי שבת, הילכה השמועה הנ"ל בין המלווים. ובספר יציא לאור לעילוי נשמתו, הסכימו בניו לספר את המעשה כצורתו.

עליו להתחזק עליו לדעת. כי יש דין ויש דיין. אין מעשה שנאבד. כי על כל מעשה יביא האלוקים במשפט, אם טוב ואם רע. את האלוקים ירא ואת מצוותיו שמור כי זה כל האדם.

ונזכה כולנו לכתיבה וחתימה טובה אמן.

(להגיד)

בדרך הדנוש

לפרש הפסוק (תהילים סב, יב) אחת דיבר אלקים שתיים זו שמעתי, ולך ה' החסד וכו', כי בכל מצוה אנו עושים מצוה כפולה, ועושים רצונו כפולים, למשל מניח תפילין ועושה רצונו ומקבל שכר או עושה עוד רצונו ית"ש שביכולתו להטיב לנו. וז"ש אחת דיבר שתיים שמעתי, שכל מצוה הוא שתיים, ולך ה' החסד שאנו מתחשדים עמו כשמשלם לאיש כמעשהו. ויש לכוון זה בדברי חז"ל [ר"ה יז]: בתחלה כי אתה תשלם לאיש כמעשהו ולבסוף לך ה' החסד, והייתו בתחלה משלם לך שכר ולבסוף אחר ששילם לנו שכר מצוה אח"כ החסד שלו שהתחסדנו עמו, והארכת עוד במק"א:

ומעתה אומר בפסוק שלפנינו, אחר הברכות דכתובים תחלה שנהיה בא"י ונראה נקמה בשונאיו והותירך ה' עוד בכל מעשה ידך בפרי בטנך לטובה, שלא יהיה לרעה ח"ו כמקבל שכר בעולם הזה, ואמר שאין זה שכר המצוה אלא שכר על שעשינו רצונו וראויים אנו לשכר בעה"ב. ויש לפרש המשע [פאה א, א] אלו דברים שאדם אוכל פירותיהם בעולם הזה והקין קיימת לעוה"ב, דהקין קיימת לעולם הבא ופירותיהם בעולם הזה אלו הפירות שכר משכר כהנ"ל. וכל זה מפני שה' שש עליו להטיב לנו לאהבתו אותנו כאב השש להטיב לבנו. ולכן אמר כי ישוב ה' לשוש עליו לטוב כאשר שש על אבותיך, ותקבל בעולם הזה רק פירות משכרך הצפון בעולם הבא וק"ל: (כתב סופר)

יודע שעתידים לחטוא ואם כן מוכח תחית המתים מאהרן כנזכר לעיל: (חנוכת התורה)

הן בעודני חי עמכם היום ממרים היתם עם ה' ואף כי אחרי מותי (לא, כז)

שמעתי מהרה"ג ר' אלכסנדר ברלין ששאל מה ק"ו הוא זה שיאמר אחרי מותו, הרי בגמ' (סנהדרין לו, א) איתא שכני דר' זורא סמכו כל ימי חייו עליו שיבקש רחמים עליהם ואחר שמת אמרו מה יהא עמנו מי יבקש עלינו וחזרו בתשובה. הרי אף שבחי חיותו חטאו, שבו לאחר שמת, וא"כ שמת בגמ' נמי אחר מות משה שוב לא יחטאו ולא ימרו את פי ה' בגלל שמת משה ומי יבקש רחמים עליהם כמו שכני דר' זורא. אלא הקו' הוא מחטא העגל שסבורים היו בני"י כי משה מת ואף שבאמת היה חי וחתאו וא"כ קו' אחר מותו וזהו הן בעודני חי וגו'. (כרם חמד)

והותירך ה' אלקיך בכל מעשה ידך בפרי בטנך וכו' לטובה כי ישוב ה' לשוש עליו לטוב כאשר שש על אבותיך. (ל, ט) בלי להאריך בדקדוקים אומר בקיצור ע"פ מה שפירש בהפלאה [פנ"י ראה, ד"ה כי אתם] שכר מצוה מצוה, כי ה' חפץ להטיב לנו, ואם אדם עושה רצונו וראוי לתשלום שכר ומשלם שכרו הטוב, על השכר עצמו מקבל שכר כי נעשה רצונו להטיב לבניו האהובים לו, והיינו שכר מצוה מצוה. וכתבתי במק"א בזה [עיי' להלן סוף ליקוטים מעניני תשובה ד"ה במדרש תהלים]

וקם העם הזה וזנה

איתא בגמרא במסכת סנהדרין דף צ' ע"ב שאלו רומיים את רבי יהושע בן חנניה מנין שהקב"ה מחיה מתים ויודע מה שעתידי להיות אמר להו תרווייהו מן המקרא הוה וקם העם וזנה וכו' אמר להו נקוטו מיהו פלגא בדייכו דידוע מה שעתידי להיות עד כאן עיין שם. וקשה וכי שייך לישאל אם הקב"ה יודע עתידות הלא כל הנביאים אמרו עתידות. וגם למה מביא ראה דוקא מהדין קרא. ועוד מה קאמר נקוטו מיהו פלגא. ויש לפרש דהנה איתא הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים דצדיק ורשע לא קאמר. אם כן יש לומר דשאלתם היה מנין שידוע עתידות דהיה קשה להם כקושית הרמב"ם ז"ל וכל הראשונים דהדיעה והבחירה סותרין זה את זה משום הכי שאלו על זה. אבל על מה שבידו לא שייך לישאל. ולכן הביא הפסוק וקם העם וזנה דהנה איתא שם בגמרא דתחית המתים מוכח מדרכיב לתת תרומת ה' לאהרן ובניו וכי אהרן לעולם קיים ופירש רש"י הלא אהרן לא לקח תרומה מעולם דהא לא בא לארץ ישראל אלא על כרחך דמירי לאהרן תחית המתים וכו' עיין שם. והשתא לפי זה על כרחך צריך לומר אם אמרין חס ושלום שאינו יודע עתידות אם עתיד לעשות איזה חטא אם כן אין מוכח כלל תחית המתים מאהרן דדלמא לא ידע חס ושלום שיחטא במי מריבה אם כן סבר שיבא לארץ ישראל בחייו ויתנו לו תרומה. על כן אמר נקוטו מיהו פלגא שידוע עתידות דזה מוכח מן הקרא דקם העם הזה וזנה. אם כן

נר ליואל

סיפור לפרשת השבוע

לע"נ יואל בן ברוך

גליון 8 פרשת וילך תשפ"ו

לתרומות הנצחות והקדשות ולקבלת העלון בדוא"ל יש לפנות ל - nerleyoel@gmail.com

"לימוד ממידות בעלי חיים – אלמלא ניתנה תורה" מאת הרב הי"פ שליט"א

אבל כאן מתעוררת בעיה:
אם מראש ידענו שגזל, עריות וחוסר צניעות אינם טובים, הרי ידענו זאת ממילא.
ואם לא ידענו וחושבים שגם ההפך הוא טוב, אז למה שנלמד דווקא מנמלה, חתול ויונה?
מדוע לא נלמד מבעלי חיים אחרים, שדרכם הפוכה, כמו הקופים שחוטפים זה מזה?
יש כאן קושייה עצומה.
ואכן, הרב אישר שיש ממש בקושייה.
אשמח מאוד אם למישהו תהיה תשובה וישלח אותה לכאן.

מכיוון שעסקנו בעניין הזה, נזכיר כאן בקושייה מעניין לעניין באותו עניין. קושייה ישנה שהטרידה אותי שנים רבות, ואף בזמנו הצגתי אותה לפני מורי ורבי, הרב הגאון רבי משה שפירא זצוקלה"ה.
והשאלה היא: כשחז"ל אומרים לנו שאלמלא ניתנה תורה, היינו לומדים גזל מנמלה, עריות מיונה, צניעות מחתול וכדומה, השאלה זועקת.
אלמלא ניתנה תורה, היינו לומדים גזל מנמלה?
כלומר, היינו נמצאים במצב של התלבטות, אולי גזל הוא דבר טוב, ואולי רע, והיינו הולכים ללמוד זאת מן הנמלה. עריות, אולי זה דבר טוב? למה לא? והיינו לומדים מהיונה.

סיפור לפרשת השבוע

לְהִצִּית נֶפֶשׁ

התכולות והתמהות הביטו בסבא כבפלא עולם. ריח נפתלין וספרים ישנים עמד בחלל החדר, מתערבב בריח החרוף של נר השעווה שדלק בכוסית זכוכית על השולחן שלצדו, שלהבתו רפרפה וציירה צללים רוקדים על הקירות.

"אתם שואלים", פתח סבא, וקולו, אף שהיה חלוש, היה צלול כבדולח. הוא לא נסדק, לא רעד. הוא חתך את השתיקה כסכין. "אתם רואים אותי, ושואלים בלבכם, איך איך אדם זוכה לאריכות ימים ושנים כאלה, בדור יתום שכזה, דור שבו החיים נקטפים כשיבולים לפני זמן. אתם רואים כל זאת ושואלים 'מה הסוד?'"

הוא השתהה. עיניו עברו על פני כולנו, אחת לאחת, נוקבות, חודרות, כאילו ביקשו למצוא בתוכנו את התשובה שהוא עצמו עמד לגלות.

"לא בחכמה ולא בגבורה. לא בייחוס אבות ולא בזכויות עצמיות. הסוד, ילדיי, טמון בנשמה אחת. נשמה אחת של ילד יהודי, שהייתה כמעט אבודה, ואני... אני רק סירבתי להרפות."

השתיקה בחדר הקטן, חדרו של סבא, ר' שלמה זלמן, לא הייתה שתיקה של ריק. היא הייתה גוף. גוף זקן ובבד, רווי שנים עד כדי מחנק, לחוץ בין קירות ספוגי תפילות ולימוד של דורות. היא ישבה עלינו, כל צאצאיו, נכדיו וניניו, כמעטפת של עופרת. ישבנו דחוקים זה אל זה על ספסלי העץ החלקים, כתפינו נוגעות, והרגשנו את דופק ליבו של הזמן, פעימות איטיות, כבדות, סופרות לאחור.

סבא ישב מולנו, בבורסתו הבלויה שזרועותיה היו שחוקות ומבריקות מרוב ליטופים של ידיים מהורהרות. הוא היה בן מאה ושתיים שנים. לא, לא מאה ושתיים שנות קיום דהויים, אלא מאה ושתיים שנות חיים מלאות, יוקדות, שכל רגע בהן נספר ונשקל במאזני פלס של נשמה. פניו היו רשת סבוכה של קמטים, חרוצים בעור צהבהב ויבש כמגילת קלף עתיקה, וכל קמט החזיק בתוכו סיפור שלם, יגון שלם, ניצחון שלם. רק עיניו, שקועות עמוק תחת גבות לבנות ועבות, עדיין בערו באותה אש כחולה-אפרפרה של עולמים, אש שלא כבתה, אש שרק העמיקה והתעצמה עם השנים.

הוא כינס אותנו. מן הגדול שבבניו, ר' אהרן הדיין, איש שיבה הדור פנים, ועד אחרון ניניו, ילד פעוט בן חמש שעניניו

כפוף מישיבה ממושכת, "מה נעשה? כך ברא אותו הקדוש ברוך הוא. אולי... אולי ילמד להיות חייט כמוני. בשביל זה לא צריך ראש גדול". ואמו, אשה כחושה שפניה היו קמוטים מדאגה, הייתה מוחה דמעה בזווית עינה וממלמלת: "אולי... אולי זה עונש על חטאים שלנו".

שנה תמימה נאבקתי. שנה של מלחמה יום-יומית, שבה הייתי אני המפסיד היחיד. התחלתי לחלום עליו בלילות. הייתי רואה בחלומי קיר אבנים גבוה, ואני מנסה לטפס עליו, וצפורני נשברות, ואצבעותי מדממות, והקיר הולך וגובה, עד שהוא מגיע לשמים, ואני נופל לאחור, תשוש, מובס.

החלטתי לוותר.

היה זה יום חמישי, אחר הצהריים. החמה של חודש אב להטה בחוץ וצבעה את האבק שברחוב בגוון של נחושת. הילדים כבר הלכו. רק שמערל נשאר, יושב במקומו, גוש דומם. ניגשתי אליו.

"שמערל", אמרתי, והרגשתי איך מרירות ממלאה את פי, "לך הביתה. מחר אל תבוא עוד ל'חדר'".

הוא לא זע. לא הרים את ראשו. כאילו לא דיברתי אליו כלל.

"שמעת, שמערל? לך. אינך צריך לבוא יותר".

הוא קם לאטו, כמי שמציית לפקודה שחיבה לה זמן רב. הוא לא הביט בי. פסע אל הדלת, ויצא. ראיתי אותו הולך בחצר, גופו הקטן כפוף, צעדיו איטיים. נשארתי לבד.

הרגשתי ריקנות נוראה. לא רק החדר היה ריק, אלא אני. אני הייתי ריק. שנה שלמה של עמל, של תפילות, של תחינות, ירדה לטמיון. חשבתי על הפסוק, "שימה בפייהם", וחשתי כמי שביטל את דבר ה'.

באותו ערב, לא יכולתי ללמוד. סגרתי את הגמרא, ויצאתי החוצה, אל רחובות העיירה המתכוננים לקבל את השבת. הלכתי בלי מטרה, ורגלי נשאו אותי אל ביתו של רבי, המגיד הזקן, ר' ברוך.

הוא ישב בחדרו הקטן, מוקף ספרים, והאור הצהבהב של מנורת הנפט האיר את זקנו הלבן והארוך. הוא הרים את עיניו מעל הספר, הביט בי ואמר: "מה לך, שלמה זלמן, שפניך נפולים?"

שפכתי לפניו את כל לבי. סיפרתי לו על שמערל, על שנת המאבק, על הייאוש, על ההחלטה לוותר.

הוא הקשיב בשתיקה. כשסיימתי, לא אמר דבר במשך דקות ארוכות. רק נענע בראשו באיטיות. ולבסוף, פתח ואמר:

שמע סיפור, "בישיבת ראדן היה גמ"ח שהתנהל על ידי הבחורים. פעם פנה ה'חפץ חיים' לאחד מטובי הלומדים,

הוא נשען לאחור בכורסתו, עצם את עיניו לרגע, וכשפקחן שוב, כבר לא היו אלה עיניו של סבא היושב מולנו. היו אלה עיניו של מלמד צעיר, בן שלושים וחמש, עומד בפני קיר אטום, קיר של ייאוש, שעליו הטיח את כל כוחו, את כל נפשו, עד זוב דם.

הוא נקרא שמערל. שמערל בן לייזר החייט.

אילו הייתה נשמתו של ילד עשויה חומר, נשמתו של שמערל הייתה עשויה אבן. אבן גרניט קשה, אטומה, חסרת סדקים. בן עשר היה, ופניו היו פני זקן. לא זקן חכם, אלא זקן עייף, כזה שראה כבר הכל ואין לו עוד ציפייה למאומה. עיניו היו שתי זגוגיות עכורות, שלא החזירו אור ולא שיקפו דבר. הן היו שם, בתוך ארובותיהן, ותו לא.

הוא ישב ב"חדר" שלי, בין שאר הילדים, והיה שונה מהם כפי ששונה גוש עץ מגבעול רענן. הם היו צוחקים, בוכים, מתקוטטים, לומדים בלהט, מתפלפלים, שואלים. והוא – הוא ישב. גופו היה שם, על הספסל, אך רוחו, אם הייתה לו רוח, שוטטה במקום אחר, במדבר שממה צחיח וריק.

כל הילדים האחרים היו בשבילי כר דשא פורה. זרעתי, והם הצמיחו. השקיתי, והם פרחו. גם המתקשים שבהם, אלה שמוחם היה איטי, היו בקרקע חרסיתית שצריך לחרוש בה בעמל, אך בסוף, בסוף תמיד היה נובט משהו. אבל שמערל... שמערל היה סלע.

חודשים ניסיתי. חודשים שלמים שבהם נשמתו שלי נקרעה לגזרים. הייתי יושב עמו שעות נוספות אחרי שכל הילדים כבר רצו לבתיהם, והחדר היה הולך ומחשיך סביבנו, ורק קולי היה תלוי בחלל, מכה בקיר האבן של שתיקתו וחוזר אלי ריק, חלול. הייתי מסביר לו אות, ניקוד, מילה, פסוק. הייתי חוזר על הדברים עשר פעמים, עשרים, חמישים. והוא היה יושב, מבטו נעוץ בנקודה כלשהי על השולחן, או על הקיר שממול, ואדישותו הייתה צורבת יותר מכל לעג.

"שמערל", הייתי אומר לו, וקולי כבר צרוד מעמל היום, "שמערל, הבט בי". הוא לא היה מרים את עיניו. הייתי תופס בסנטרו בעדינות ומסב את פניו אלי. אז היה מרים אלי את עיניו העכורות, ובהן ריקנות כה גדולה, כה תהומית, שהייתה בולעת את כל כוחי, את כל רצוני.

"ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפייהם". הפסוק הזה, הציווי הזה, היה מכה בראשי כפטיש. "וְלִמְדָה... שִׁמָּה בְּפִיָּהֶם". ואני? אני עומד מול פה סגור, מול שפתיים חתומות, מול נשמה כלואה שאינה רוצה להיגאל. חשתי כישלון. לא כישלון של מלמד, אלא כישלון של יהודי. כישלון מול רבונם של עולם.

הוריו, אנשים פשוטים ועמלי יום, משכו בכתפיהם. "רבי", אמר לי אביו, לייזר החייט, שידיה היו דקורות ממחט וגבו

מתמיד עצום, וביקש ממנו שיקבל על עצמו את ניהול הגמ"ח. הבחור סירב. 'חשקה נפשי בתורה', אמר, 'ואין לי פנאי לענייני הגמ"ח'. מה עשה ה'חפץ חיים'? פתח לו גמרא בראש השנה והראה לו: 'רבה ואב"י מדבית עלי קאתו, רבה דעסק בתורה חי ארבעין שנין, אב"י דעסק בתורה ובגמילות חסדים חי שיתין שנין'. ראה, אמר לו ה'חפץ חיים', אב"י, שעסק גם בתורה וגם בגמילות חסדים, זכה לעשרים שנים נוספות. אם תקבל על עצמך את הגמ"ח, תעסוק בגמילות חסדים, וממילא יתן לך הקדוש ברוך הוא עוד זמן ללמוד תורה."

ר' ברוך הביט בי. "שלמה זלמן", אמר, "אתה חושב ששמעל הזה הוא רק תלמיד? הוא לא תלמיד, ההשקעה בו כמוה כהקמת גמ"ח ענקי. גמילות חסדים בצורתה הטהורה ביותר. ללמד ילד פיקח זה עסק, זו מלאכה. אבל להאבק על נשמה אטומה, להילחם על כל אות, על כל ניצוץ של הבנה – זו לא מלאכה, זו מסירות נפש. זה חסד של אמת. אתה סוחר באריכות ימים, שלמה זלמן, ואתה רוצה לסגור את העסק?"

דבריו נפלו עלי כמים קרים. גמ"ח. הקמת גמ"ח. פתאום ראיתי הכל באור אחר. לא את הכישלון שלי ראיתי, אלא את הזכות העצומה שנפלה בחלקי.

חזרתי הביתה כמעט בריצה. המחשבות בראשי סערו. איך לא ראיתי זאת קודם? איך הייתי כה עיוור?

למחרת בבוקר, לפני תפילת שחרית, עמדתי ליד פתח ביתו של לייזר החיט. דפקתי על הדלת. הוא פתח, פניו מופתעות.

"באתי לקחת את שמעל ל'חדר'", אמרתי.

הוא הביט בי כאילו נטרפה עלי דעתי. "אבל... רבי, הלא אמרת לו..."

"טעיתי", אמרתי, "אני מבקש שיבוא".

שמעל יצא, פניו חתומות כרגיל. הוא הלך אחרי בשתיקה. כל הדרך אל ה'חדר' לא הוצאתי הגה. התפללתי בלב. התפללתי שלא אזכה לניסיון כזה שלא אעמוד בו. התפללתי שאזכה לכוח, לסבלנות, לאמונה.

באותו בוקר, אחרי התפילה, פתחתי גמרא במסכת עירובין. חיפשתי. אתמול בלילה, אחרי שחזרתי מ'ר' ברוך, לא יכולתי להירדם. קמתי וחיפשתי בספרים, כאדם המחפש תרופה למחלה אנושה. והנה, מצאתי. מצאתי את הסיפור על רבי פרידא.

"רבי פרידא הוה ליה ההוא תלמידא דהוה תני ליה ארבע מאה זימני וגמ"ר. רבי פרידא היה לו תלמיד שלימדו ארבע מאות פעם עד שהבין.

ארבע מאות פעם.

המילים האלה רקדו לפני עיניי. ארבע מאות חזרות. ואני, אחרי שנה אחת, כבר התייאשתי. בושה אחזה בי. בושה וכלימה. קראתי את המשך הגמרא, על בת הקול שיצאה ואמרה לו: "ניחא לך דליספו לך ארבע מאה שני, או דתיזכו את ודרך לעלמא דאתי?" – האם נוח לך שיוסיפו לך ארבע מאות שנים, או שתזכה אתה וזרעך לעולם הבא? ורבי פרידא בחר בעולם הבא. ואמר הקדוש ברוך הוא: "תנו לו זו וזו". תנו לו גם את זה וגם את זה.

הבנתי.

סגרתי את הגמרא. ניגשתי אל שמעל. הושבתי אותו לפניי, קרוב, עד שברכיי נגעו בברכיו. כל שאר הילדים הביטו בנו בפליאה.

"שמעל", אמרתי, וקולי היה שקט, אבל נחוש. "מהיום, אני ואתה מתחילים מחדש. נלמד פסוק אחד. רק פסוק אחד. 'שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד'. ואנחנו נחזור עליו שוב ושוב. לא נפסיק עד שתדע אותו על פה, עד שיהיה חלק ממך. הבנתי?"

הוא לא ענה. אבל משהו, ניצוץ קלוש, רטט בעפעפיו.

זו לא הייתה עבודה. זו הייתה מלחמה. מלחמה נגד הדממה, נגד האדישות, נגד הייאוש.

הושבתי אותו מולי, והתחלתי.

"שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד". פעם אחת. "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד". פעם שנייה.

הוא ישב, ועיניו בוהות.

"שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד". פעם עשירית. פעם עשרים.

הילדים האחרים סיימו את לימודם והלכו. נשארנו לבד.

"שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד". פעם חמישים. קולי כבר החל להצטרד.

השמש שקעה. הדמדומים מילאו את החדר. הדלקתי נר.

"שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד". פעם מאה.

העולם שבחוץ נעלם. לא היה עוד יום ולא היה לילה. היו רק המילים, והשתיקה של שמעל, והנר המהבהב. וקולי, שהלך ונחלש, הולך ונהיה צפצוף יבש, מלחש. הייתי עוצר לרגע, שותה מעט מים, וממשיך.

"שמע ישראל..." פעם מאה ואחד.

גופי כאב. ראשי הסתחרר. הרגשתי כאילו אני צף בתוך ים של אותיות, והן מאיימות להטביע אותי. פניו של שמעל היו מטושטשות מולי. הוא נראה כצל. והמשכתי.

"שמע ישראל..." פעם מאה וחמש.

הייתי על סף התמוטטות. רציתי לצעוק, לבכות, להכות בקיר. אבל אז העליתי מול עיניי את דמותו של רבי פרידא. דימיתי לעצמי את הסבלנות האינסופית. וראיתי את השכר. "תנו לו זו זו".

"שמע ישראל..." פעם מאה ועשר.

גרוני היה יבש כאבן צור. כל גופי רעד. עצמתי עיניים, ואמרתי בפעם האחרונה, בלחישת שכימט לא נשמעה:

"שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד".

מאה ועשרים.

נשענתי לאחור, מרוקן, סחוט. לא היה בי כוח לזוז. דממה. אפילו הנר כאילו עצר את נשימתו.

ואז... אז שמעתי קול.

קול חלוש, סדוק, כאילו בקע ממעמקי באר יבשה.

"שמע... ישראל... ה'... אלקינו... ה'... אחד".

פקחתי את עיניי.

שמעל. הוא דיבר. ולא רק דיבר. עיניו... עיניו כבר לא היו זוגיות עכורות. אור דק, עדין, בקע מהן. אור של הבנה. אור של נשמה שהתעוררה.

הוא הביט בי, ואז, בפעם הראשונה מזה שנה, חיוך קל, כמעט בלתי נראה, ריחף על שפתיו.

הפסוק היה בפיו.

באותו רגע, נפלתי על השולחן ופרצתי בבכי. לא בכי של ייאוש, אלא בכי של הודיה, של שמחה שאין לה גבול.

שמעל לא הפך לעילוי בין לילה. אבל הקיר נסדק. הסכר נפרץ. מאותו יום, התחלנו ללמוד. לאט. במאמץ. כל פסוק, כל מילה, הייתה מלחמה. אבל זו כבר לא הייתה מלחמה שלי לבדי. הוא היה איתי. הוא רצה. הוא התאמץ. והאור בעיניו הלך והתעצם.

הוא סיים את ה"חדר". נסע לישיבה והפך לתלמיד חכם. לא סתם תלמיד חכם, אלא אחד הגדולים שבדור. שמו הלך לפניו בכל רחבי ליטא.

ואני? אני המשכתי להיות מלמד של דרדקי בעיירה קטנה. אבל משהו השתנה. מאותו היום, מאותה מלחמה של מאה ועשרים חזרות, חשתי חיות חדשה זורמת בעורקיי. חשתי שהזמן מאט את מהלכו עבורי. השנים חלפו, תלמידים באו והלכו, ואני נשארתי.

כולם סביבי הזדקנו, נבלו, הלכו לעולמם. ואני, הקדוש ברוך הוא השאיר אותי פה.

סבא פקח את עיניו. האש שבהן הייתה רכה יותר, אך עדיין יקדה. הוא הביט בנו, בצאצאיו, פירות עמלו, והחיוך שעלה על שפתיו היה הפעם מלא, חם.

"עכשיו אתם יודעים", אמר, וקולו היה שוב קולו של סבא, עטוף בחום של אהבה. "לא זכיתי לאריכות ימים בזכות עצמי. זכיתי בה בזכותו של שמעל. בזכות 'תנו לו זו זו'. הקדוש ברוך הוא נתן לי את שניהם. גם את הזכות העצומה של 'עסק בתורה ובגמילות חסדים', וגם את השנים הארוכות האלה, כדי שאוכל לשבת כאן היום ולספר לכם.

"לכל אחד מכם, ילדיי, יש את ה'שמעל' שלו. זה יכול להיות תלמיד, שכן, קרוב משפחה. נשמה יהודית שנראית אבודה, אטומה, חסרת סיכוי. אל תוותרו. אל תרפו. תאחזו בה בכל כוחכם. תלמדו אותה שוב ושוב, ואם צריך – הוסיפו עוד. כי כשאתם מציתים נשמה אחת בישראל, אינכם יודעים כמה אור, כמה חיים, כמה ברכה אתם מביאים לעצמכם ולעולם כולו.

"זה הסוד. לא סוד של רפואה, אלא סוד של נשמה. לנו עכשיו, ולמדו את השירה הזאת לבני ישראל שלכם. שימו אותה בפיהם".

הוא נשען לאחור, ועצם את עיניו. שלהבת הנר רפרפה בפעם האחרונה, ונדמה היה לנו שראינו, לרגע קט, את צלילתו של רבי פרידא מחייכת אלינו מן הקיר. והשתיקה שחזרה ומילאה את החדר כבר לא הייתה כבדה. היא הייתה מלאת אור.

פניני קדש

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יוצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

לעילוי נשמת הרבני החסיד המפואר מוהר"ר מנחם שמואל חיים בן הרה"ח ר' אפרים זיל פריעדמאן

א ווארט אויף די פרשה

לבאר דברי חכמים וחידותם יוקדם מה שידוע מחכמי האמת (הובא ב'אור החיים' הק' דברים א, לו), שאמלמי היה משה נכנס לארץ, היה הוא בונה את המקדש, ומתוך כך, לא היתה יד הרשעים שולטת בה להחריבה (סוטה ט, א: "משה ודוד... לא שלטו שונאיהם במעשיהם"), ואם היו ישראל חוטאים היה נצרך לשפוך חמה על הנפשות, חלילה.

אבל עתה שלא נכנס לארץ, ולא נבנה בית המקדש על ידו, היה ביד הקב"ה לשפוך חמתו על העצים והאבנים, ובכך ניצלו נפשות ישראל מכליון, רח"ל. עכ"ק.

ומשה ידע מכל האמור, ולכן כאשר אמר לו הקב"ה "הן קרבו ימין למות", ובישר לו שלא יכנס לארץ, יצא לטעון טוען, כי הן אני אמרתי לישראל "הן לה" אלקיך השמים ושמי השמים", ובכך השרשתי בהם אמונה במדה גדושה.

ומאחר שאמונתם באה ממני, הרי היא נצחית (כי כמו שמעשי משה היו נצחיים, כך אורו ותורתו נצחיים), ולאור זאת, שהאמונה חקוקה בהם לנצח, אין חשש שיחטאו, שהרי יפה כח האמונה להיות מפתח לכל המצוות ולשמירה מכל העבירות ("בא חבקוק והעמידן על אחת 'צדיק באמונתו יחיה'", מכות כד, א).

ואם כנים הדברים, הרי אין סיבה שלא אכנס לארץ, כי כל החשש הוא רק על הצד שיחטאו, ויהא צורך לשפוך חמה עליהם (ולכן אינני יכול להכנס, כדי שלא יצטרכו לשפוך חמה על הנפשות), אבל כאן ממילא אין חשש לשפיכת חמה, ואם כן, מדוע לא אכנס לארץ?

על כך השיבו הקב"ה: "אי אתה זכור בשעה ששלחתך לגאול אותן ממצרים ואמרת לי 'הן לא יאמינו לי'", ובאימרה זו היה פגם קלוש באמונה, כי אם אני שולח אותך, היה עליך להאמין ולבטוח שאינני שולח אותך לחנם, ובוודאי יאמינו לך.

ומאחר שהיה כך פגם באמונה, היה זה ה'גורם' לכך שהאמונה המושרשת על ידך לא תהא נצחית, וגלל כן, יש מקום לחשוש שתאבד האמונה מהם ויחטאו, ויצטרכו לשפוך חמה עליהם.

ומסיבה זו "הן קרבו ימין למות", ולא תכנס לארץ, כדי שיהא ניתן לשפוך חמה על עצים ואבנים, ולא על הנפשות.

י"ג

א ווארט אויף עשרת ימי תשובה

התורה ותפילה בימים אלו - מעוררים לב האדם לתשובה

דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו וישוב אל ה' וירחמנו ואל אלקינו כי ירבה לסלוח (ישעי' נה, ו).

יש לתמוה טובא על סדר זה, כי הרי ידענו גם ידענו את דברי ה"באר היטב" המפורסמים (או"ח תקעא), שכאשר האדם לומד ומתפלל בעודו רשע ומלא חטאים, הרי הוא מוסיף כח וחיות בקליפות, חלילה.

ואם כן איך אפשר לדרוש ולקרוא את ה' בתורה ותפלה - "דרשו ה' בהמצאו" וגו' - בטרם "יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו"?

ונראה לומר הביאור בזה, כי בוודאי נכון הדבר שעל האדם להקדים 'תשובה' לעסק התורה ועבודת התפלה וקיום המצוות, וזוהי ההנהגה הנדרשת הן בכל השנה והן בעשרת ימי תשובה.

אלא, שהכתוב "דרשו ה' בהמצאו" מוסב על עשרת הימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים (ר"ה יח, א), ובימים גבוהים אלו, כאשר האדם דורש את ה' בתורה ותפלה, הרי הוא מתעלה לעילא ולעילא, והוא בא מכוחן לידי התבוננות המשברת הלב: "רבונא דעלמא כולא! היכן אני בעולם? וכי באתי הִנֵּה לאכול ולשתות ולישון? הרי תכליתי אחרת באתי הִנֵּה!".

ומתוך כך הוא עולה ומתעלה לתשובה מתוך נקודה פנימית אמיתית שבלב, והוא מקבל על עצמו בתום לב לעזוב את דרכו הישנה ("יעזוב רשע דרכו"), ולהתקרב אל קונו ("וישוב אל ה'"), ותשובה 'טהורה' זו מפלסת נתיב עד כסא הכבוד ללא שום עיכוב ומונע ("ואל אלקינו כי ירבה לסלוח").

מעתה, אמת הדבר שיש להקדים 'תשובה' לתורה ותפלה, וגם אמת הדבר שבעשרת ימי תשובה באים מכח ה'תורה ותפלה' למדריגת 'תשובה' עילאית מעומק לב נשבר זך וטהור.

(סעודה ג' פר' האזינו תשמא)

מצות הקהל - לאחר כבישת היצר והחומר בשנת השמיטה

מקץ שבע שנים במועד שנת השמיטה וגו'. הקהל את העם... למען ישמעו ולמען ילמדו

ויראו את ה' אלקיכם ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת (דברים לא, יא-ב).

ענין 'הקהל' הוא כדוגמת 'ויוחן שם ישראל - כאיש אחד בלב אחד' האמור במתן תורה (שמות יט, ב), כי מצות 'הקהל' היא בחינת 'מתן תורה' בזעיר אנפין, כמשמעות לשון הכתוב: "למען ישמעו ולמען ילמדו... ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת".

והנה, במתן תורה מצינו ש"ביאתן למדבר סיני בתשובה" (מכילתא פר' בחודש פרשה א), וזה היה המפתח לאחדותם כאיש אחד בלב אחד, ועפ"י המבואר ב"ליקוטי אמרים תניא" (פרק לב), שהפירוד נובע מהחומר, וכאשר האדם מגביר נשמתו על חומר, הריהו ניצול מפירוד, ובא לידי אחדות ואהבת הזולת, עיי"ש.

ומעתה, התשובה פעלה להגביר את הנשמה על החומר, ומתוך כך זכו לגשת ל'מתן תורה' באחדות פנימית אמיתית.

לכן נקבעה מצות 'הקהל' במוצאי שמיטה, כי בשנת השמיטה האדם נדרש לכבוש את יצרו וחומר, כדאיתא ב"מדרש תנחומא" (ויקרא א): "למה נקרא שמם של 'שומרי שביעית' 'גבורי כח'? רואה ששדה מופקרת ואילנותיו מופקרים והסייגים מפורצים ורואה פירותיו נאכלים, וכובש את יצרו ואינו מדבר, ושנו רבותינו (אבות ד, א) 'איזהו גבור הכובש את יצרו'". מעתה, כבישה זו היא 'פתח יפה' למצות 'הקהל', כי כבישת החומר מונעת פירוד ומרבה אהבה ואחוה ואחדות, כדברי ה'תניא' האמורים.

י"ג

רבי אלעזר בן עזריה המשיך את מורשתו של אברהם אבינו - להמשיך הקדושה לדורות הבאים

הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגו' (דברים לא, ב).

ב'מכילתא' (פר' בא פר' טו) מובא בשם רבי אלעזר בן עזריה: "טף למה באו? כדי ליתן שכר למביאיהם", ואמר על כך רבי יהושע: "אשריך אברהם אבינו שאלעזר בן עזריה יצא מחלצין". והוא פלא.

ונראה לפרש, כי לכאורה נראה שהבאת הטף היתה לחינם, שהרי לא שמעו ולא הבינו כלום, ואם כן לכאורה נדחים דברי רבי אלעזר בן עזריה "ליתן שכר למביאיהם", כי על מה ולמה יקבלו מביאיהם שכר, אחרי שלא הועילו להם מאומה בהבאתם?

אבל באמת מזה גופא שגילה רבי אלעזר בן עזריה, ש'מביאיהם' זכאים ל'שכר', מוכח בהדיא שה'טף' כן מקבלים תועלת משהותם במקדש בעת הזאת, כי הקדושה המושרשת בקרבם תשפיע עליהם למעלייתא לכשיגדלו.

מעתה למדנו מדברי רבי אלעזר בן עזריה יסוד נשגב, כי על האב להנחיל תורה וקדושה בצאצאיו לא רק בגדלותם, אלא גם בינקותם כשאינם מבינים מאומה, כי הקדושה נספגת אל קרבם, ותועיל להם בעתיד.

בזה נחשב רבי אלעזר בן עזריה תלמיד מובהק של אברהם אבינו, כי יסוד ושוורש עבודתו של אברהם אבינו היתה "למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה'" (בראשית יח, ט), דהיינו, המשכת הקדושה לדורות הבאים, ורבי אלעזר בן עזריה הוסיף 'חידוש' בדרך זה, להמשיך קדושה לדורות הבאים גם בינקותם, כי היא תועיל להם לעתיד.

ולכן אמר רבי יהושע אודותיו: "אשריך אברהם אבינו שאלעזר בן עזריה יצא מחלצין" וממשיך את מורשתך להמשיך תורה וקדושה לדורות הבאים.

י"ג

ההשפעה הנצחית של משה רעיא מהימנא על כלל ישראל

ויאמר ה' אל משה הן קרבו ימין למות וגו' (דברים לא, יד).

במדרש (דבר' ט, ו): "למה הדבר דומה, לאחד שכיבד את המלך והביא לו דורון חרב חדה, אמר המלך, התיזו את ראשו בה, אמר לו אותו האיש, אדוני המלך, במה שכיבדתך בה אתה מתין את ראשי? כך אמר משה, רבונא של עולם, ב'הן' קילסתין, שכן כתוב (דברים י, יד) 'הן לה' אלקיך השמים ושמי השמים' וגו', וב'הן' אתה גוזר עלי מיתה? אמר לו הקב"ה, שכן רע רואה את הנכנסות ואינו רואה את היוצאות, אי אתה זכור בשעה ששלחתך לגאול אותן ממצרים ואמרת לי (שמות ד, א) 'הן לא יאמינו לי', הוי 'הן קרבו ימין'".

ערך: תשובה

(סעודה א' פר' מצורע תשסה)

”רבונו של עולם! תשפיע על בני-ישראל ‘אך טוב וחסד’, עד כדי שהם ירגישו מתוך כך מצב של ‘ירדמוני’, כי יתבוששו בנפשם כמה שפע וכמה טוב נתת להם, וכמה שלמו לך רעה תחת טובה, והעיקר הוא, שמתוך כך ‘ושבת’ בתשובה שלימה ‘לבית ה’ לאורך ימים’, כי ההתבוננות בחסדים ורחמים תעורר אותם לתשובה שלימה מעומק הלב...”

(כ"א אדר תשכט)

ומתרג' כי "טעם נכון יש בדבר על פי המשפט, כי כשהאדם חוטא אין בחינתו בחינת אדם, על דרך אומרים ז"ל (סוטה ג, א) 'אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות', ונעשה בהמה, ובימים שחזר בתשובה... עלה ממדרגת בהמה לממדרגת אדם, האם ראוי הוא להמית אדם זה תחת בהמה?! לזה יביא דוגמת החוטא שהוא בבהמה, וישתתף עמה בצער החושב כי ראוי הוא לעשות בו משפט זה, ובזה... הקרבת הקרבן בעד החטא הוא על קו המשפט". עכ"ק.

ונסמך לכך סיפור, שפעם ישב הרה"ק **ה'אורב ישראל' מאפטא זי"ע** בעליית הגג, והיה שם 'סולם' דרכו היו עולים לגג, ובאמצע ביקש שיקחו משם הסולם, "כי אני רואה שתי בהמות רוצים לעלות לכאן".

(יום א' דר"ה תשלז; סעודה ב' פר' דברים תשנח)

מענינה דיומא

הוא אשר דבר הפייט: "קרב ושמע רנתי לזעקתי תפתח שער", ומהי התפלה? "לזכות את חטאי כמו בן שנה נער, ותחסום לקול ממשיניי" וכו', שלא תשמע לקול המשטין האומר שתשובתי אינה ראויה להקרא 'תשובה', וגלל כן אינה ראויה להתקבל, אלא, אדרבה! קבל את תשובתי, ותזכני ותחשיב אותי כתינוק שנולד, דך ונקי מכל סיג ופגם.

(ערב יום כיפור תשלז)

על הרה"צ ר' יצחק מיאכרוב זצ"ל - ח' תשרי

(מוצאי שמחת תורה תשנו; סעודה ב' פר' האזינו תשסא; תשסד; שיחת קודש - אדר תשסא)

מדור זה נדב ע"י ידידיו הרה"ח ר' יצחק אייזיק פריעד שליט"א
 ופואר המפורסם הבלתי נשכח, אש קודש לבעלזא ר' אלכסנדר ב"ר אברהם צבי ז"ל פריעד

לאחר לידת הרה"צ רבי אהרן מרדכי שליט"א, ביקש כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מחברי המנין הקבוע שהעתיירו בעדו בכותל המערבי בשנות הציפיה, שימשיכו להתפלל בעדו, ואמר כהאי לישנא: **"אני מבקש מאלו שהתפללו עליי עד היום, שימחלו בטובם להמשיך להתפלל עליי גם הלאה, און זאלן פועל'ן אלעס גוט'ס"**.

02-566-7676 • 2770 Avenue 100, Suite 200

הרה"ח ר' **שלום שמדרה** שליט"א - לונדון
לרגל שמחת הבר מצווה
לבנו הבה"ח **מאיר** ניי"ו
במזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת

הרה"ח ר' שמשון שפיצר שליט"א - אנטווערפן
לרגל שמחת הבר מצווה
לבנו הבה"ח יצחק חיים משה נ"ו
במזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת

הרה"ח ר' שלמה בר"ל קליין שליט"א - י-ם
לרגל שמחת הבר מצווה
לבנו הבה"ח **צבי יחזקאל** נ"ו
במזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת

בנינו בבית לוי

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חנמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

וערך מספרו החדש של הרב שליט"א פניני בית לוי - חלק ב

לרכישת הספר חייגו 058666447 | 058566447

מאמר הרב

שלושה ספרים ופתחים

הגמרא במסכת יומא אומרת: שלושה ספרים נפתחים בראש השנה - אחד של רשעים, אחד של צדיקים וגמורים ואחד של בינוניים. צדיקים - נחתמים לאלתר לחיים טובים ולשלום. בראש השנה הם עברו את היום הזה בגדר של צדיקים וגמורים, לחיים טובים. רשעים - נחתמים למיתה. יש שם תוספות שמאריך מה ז' מיתה, הרי אנחנו רואים הרבה רשעים שממשיכים לחיות. יש לזה הרבה פרושים. הבינוניים - תלויים ועומדים. אם עשו תשובה, נחתמים לחיים טובים עם הצדיקים. אם לא עשו תשובה, הם יהיו כמו הרשעים, למיתה.

שואלים המפרשים ובהם רבי אלימלך מליז'ענסק - בשביל מה צריך שלושה ספרים? מספיק רשעים וצדיקים. הרי ממילא הבינוניים בסופו של דבר מצטרפים לצדיקים או לרשעים. ממילא בסופו של דבר הספר הזה הולך לגניזה, בשביל מה צריך אותו? אומר רבי אלימלך מליז'ענסק דבר מבהיל - מי שהיה בינוני וחזר בתשובה - הדרגה שלו קצת היא הרבה יותר מאשר הצדיק, וממילא אי אפשר לכתב אותו כרגע עם הצדיקים כי הצדיקים הם פחות ממנו. וזה מה שחז"ל אומרים - "במקום שבעלי תשובה עומדים, אפילו צדיקים וגמורים לא יכולים לעמוד". לכן חייבים את הספר של הבינוניים כדי לכתב אותם בספר מיוחד. יש להם מעמד אחר. צדיק - כל הכבוד, ודאי שיש לו את השכר שמגיע לו, אבל בעל תשובה זה כבר משהו מיוחד.

מפה אנחנו יכולים לראות מה המעלה של בעל תשובה, עד כדי כך כותב רבנו חננאל על הפסוק מההפטר - "שובה ישראל עד ה' אלקיך" ואמר חז"ל - גדולה תשובה שמגיע עד כפא הכבוד. אומר רבנו חננאל - מה זו התשובה שמגיע עד כפא הכבוד? אפילו שהחוטא היה כל כך גרוע, שהחטאים שלו לכלכו את הכפא, גם אז אפשר לעשות תשובה. גם אז הוא יכול לנקות ולכפר על הכל ולהיות כתינוק שגולד. כי המעלה של התשובה היא מעל הכל. כמו שהרמב"ם אומר - גדולה תשובה שמי שחזר בתשובה, כאלו הוא מקבל פני שכינה.

פלא פלאים. לפני התשובה מה הוא היה? הוא היה רחוק, משקץ, תועבה, אילו מלים אומר שם הרמב"ם. חזר בתשובה - הפך לאהוב, קרוב, נחמד. ברגע אחד הוא הופך להיות בן אדם אחר לגמרי. אומרים המפרשים - למה מחשיבים בעל תשובה לאדם אחר, שזה לא אותו בן אדם? תגיד שזה אותו בן אדם, רק שהוא חזר בתשובה. אבל הפשט הוא - הרי כל שנה אנחנו עומדים בימים נוראים ומבקשים מהקדוש ברוך הוא הרבה בקשות. אנחנו מבקשים פרנסה, מבקשים נחת, זרע קודש, חתנים, פלות ועוד ועוד. ולעמית זאת, אנחנו גם מבטיחים לקדוש ברוך הוא - אנחנו נשתפר, בעזרת ה' נתגבר על המדות, נתחזק בלמוד תורה, נשתדל יותר בבין אדם לחברו.

הקדוש ברוך הוא רואה ששנה שעברה הבטחנו ולא עמדנו בזה. עוד שנה - לא עמדנו. אז לכאורה, מצד הדין, לא מגיע לבן אדם, למה שהקדוש ברוך הוא יתן לו? אלא שהחסד של הקדוש ברוך הוא הוא שכן אדם שעושה תשובה, זה לא אותו בן אדם. הוא הופך להיות בן אדם אחר.

אז הקדוש ברוך הוא רואה - זה לא אותו בן אדם שהיה שנה שעברה, זה משהו אחר. אם זה משהו אחר אז מגיע לו. מגיעה לו פרנסה, מגיעה לו נחת, בריאות, הכל מגיע לו, כי זה לא אותו אחד שהיה שנה שעברה. אלה כבר פנים חדשות שבאו לכאן.

אנחנו יודעים שכל בן אדם צריך להתקרב לקדוש ברוך הוא, צריך להשתדל, צריך לבקש סיעתא דשמיא כדי לחזר בתשובה. בלי שכן אדם יתקרב לקדוש ברוך הוא, מה זה יעזר כל מה שהוא יבקש, כל מה שהוא ירצה? הקדוש ברוך הוא יגיד לו - על מה ולמה? לא מגיע לך. אבל כשכן אדם משתדל, הקדוש ברוך הוא אומר - אתה עשית צעד אחד, אני אעשה כמה צעדים בשבילך. אני אחבק אותך ואתן לך.

החפץ חיים היה שואל שאלה - אנחנו יודעים שיש נסח אחד בתפלה לכלם. אבל הרי יש אנשים שסובלים מאד, שחולים, שנמצאים במצב, ה' ירחם, בין חיים למות. אפילו שהם חיים, אבל אילו חיים אלו? הם מחברים למשירים, בקשי נושמים. אי אפשר היה לתקן בתפלה איזה נסח מיוחד בשביל אותם חולים מסכנים? לבקש רחמים מיוחדים? בכל תפילת שמונה עשרה לא מוצאים איזה רמז לכך שכן אדם יכול לבקש על עצמו רחמים והקדוש ברוך הוא ירחם עליו כדי שהוא יוכל לנשם ולהיות טוב. רק בסוף התפלה בן אדם מבקש בקשות פרטיות. למה תוך כדי התפלה אין איזה בקשה מיוחדת שכן אדם יכול לבקש על עצמו? שהוא יוכל ללכת, שיהיו לו רגלים שלמות?

כדי לישב את הדברים, מספר שבזמנו של החפץ חיים היה בחור אחד שברך מרסיה. הוא היה יתום מאב ואם, והחליט לבוא ללמד בישיבה של החפץ חיים. נשאר לו ברוסיה שתי אחיות שגדלו אצל נכריות. לא היתה ברירה אחרת, ומדי פעם הוא היה שולח להן מכתבים. הם היו הרי שאר בשור, זה מה שנשאר לו בחיים. אחרי שנים-שלושה מכתבים שהוא שלח, הן כתבו לו: "בבקשה, אל תשלח לנו יותר מכתבים. השלטונות רואים שיש לנו אח שהוא חרדי, יכול להיות שזה ישפיע על היחס אלינו ואז המצב שלנו יהיה גרוע מאד".

הבחור הזה נשבר לגמרי, היה לו קשה מאד. הוא הבין שאין לו אבא ולא אמא, ועכשו גם לא אחיות. הוא חשב לעצמו שהדבר היחיד שיכול לעזור לו - זה למצוא שדוך טוב. הוא יתחתן ובעזרת ה' יתחיל חיים חדשים. אבל בשביל זה הוא צריך ברכה מגדול הדור, החפץ חיים. החפץ חיים היה אז מבגר ובקשי קבל קהל, וגם כשכן היה צריך לחכות בתור. איך הוא יכנס לחפץ חיים? הוא חשב ומצא זמן שהוא יודע שאף אחד לא יתהו בו אצל החפץ חיים. מתי בזמן סעודה מפסקת, כשכלם עסוקים וטורדים. ברוך שאם הוא יבוא בזמן הזה, החפץ חיים יקבל אותו ויברך אותו. הוא היה מוכן לומר על הסעודה המפסקת שלו עצמו.

עשה זאת הבחור ובאמת הוא תפס את החפץ חיים בזמן טוב. הוא נגש אליו וספר לו שכן וכך, אין לו שום דבר והוא מבקש ברכה לשידוך. אמר לו החפץ חיים: "אני מברך אותך שתהיה קשור לתורה כל ימי חייך". חשב הבחור - אולי הרב לא שמע טוב? אמר

המשך
בעמוד 3 <<

ר"ת	מוצ"ש	הדלקת נרות	לע"ו	לע"ו	לע"ו	לע"ו	לע"ו	לע"ו
ע"פ לוח פני החיים לפי זמני ירושלים	19:48	19:04	17:54	יחזק שם טוב בן שרה ז"ל	שאלו חי בן מרים ז"ל	ישראל בן חביבה ז"ל	רחל בת שושנה ע"ה	דוד בן השאנה ז"ל

הגן שונם

ז"ל. לא השתנתה בהרבה במרוצת השנים. זיהיתי אותה תכף ומיד. זה היה למעלה מכוחי. לא אוכל לעבור את הטלטלות האלו שוב. אם היא תכפיש את שמי גם כאן, הרי הקיץ הקץ על הכל. בושות נוראית כאלו למול עיני הממתנים לא אוכל לסבול. דמיוני השתולל באותן שניות. מעבר דירה. עוד עיר חדשה. קשיי הסתגלות. אין לי כוח לזה. השפלתי מבטי, נואשת.

והנה, תורה מגיע. היא זיהתה אותי מיד. "את מ'", היא קבעה. קפאתי והרמתי את מבטי באיטיות. היא דמעה. "אני רוצה לדבר איתך. חיפשתי אותך הרבה זמן". שפשפתי את אוזני בתדהמה. היא רוצה לדבר איתי? קבענו להיפגש בבית קפה צדדי בשעות הצהריות המאוחרות. לא ידעתי למה לצפות, והגעתי עם חששות כבדים.

בכיתי כמו ילדה קטנה, אך הדמעות לא הרשימו אותי. הימים אותי שמנסים להפיל עלי תיק נורא שכזה. ההליך הפלילי הארוך אליו נכנסתי בעל כרחי גרר את משפחתי למערבולת נוראה...

לפגישה היא הגיעה, מטופחת כהרגלה, אך עם פנים מלאות סבל. "את ודאי לא יודעת מה אני רוצה ממך", החלה לגולל. "אך דעי לך שאני מחפשת אותך שנים, וזה שמצאתי אותך היום זה נס. רציתי לבקש ממך סליחה. אני יודעת שאת לא אשמה. גם אז ידעתי, אך הייתי שבויה בכאבי הנורא, ואת היית המטרה המיידית לכאב הזה. בעלי התחנן לפני להרפות, לא להציק לך. אמנם לעניין ההליך הפלילי אין לי קשר, כי כשקורים מקרים כאלו, זו המדינה מול

הנתבע, אבל ברור לי שגרמתי לך עוול נורא. אני יודעת זאת".

דממתי, והיא המשיכה: ההכפשות שהכפשתי אותך, הצעקות בבניין... ועוד רציתי להגיש נגדך תביעה אזרחית, אך בעלי הצדיק הניא אותי מהרעיון ואמר לי שגרמנו לך סבל בל יתואר. הכליל גם את עצמו, אף שבאמת לא עשה מאומה. הוא אמר לי שזו גזרת שמים, שיעל היתה פיקדון שניתן לנו למשך חצי שנה ולא יותר, ועלינו לקבל, עם כל הכאב שבדבר, את רצון הבורא. היה קשה לי להסכים עמו.

בחודש האחרון חלמתי חלום. בחלומי אני רואה את יעל הקטנה שלי. פניה עצובות, והיא אומרת לי - 'אמא, ציערת את מ'. אין לי מנוחה מזה. לך לפייס אותה. אלוקים רוצה לתת לך עוד מתנה, ועד שלא תבקשי ממנה סליחה, לא תקבלי אותה'. רציתי לשאול מה המתנה, אך יעל נעלמה. נמוגה כלא היתה. מאז שנפטרה יעל, יצא לי לחלום עליה מספר פעמים, אך הפעם חשתי כי מדובר בחלום אמיתי. עשיתי עבודת בלשות אחריו, ולבסוף מצאתי אותו... התסלחי לי?

בכינו. בכיתי על השנים הקשות שעברתי, על שמנו הטוב שהוכפש, על הכספים הרבים שנשפכו לריק, על ההתמודדויות החברתיות והרגשיות שעברנו אנחנו וילדיי. על הניתוק מהקהילה. בכיתי על יעל הקטנה שסיימה את תיקונה בעולם הזה, בכיתי על הוריה. הבטחתי לחשוב על סליחה. בתוכי סלחתי לה. הבנתי את כאבה. סיפרתי הכל למשפחתי, שיסלחו גם הם. סלחנו כלנו לאחר שדיברנו ופרקנו את רגשותינו. בתום השנה התקשרה אלי אמא של יעל. בישרה לי, כן, שנולד לה בן!!!

מיותר להאריך כמה יש להימנע מלצער את הזולת, ולהסתבך אם ירצה הנפגע למחול או לא. עלינו ללמוד למחול לכל אדם ולהעביר על מידותינו, כי במידה שאדם מודד, מודדים לו מן השמים, והבא להיטהר מסייעין בידו. (אור שרה)

עבדתי כמנהלת מעון לילדים באחת הערים במרכז הארץ. למעון יצא שם מעולה. בררתי את הגנות בפניצטה, תוך שאני שמה דגש על מסירות, אחריות, חום ואהבה. לקראת שנת הלימודים עליה נסוב סיפורינו, נכנסה לכיתת התינוקות תינוקת בת חצי שנה מתוקה וחיינית, יעל שמה. יעל שבתה אותנו במתיקותה ובחיוכייה הממיסים. אבל אמא היתה בדיוק ההפך ממנה, אישה קרירה וקפדנית. איכשהו יצא שתמיד היה לה על מה להתלונן ועל מה להעיר. המזל שלנו היה, שלרוב אביה היה מלווה את יעל למעון, כך שלא פגשנו בה לעיתים קרובות.

יעל נולדה להוריה לאחר שנות ציפה ארוכות, כך שאת כל תגובותיה של אמא השתדלנו לקחת בסלחנות ובהבנה. ביום רביעי אחד, אותו לא אשכח כל חיי, סיכמה איתי הגנת של כיתת התינוקות שהיא תיעדר מסיבה מסוימת. נכנסתי אני לכיתת התינוקות והחלפתי את מקומה של הגנת הקבועה. הבוקר חלף בנעימים. הסייעת ואני השכנו את כולם לישון בשירה. לאחר שנת הבוקר, הערנו את הילדים להמשך פעילות שגרתית. יעל הקטנה לא התעוררה, וזה היה מוזר.

מהר מאוד הבנתי שמשוהו חמור קורה כאן. הבעת פניה לא הותירה שום מקום לספק. התקשרתי למד"א, ויחד איתם הגיעה גם המשטרה. לא אכנס לפרטים, אך הבשורה הנוראה מכל התבררה תכף ומיד. ליעל לא היה דופק ולא נשימה. ניסו לבצע עליה מספר החייאות, אך ללא הועיל. יעל נפטרה בשנתה, מה שמכונה "מוות בעריסה". הסיטוט של כל מנהלת מעון או מטפלת, קרה. מובן שהאחריות נפלה עלי ונלקחתי לחקירה ארוכה ומתישה בתחנת המשטרה. במקביל יידעו אנשי מקצוע את המשפחה בבשורה הקשה. צערי היה קשה מנושא. אובדנה של יעל שבר את לבי כליל.

הסיטוט רק החל. עברתי חקירות שתי וערב, ונחקרו עוד אנשי צוות. ניסיתי להוכיח את חפותי בחקירות, אך ניכר היה שהחוקרים מיומנים ומנסים ורק מנסים להוציא ממני הודאה באשמה, כאילו עשיתי משהו לילדה המתוקה הזו. בכיתי כמו ילדה קטנה, אך הדמעות לא הרשימו אף אחד. זה הימם אותי שמנסים להפיל עלי תיק נורא שכזה. ההליך הפלילי הארוך אליו נכנסתי בעל כרחי גרר את משפחתי למערבולת נוראה. דמנו הותר. שמנו הטוב נהרס כליל. מיותר לציין שאת ניהול המעון עזבתי בבושת פנים.

מעבר להליך הפלילי שהתנהל כנגדי, "זכיתי" גם לביקורה של האם השכולה לאחר השבעה. היא הגיעה לביתי בצרחות שנשמעו בכל הבניין. "את הרגת לי את הילדה!". דלתות נפתחו, שכנה טובה ניסתה להכניס אותה לביתה, אבל היא המשיכה לשפוך עלי מילים קשות ואמירות פוצעות. ברחתי והשתדלתי להבין את כאבה. אם שכולה, שחיכתה כל כך הרבה שנים לילדים, אך ידעתי בהן צדק שלא אני הכתובת לכאב הנורא הזה. חשנו שהאדמה רועדת תחת רגלנו. כולם הכירו אותנו כמשפחה טובה עם שם טוב. ילדי זכו לשמוע מילים קשות במקומות לימודיהם. אף אחד לא העלה בדעתו שאינני אשמה. חרצו את דיני כלאחר יד.

ידענו שאין מנוס. ארזנו את מטלטלנו, ועברנו לעיר שקטה בדרום הארץ. ניסינו כמה שפחות לבלוט. רצינו להחליף שם משפחה, אך מאחר שההליך הפלילי עדיין התנהל נגדי, לא יכולתי לעשות זאת. חלף הזמן, אמנם הליכים פליליים טיבם להימשך, אך עורך הדין שלקחנו היה כאמור מהשורה הראשונה, ולא בזבז זמן. ההליך נגדי נסגר תוך תקופה קצרה, ללא הרשעה וללא רישום פלילי. משהו שם במערכת הבין בסוף שאינני אשמה שהילדה נפטרה בשנתה.

חושבים שנשמתי לרווחה? לא ממש. כעת התפנית לחפש אחר עבודה. עד כה התקיימנו מהיד לפה, ומעבודות מזדמנות שבעלי לקח על עצמו. זה לא היה קל, לא נפשית, שהתרגלתי למעמד של מנהלת, ולא מעשית, כי בעיר הדרומית לא היו מדי הרבה משרות להציע לי. לבסוף מצאתי את מקומי כפקידה פשוטה בסניף דואר. כל אחד מילדי מצא את מקומו, מי יותר ומי פחות. נכנסנו לשגרה מסוימת, מנסים לשכוח את הפרשיה המצערת שגבתה מאיתנו מחירים כבדים שלא יישכחו לעולם.

באחד מהימים בסניף הדואר, תור לא ארוך השתרך מאחורי הדלפק. כשהגיעה תורה של הממתנה הבאה, קפאתי על מקומי. רציתי לקום ולברוח. זו היתה אמא של יעל

לע"ב
רבי אשר עמר
בן מרים ז"ל

לע"ב
אברהם אבהורן
בן ג'נינה ז"ל

לע"ב
רפאל פואה
בן רוזה ז"ל

לע"ב
בנימין בן טאוס
ז"ל

לע"ב
אסתר בת חנה
ז"ל

לע"ב
הרבנית חסיה
ליליאן בת
סוליקה ע"ה

לע"ב
עמנואל בן יקוט
ז"ל

לרב: "הרב, אני מבקש שדוך. בסדר, גם ללמוד ודאי שזה חשוב, אבל אני מבקש שדוך, שבעזרת ה' אוכל להקים בית נאמן בישראל". אמר לו שוב החפץ חיים: "אני מברך אותך שתהיה שדוך לתורה כל ימי חייך".

הוא יצא משם שבור יותר משנכנס. חשב שלפחות יהיה זוג, עכשיו הוא רואה שגם את זה אין. הוא התחיל לבכות. פתאום הוא הרגיש שמישהו מלטף אותו. הוא הסתובב וראה את רבי אלחנן וסרמן, שהיה אחד התלמידים המבוקשים של החפץ חיים. שאל אותו הרב: "למה אתה בוכה?" אמר לו הבחור: "אין לי אבא, אין לי אמא, אין אחיות, עכשיו גם אין שדוך. החפץ חיים, במקום שיברך אותי לשדוך, ברח אותי שאהיה שדוך לתורה. אני לומד תורה, אבל אני רוצה שדוך".

אמר לו ר' אלחנן וסרמן: "אתה לא הבנת מה גדול הדור בך. הברכה של החפץ חיים היא ברכה שכוללת את הכל. הוא ברח אותך שתהיה שדוך ללמוד כל ימי חייך, וכי בלי אשה אתה תוכל ללמוד? לא יהיה לך שוב הדעת. אם חס וחלילה יהיה לך קשי בגדול הילדים, אתה תוכל ללמוד תורה? לא. תראה מה החפץ חיים ברח אותך - שאהיה תהיה שקוע בלמוד. זאת אומרת שתהיה לך אשה ויהיו לך ילדים, תהיה לך פרנסה וכל מה שיתירי אותך הכל יפתר לך ברגע אחד בזכות התורה. לא יהיו לך בעיות. אז הנה, קבלת את הברכה הכי גדולה". וכך באמת היה בסופו של דבר, הוא מצא את השדוך והתחתן.

כשאנחנו אומרים בתפלה: "זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים", למה אנחנו מתכננים במלה חיים? מהם החיים שאנחנו מבקשים? חיים שאהיה חפץ בהם - "מלך חפץ בחיים", שאנחנו נעבד אותך בשוב הדעת. נהיה קרובים לתורה, למצוות. זה כולל את הכל. גם אם בן אדם סובל יסורים קשים, הוא צריך לדעת דבר אחד - אני רוצה ששוב הדעת וקרבת ה', ועם יסורים, קשה לעבד את ה'. ולכן כשאנחנו מתפללים לקדוש ברוך הוא צריך להתפלל למלכות ה', לקרבת ה', וממילא לאדם לא תהיה שום בעיה, הכל מסתדר. צריך לנצל את הימים הגבוהים האלו. כמו שבכל ספרי המוסר מדברים על

החשיבות של הימים האלו, צריך לנצלם מהבחינה הזו שהקדוש ברוך הוא נמצא איתנו ונמצא לידינו, ואנחנו רק צריכים להושיט יד.

הקדוש ברוך הוא יורד אלינו בימים האלו, עשרת ימי תשובה. "דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב" - הקדוש ברוך הוא עכשיו קרוב אלינו. אומר הקדוש ברוך הוא לכל אחד ואחד מעם ישראל - מישהו יכול לעשות משהו טוב שירגיש אותי? ומי שיכול לעשות את זה - אחד שמתגבר על איזו מדה, על איזו נקמה שהוא רוצה לנקם, ועושה את זה בשביל הקדוש ברוך הוא - הקדוש ברוך הוא מתרגש. אומר הקדוש ברוך הוא - קח את הפרטים שלי. יש לך עכשיו כל השנה את המספר, אתה רק מבקש - ומיד מקבל.

זה הזמן שלנו. כל מה שאנחנו יכולים עכשיו לעשות למען הקדוש ברוך הוא, כדי לשמח את הקדוש ברוך הוא, נעשה. הרי אנחנו בנים של הקדוש ברוך הוא, וכן רוצה לשמח את אבא, ואבא רוצה לשמח את הבהן שלו. אם אנחנו נזכה לשמח את הקדוש ברוך הוא - הקדוש ברוך הוא יתן לנו שפע גדול. המספר האישי יהיה אצלנו ביד. וזו הודמנות שלא תחזור כל השנה.

לכן צריך לדעת לנצל כל מעשה וכל פעולה. הקדוש ברוך הוא מקבל את כל מי שרק רוצה לחזור ולהתקרב. אפילו אלו שחטאו כל ימי חייהם, אם ברגע האחרון לפני מיתתם - עשו תשובה, הקדוש ברוך הוא מקבל אותם. "תשוב אנוש עד דכא" - בן אדם שרוצה לשוב כשהוא ב"דכא", כשהוא ב"סורים, לא מאהבה, רק מחמת יסורים, אומר לו הקדוש ברוך הוא - אני מקבל אותך. עד איפה מגיעה תשובה! על אחת כמה וכמה כשאנחנו חוזרים בתשובה מאהבה. אומרים לקדוש ברוך הוא - אנחנו אוהבים אותך, רוצים להיות קרובים אליך, לחזור בתשובה. הקדוש ברוך הוא ודאי יקבל אותנו ויפתח לנו את כל השערים. זה הזמן שבו נוכל להתקרב ולשוב לקדוש ברוך הוא. ויהי רצון שבעזרת ה' התשובה שלנו תגיע עד כפא הכבוד, ונוזק לאגלה וישועה.

בברכת שבת שלום וגמר חתימה טובה, הרב אברהם עטיה

אחרית הימים

המלחמה האחרונה (ח') - נורית אזהרה אדומה

בפרשיות הקודמות התקדמנו מעט הלאה, וכעת נשוב לבאר את הפסוקים עליהם דילגנו. אומר הנביא (יחזקאל לח, ח) שגוג, שעליו נאמר "מִיָּמִים רַבִּים תִּפְקֹד בְּאַחֲרִית הַיָּשִׁינִים תְּבֹא", יבוא יחד עם עמים רבים להילחם על אדמת ישראל, ח"ל הנביא - "אל ארץ משובבת מחרב, מקבצת מעמים רבים, על הרי ישראל אשר היו לחרבה תמיד, והיא מעמים הוצאה, וישבו לבטח כלם". נתבונן ונתח את הפסוק, ולפי זה נגלה מהי נקודת הזמן עליה מדובר:

א. מדובר על זמן בו הארץ תהיה רוויה במלחמות והרג, וכנראה שגם אם תשאלו את הבינה המלאכותית היא לא תדע למנות את כמות הדם שספגה ארצנו הקטנה, ולפי זה האצבע מורה על זמן מופלג באחרית הימים, בו תהיה זו ארץ מלומדת מלחמה, אשר כבשו אותה ממלכות רבות - מלכות ישראל הקדומה הישר מעמי כנען, דרך ממלכת אשור ובבל, פרס ומדי, יון וההלניסטיים, חשמונאים ורומאים, ביזנטיים וערביים, צלבנים וממלוכים, עות'מאנים ובריטים ועד שובנו לאדמתנו. ולא עוד אלא ש"החרב הרגה תמיד בעמיה" (מלבי"ם כא), שהשביעי באוקטובר וכל הפיגועים והאינתיפאדות היו כאחוז קטן לעומת המתואר באגדות החורבן שבמסכת גיטין. ועל כל זה עוד תגיע הנקמה הקשה מהאומות לעתיד לבוא, בה נאמר (דברים לב, מג): "הִרְבֵּינוּ גֹיִם עִמּוֹ, כִּי דָם עֲבָדֵינוּ יָקוּם, וְנִקֵּם יִשְׁבִּי לְצָרָיו, וְכָפַר אֲדַמְתּוֹ עִמּוֹ".

ב. מדובר על נקודת זמן כזו, שהארץ תהיה "מקבצת מעמים רבים", וביאר המלבי"ם: "ששבו מגלויות רבות ונקבצו לארצם מכל העמים השונים שהיו מפוזרים שם", כלומר, המתבונן בהיסטוריה של עמנו יגלה שלפני השואה, בין השנים 1881 ועד 1929 למניינם עלו בסך הכל כ-100,000 יהודים. מה קרה בזמן עליית האנטישמיות טרום השואה באירופה (1930-1939 למניינם)? מדובר על מספר של 180,000. ומהשואה ועד ימינו - התקבצו מעל 3.3 מיליון יהודים! ההיסטוריה

מצביעה על הפסוק הנ"ל כהתליך שיתרחש לאחר השואה. מכאן תשובה למ"ד הסוברים שהשואה היא גוג ומגוג, ואכן מכאן ראייה ברורה שאין הצדק עמם.

כלומר, מדובר בתהליך יוצא דופן בו הנביא יחזקאל מגלה לנו, שטרם פרוץ גוג ומגוג תהייה עליה בקצב מסחרר לארץ, ואמנם עדיין לא תהיה עליה קולקטיבית של כלל ישראל, שכן היא תהיה מקובצת רק "מעמים רבים", בשונה מהנבואות על קיבוץ כל נדחי ישראל העתידי, עליו נאמר (דברים ל, ג-ד): "וְיָשֵׁב ה' א-ל לְקִיץ אֶת שְׁבוּתָךְ וְרַחֲמֶךָ, וְשָׁב וְקִבְּצָךְ מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר הִפִּיצָךְ ה' אֱלֹקֶיךָ שָׁמָּה, אִם יִהְיֶה נִדְחָךְ בְּקֶצֶה הַיָּם, מִשָּׁם יִקְבְּצָךְ ה' א-ל לְקִיץ וְיִשְׁמְךָ יִקְחָךְ", ונאמר (יחזקאל לו, כד): "וְלִקְחָתִי אֶתְכֶם מִן הַגּוֹיִם, וְקִבְּצָתִי אֶתְכֶם מִכָּל הָאֲרָצוֹת, וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם אֶל אֲדַמְתְּכֶם".

נמצא, שנקודת זמן מלחמת גוג ומגוג תהיה בתפר בין קיבוץ גלויות חלקי לקיבוץ גלויות קולקטיבי, והיא נורית אדומה על נקודת הזמן בו אנו נמצאים ועל העתיד הלא רחוק מאיתנו.

ג. "על הרי ישראל אשר היו לחרבה תמיד", מאז שגלו ישראל, והתקיים בהם הכתוב (ויקרא כ, לב-לג): "וְהִשְׁמֹתִי אֶת הָאָרֶץ, וְשָׁמְמוּ עָלֶיהָ אֲיִבֶיכֶם הַיֹּשְׁבִים בָּהּ... וְהִיָּתָה אֲרָצְכֶם שְׁמָמָה וְעֵרִיכֶם יִהְיוּ חֲרָבָה", וכעת, לאחר ששבו לאדמתם, כבר אינה חרבה. כלומר, מדובר בנקודת זמן בה הארץ תחל לפרוח, מיד אחרי החרבה ששררה בארץ 'תמיד' מאז שגלו מעל אדמתם. ואגב, מעניין לראות שהרבה מקומות בארץ הנשלטים על ידי הערבים, אדמתם חרבה ויבשה, שכן נאמר "וְשָׁמְמוּ עָלֶיהָ אֲיִבֶיכֶם הַיֹּשְׁבִים בָּהּ".

ד. "והיא מעמים הוצאה" - פירש המלבי"ם, "שהניחו אותם לצאת להתיישב בארץ", וידוע, שהמלבי"ם חי הרבה שנים קודם הקמת ההוועדה המיוחדת של האו"ם על סיום המנדט הבריטי ולשיבת עמנו אל ארצו. והיה דבריו לפלא בעינינו, אם לא ידענו שברוך קודשו פירש כן. נמשך א"ה במאמר הבא.

הרב עמירם טובי הי"ו
להזמנת הרצאות לזיכוי הרבים - חייגו 053-3156363
לשמיעת השיעורים בקול הלשון - חייגו 03-6171111, הקישו *7 ואז 956363

נמצא, שנקודת זמן מלחמת גוג ומגוג תהיה בתפר בין קיבוץ גלויות חלקי לקיבוץ גלויות קולקטיבי, והיא נורית אדומה על נקודת הזמן בו אנו נמצאים ועל העתיד הלא רחוק מאיתנו.

דקדק

גיליון 104

- וילך -

משה רבנו עומד לסיים את תפקידו בעולמו, זהו זה מגיע כבר יומו האחרון, והנה צריך כבר להעמיד את המנהיג החדש של עם ישראל שינהיג את הספינה לחוף מבטחים!

הקב"ה כבר הכין לעם ישראל מנהיג חדש הלוא 'יהושע בן נון' ומשה מיד ניגש אליו ואומר לו:

וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לַיהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו לְעֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל חֲזַק וַאֲמִץ כִּי אִתָּה תָּבוֹא אֶת הָעָם הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע ה' לַאֲבֹתָם לָתֵת לָהֶם וְאַתָּה תִּנְחִילָנָה אוֹתָם:

משה מכתיר את יהושע לעיני כל ישראל למנהיג העדה, ומספר הילקוט שמעוני: **"בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נִתְּגַבֵּר כְּחוֹ שֶׁל מֹשֶׁה וְהָיָה מִחֲזַק אֶת יְהוֹשֻׁעַ לְעֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל שֶׁנֶּאֱמַר (לְעִיל פְּסוּק ז) "וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לַיהוֹשֻׁעַ" וַיֹּאמֶר אֵלָיו לְעֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל חֲזַק וַאֲמִץ!!"**

משה חיזק את יהושע לעיני ישראל ואמר לו **חֲזַק וַאֲמִץ!!!**

אבל משה הוסיף לו עוד כמה מילים במעמד הזה...

מה הם המילים הללו??? אומר 'הילקוט שמעוני':

"אָמַר לוֹ [מֹשֶׁה לַיהוֹשֻׁעַ]: עִם זֶה שְׂאֵנִי מוֹסֵר לָךְ עֲדִין גְּדִיִּים הֵן, עֲדִין תִּינוּקוֹת הֵן, אֵל תִּקְפִּיד עָלֶיָּהֶן עַל מַה שֶׁהֵן עוֹשִׂין, שְׂאֵף רְבוּנָן לֹא תִקְפִּיד עָלֶיָּהֶן עַל מַה שֶׁעָשׂוּ, שֶׁנֶּאֱמַר (הוֹשֻׁעַ יא, א) "כִּי נָעַר יִשְׂרָאֵל וְאַהֲבָהוּ"

אתה מבין שמוליק? המסר של משה ליהושע בהנהגת העם היה אחד: **"עִם זֶה שְׂאֵנִי מוֹסֵר לָךְ עֲדִין גְּדִיִּים הֵן, עֲדִין תִּינוּקוֹת הֵן, אֵל תִּקְפִּיד עָלֶיָּהֶן עַל מַה שֶׁהֵן עוֹשִׂין!!!"** – אגב, לי לא ידוע על עוד מסרים שהיה למשה עבור יהושע [אשמח לדעת אם מישהו יודע...!!!]

אל תכעס עליהם, הם ילדים, הם תינוקות...! מעניין, בני כמה הם היו באותו הזמן?? הם לא היו צעירים... וגם מבחינה רוחנית זה לא היה כל כך צעיר, דהיינו זה לא היה מיד אחרי קבלת תורה, זה היה הרבה שנים אחרי... אז מדוע הוא אומר לו שהם תינוקות??? לא יודע!!! אבל אני יודע משהו אחד, אנחנו באלפיים עשרים וחמש [גם אם אנחנו מבוגרים וגם אם אנחנו זקנים] יש בתוכנו לא מעט 'תינוקות' 'גְּדִיִּים' וכו' מחילה ממי שזה פוגע בשיטת חינוך שלו או בהשקפה העולמית שלו...! אבל אי אפשר להכחיש את המציאות: לא קצת אנשים היום בעולמם הרגשי תועים ומבולבלים וחסר להם הרבה אהבה... כתינוק קטן שזקוק להמון הכרה ויחס – וזה אתגר מורכב עבורם!!! מה שבטוח, שאם משה אמר ליהושע לנהוג עם בני ישראל כגדיים וכתינוקות, אז אצלינו ב-20205 כדאי שנדע את זה טוב מאוד כלפי זולתנו, ועוד יותר כלפי עצמנו!!! גם אם אתה לא לומד כמו כמה שהיית רוצה, וגם אם אתה לא עובד את ה' כמו שהיית רוצה, וגם אם אתה לא מצליח להתגבר ולעשות כל מה שהיית באמת רוצה, תדע: אל תכעס על עצמך יותר מדי... אין מה לעשות יש בנו עוד חלקים לא אפויים מספיק, וזה תוקע אותנו לא פעם ולא פעמיים בכל מיני מקומות.. לא נורא! זה חלק מהתוכנית האלוקית של הדור האחרון, והמצווה שלנו היא: **'ואהבת את עצמך' – תאהב את עצמך – אתה הבן המתוק של מלך מלכי המלכים – אתה רוצה להצליח – ובעזרת השם עוד תצליח!!! אוי ואבוי לך שתשנא את הבן של המלך..**

דומשניח

סיחות, דרשות ומאמרים למגיד סיפור ולכל דורש ברבים
לאורו ולזכרו של מרן קדוש ישראל ותפארתו שר התורה זיע"א

מחבר: חתן סיפורי לב ארי - ב"ר

גליון מס' 206

שבת פרשת וילך - שובה תשפ"ו

עניין של חינוך

"כי ביום הזה יכפר עליכם"

ר' ישראל מסלנט אמר אם היה יום כיפור אפילו רק פעם בשבעים שנה היינו צריכים להיות מאושרים, על אחת כמה וכמה שהוא בכל שנה. ועל כן מה רבה החשיבות למהר ולהמלט על נפשינו ביום הקדוש והנורא יום מחילה וסליחה. הנה נאמר: "וחיל ורעדה יאחזון, ויאמרו הנה יום הדין" ומרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל סיפר, שבלמדו בישיבת לומז'א בפתח תקוה, הוא שמע מהגה"צ רבי אליהו דושניצר זצ"ל דוגמה מבהילה לנוראות דיני שמים. בתלמוד ירושלמי על סנהדרין (פ"י ה"ד) נאמר, כך היתה עדתו של קרח שוקעת ויורדת בגיהנם, עד שעמדה חנה והתפללה עליהם. והנה, מזמן קרח ועדתו עד לחנה כבר עברו כמה מאות שנים, ובכל הזמן הזה ירדו קרח ועדתו בתוך הגיהנם עומק לפנים מעומק, ואם לא תפלת חנה שהועילה לעצור את ירידתם - הם היו ממשיכים לרדת עוד ועוד... למדנו מכאן עד כמה עמוק הוא הדין, והוא דבר נורא למתבונן בו! יעזור ה' שנזכה למחילת עוונות ולקבלות טובות ומועילות לשנה טובה ומתוקה לכולם.

בברכת שבת שלום

וגמר חתימה טובה

מערכת לב ארי

פנינים משלחן מלכים

"זה הכסף ילך לצדקה..."

יהודי אמריקאי תרם שני מיליון דולר למוסד תורני ידוע, וכאשר חיתן את בנו תקופה קצרה לאחר מכן, ביקש הרב מישקובסקי להכיר לו טובה על תרומתו הנכבדה, באמצעות מכתב תודה בשם הארגון בכתב ידו של מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל. הרב שטיינמן שהעריך את פועלו של אותו ארגון, הסכים להתגייס לעזרה, והחל להעתיק את הנוסח שרשם לו הרב מישקובסקי מלה במלה. לפתע נעצר, הוא התבונן במשפט שהיה רשום לפניו: "וכידוע, כל מי שדואג לילדים של הקב"ה ידאג הקב"ה לילדים שלו". "את המשפט הזה אינני כותב", הבהיר לרב מישקובסקי. "מדוע ולמה?" שאל. "מהו המקור למשפט הזה?" ביקש הרב לדעת. "הרב מבריסק אמר כך", הגיעה התשובה. "ובכל זאת, לגבי אותו עשיר, איני מסוגל לכתוב דברי חנופה ושקר כאלו, כל חיי אני מתרחק מן החנופה..." נענה הרב ואמר. "מדוע יש בכך שקר וחנופה?" תמה הרב מישקובסקי שוב. "כמה הרוויח אותו יהודי בשנה האחרונה?" שאל הרב שטיינמן במקום תשובה, "עשרות מיליוני דולרים" ענה לו. "ומה לדעתך עושה בכספו אדם שהרוויח תוך שנה עשרות מיליוני דולרים? ... שני מיליון מתוכם הוא נתן למוסד הנוכחי, חצי מיליון נוסף נתן לעוד מוסד, ולאחר - עוד רבע מיליון... ובסך הכל שלשה מיליון דולר מתוך הכל הוא תרם למוסדות. אין ספק שזוהי תרומה יפה, אך היא מהוה בסך הכל אחוז אחד או שנים, לכל היותר, מרכושו האגדי..." "אתם רוצים שאכתוב שהוא דואג לילדיו של הקב"ה..." אכן, אלו היה נוהג ההפך - נותן את כל עשרות המיליונים שיש לו לבניו של הקב"ה, הזקוקים נואשות לכך, כשלעצמו הוא מותיר את שלשת המיליונים הנותרים - אז היה באמת ובתמים דואג להם..."

"כל נדרי"

פעם אחת, בליל כל נדרי, בבית מדרשו של הצדיק רבי לוי יצחק מברדיצ'וב, עמד כל הקהל והתכונן לתפילת "כל נדרי", ואילו הצדיק, במקום לשבת במקומו, הסתובב בבית הכנסת, הביט אנה ואנה והתכופף אל מתחת לספסלים כמחפש דבר מה... הביטו כל המתפללים בצדיק בתמיהה, ולא הבינו את פשר מעשיו. לבסוף ניגש הרבי אל עמוד התפילה, נשא עיניו למרום ואמר: ריבונו של עולם, הבט משמים וראה מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ! מה היה קורה אילו היית מצווה לאומות העולם לאכול ולשתות? כמה שיכורים היו מתגוללים ברחובות, ומתחת לכל שולחן וספסל... לעומתם בני ישראל, עם קדוש! ציווית להם לאכול בתשיעי, וכמצוותך כן עשו, והנה אין אחד מהם מתגולל שיכור תחת הספסל או תחת השולחן, נהפוך הוא, עתה עומדים הם כמלאכי מעלה עטופים בטלית באימה וביראה, מפני היום הקדוש והנורא ומוכנים לקבל על עצמם את הצום הנשגב. ריבונו של עולם! - הוסיף הצדיק ואמר - בניך מבקשים מאתך רק מלה אחת בעל פה ושתי מילים בכתב... תענה ותאמר להם: "סלחת", וכתוב ל"חיים טובים" כל בני בריתך!...

לענין הנדרי אריה ז"ל סי' תד' וזוה"ק תי"ד

מערכת סיפורי לב ארי - שיעורים שבועיים לאור הפרשה מפי הרב אריה יוסף שליט"א

מעשה שהיה...

גזירת רב! \ ספור על רבנו מרן רבי מאיר ליבוש ויזר זצ"ל המלבי"ם ('המגיד מקמפן') זצ"ל זיע"א

הילולא דצדיקייא

הילולת מרן רבי

מאיר ליבוש ויזר

המלבי"ם זצ"ל

זיע"א

(א' תשרי תר"מ)

הגאון הרב מאיר ליבוש ויזר זצ"ל המלבי"ם ('המגיד מקמפן') נולד ב- י"ט אדר ה'תקס"ט בוולוצ'יסק אשר בוואלין (אוקראינה) לאביו: ר' יחיאל מיכל ויזר. ולאמו: מרת סימציא ע"ה. בילדותו למד לשון הקודש, תורה וגמרא מאביו. בגיל שש התייתם וגם עם אביו החורג, הרב לייב (אב"ד מוולוצ'יסק). שלמד בוורשה נודע כעילוי וכונה 'העילוי מוואלין'. מגיל צעיר רכש בקיאות בתורה הקדושה ובחכמת הנסתר. בנערותו ידע בע"פ את הספרים 'עץ חיים' ו'פרי עץ חיים'. בגיל 27 התחתן שוב, וחמיו תמך בו מבחינה כלכלית, כדי שיוכל להתפנות ללימוד תורה ולכתובה. בשנת ה'תקצ"ח מונה לרב בוורשין (שבמחוז פוזנ', בממלכת פרוסיה). שבע שנים לאחר מכן מונה לרב בקמפן (מערב פולין). רבינו היה קנאי לשמירת המסורת, פיקח אישית על משגיחי הכשרות ועל השוחטים, התעניין בתלמודי התורה וקבע סטנדרטים חדשים לרמת הכשרות. כשהיה ברומניה נלחם במשכילים. בשנת ה'תרכ"ה עבר להתגורר בפרנקפורט דמיין (גרמניה). לאחר שחמיו ר' חיים אורבך נפטר מונה כרבה של לונשיץ אולם עד מהרה עזב את המקום בשל התנגדויות המשכילים והחסידים, שראו בפירושו השפעות של ההשכלה. בשנת ה'תרל"ה הגיע לקניגסברג בפרוסיה המזרחית והתחיל לשמש כרבם. רבינו דחה הצעות מטעם יהודי ניו-יורק, פאפא, אמסטרדם, פריז, אוהיי בהונגריה ובגרודנו וקיבל בסופו של דבר את הצעתם של יהודי קרמנצ'וג באוקראינה. התפרסם כגאון וכדרשן מופלא. נפטר בקייב במהלך מסעו לקרמנצ'וג ב-א' תשרי ה'תר"מ. רבנו חי ופעל כ-70 שנה. ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תגן עלינו אמן!

כרב הראשי של העיר בוקרשט ברומניה, דאג המלבי"ם לכל צורכיהם הרוחניים של יהודי העיר. לשם כך פעל רבות אצל מושל העיר שירשה לו לתקן עירוב בשכונות היהודים, כדי להציל את היהודים מאיסור הוצאה בשבת. שכונה חדשה קמה בסמוך לביתו של אחד משרי העיר, וגם בשכונה זו רבינו תיקן עירוב. כבר בשבת הראשונה ראו תושבי השכונה היהודים כי חוט העירוב נקרע, וגם לאחר שתיקנו את העירוב, הוא שוב נקרע בשבת הבאה. הם מיד הבינו, כי ידו של מישהו במעל, והציבו שומרים כדי למצוא את מי שמתנכל לעירוב. לאחר מעקב, תפסו נער נוצרי קורע את העירוב במזיד. בחקירתו הודה הנער, כי הוא עושה כן בשליחות השר שמואס בשכונה היהודית ההולכת ומוקמת בשכונות. המשטרה שרצתה להחניף לשר לא עשתה דבר והעלימה את הפרשה. כששמע על כך המלבי"ם הורה לכל התושבים לא לקנות קדירות במפעל שבבעלות השר. רווחיו של השר הלכו ופחתו, ההכנסות הצטמצמו ובעיקר בלט הדבר בערב פסח. בשנים רגילות הייתה זו התקופה הטובה ביותר בעסק הקדירות של השר. עתה לאחר החרמתו של הרב, החנות כמעט התרוקנה מאדם. השר התלונן אצל פקידי המשטרה המקומית על החרמתו של הרב לעסק המתנהל ומשלם מיסים כחוק, והרב נקרא לבית המשפט. הרב לא הסכים לייצוג עורך דין מטעמו, והסביר, שכיוון שהמשפט הוא אינו אישית נגדו, אלא נגד כל הדת היהודית, הרי הוא בכוחו לייצג טוב יותר מכולם את צדקת דרכי היהדות. הקטגור הטיח ברב את ההאשמה החמורה: "כיצד העזת להחרים עסק חוקי? וכיצד הנך עושה דין לעצמך?" "כיוון שחושש אני, כי השר מכניס בקדירותיו חמץ", ענה הרב, "לכן, כרב היהודים האחראי על כשרות המאכלים, הוריתי להם שלא להשתמש בקדירות, שהוא מוכר לחג הפסח". "מדוע אתה חושד בכבוד השר, שהוא מכניס בקדירותיו חמץ?", הקשה השופט. "מה הוא ירוויח מכך?". הפנה המלבי"ם את השופט לעדות הנער הרשומה במשטרה ואמר: "אדם שמסוגל להזיק לחוטי העירוב של היהודים, בלי להרוויח מכך כלום, מסוגל גם להכשיל אותנו בחמץ בפסח בלי להרוויח מכך כלום". תשובתו המוחצת של הרב, שכנעה את השופט ותוך דקות ספורות הוא יצא זכאי בדין. (מלוקט בשינוי לשון קלים מתוך 'פניני הצדיקים')

עד שירצה את חברו!

החיד"א זצ"ל כותב שאם אדם פגע בחברו וציער אותו, לא יועיל לו מאומה עד שיבקש ממנו סליחה. הנה הוא עומד ביום כיפור ומתפלל ברצינות ובבכי, וכבר עומדים למחול לו על עוונותיו, אך אז אומר הקדוש ברוך הוא: אי אפשר למחול לו עד שלא יבקש מחילה מחברו. המחילה של כל העבירות שעשה – הביטול תורה, הלשון הרע, המחלוקת, האכילות שאכל ללא ברכה כהלכה, התפילות והברכות שהוציא מפיו ללא כוונה – הכל תלוי בכך שיבקש מחילה מחברו. כמו כן, אם אדם פגע באחר וציער אותו והוא חפץ לבקש ממנו מחילה, אך אינו יודע היכן הוא נמצא – עליו להתפלל בכל הכוח על כך, ואז הקדוש ברוך הוא יכניס בלב הנפגע אהבה כלפיו והוא ילמד עליו זכות שכנראה פגע בו ללא כוונה והוא מוחל לו על כך מחילה גמורה. מה גרם למחילה הפלאית הזו? העובדה שהפוגע התפלל על כך תפילה מעומק הלב! ולא רק שהתשובה על חטאים שבין אדם לחבירו קשה היא, אלא שעוון זה עלול להביא על האדם צרות נוראות וקשות. הנה אנו מצויים בדור של צרות רבות, של אסונות הפוקדים אותנו חדשים לבקרים, ה' ירחם. כיהודים מאמינים, חובה עלינו לשאול את עצמנו: על מה עשה ה' ככה לארץ הזאת? במה חטאנו שנגזר עלינו כל כך הרבה צער ומכאובים, מה עלינו לתקן כדי שישבו מאיתנו חרון אף ה' והנה, על השאלה במה להתחזק עקב הצרות, היה עונה מרן הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצוק"ל תמיד את אותה תשובה: 'בין אדם לחבירו'. הסיפור הבא שלפנינו אשר אירע באמריקה לפני כמה שנים ימחיש לנו דברים אלו היטב. ילד אחד הביא לתלמוד תורה שעון יקר ביותר שקיבל במתנה מסבתו, שעון אלקטרוני שהיה חידוש גדול באותה תקופה שבה שעון המכניים משל בכיפה. היתה זו אחת הגירסאות הראשונות של השעונים האלקטרוניים, והשעון כולו וגם המסך היו שחורים לגמרי, וכאשר לחצו על הכפתורים, הופיעה השעה בספרות אדומות על גבי המסך. ההתרגשות בכיתה היתה רבה וכל הילדים עמדו והביטו בפלא. במהלך ההפסקה עבר השעון מיד ליד, ולפתע נעלם ואיננו. כל הילדים החלו לחפש אחריו, אך החיפושים אחריו העלו חרס והיה ניכר שאחד מהילדים חמד את השעון לעצמו וגנב אותו. בתחילת השיעור ניגש התלמיד לרב ואמר: "השעון נעלם". "אני סוגר כעת את הדלת ויוצא מהכיתה" אמר הרב. "כל אחד מכם יכתוב בפתק האם השעון אצלו או לא ויניח על השולחן שלי ומי שהשעון אצלו – יכתוב לי בפתק היכן ומתי הוא מניח אותו ואני לא אחקור מיהו ולא אעניש אותו". לאחר מספר דקות הרב חזר לכיתה ופתח את ערמת הפתקים שהמתינה על שולחנו. כל הפתקים היו זהים בתוכם: "השעון לא אצלי!". "כולם מניחים כעת את הילקוט על השולחן" אמר הרב. הוא החל לבדוק את הילקוטים ביסודיות, אחד אחר השני. התלמיד שגנב את השעון ראה שכלתה אליו הרעה ונקט במעשה נבוז שאין כמותו: הוא הוציא בזריזות את השעון והטמינו בילקוט של חברו שישב לידו! הרב התקרב אל השולחן שלהם והחל לבדוק את ילקוטו של הגנב, הבדיקה עברה בשלום, וכעת פנה הרב לבדוק את ילקוטו של התלמיד השני שהיה רגוע לחלוטין. הוא פתח את הילקוט והנה השעון הגנוב נמצא בתוכו! "גנב! אתה לא מתבייש?!!" צעק הרב על התלמיד ההמום וביזה אותו לעיני כולם. התלמיד לא הבין מה קורה כאן. הרי הוא לא הגנב! אך הכחשותיו לא הועילו, הוציאו אותו שם רע של גנב, וכך הוא היה הולך בכיתה ובכל מקום היו אומרים לו "גנב", "גנב", והוא נשבר לשברי שברים. הוא הדרדר עוד ועוד, וכשהתבגר נזרק ממקום למקום עד שרחמנא ליצלן אושפז בבית חולים לחולי נפש, מפני שאומנם הוא היה פיקח, אך היו לו התקפות זעם. עברו שנים, והתלמיד שבאמת גנב את השעון שמע שיחה נוקבת על העניין של בין אדם לחברו, ועל כך שהדבר לא מועיל לכפר על חטאים אלה, אלא אם ירצה את חברו, ואז הוא נזכר במעשה הנורא שעשה בילדותו. הוא פתח במסע לאיתור אותו ילד שהואשם לחינם בכדי לבקש את סליחתו, ואז הוברר לו לחרדתו שהוא נמצא בבית חולים לחולי נפש. הוא נסע אליו לבית החולים ואמר: "אתה זוכר את הסיפור עם השעון?". "זוכר? אני לא יכול לשכוח אותו!". "באתי לבקש ממך סליחה" אמר התלמיד. "אני הוא שגנבתי את השעון באותו יום וכיוון שפחדתי מאוד – שמתני אותו אצלך וגרמתי לכל מה שעבר עליך. אני מבקש סליחה". "אני לא מוכן לסלוח לך!". התלמיד החל לבכות בדמעות שליש. "במשך כל החיים רודפות אותי צרות. יש לי בעיות עם האישה, הילדים, הפרנסה, וכל החיים שלי מסובכים. הלכתי לרבנים ושאלתי למה זה קורה, והם השיבו שכנראה יש עלי איזו קפידא, וכעת אני רואה שהם צדקו. אני מתחנן לפניך: אנא מחל לי!". הנפגע לא יכל לעמוד בפני דמעות חברו ואמר לבסוף: "אני מסכים למחול לך בתנאי אחד: כשהסיפור קרה, היינו עשרים ושישה תלמידים בכיתה. תאסוף את כולם, תספר את הסיפור ותבקש ממני מחילה בפניהם. התלמיד ניגש לתלמוד תורה שבו למדו יחדיו לפני עשרים שנה, והוציא את רשימת התלמידים. לאחר מספר ימים של שיחות ובירורים עלתה התמונה הבאה: שניים מהתלמידים מתגוררים באוסטרליה, שישה בארץ ישראל, חמישה בקנדה, שניים בצרפת ואחד באנגליה. הוא החל לעשות חשבון כמה יעלה לו להטיס את כולם לאמריקה ועיניו חשכו: הסכום עמד על שלושים ושישה אלף דולר! הוא עלה למעונו של מרן רבי משה פיינשטיין זצ"ל וסיפר לו את המעשה ועל בקשתו של הנפגע לקבץ את כל הכיתה לשעבר. "האם מוטלת עלי החובה לשלם כה הרבה כדי לקבל את מחילתו?" שאל. "שלושים ושישה אלף דולר זה פרוטות לעומת מה שתצטרך לשלם בעולם הזה ובעולם הבא על המעשה הנורא שעשית" ענה רבי משה. "החרבת לו את החיים ואתה מסתפק עוד על תשלום של שלושים ושישה אלף דולר על כך?!". התלמיד לוהה את הסכום הגדול וקנה כרטיסים לאלו שמחוץ לגבולות אמריקה. חלקם היו אברכים וחלקם בחורים, אך כולם הגיעו, במיוחד לאחר ששמעו ממנו על דברי רבי משה פיינשטיין וקיבלו שיעור עד כמה צריך להיזהר בכל מילה שיוצאת מהפה שלא לגרום לאחרים צער, ואז הוא ביקש ממנו מחילה בפני כל התלמידים. ה"שולחן ערוך" (אורח חיים סימן תרס"א) כתב שצריך לפייס את חברו, אך פיוס אין פירושו לבקש סליחה סתם, אלא שהמבקש ירגיש שחברו אוהב אותו ומרוצה אליו, ועליו לבקש ממנו סליחה שוב ושוב עד שירגיש שהוא הוציא את כל הקפידא מעליו. זה החיוב! ולוואי ונזכה למחילה גמורה. (אור שרה)

גליון 19

עמוד 1

בטחון, זה שם העלון הרי, אז בא אני יספר לכם משהו מעניין מהדקות האחרונות! כשפתחתי את המחשב בשביל לכתוב נתקלתי בבעיה מרגיזה, ב'עכבר' של המחשב יש לחצן שלוחצים עליו והוא פועל את רוב הפעולות החשובות והקריטיות להקלדה, כל פעם שרוצים להדגיש משהו, או העתק הדבק וכו' לוחצים עליו. והוא שליט"א - הפסיק לעבוד לי!! נו, מה עושים [האמת שזה כבר קרה לי כמה פעמים וזה לא נעים... כי זה תוקע את כל העבודה...] טוב, מיד התחלתי לחשוב "כמה חבל שהבאתי אתמול את המחשב לבת שלי. וחוז' מזה חבל שהבן שלי נגע בזה אתמול.. ובקיצור מצאתי מיליון אשמים ומיליון הסברים, אבל הבעיה היא שזה לא החזיר לי את הלחצן של העכבר...

טוב, מה עושים? כועסים!!! כן כעס זה הדבר הכי נכון במצבים כאלה... אז כעסתי עם עצמי על עצמי ועל עוד מיליון ואחד דברים, אבל זה גם לא עזר... טוב, אז ניסיתי אופק שונה: 'מזמור לתודה' למרות שזה היה מאוד קשה... אבל אמרתי! טוב, זה עדין תקוע, מה עושים???

התקשרתי ל'קופת העיר' [חחחח... אתה עוד מאמין בדברים האלה???? מה אתה רוצה, יש לי עוד ברירה, אני תקוע עכשיו...!] חיכיתי כמה שניות על הקו ואז ענו לי, בקשתי לתרום 4 שקלים והתרומה עברה בכרטיס אשראי שמסתיים ב5447, סתם אני צוחק... אבל כן תרמתי 4 שקלים וניתקתי את המחשב, טוב אני מדליק מחדש ו.... החלצן חזר לעבוד!!!

אז כן, גם בדורנו שהחושך גדול ונתקיים בנו ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא – עדין יש גילויי אור לא מעטים - רק צריכים להשים לב... בתקווה שאנחנו קרובים מתמיד לגילוי האור המיוחד והגדול באנושות שכבר לא נצטרך לעבוד בשביל לראות אותו – בקרוב ממש!!

עכשיו קצת 'חובת הלבבות':

אומר הרב'ה זצ"ל – אפילו שאמרנו שהכול משמים והכול הכול זה רק הקב"ה עושה אבל צריך לעשות השתדלות וללכת לרופא כשחם ושלום יש מחלה וכו' כי גם שבאמת ה-כ-ו-ל משמים, אבל הקב"ה רוצה שנעשה השתדלות ונעשה את מה שצריך על פי הטבע [למה? אולי בשביל שבאמת זה יראה שזה נוסע מצד הטבע וכך באמת יהיה ניסיון..]

מוסיף הרב'ה: תזכור טוב!! אחרי שאתה עושה את כל ההשתדלות ועולה בידך ואתה באמת מצליח ומקבל את מבוקשך, אל תתבלבל שההשתדלות שלך היא שעשתה את זה, אלא תזכור! הקב"ה עשה את זה!! אוהו, כמה שזה קשה!! כמה שזה קשה ללכת לעבודה מהבוקר עד הערב ולהצליח ולחשוב שבסוף הקב"ה הוא הביא את הכסף לבית שלי... הרי אני הלכתי לעבוד, הרי אני הלכתי להביא כסף, אז איך הקב"ה נכנס לתמונה??? טוב, ב'שכל' אנחנו ודאי יודעים שזה הקב"ה, אבל ברגש מאוד מאוד מאוד קשה להרגיש את זה [למרות שיש הרבה פעמים שאתה רואה ממש ניסים משמים] אבל הייצר נלחם חזק ואנחנו מאוד מתקשים להבין שהעלון הזה שאני עכשיו כותב הוא כל שניה צריך אישור אלוקי וכוח אלוקי שניתן לי מדי שניה ומוזרק לי לתוך הגוף ולתוך המוח ולתוך היד ולתוך הראש ולתוך העיניים ולתוך מערכת העצבים, ולתוך מערכת הדם.

עמוד 2

אתה יודע יענקי כמה דברים הקב"ה עשה רק בשביל שאני עכשיו יוכל לכתוב את זה? אולי שני מיליארד דברים... אתה צוחק עלי... את היכול להמשיך... אבל זה הרבה יותר...

אתה יודע מה זה שהגוף שלי עובד??? אתה יודע כמה מיליוני צירופי דברים יש עכשיו במוח ובידיים וברגלים ובראש ובלב וברגש ובמוח ובתחושה – כדי שרק אני יוכל להזיז את האצבע ושלא נדבר על זה שאוכל להבין דבר ולנתח אותו ולכתוב אותו ולהפשיט אותו [מילוני תאים ומילוני מגירות במוח נפתחות ונסגרות בו זמנית... במגירה אחת יש את המילה 'זמנית' ששמעתי לפני שמונה עשרה שנים, ובמגירה אחרת יש את המילה 'מגירה' ששמעתי לפני עשרים ותשע שנים ושלוש חודשים ונמצאת במגירה 199987 בצד שמאל, הכול רשום במוח במיליוני מגירות וכו'..]

הכול מגיע מאבא שעשה הכול בשביל שיהיה לי עוד יותר טוב ועוד יותר טוב.... שאזכה לכתוב את זה לפניכם ולחזק אתכם, ולהתחזק בעצמי, ולהרוויח עולם הבא מפנק נעים ונורא ואדיר לאין ערוך שאי אפשר לתאר ולדמיין – כן, זה אמיתי לגמרי!!

שמעתי שבוע שעבר שיחה מתלמיד חכם גדול שסיפר שהוא פגש לפני כמה זמן פרופסור גדול ל'מוח', והוא שאל את אותו פרופסור: תגיד לי אדון פרופסור, כמה אתם יודעים על המוח האנושי???

אמר לו אותו פרופסור מבוגר: אגלה לך משהו! אנחנו יודעים המון!! אבל מיום ליום אנחנו מבינים שכל מה שאנחנו מבינים זה אפילו לא גרגיר ממה שיש במוח....!

אתה מביין! הכול ניתן לך 'יואלי' ולי רק בגלל מישו אחד – ה' - שהוא הכי אוהב אותך ואותי!!! הוא לא סתם אוהב, הוא אוהב באהבה שאין כמוה בעולם הזה...! אין מישו בכלל שיכול לתת כזו אהבה בעולם....!!

שמעתי מקרוב משפחה יקר חסיד 'סלונים', שהרב'ה מסלונים שליט"א מזכיר הרבה את הזוהר בפרשת שמות דף ה:

"אמר רבי יהודה, אלמלא היו יודעים בני אדם את האהבה שהקדוש ברוך הוא אוהב את ישראל, היו שואגים כמו כפיר [אריה] לרדף אחריו"

- כן כן - זה אהבה גדולה ועצומה! העבודה שלנו בפרט בדור האחרון זה לא לשכוח אותה...!

אגב, השבוע נפל לי ווארט חזק בראש [- הקב"ה הפיל לי את זה... אל תתבלבל, הכול מטאטע...], הרי ידוע בשם הרבה צדיקים שאמרו שבדור האחרון יהיה ניסיון קשה כל כך באמונה וזה יהיה ממש כמו חבל חזק שיהיה מתוח בין שני הרים ומי שיחזיק חזק ולא יפול יצליח לשרוד [והיו צדיקים שאמרו שהקב"ה אפילו ינענע את החבל וכו'] והרבה פעמים דגדג לי בלב: הרי כולנו מאמינים היום?? אתה מכיר מישו שלא מאמין? אתה מכיר מישו שלא אומר בעזרת השם, ויותר מזה,

עמוד 3

כמה אנשים מדברים על אמונה בלי עין הרע [וקוראים עלוני וספרי אמונה ובטחון וכו'] אז מה הפשט בזה,

חשבתי על פשט נפלא:

יש אמונה, נכון! אבל השאלה היא זה 'אמונה' נכונה...???

השאלה מה אתה מאמין! אתה מאמין בהשם, נכון!! אבל מה אתה מאמין בהשם? שהוא אוהב אותך? שהוא מאמין בך? שהוא אבא אמיתי שלך [ולא סתם אבא רעיוני או אבא בדוגמא וכו']? אתה מאמין שהוא מתגעגע אליך וחושב עליך עשרים וארבע שבע? אולי אתה מאמין דווקא שהוא מישוהו מפחיד שצריך לדפוק לו דין וחשבון ואוי ואבוי אם לא תעשה מה שהוא אומר לך... אז הניסיון באמונה באמת קשה – כי לא לקצת מאתנו יש טעויות בנוגע לקב"ה ובנוגע ואהבה האמיתית שלו אלינו..

הנביא אומר: **"כִּי נֶעַר יִשְׂרָאֵל נֶאֱהָבְהוּ" (הושע יא, א)!!** המדרש בילקוט שמעוני מביא את זה בהקשר לכך שהקב"ה לא תמיד מעניש את ישראל, כי הוא מרחם עליהם כנער צעיר שלא תמיד מצליח ולפעמים נופל...

טוב זה היה הווארט שלי, וספרתי את זה אתמול לקרוב משפחה חסיד 'ברסלב' [כמה קרובים מעניינים יש לי...] והוא אמר לי שזה כתוב מפורש בספרי רבינו [לא יודע איפה, אולי ב'חיי מוהר"ן', ניסיתי לזכור איפה אבל שכחתי...] שרבי נתן זצ"ל שאל את רבי נחמן איפה הניסיון של אמונה שאמרו שיהיה בדורות האחרונים, לא רואים את זה, אמר לו הרב'ה: **לא להאמין בעצמך זה גם בעיה באמונה!!!** ולא להאמין בעצמך זה כנראה קשור לאותו סיפור שאני מדבר עליו שאתה לא מבין שה' הוא באמת 'אבא' שלך ולא רק [אבא רעיוני], וכן אתה לא מאמין בעצמך – כי הרי בינינו לבן של טראמט אין בעיה באמון עצמי, הוא מספיק מאמין בעצמו...

אם אתה באמת מרגיש שאתה בן של הקב"ה אתה אמור להיות סופר גאוותן, ולא עם בעיות של חוסר הערכה עצמית, לכן צריך להתחזק בהבנה מי אנחנו וכמה שבאמת אנחנו בנים אמיתיים של מלך מלכי המלכים

אין ספק זו עבודה – אבל אנחנו יודעים לעבוד – אנחנו יכולים לעבוד – אנחנו הלוא הבנים של מלך מלכי המלכים, שבת מפנקת ומאושרת לכם בני המלך הגדול – זה אמיתי לא לשכוח!!!

שבת שלום!!!

והללים

שבת שובה
תשפ"ו

יושב

לע"נ יעקב זאב בן צבי

העלון נכתב על ידי: מנחם ריביץ

שערי תשובה

במדרש תנחומא על פרשת בחוקותי כתוב שמתחילת בריאתו של העולם נתאווה הקב"ה שתהא לו דירה בתחתונים, אך כיוון שנשמת האדם יורדת מכור מחצבתה שמתחת לכסא הכבוד לעולם השפל שבו קיים יצר הרע שלא ישקוט עד שיחטיא את האדם עדי אובד, ובמציאות העכורה הזאת לא שייך שתישרה שכינתו של הקב"ה בארץ, יכול ולא יבוא רצונו לדירה בתחתונים אל הפועל.

כדי לתקן את הדבר נתן הקב"ה תורה ומצוות לישראל כמו שמפרש האלשיך הקדוש את הפסוק "תורת ה' תמימה משיבת נפש, עדות ה' נאמנה מחכימת פתי" (תהילים יט, ח) כי הלא "תורת ה'" אם תהיה לאיש "תמימה" משום עירוב פניה, אז כיוון שהיא תורת ה' אפילו עוונותיו של האיש ההוא שהבדילו את נפשו מקונו, תספיק התורה להיות "משיבת נפש" אל שורשה הראשון, אל ה'.

כלומר, ע"י לימוד התורה יכול האדם לתקן את מעשיו ולכפר על עוונותיו, ובכחה לקרבו חזרה לקב"ה.

שמעתי שהיה מי שהגדיר את הרב אורי זוהר זצ"ל כרבי עקיבא של דורנו. אין צורך להרחיב על מסכת חייו המופלאה כיון ששמו כבר נפוץ לכל עבר וסיפורו נודע ברבים, אבל בימים אלו של סליחות ותשובה, בימים שלקראת יום הדין, כשמסתכלים על דמותו מעוררת ההשראה של הרב זצ"ל ואיך עזב את מנעמי העולם הזה בגיל ארבעים, בשיא ההצלחה והתהילה, ולא חיפש דרך ביניים או דרך משלבת כדי לעסוק באותו דבר בצורה כשרה.

אלא שמאז שחזר בתשובה הקדיש את כל זמנו ומרצו בלימוד התורה וקירוב לבבות, אנחנו יכולים לראות בעיניים את מה שאנחנו וידעים עוד מהגן: כל אחד, בכל מצב יכול להתחבר לתורה..

הדברים לא נאמרים ח"ו כדי להוריד מכל מי שחוזר בתשובה ובמאמצים

עליאיים מוצא את הדרך להתקרב לאבינו שבשמים גם בתוך התחום שהוא טוב בו, אלא כדי להעצים את גודל התמסרותו וכוחותיו של הרב אורי זוהר ללימוד התורה והתקרבותו לקב"ה דרך הלימוד.

המשך בעמוד הבא

בא גם אתה להיות שותף בהפצת

העלון ותזכה את יקירך:

4663MR@GMAIL.COM

לעילוי נשמות: בנימין בן שמעון ז"ל, שרה בת מנחם ז"ל

אסתר הינדא בת יהודה לייב ז"ל, עיישה בת נמיה ז"ל

לרפואה: אברהם צבי בן שרה, בנימין בן אלישבע, חתן בן טלי.

ולשם ברכה והצלחה: ברוך ברכני בן רחל, חוה בת עיישה.

העלון השבוע

הוקדש:

בדביקות התורה הקדושה, בכדי שיבואו ע"י זה לתשובה שלימה, ולכל מעלות הרוממות, ולהנהגות טובות וישרות.

לקראת יום הדין הקרב ובא אלינו ולקראת עשרת ימי תשובה ויום הכיפורים, כולנו מחפשים להשתפר, לחזור בתשובה ולהתקרב לקב"ה, נלמד מהאלשיך הקדוש ומאחיו של הגאון מוילנא וניישם בחיינו כי התשובה הטובה והמועילה ביותר, בטח שבדור שלנו, היא לימוד התורה.

וכבר זכיתי להכיר בחורים רחוקים מיהדות, שאת דמותו של הרב אורי זוהר זצוק"ל אמנם כבר הכירו רק כרב בעל זקן לבן ופיאות ארוכות, אך זה רק כיוון שהם נולדו שנים רבות לאחר שהוא חזר בתשובה. אך עניינם ועיסוקם היה קרוב יותר לעולמו בתחילת חייו עד לחזרתו בתשובה.

וראיתי איך בחורים אלו, שרק התעניינו בחכמה שטמונה בתורה, ומתוך סקרנות זו החלו ללמוד משנה וגמרא, חומש ונביא. לאחר תקופה של לימוד כבר ניתן היה להבחין בשינוי במראה פניהם, ועם הזמן השינוי ניכר גם בלבושם ואורח חייהם, כי התורה היא זאת שמחזירה את האדם למוטב, והיא שהחזירה אותם לכור מחצבתם והיום הם מעטרים את ספסלי בית המדרש.

על אחת כמה וכמה, נתחזקו לנו בלימוד ונוסיף בלימוד בכמות ובאיכות, נראה דוגמא מהרב אורי זוהר זצ"ל איך אדם יכול להתקרב לה' ולהדבק בו אך ורק בכח התורה בלי לחפש סגולות וקיצורי דרך וכמו שכאשר אמרו לרב אלישיב זצוק"ל כשנולד לו נכד-נין שיש סגולה שמי שהוא סנדק לנכד-נין מובטח לו שהוא נכנס לגן עדן ענה הרב "אני כל החיים עובד להכנס בדלת הראשית, אני לא אכנס עכשיו דרך החלון".

נידבק בתורה ונתחזק בלימודה, ובעזרת זה ה' יכפר לנו על כל עונותינו, יכתוב אותנו בספרם של צדיקים ונכתב ונחתם כולנו לחיים טובים ולשלום!

ואם יאמר איש מי יעיד שכך הוא, לזה אמר "עדות ה' נאמנה" אשר העיד באומרו "הלא כה דברי כאש נאם ה' וכפטיש יפוצץ סלע" ולמדו חז"ל מזה (קידושין ל:) שע"י התורה יצר הרע מתבטל, אם אבן הוא נמוח ואם ברזל הוא מתפוצץ, כי בכח התורה לתקן את האדם ולהביאו אל השלימות.

ויכול לראות האדם בחוש כי "עדותו נאמנה" במה ש"מחכימת פתי" שאדם שעוסק בתורה יכול להשיג יותר מכפי שכלו וזה רק כי התורה תידבק בנפש.

וכבר כתב אחיו של הגאון מוילנא הרב אברהם זצוק"ל בהקדמה על ספרו מעלות התורה שמצינו שכל עיקר גדר התשובה והתחלתה הוא התורה שתתעלה, וגם התורה מכפרת על כל העונות, ובפרט בדורות הללו, אשר הזמנים חלושי הדעות, ומהנמנע לקיים תשובת המשקל על פי סיגופים המבוארים בדברי קדמונינו ז"ל כדוגמא שעל ליצנות אחת צריך מאה ועשרים תעניות, ועל כעס אחד צריך מאה חמישים ואחד תעניות ועל דבור חול אחד בביה"כ מ' יום, ואם יחיה האדם אלף שנים פעמיים, לא יספיקו לו התעניות על כל פרטי עונותיו, ומה יעשו אזובי הקיר כמונו היום בדורות חלושי הטבע.

על כן אנו, אין לנו אלא להתעורר בתורה, וזאת התורה היא לנו לעולה ולמנחה ולחטאת וכו' וכמבואר בדברי האריז"ל שכל עניני סיגופים ותעניות המה לראשונים, אמנם אחרונים חלושי המזג, עיקר התשובה בחיזוק התורה כל היום. ובפרט כי רבו משובותינו, ועון ביטול התורה על כולנה. ואך מי שנגע יראת ה' בלבבו ורצונו לעשות תשובה, עושה מן הטפל עיקר, דהיינו תעניות וסיגופים, ואינו חושש על העיקר דהיינו תורה.

על כן הניפיתי ידי בחיבור זה בדברים הללו, כי רצוני לבאר פה כפי שכלי מעלות התורה, כפי הנמצא בכתובים ובמאמרי חז"ל, בגמרא ובמדרשים ומאמרי הזהו"ק, להעיר את הקורא מתרדמת הזמן ולקרב לבו

מזמרים מדברש

וזמרת צופים

לזכור כי כל ימינו כחלום יעוף

ליראה את ה' אלוהיכם כל הימים: סוחר ידוע נסע לסחור בלייפציג ביריד השנתי הגדול, סחר וקנה ועסק במסחרו וכידוע כל מה שחשוב האדם היום חולם הוא ע"כ בלילה והנה בחלומו, גילה בחצר בית המלון אוצר יקר מופז, כסף ויהלומים הרוב, ובחלומו מוחליט הינו לחפור בור בחצר המלון ולאח"כ כשישוב לביתו יחזור עם כל בני בתו ירכוש את המלון ויוציא את אוצרו, ויהי בבוקר זכר את דבר החלום, וילך לעסקיו, ושכח כי כל מעשה האוצר הינו רק חלום, ויחזור לביתו ויספר לאשתו ולכל בניו שעומדים הם להיות עשירים ומכרו הבית במחיר אפסי ויסעו למלון ההוא שכרו שם חדר ובאמצע הלילה ירדו לחפור, לאחר מאמצים מרובים וכשלא מצאו כלום נזכר לפתע הסוחר לבשתו כי כל סיפור המעשה לא היה כי אם חלום, ויפרוץ בבכי תמרורים על כל ההשקעה שירדה לטמיון. עפ"י משל זה מסביר המגיד מזובנא לכן צריך ליראה את ה' כל הימים שלא יחשוב אדם שיש לו את כל הזמן שבעולם והכל בשביל להרוויח עוד ועוד כסף עד שלפעמים הוא שוכח לאכול ולשתות, וכמוכן גם ללמוד ולהתפלל, ושוכח האדם כי כל ימיו כחלום יעוף, נזכור אומר לנו המגיד שיבוא יום ונצטער על המאמצים שעשינו על עולם חולף, רק צריך לזכור כל הימים ליראה את ה' אלוהיכם.

לזכור כי כל ימינו כחלום יעוף

ויאמר אלהם וגו' לא אוכל עוד לצאת ולבוא וגו' ה' אלוהיך הוא עובר לפניך וגו': הנה על פי פשוטו יש לפרש, שהורה לנו לעורר לבבות עם בני ישראל בימים האלה, ימים הנוראים, שהם עת משפט לאלוהי יעקב, לבל יהיה נכון לבו בטוח בתפילת הצדיק אשר הוא חוסה בצילו שיפגיע בעדו או לבטוח באיזה מצוה שעל ידה תצא כאור משפטו, כי אין הדבר תלוי אלא בו, לשוב בתשובה שלימה, ולשפוך שיחו לפני בעל הרחמים בתפילה ותחנונים, שישוב וירחמנו ויקבל תשובתו כי ימינו פשוטה לקבל שבים, כמוכא בזה משל נאה במדרש, שהאריה מלך החיות קצף על עבדיו החיות כולם, והיו זוחלים ורועדים מאימת קצפו, ולא היו יודעים האריך ישאו פנים לבוא לפני המלך, ולהתחנן לו שיסור קצפו מעליהם, ונענה להם השועל

שהוא הפקה שבחיות אני אלך לפניכם לפייס את המלך בעד כולכם, שאני יודע שלוש מאות משלים לפייסו בהם, ובטחו החיות בדבריו, והלכו אחריו והוא לפניהם, וכשאך לפנייהם דרך פרסה או יותר, החזיר פניו אליהם ואמר להם תדעו שנשכחו מאיתי מזה משלים, והשיבו לו שישתפקו ביתר השני מאות, וכשהלך עוד מעט איתם, אמר להם שכחתי עוד מזה, והשיבו שישפיק גם המאה שהושארו לו, וכיון שהגיע איתם בקרוב לחצר המלך, אמר להם תדעו שכבר שכחתי כל המשלים, ומעתה תעזרו לעצמכם, וכל אחד יבקש את נפשו מלפני המלך, אולי יתמלא רחמים עליו להטות אליו חסד, ועלי אין לכם להישען עתה. והנמשל מובן מאליו, שהגם שהצדיק הוא עומד בפרץ בעד בני ישראל, והוא המקרבן להכניסן תחת כנפי השכינה, ומבאים קרוב לחצר המלך, מכל מקום בהיותם קרוב להיכל המלך, והוא מודיעם שהדבר העיקרי תלוי רק בהם, לפייס את המלך מלכי המלכים בתשובה שלימה ובתפילה ובתחנונים, וכן משה רבינו ע"ה אחרי אשר ניהלם כל ימיו וקרבו אל השי"ת, לסוף אמר להם שאל יבטחו בזה שהתפלל עליהם עד היום, וכבר נתרצה להם השי"ת מכל וכל, כי עיקר בתפילת עצמם, וזהו שאמר 'לא אוכל לצאת ולבוא' שאין יכולת בידי להביאכם בהיכל המלך מעתה ואל תבטחו בי רק ב'הוא עובר לפניך וגו' רמז להשי"ת הוא עובר על פשע ולכן יאות לכם שבעצמכם תחל פניו שיעבור על פשעכם והוא יקבל ברחמים תפילתם.

מאמין רק כשבאה לו הרעה

ואמר ביום ההוא על כי אין אלוהי בקרבי מצאוני הרעות האלה, ואנכי הסתר אסתיר פני: וקשה אם אותו אדם חדור אמונה בהשגחה פרטית, ומאמין שכל הרעות האלה מצאוהו על כי אין אלוהיו בקרבו, מפני מה לא ימחל לו הקב"ה, מפני מה יבוא עליו, גם לאחר דברי וידוי אלה, העונש הכבד, 'ואנוכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל הרעה אשר עשה', אלא משום שהוא אמר את הדברים 'ביום ההוא' בלבד, ביום שבאה עליו הרעה, אבל משנחלץ מזמנה, הריהו שוכח את שארע לו ביום האתמול ואת אשר אמר. (עפ"י כתב סופר)

"הלכתא לשבתא"

אין לסמוך על הנכתב כאן להלכה למעשה ובכל מקרה יש לשאול שאלת רב, והדברים לא נכתבו אלא לעורר לב המעיין. סימן רנ"ד סעיף ט' בשו"ע לא ימלא אדם חבית של מים ויתן לתוך התנור ערב שבת עם חשיכה, אא"כ יש שהות שיתחממו קודם בין השמשות, ואף שלא יתחממו כל צרכן.

- במשנ"ב הביא שמשמעות הרמ"א היא שלהלכה למעשה די במים שיתחממו, כמאכל בן דרוסאי, והשיעור כתב בשו"ע הרב שהוא חצי חימום.
- ופוסקי זמנינו דנו בזה שהרי במציאות כהיום אין אדם שותה מים שחוממו רק חצי בישראל, ואף מבחינה בריאותית ידוע שהחידקים מסתלקים רק בשיעור רתיחה של בין 70-80 מעלות.
- ואמנם יש שרצו לומר שכדאי שלא יבוא לחתות די בזה מכ"מ רוב הפוסקים (הגרש"א והגר"ש"א וכן בשו"ת שבט הלוי ח"ז ס' מ"ב ובמנחת יצחק ח"י ס' כ"ח) נטו להחמיר שצריך שטרם כניסת השבת יהיו המים בדרגת רתיחה, ובפרט במיחם חשמלי שאין לו דין גרו"ק ולא יועיל להעביר למצב שבת שברגע יכול להרתחו, אמנם בדיעבד אם היו בדרגת חום של 35 מעלות ניתן לשתותם, שאפשר לסמוך על המקילין בשביל לא לאסור המים, אבל פחות מכן אסור אף בשוגג.

חידת השבוע תפילה מעומד
פתרונות לשלוח ליו"ר המוערכת
הבה"ח יקותיאל יהודה גרוס נ"י

קו הגעשמואק חיזוק, ואמונה מתעדכן
בתדירות גבוהה עם דרשות, סיפורים, וניגונים
077-3249316

העלון מוקדש לזכות
רבי אריה חיים בן סלימה שולמית
שיח' ובני ביתו
להצלחה וסייעתא דשמיא בכל העניינים

מדוע התעכבה תפילה

כאשר נוכח הסרבן לדעת כי רק בשל עקשנותו מתעכב הציבור כולו, בחר לעזוב את בית הכנסת תוך שהוא מפטיר כי לעולם לא יסלח ליריבו המר והציבור מוזמן להתפלל בלעדיו. הקהל הקדוש היה בטוח שבכך הגיעה לסיומה סאגת תפילת כל נדרי, אבל הסיפור לא תם, הוא רק התחיל...

הצדיק רבי נח גד אינו חס על כבודו. הוא קם ממקומו ויוצא במהירות בעקבות אותו יהודי שכבר הספיק לעזוב את מפתן בית הכנסת, והוא קורא לעברו: "אתה יכול לצאת וללכת, אבל דע לך כי אם לא תסכים לסיים היום את המחלוקת, אתה תישא באחריות על כך שיהודים לא יתפללו הלילה את תפילת 'כל נדרי'..." המילים שיצאו בקול נרגש מן הלב החם והרחום של הצדיק, חדרו כחץ בליבו של אותו יהודי והמיסו אותו כמים. בהחלטה נחושה של רגע, בחר לסוב על עקבותיו לחזור לבית הכנסת ולמחול ליריבו על הכול. עיני כולם היו נתונים באותה שעה בפתח בית הכנסת לראות כיצד ייפול דבר. והנה מופיעים בפתח בית הכנסת הרב הצדיק ואתו עמו היהודי הסרבן העיקש. כבר חשבו כי הצדיק וויתר על דרישותיו ועתה ייפתחו בתפילת כל נדרי מבלי שהשלוש המיוחל יגיע. אולם, לנגד עיניהם המשתאות, ניגש היהודי הסרבן הישר למקומו של יריבו המר, ובקול גדול ובדמעות שליש הכריז לפניו "אני מוחל לך על כל מה שחטאת כנגדי מעולם, אנא מחול לי גם אתה, אחי!" מי יוכל לספור את הדמעות שנשרו באותם רגעים מכל פינות בית הכנסת. הסליחה ההדדית של צמד הניצים-לשעבר וגיבורי-הכניעה, בהווה הכתה בגלים-גלים של התעוררות והתעלות בכל יהודי הקהילה. רק אז נחה דעתו של הצדיק ונהרה גדולה הייתה שפוכה על פניו. ניכר היה כי בזכות מאמציו לא רק המחיצה שבין אדם לחברו נשברה כאן אלא גם מחיצת החטאים שהפסיקה בין ישראל הקדושים לאביהם האוהב שבשמיים.

בשעת לילה מאוחרת, כאשר בבתי הכנסת האחרים כבר סיימו מזמן את תפילת ליל יום הכיפורים, החלה בשכונת נווה שלום ביפו תפילת 'כל נדרי' זכה וטהורה... "תפילת 'כל נדרי' כזאת", העידו לימים מתפללי בית הכנסת, "הייתה בהתעוררות מופלאה של תשובה ומעשים טובים שכמותה לא חוונו מעולם".

היה זה עת התאספו המתפללים בביהכנ"ס בשכונת "נווה שלום" בת"א, באותה השנה לתפילת 'כל נדרי' בליל יום הכיפורים. שניים מהמתפללים הקבועים בבית הכנסת היו נתונים בתוך סכסוך ארוך שנים והדבר העיב על אוירת השלום בבית הכנסת. כמידתו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום, השקיע רבי נח גד ויינטרויב זצ"ל מאמצים רבים לפשר ולהשכין שלום ביניהם אך ניסיונותיו הרבים עלו בתוהו.

מה שהתחולל באותו ליל יום כיפור, לא שכחו מתפללי בית הכנסת כל חייהם. כאשר התקדש החג הגיעו כולם לבית הכנסת אפופים חרדת קודש עטויים ב'קיטל' הלבן כמלאכים, ביום הקדוש ביותר לעם היהודי. בזה אחר זה הוצאו שלושה ספרי התורה מההיכל, ההתרגשות הייתה בשיאה. גם אלו שלא פוקדים בכל השנה את בית הכנסת הגיעו לקראת התפילה שמרטיטה כל לב יהודי. החזן מכחכח בגרונו ומתכוון, ברטט וביראה להיות קול ומנגינה למילות התפילה שימלאו את חלל בית הכנסת. כל נדרי...

לפתע עולה על בימת הקריאה הצדיק רבי נח גד ומכריז בקול נרגש מלא רגש של אהבת ישראל כי הלילה לא ייגשו להתפלל את תפילת כל נדרי עד שאותם יהודים ניצים יתפייסו ביניהם! "אם יהודים לא יכולים להתפייס ביניהם ולמחול אחד לשני, ואין יום הכיפורים מכפר עד שיתפייס עם חברו, אין טעם להתפלל ביום כיפור" הכריז הצדיק רבי נח גד לאזניהם המשתאות של כל באי בית הכנסת. לא היה אחד שהעז לערער על קביעתו של הצדיק. "היה אפשר לחתוך בסכין את המתח שהשתרר מאז ההכרזה הבלתי צפויה" סיפרו המתפללים. אבל הניצים מסרבים להתפייס. גם הרגע הנשגב הזה לא הצליח לרוקן מליבם את המשקעים ארוכי השנים והמטען הכבד שכל אחד מהם הורגל לשאת על חברו.

וכך חלפה שעה ארוכה בדממה מתוחה לראות כיצד ייפול דבר. לאחר זמן מה ליבו של אחד מהם החל להראות סימני כניעה והתרצותם אולם חבר-יריבו נותר עיקש ואטום כמו לא מתרחש דבר. חלפה לה יותר משעה שלימה, עצביהם של המתפללים מורטים ואימת היום הקדוש אופפת את הכל, ועדיין תפילת כל-נדרי לא מתחילה.

קוראים נכבדים נהנתם, החכמתם ?
להוי ידוע כי הוצאות ההדפסה עולים
ממון רב, נא טלו חלק בהפצת העלון
הנכבד הזה, קחו חלק בהפצת תורה
ויראת שמים ותתברכו בכל הברכות
האמורות בתורה, לתרומות וכל ענייני
הגליון ניתן לפנות בטל' 054-8559959

לע"נ
הילד יניק וחכים
אברהם דוד חי ז"ל
בן יבלחט"א
יקותיאל יהודה
נלב"ע י"ב תמוז
תשפ"ד
ת.נ.צ.ב.ה.

העלון
מוקדש
לרפואת
יעקב בן
מרים
לרפ"ש
בתשח"ו

לע"נ
איש החסד והחינוך
הרה"ח ר' חיים
שרגא פאווייל ב"ר
מיכאל שר זצ"ל
נלב"ע ז' אייר תשע"ב
ת.נ.צ.ב.ה.

העלון
מוקדש
לזכות רפאל
בן הדר
להצלחה בכל
העניינים
ברוחניות
וגשמיות

העלון מוקדש
לזכות
אורן בן פרח
ודליה בת פרח
להצלחה בכל
העניינים
ברוחניות
וגשמיות

נא להתפלל
לרפואת
זקני הרה"ג
יצחק בן
צילה
שליט"א
לרפ"ש
בתשח"י

מלכו מלנין

* פרשת – וילך *

--- עמוד - 1 ---

קורים כאן דברים מזעזעים, יום אחד פיגוע קשה ונורא, יום שני חיסול של בכירי החמאס יום שלישי... בקיצור, כל יום קורה כאן דברים מרעישים ומוזרים אחרים... הקב"ה מראה לנו לאט לאט באופן גלוי ביותר – אני הבעל הבית היחידי בעולם – אין עוד מישהו!! זהו זה!! נגמר! וכן, אל תשכחו בשום פנים ואופן – אתם הבנים של אותו בעל הבית שמנהל כרגע את העולם!!! לא!! לא סתם בנים!! בנים שהוא אוהב באהבה שאין מישהו שאוהב כמוהו { כמו שכותב החובת הלבבות בשער הבטחון שאדם צריך לזכור שהקב"ה "מרחם עליו יותר מכל מרחם" } – אתה מבין אחי היקר אל תשכח את זה... זה חשוב ביותר!!!!

אבל באמת אחרי שקרה הטבח המחריד בצומת רמות ישבתי עם הוריי ומשפחתי ודיברנו, ובאמצע הדיבורים, מישהו מהמשפחה התחיל להגיד איזה ביקרות על קבוצה מסוימת בציבור החרדי, והאמא של המשפחה נזעקה – לא אומרים עכשיו קטגוריא על עם ישראל!! מספיק!!! עם ישראל כבר קבל מספיק קטגוריא גם כאן וגם למעלה – עכשיו צריך סגוריא!!! והפסיק!!!

זהו – מספיק קטגוריא על הילדים של המלך – זה לא נעים למלך שכל היום מדברים רע על הילדים שלו – גם אם זה ילד עם תסמונת דאון וגם אם זה ילד שירד מהדרך וגם אם זה כל ילד מיוחד או צדיק או רשע – על ילד של מלך לא מדברים, שמעת יענקי!!!

בא נראה אותך מלכלך על הבן של פוטיק... תוך שתי דקות אתה תיעלם מהמפה (כמובן אם אתה בגבול של רוסיה, וגם אם מחוץ, לא בטוח שתסיים את זה טוב...) לא מלכלכים על בנים של מלך!!! אגב ראיתי שלאחרונה הגיע האדמו"ר מבוהוש [כמדומני] לרבי משה שטרנבוך שליט"א לביקור, ור' משה שטרנבוך אמר לו : "תמסור לשכינה שכולם צדיקים אצלינו – כולם עם יראת שמים – ועל ידי לימוד הזכות על הכלל נפעל לישועה!"

כך בערך היו דבריו של הגאון ר' משה שטרנבוך שליט"א!!

ספרתי את זה לאיזה טרמפיסט והוא הופתע, הוא אמר לי: "ר' מוישה הוא הרי 'שארפר'???" – ר' מוישה הוא הרי חזק ותקיף...?

כן כן, זה הצורך עכשיו והגיע העת להשקיע בזה, ואיך אמר לי שכן חמוד: לא! לא צריך עכשיו דווקא להסתדר עם חסיד בעלז או חסיד גור או ליטאי או מישהו אחר מהמגזר שלך [שזה מקסים ביותר] אלא עם השכן שלך מעבר לדלת שיש לך עליו..... \$\$\$ וכו'

ובעצם אפילו זה קצת ללכת רחוק... יש אנשים יותר קרובים שצריך להסתדר אתם... בבית פנימה, האישה... הילדים... כן כן יש לנו בעזרת השם הרבה עבודה מקסימה שנעשה אותה לאט לאט ובהצלחה מדהימה – כי כל פסיעה אצל בורא עולם זה מיליארדים של מיליארדים [בפרט בדורנו..], ראיתי שהחפץ חיים בספרו תורת הבית [אין את זה כרגע לפני] כותב לקראת סוף הספר שאם יהודי היה יודע מה באמת השכר של כל 'מצווה' ו'לימוד תורה' הוא היה כל כך מאושר מכל 'משנה' שהוא סיים!!!

שלכו אלינו

--- עמוד 2 ---

כמה זה משנה אחת!!! כמה זה שמירת העיניים אחד בדור האחרון והמורכב הזה.... כמה זה שנייה אחת של מחשבה טובה על יהודי... אוהו זה מיליון דולר!!!

תבין דבר אחד: בדור של השואה היה מלחמה עם אויב מבחוזן, קראו לו 'היטלר' ימ"ש היום המלחמה היא קצת יותר מורכבת... היום המלחמה היא אם אויב מבפנים, מיהו? אני!! אתה!! אנחנו אלו שכועסים על עצמנו בלי סוף, אנחנו אלו שיורים על עצמנו בלי סוף!!! אנחנו אלו שלא מאמינים בעצמנו בלי סוף!! אנחנו אלו ששבורים מעצמנו בלי סוף!! יותר קשה להילחם עם אויב פנימי מאשר עם אויב חיצוני... כן כן, זה הרבה הרבה יותר מורכב – ומי יודע אם לא זה הניסיון הקשה של הדור האחרון....!! יהי רצון שנעבור את זה בשלום ונאמין בעצמנו ונאמין בכוחנו – כן, אסור לנו לשכוח שאנחנו הבנים של טראמפ... לא לא טראמפ בעולם הזה – אלא מלך מלכי המלכים – של כל העולמות ולא רק של אמריקה וגלילותיה!!!

הבן של טראמפ מעולם לא נצפה עצוב או ממורמר, למה??? למה כן!!!

מה אתנו??? אנחנו גם לא נצפנו מעולם עצובים??? אני לא בטוח.... למה? כי אנחנו לא יודעים מי אנחנו... חבל!!!

אבל זו בדיוק המלחמה שלנו כאן באלפיים עשרים וחמש באחרית הימים!! הקב"ה אומר לנו: בני אהובי, אני האבא שלכם שאוהב אותכם אל תשכחו אותי – וגם מאחורי הדברים הקשים העוברים עליך – אני עומד אני עומד אני עומד!!!

אל תאמינו לס"מ שאומר לכם באחרית הימים -אתה כלום!! אתה אפס!! אתה רשע!! אתה לא תקין!! אתה לא טוב!! אתה חסר כל כך!!! לא לא....!! במקום לראות כמה דקות בזבזתי היום, אני אסתכל כמה דקות ניצלתי ועשיתי אתם דברים טובים!! במקום להסתכל כמה פעמים כעסתי היום אני אסתכל כמה פעמים רציתי להחריב את העולם עם הכעס שלי, ובמקום זה הוצאתי אותו לא ליד אנשים, או במקומות אחרים שכמה שפחות יינזקו, וגם כשהוצאתי – כמה שהצטערתי על זה, אוהו!!! כמה חרטה יש בי על כל הדברים הלוא טובים!!! וכמה שהשם קורץ לי מעבר לדלת ומחייך ואומר לי "אל תשכח בן שלי, אני אוהב אותך, אני אוהב את העבודה שלך, אל תאמין בשום פנים ליצר הרע של הדור האחרון שאומר לך שאני לא מרוצה ממך – אל תאמין לו, אני ממש מתחנן אל תאמין, ממש מתחנן – אל תאמין לו!!

אני אוהב, אוהו אוהב!!! מרחם, אוהו מרחם!!! אני יודע מה שאתה עובר, אני יודע שקשה לך המון המון, להיפך אני כולי הערכה מטורפת לעבודה המקסימה שלך – אני פשוט אבא גאה!!! מאוכזב? מה פתאום מאוכזב!!! אתה ועוד המון כמותך משמחים אותי – אל תאמינו לייצר, אני רואה את עבודתכם – היא משובחת – תמשיכו הלאה – אתם עושים את זה טוב – אדרכא תתנו יותר – אין כמוכם!!! אבאל"ה!!

כן זהו קול דודי מאחורי הדלת של אלפיים עשרים וחמש -ובעז"ה בקרוב זה כבר לא יהיה מאחורי הדלת... זה יהיה בתוך הבית, וזה יהיה עם חיבוק גדול!!

וְהָיָה יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְהוָה אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד:

אל תשכח – אתה מוצלח ועוד איך!!!!

לענין ר' יצחק אבן הלוי דל
בן ר' אליעזר שלום הלוי דל
לענין מרת לאה אלתר הרב קר
ב"ד ר' יעקב הלוי הרב

שבת אורה

אגודת התורה והמצוות
ד"ר לרבינו שמואל
הרבנות התפילה, ובדיקת התפילה
לא מבינים בענין ובשאר דברים
לעילוי נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

וילך

בהשקפה ראשונה

מאמרי השבוע, מוסר והנהגות

בערב יום כיפור, באחת השנים, עלה ובא למעונו של הרב מברסק זצ"ל, אחד ממידועיו. הלה נכנס אל הקודש פנימה וביקש מהרב ברכה - לזכות לעשות תשובה. השיבו הרב מברסק בתמיחה: "מה שייך לברך על עשיית תשובה" אין הדבר תלוי אלא בכס! אם אך תרצו, תזכו לעשות תשובה!" (ירח האיתנים)

בספר "נס ההצלחה" של ישיבת מיר מסופר שם: אחד מפלאי ההשגחה עלינו היה ששמרו עלינו משמים לבל נכשל בעון של לבישת שעטנז. ומעשה שהיה כך היה, באחר מימי כיפור של שהיינו בשנחא, עזב אחד הבחורים את אולם הישיבה באמצע התפילה, ושב כעבור זמן כשהוא לבוש בבגדי יום חול. הדבר היה לפלא, אך בעיצומו של יום לא מצא אף אחד מן הנוכחים שם לנכון לשאול לפשר הדבר, המתנו עד מוצאי יום הכיפורים. לשאלתנו מדוע עשה זאת, השיב הבחור: הרגשתי שאין התפילה שגורה כפי והיא אינה קולחת, נסיתי אמצעים שונים כדי לעורר את עצמי, ואף למדתי בעיון ספרי מוסר, אך ללא הועיל. לפתע נזכרתי במה שובבא בספרים הקדושים, שעטנז הוא מן הדברים המונעים את עליית התפילה, וממילא עלה בדעתי חשש שמא בחליפה החדשה שקניתי יש שעטנז, נזדוהתי ללכת לחדרי ולהחליף את בגדי, פשטתי את חליפתי החדשה ובמקומה חזרתי ללבוש את הבגדים הישנים שהבאתי עמי מלישא - ואז זרח אור בנשמת, התפילה חזרה להיות שגורה כפי, ההתעוררות וההתרגשות היו כפי שראוי למצבי בשיבה ביום הקדוש. אחרי יום הכיפורים נמסרה החליפה החדשה של הבחור ההוא לבדיקת מומחה מיוחד, ואכן נמצא בה שעטנז, יש להדגיש שהחליפה נמסרה עוד לפני יום הכיפורים לבדיקתו של חייט שומר תורה ומצוות, אך הלה לא הצליח בתומו להבחין בחוטי הפשתן שהיו מעובדים באופן שקשה לזהותם. (דקדוק ההלכה)

ביום הכיפורים האחרון לחייו, אחרי תפילת נעילה, ירד לביתו "המשגיח" רבי יהודה לייב חסמן זצ"ל. התענית החלישה אותו מאוד. "מנין" מבחורי הישיבה ירדו עמו, פניו הבהיקו, ושמוחו היתה עצומה על שזכה להשלים את התענית. כאשר ישבו הבחורים וחיכו שיגיע זמן תפילת ערבית, נענה ואמר הסבר נפלא, במעשה דיונה הנביא: אמר יונה לאנשי האוניה - כך קראנו בהפסרת היום - "שאוני והטילוני אל הים". לכאורה "שאוני" מיותר לגמרי, מה הוסיף יונה בזה? וכי לא די באמרו "הטילוני אל הים" בלבד? אלא ביקש יונה הנביא שיעכבו את הטלתו לים ככל האפשר, ואפילו כדי רגע קט, כדי דיבור "שאוני". כי אין יקר בעולם יותר מחיי האדם. אפילו כאשר כבר נגזרה גזירת מיתו, גם אז כדאי להאריך את החיים בכל מה שאפשר. מי יודע כמה גדול ערך חיי האדם בשניות אחרונות אלו! סיים המשגיח: עלינו להבין ולהשכיל, שנשאר לנו קצת עוד רגע של קדושת יום הכיפורים - הבה נאחז בה, אל נרפה! בל נאבד את המרגלית היקרה. (אור יהל)

מספר אחד התלמידים, של רבי אליהו לופיאן זצ"ל, באחד השיחות דיבר רבי אליהו, על כך שכל אחד חייב לעשות חשבון-נפש על העוונות שנכשל בהם. לתועלת הענין ביקש-הציע לרושםם בפנקס. כך ידע החוטא לשוב בתשובה שלימה על חטאיו. הרישום עלי-ספר ביד יסייע ביד החוטא להזהר מהם להבא. אולם - הוסיף - את העוונות אין לכתוב במפורש ובפרוטרוט אלא רק ברמזה, כדי שאם יתקל מאן-דדו בפנקס, לא יבין. כהמחשה, הוציא רבי אליהו, מכיסו פנקס קטן. הפנקס היה בלוי, ודפי המצהיבים העידו שאכן הפנקס עתיקי-יומן. בפנקס זה - אמר - רשמתי את כל חטאי מאז שנעשיתי בר-מצוה. (ר' אליהו)

אילו יום הכיפורים היה חל פעם בשבעים שנה, היה בו אושר גדול, וכמה גדול האושר שהוא חל כל שנה. (רבי ישראל סלנט)

פרשה ופירושה

למט פירושים על פרשת השבוע

לקח את ספר התורה הזה ושמרתם אותו מצד ארון ברית ה' אלהיכם והיה שם בך לעד: כשנפטר הרב מברסק זצ"ל התקיים מספר גדול בשיבת עץ חיים. בין המספידים היה הרב מלוצק, רבי זלמן סורוצקין זצ"ל: בתוך דבריו הביא פסוק זה ומה שאמרו חז"ל עליו במדרש רבה (שם) שמכין משמה ידע שהיה לו למות באותו היום, מה עשה, אמר רבי ינאי כתב י"ג ספרי תורת י"ב מהם ל"ב שבטים ואחת הניח בארון, שאם יבקש לזייף דבר שיהיו מוצאים אותה שבארון. זה הביאור בפסוק "לקוח את ספר התורה הזה ושמרתם אותו מצד ארון ברית השם אלקיכם והיה שם בך לעד, משה רבנו מסר י"ב ספרים ל"ב שבטים כל שבט קיבל ס' והס' השלש עשרה היה צריך להיות מונח צמוד לארון הקודש והמטרה של הספר הזה שמונח בקודש הקדשים הוא שאם מאן דהוא ירצה לזייף את התורה, יוציאו את הספר המונח בצד ארון ברית השם שלא נגעה בו יד ויראו מה שכתוב שם ויכחו את הזיוף מהספר שנשמר בקודש הקדשים. הוסיף הרב מלוצק ואמר: בכל הדורות השאיר הקב"ה ספר תורה כזה שהוא גדול הדור שמתוך מה ששימש את הגדולים בדור הקודם והוסמך על ידם, הוא הוא הפר תורה השלש עשרה שאם יבוא משהו וירצה לזייף את התורה או לטעון שאחרים מוסיפים אותה, גם אם הוא מדבר גבוהה גבוהה בשם התורה ידעו כולם את הדעה האמיתית, בדורנו היה זה הרב מברסק שהוא היה הס' השלש עשרה שלמרות שגור בבית פשוט ואפילו ראש ישיבה לא היה וכמעט שלא יצא מביתו ולא דרש שום דרשה, אבל כולם ידעו שהוא הוא התורה של הדור, ובספר תורה זה צריך להתייעץ בכל אשר יהיה קשה ולא אמורים להבין ואפילו לא להשוות לספרי תורה שלהם, אלא זהו הספר התורה החי והמיוחד שנמסר לישראל לראות אותו כצורתו ולקיים כל מה שיאמר. (אמרי דעה: לתת עליון)

הקהל את העם האנשים והנשים והטף" שאל רבי יהושע את תלמידיו מה חידוש היה בביהמ"ד... אמרו לו "הקהל את העם האנשים... הטף למה הם באים, אלא כדי ליתן שכר למביאיכם, אמר להם מרגלית טובה היתה בידכם ובקשתם לאבדה ממני" (חגיגה ג). כותב הסבא מקלם זצ"ל במכתב: מעולם לא הבנתי, מה שייך לומר שבאים ליתן שכר למביאיכם, הלא בהכרח מדובר על טף שאינם מבינים להתלמד, שאם לא כן למה שאל טף למה הם באים, על כרחך שמדובר בטף ברמה שלא יכולים עדיין להתלמד, אם כן למה ישנו שכר למביאיכם, אדרבה הלא אותו טף מבלבל את דעת השומעים? וכן ממה התפעל רבי יהושע באמרו: "מרגלית טובה כזאת היתה בידכם", מה טיבה של אותה מרגלית? אלא, אכן אותם תינוקים אינם יכולים ללמוד, אבל רושם כל שהוא יחרט בליבותיהם וזה יהווה הכנה לשנים יבואו, כאשר ישכילו ויחכמו, יהיה זה ביתר שאת ועוד שאז יהיו אותם מראות ניעורים וישפיעו את השפעתם הכבירה. זו המרגלית היקרה לאין עורר ממנה התפעל רבי יהושע, שעל האדם להבין שכל פעולה שעושה, גם אם לא תלמד אחרים עכשיו, תשאיר רושם על הרואים. בפרט צריכים לקנות מבט זה הורים ומתחנכים שכאשר המה מתבוננים בילדים אפילו בינקותם יהיה להם מבט זה, שכל דבר משאיר רושם עליהם לטוב וחלילה למוטב ועליהם להשריש בתוכם שכל פעולה שעושים על כל צעד וצעד משפיע ועשוי להועיל או לחלילה להזיק. (חכמה ומוסר: לתת עליון)

ואנכי הסתר... ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את גני ישראל שימה בפיהם למען תהיה לי השירה הזאת לעד בגני ישראל. הסמיכות של מצוות עשה זו של כתיבת ספר תורה לפסוק "ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל הרעה אשר עשה" וגו' באה ללמדנו לדעת ה"חפץ חיים" (על התורה) שבכוונה של התורה להגן ולהציל מכל צרה ויגון. אפילו בעת הסתר פנים כמו בדורנו, אור התורה מפץ נוגה, ולאורה נסע ונלך. וכמו שאומרת הגמרא: "כי נר מצוה ותורה אור" - מה אור מגין לעולם אף תורה מגינה לעולם" (סוטה כא). במיוחד בעת צרה ויגון כזו שעם ישראל נתון בתוכה, כאשר מחוץ תשכל הרב ומחזירים אימה, עלינו להחזיק במעוז התורה ביתר שאת וביתר עז, ולהאיר את החשכה והעלטה שבאה בעקבות הסתר הפנים הנורא. (ילקוט לקח טוב)

סיפור מההפטרה

ועל הכל...

"פרפראות"

שח רבי שבתאי יודלביץ זצ"ל בדרשה לקראת ימים הנוראים: "עובר חודש אלול, סליחות, עובר ראש השנה, עובר עשרת ימי תשובה. ערב יום כפור, אדם לוקח תרנגול לבן עם כרובלת. ואומר 'זה כפרתי זה חליפתי זה תמורת' זה התרנגול ילך למיתה ואני אכנס לחיים טובים ארוכים ושלום". רבותי! מה היה אם התרנגול היה פותח את הפה כמו אתונו של בלעם ואומר לו: תתביש לך, אני כפרתי? קמת לסליחות שבוע או חודש? אני קם כל יום קייץ חורף גשם שלג קור וחום. לשון הרע אני לא מדבר לגנוב אני לא גונב, אני אחיה כפרתי? אולי אתה תהיה כפרתי? היה לאדם בושח וכלימה. (מראה הנרות)

"הנה אלהינו"

הטעם שמפסידים ביונה ביום הכיפורים. ללמד לבני העולם שאין אדם יכול לברוח מפני השם אם עבר עבירות כמו שכתוב "אנה אלך מרוחק ואנה מפניך אברח, אם אסך שמים שם אתה, ואציעה שאול הנך". (אבודרהם)

"הנה אלהינו"

עלינו לדעת כי תרי"ג המצוות שהעניק לנו הבורא יתברך הם ששימאות ושלוש עשרה "שערים" שמהם נכנסים לתוך היכל אחד, ואחרי שנמצאים כבר בתוך ההיכל, הכל נראה אחרת. מי שזוכה בימים אלו לעשות תשובה אמיתית [שנינו מדרכיו הקודמים וכו'], ואפילו רק על דבר אחד, זוכה להיכנס למצב של "שובה ישראל עד ה' אליך" (הושע יד, ב) - להגיע עד לפני כסא הכבוד! או אז מובטחת לו סייעתא דשמיא עצומה לשינוי בכל שטחי החיים. אשרי מי שזוכה לכך! ענין זה רואים אנו פעמים רבות אצל בעלי תשובה. אחד מגדולי מחזירי התשובה שבדור סיפר שהגיע למקום מסוים בו הוא היה אמור למסור דרשה לפני ציבור, ובסופו של דבר הגיע לדרשה רק יהודי אחד - רחוק מקום תורה ומצוות. כשראהו אותו רב, אמר לו: "בוא ואלמדך הלכה אחת: נטילת ידים בבוקר בעת הקימה מהשינה". וכך עמד ופירט לו את אופן הנטילה על פי ההלכה: לוקח את הספל ביד ימין, מעבירו ליד שמאל ומתחיל לטול את יד ימין... אחרי שש שנים הודמן הרב לאותו מקום, והנה רואה הוא למולו יהודי נכבד. שאל אותו היהודי: "האם כבוד הרב מכיני?" "לא" ענה הרב. "אני הוא היהודי שלפני שש שנים לימדת אותו הלכות נטילת ידים בבוקר!" כשראה שהרב נזכר בענין, הוסיף אותו יהודי ואמר: "השינוי היה איטי, לא ביום אחד. אולם כיום ב"ה כבר מוסר אני שיעור יומי קבוע בגמרא! אותו יהודי זכה להיכנס פנימה דרך שער אחד של קדושה, וכך, לאט לאט, צעד אחר צעד, התקרב אל האמת. יהודי שבעמקות ובעקשנות עובר על ענין מסוים עד שממש כובש את הדבר, הוא כביכול עובר דרך שער לכסא הכבוד. רבי ישראל שלנט זצ"ל היה אומר, שעל ידי עשיית תשובה על דבר אחד זוכה אדם למעין "יום כיפור", והרי ביום כיפור ישנה סייעתא דשמיא להמון דברים. והו היופי המיוחד הטמון במצות התשובה. על כל יהודי, אפוא, בימים אלו לקיים את מצות התשובה. לתפוס נקודה מרכזית אחת ולעבוד עליה כפי יכולתו. והו עיקר עניינם של ימים אלו - תשובה, תפילה וצדקה. ואכן בימים אלו מובטחת לאדם סייעתא דשמיא מיוחדת. (רבי שמשון פינקוס זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן שדעת אדם אחד, תהיה עדיפה על דעתם של מאה בני אדם?

תשובה: לגבי יום כיפורים, בחולה שיש בו סכנה והחולה אומר שהוא צריך לאכול, שהוא מרגיש שלא אכילה, יכבד עליו חוליו, אפילו שמא רופאים אומרים שלא צריך לאכול שומעים לחוליה. (שור"ע - סימן תרי"ח ס"א, ובמשנה ברורה סם)

שובה ישראל עד ה' אליהי כי כשלת בעונך: סיפר רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל: סיפר לי יהודי שיש לו מכר באחת הערים המרחקות, צעיר כבן שלשים שאינו שומר תורה ומצוות. אמו נפטרה, והיהודי היקר הגיע במיוחד לאותה עיר לנחמו. אמר לו החבר: "כבוד הרב, יש לי משהו לשאול. הייתי כל כך קשור לאמי, אני מעונין לעשות משהו לזכות נשמתה, שיהיה לה שם טוב. האיש החל לחשב לעצמו, והצעיר המשיך בבקשתו: "אני מבקש מהרב שלא יעמיד אותי בנסינות. משהו עם כסף - זה אני מוכן..." "כמה אתה רוצה לתת?" "כמה? כמה שצריך, כמה שהרב יגיד". "אלף דולר, אולי אלפים". אחר כך הוא חושב ואומר: "האמת, אם הרב יגיד לי משהו שזה מאוד טוב לנשמה של אמי, אתן גם חמשת אלפים דולר". הרב שאל אותו: "וגם חמשים שקל אתה מוכן לתת?" "מה חמשים שקל? אני מדבר על חמשת אלפים דולר!". "ובכן", אמר לו הרב, "לך לחנות מוצרי חשמל ותקנה מגורה קטנה. לפני כניסת השבת, תכניס אותה לשרותים ותכתוב פתק: שאף אחד לא יגע - לא ידליק ולא יכבה, שהמגורה תדלק כל השבת. כמה זה יכול לעלות שבת שלמה, בחודש, בחדשים ושלשה, זה מגיע אולי לחמשים שקלים". "נו, ומה זה עושה לאמא?" "מה זה עושה? אתה יודע כמה חלול שבת אתה חוסך? בשבת רגילה אתה נכנס מדליק, מכבה, מדליק ומכבה, אתה והמשפחה, ואם המגורה תדלק ברציפות כל השבת, מגעת עשרים או שלשים מעשים של חלול שבת. אפילו מגיעת מעשה אחד של חלול שבת אין כמותה להשיב עם נשמת האדם, ונאמרו עליה דברים גדולים מאוד". "נו, ולאמא יהיה מזה משהו?" "אווה! מה שיהיה לה, יותר מהכל!". רעיון עצום. כך עשה. קנה מגורה והודיע לכל המשפחה לא לגעת. ואכן נחסך חלול שבת - כמה עשרות פעמים מדי שבת... יש כלל: "אשר קדשנו במצוותי" - המצוות מקדשות את האדם. לאחר חצי שנה הוא בא שוב אל הרב ואמר: "אני מאוד מודה לך על הרעיון בימי השבעה, אבל אולי יש עוד משהו טוב נוסף לעשות, דבר יותר רציני". "כן, בודאי, תקנה נורה קצת יותר גדולה, תניח אותה בשבת בחדר ילדים. תכתבי: 'נר נשמה, לא לכבות' - לעלי נשמת אמא". מספר לי אותו יהודי, כי כיום הצעיר ההוא לא צריך מגורות. הוא כבר שומר שבת, קלה כבחמורה... על זה נאמר: "כי בתחבולות תעשה לך מלחמה" (משלי כד, ו). בדבר קטן שאנו מקבלים על עצמנו - ניתן לחולל מהפכות! לדוגמא, דבר קטן: הברכות הקצרות - ברכות הנהנין. כמה זמן זה לוקח? דקה, חצי דקה, פחות מזה, מה קשה? מברכים ברכה, המוציא, שהכול, מוונות - מילה במילה. שתרגיש שאתה מדבר עם בורא עולם. לא למחר, לחשוב רגע לפני הברכה מה אני הולך לעשות? אני אומר קצת ברכה לבורא עולם. שה' ברוך יהיה ברוך, האתה? - שיהיה אתה, כמה זמן זה יכול לקחת? הלא מדובר על זמן מועט שלא יהיה לגביו שום תירוץ. לומר מילה במילה, בכונה ובחיתוך הדבור, כל מילה בנפרד - דבר כזה עושה מהפכה! אבל מה? - שיהיה קבוע, לא לזוז מזה. לא שיחיק שלוש ימים וחצי, אלא שיהיה קנין בנפשו אפשר גם להחליט לברך "המוציא" בישיבה, במתינות ובכונה, אפשר גם: ברכת "אתה חונן" או כונה ב"מודים אנחנו לך", כי יש שיטות שהכונה שם מעכבת כמו בברכת אבות. אין זעקה! אלא תשובה - כרי שהתשובה תחשב לתשובה יש צורך להתחיל עכשיו, מיד, ללא דיחוי, ולעשות מעשים בפועל. לשנות. לקיים. לברך ברכת המזון מתוך סדור. להתפלל מתוך סדור. להתגבר על הכעס. לשמור את הפה מדיבורים אסורים. כל אחד יודע על עצמו מה הוא צריך לשנות "למעשה". העיקר להתחיל מיד, "עכשיו"!... (יחי ראובן)

מפתחמי אוריתא

מפתחמי אוריתא, ורעיונות בדרשה של תורה

להיות רגיל בתפילה, להנצל מיצר הרע. (חזון איש)

אל תהי להוט לדעת הסתרים שבין אדם לחברו, ודבר המכוסה ממך. (הרא"ש)
החכם כשטועה מאשים את עצמו, והכסיל שטועה מאשים את זולתו. (חיי המוסר)

הורינו

פרשת וילך שובה תשפ"ו | שנה ב' 93

הורים נחל הכו

המקום, וממילא כמו שמבואר אצלנו בפרשה, כשמתרחקים מכיבוד אב מתרחקים מהקב"ה, וכשמתרחקים מהקב"ה חלילה, "מצאונו הרעות האלה".

וכן יעוין בדברי הרמב"ן (שם) במה שכתב לגבי הסיבה שהתורה כל כך החמירה במצווה זו "שהוקש כבודו לכבוד המקום... ועל דעת רבותינו ענין הכתוב למען יאריכון ימיך על האדמה יבטיח כי במצווה הזאת יהיו כל ימותינו ארוכים כי ימלא השם ימיו בעולם הזה ויהיו ארוכים בעולם הבא שכלו ארוך ותהיה ישיבתנו לעד על האדמה הטובה שייתן לנו".

וזה מה שאומרים חז"ל בגמרא בקידושין, בזמן שאדם מכבד אביו ואימו אומר הקב"ה מעלה אני עליהם כאלו דרתי ביניהם וכבודני ובזמן שמצער אביו ואימו אומר הקב"ה יפה עשיתי שלא דרתי ביניהם שאלמלא דרתי ביניהם ציערוני. אז כשאין כיבוד אב ואם, אין גילוי שכינה בתוכנו אלא "יפה עשיתי שלא דרתי ביניהם", ובהסתר פנים כזה חייבת להיות תוצאה אחת - נַעֲזָבְתִּים וְהִסְתַּרְתִּי פְנֵי מֶהֱם... וּמִצָּאָהוּ רְעוּת רְבוּת וְצָרוֹת.

וכך כותב בספר מנורת המאור¹, וזה לשונו: וכל המכבד את אביו ואימו כאילו משרה עליו השכינה. דתניא בזמן שאדם מכבד וכו', וכל המצער את אביו ואת אימו כאלו מסלק ממנו השכינה... והנה בימים אלו שאנו רוצים לזכות בדין, לזכות במחילת עוונות, ולהיחתם לחיים טובים מכל הבחינות. וודאי שאנו זקוקים לאותה השראת שכינה בינינו, שכביכול הקב"ה דר בינינו כשאנו זוכים לכבד את אותם אלו ש"השווה כבודו לכבודם". וע"י כך לזכות לברכה הכפול בזכות השראת השכינה ובזכות המצווה ששכרה "למען ייטב לב והארכת ימים".

הורינו דברות קדשך

כיבוד אב ואם בפרשת השבוע עפ"י המאורות הגדולים, הגאון רבי שמשון קורלנדסקי שליט"א

וּמִצָּאָהוּ רְעוּת רְבוּת וְצָרוֹת וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הֲלֹא עַל פִּי אֵין אֱלֹקֵי בְּקֶרְבִּי מִצָּאוֹנִי הָרְעוּת הָאֵלֶּה (ל"א, י"ז)

הקב"ה אומר למשה רבינו, ברגע שעם ישראל יעזבו את התורה והמצוות, יהיה להם רע מאוד. "רעות רבות וצרות" במילים של תורה, זה בל יתואר. ובאותו היום, כשעם ישראל יבין שהוא בבעיה, הוא יודה - הבעיות מתחילות ברגע שאין "בקרבנו" גילוי שכינה. נכון, הוא הלך ועשה עבירות והפר את ברית התורה, אבל המצב של הצרות הוא לא רק בגדר עונש על העבירות, אלא כתוב כאן שעם ישראל מגיע למסקנה שהעבירות גרמו לריחוק מהקב"ה, והריחוק מהקב"ה - ההסתר פנים של "נַעֲזָבְתִּים וְהִסְתַּרְתִּי פְנֵי מֶהֱם" הוא הגורם לכל ה"רעות רבות וצרות". גם הרמב"ן כאן כותב ש"ואמר ביום ההוא" לא הכוונה לאמירה של וידידי בהלכות תשובה, אלא בהרהור של חרטה והבנה "בשל מי הסער הזה".

ובאמת בכיבוד אב ואם, על הפסוק בשמות (כ"י"א) כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ לְמַעַן יֵאָרְכְּךָ יְמֶיךָ, מביא רש"י דברים שחז"ל אומרים במכילתא, וכמדומה שאין עוד מקום שחז"ל כתבו בצורה דומה וחריפה כל כך על מצווה נוספת: אם תכבד יאריכון ואם לאו יקצרונ שדברי תורה נוטריקון הם נדרשין מכלל הן לאו ומכלל לאו הן. כלומר, צדה השני של המטבע של ההטבה המופלגת בשכר המצווה, זה חלילה כאשר לא מקיימים אותה. והסיבה היא כי הוקש כבוד אביו ואימו לכבוד

1. מנורת המאור, ט; פרק כיבוד אב ואם, גדולת כיבוד אב ואם ו'

הורינו דרך חיים

כיבוד אב ואם
בהלכה ומנהג

כשם שחובה על כל אחד ואחד מיישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת השלשן ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את הלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

שעה בנהרי אפרסמון ובחלב ובשמן ובדבש, ואוכל מעץ החיים תמיד הנטוע במחיצת הצדיקים, ונופו נוטה על כל שולחן של צדיק וצדיק וחי לעולם, ע"כ.

עוד מובא מהאריז"ל עפ"י הזה"ק דברים נשגבים כשהבן מחדש חידושי תורה בשבת שמועילים לעילוי נשמה, ונעתיק הדברים מספר נחל קדומים להחיד"א בפרשת קדושים עה"פ "איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו", וז"ל לענייננו: ורבינו האריז"ל פירש כי המחדש חידושי תורה בשבת גורם כבוד גדול לאביו בעולם הבא כמו שכתוב בזוהר הקדוש, וזהו שאמר (הכתוב) "איש אמו ואביו תיראו" - לכבדם ע"י חידושי תורה בשבת, וזהו - "ואת שבתותי תשמורו", עכ"ל.

וב"סוד ושוורש העבודה² כתב, דאף הנהגה טובה חדשה שהאדם מקבל על עצמו הרי היא בכלל זה, וזה נרמז מסמיכות הדיברות, שבשבת כשמחדש חידושי תורה מקיים מצוות כיבוד אב ואם.

גודל התועלת של נתינת צדקה עבור הנפטרים

יש עניין שילדים ייתנו צדקה בעד עילוי נשמת הוריהם ז"ל, ובמיוחד בערב יום הכיפורים. וגם מי שיש לו הורים חיים ב"ה, יכול לתת בעד עילוי נשמת זקניו, וכך יעורר רחמי שמים וזכות אבות.

בספר יושר הורי (עמ' רכ"א) מעורר אודות כך ומביא דברי המדרש¹ בגודל התועלת שיש בנתינת צדקה עבור המתים, וזה לשון המדרש: שכן איתא בתורת כהנים "כפר לעמך ישראל" אלו החיים "אשר פדית" אלו המתים, מכאן שהחיים פודין את המתים, לכך אנו נוהגים להזכיר את המתים ביום הכיפורים ולפסוק עליהם צדקה, שכן שנינו בת"כ יכול משמתו לא יועיל להם הצדקה, ת"ל אשר פדית, מכאן כשפוסקים צדקה בשבילם מוציאים ומעלים אותן כחץ מן הקשת, מיד נעשה רך ונקי כגדי, ומטהרים אותו כשעה שנולד, ומזין עליו מים טהורים מדלי, וגדל ברוב הנאה כדג הנהנה במים, כך הוא טובל בכל

1. תנחומא, האזינו. 2. שער השמיני, פרק י"ב

מעשה אבות

סיפור מהחיים

מספר הרב עמרם בינעט שליט"א

אני רוצה לספר לכם כאן שני סיפורים ששמעתי ממש מכלי ראשון. יש פער של כמה שנים טובות בין שני הסיפורים אומנם, אבל הם משקפים שני הפכים גמורים. את אחד הסיפורים שמעתי מאברך שסיפר לי, ששבועיים-שלושה אחרי החתונה, הוא ספג התקפה מאוד מאוד חריפה מההורים שלו.

ומה הייתה הטענה של ההורים? הם אמרו לו ככה: "אנחנו גידלנו אותך, טיפלנו בך, התעוררנו בשבילך בלילות, בילינו איתך בבתי חולים כשהיה צורך, האכלנו אותך, 'ביגדנו' אותך מכף רגל ועד ראש. בכל פעם שעשית שטויות, אנחנו חיפנו עליך ודאגנו לך... והנה גדלת ברוך ה', נהיית לנער, ואנחנו לא זנחנו אותך. השקענו והשקענו והשקענו, עד שברוך ה' מצאנו לך כלה מתאימה ממשפחה טובה, עם מקצוע מצוין ביד. שילמנו על הוצאות החתונה הון תועפות, קנינו לך כל מה שביקשת, הבאנו את התזמורת שאתה הכי אוהב. הכל הכל נתנו לך..." "הובלנו אותך אל החופה, ו... זהו! נעלמת לנו!"

"כל ערב פגשנו אותך בשבע הברכות, ואתה לא טרחת לומר לנו אם אתה מרוצה או לא! לא טרחת לספר לנו אם הדירה ששכרנו עבורך נוחה מספיק, אם המצעים שקנינו לך נוחים, האם טוב לך בבית? אתה לא חושב שאתה אמור לשתף אותנו ולו במקצת ממה שעובר עליך? מה אתה חושב, ברגע שהתחתנת אתה כבר לא קשור אלינו?"

אמרתי לאותו אברך: תסלח לי מאוד. באת אלי לקבל תמיכה? אני לא מתכוון לתמוך בך! ההורים שלך צודקים במאת האחוזים. איזה מן דבר זה, שאתה לא טורח לומר להם מה קורה איתך ומה עובר עליך??? ההסבר של אותו אברך היה נתון לדיון, ואכמ"ל. אני מספר רק כדי להעלות את השאלה על סדר היום.

הסיפור השני קרה במשפחה שלנו. שמעתי אותו מאמו"ר שיח'. הוא סיפר לי שאחד האחים שלי, יום אחרי החתונה, התקשר לומר תודה רבה. "אני רוצה להודות לכם", הוא אמר לאבא ואמא, "כל כך הרבה טרחתם למעני, נתתם לי, קניתם לי, עשיתם את כל רצוני, חניכתם וטיפחתם, גידלתם והצמחתם, ובמיוחד בתקופה האחרונה השקעתם בי הון תועפות..."

ואז הוסיף אחי משפט שממש הרחיב להם את הלב: "אני בטוח במיליון אחוז", כך הוא אמר להורים, "אם הייתם לוקחים את כל הכסף שהשקעתם בחתונה שלי, מכניסים אותו למעטפה ונותנים לי אותו ביד, שאני אשלם בעצמי את כל ההוצאות - הייתי יודע להעריך אתכם הרבה יותר. אני מבין לבד, שאני לא מודע לעלויות הגבוהות והמלאות של כל מה ששילמתם, אני מודה לכם שטיפלתם בצד הטכני, ועשיתם כל מה שצריך, כדי שהחתונה תהיה מושלמת, אבל קצת חבל לי שאני לא יודע באמת באילו מאמצים מדובר, כי אז הייתי יודע להעריך אתכם הרבה יותר!"

סיפרו לי ההורים שלי שיחיו, שכשהם שמעו את המשפטים הללו, הם הרגישו אושר עצום, הם הרגישו שמעריכים אותם על ההשקעה! עכשיו תגידו, חסר חתנים שמעריכים את ההורים שלהם? חסרות כלות שבאמת יודעות להעריך? לא! אבל אני חושב, שמעטים הם המקרים שהילדים פשוט אומרים את זה להורים, בצורה כזאת פתוחה וכנה, בלי להתבלבל ובלי להתבייש: 'אני מעריך אתכם, נתתם לי כל כך הרבה, ואני לא יודע אפילו כמה השקעתם בי'...

רב הנסתר

מאמר חז"ל או מעשה רב בנושאי מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה, גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com
או בפקס: 077-6021640

פתרון חידת 'רב הנסתר' לפרשת נצבים

כשאביו ואימו מבקשים שלא יעשה משהו מסוכן, מחויב לשמוע להם שאם לא כן הוא מצער אותם, אפילו שזה לא נוגע אליהם.

הודעה תשלח לפותרים נכונה שעלו בגורל.

ואז זכיתי בהודיה גדולה לקב"ה בזכות המופלאה להיות אבא בעצמי. נולדה לנו תינוקת קטנה ומתוקה, וברגע הראשון שהחזקתי אותה בידיי פרצתי בבכי. פתאום הרגשתי זרם חשמל בכל הגוף, אני אבא! היא שלי, היא חלק ממני! הפעוטה הקטנה הזאת היא נס מופלא ותמצית הרגש שאני יכול להרגיש. ואז - בבום, הבנתי מה גרמתי לאבא ואמא להרגיש. בתוך יומיים קרסו אצלי כל ההגנות וכל התירוצים, הרגש הזה של אבהות, נתן לי להבין בבת אחת כמה אמללתי וציערתי את הורי.

התקשרתי לאמא שלי ובכיתי. לא יכולתי לדבר יותר מדי. אמרתי לה, אמא, סליחה. נולדה לי בת, ולך אולי נולדתי אני מחדש. סליחה על השנתיים האחרונות, סליחה שלקח לי כל כך הרבה זמן להבין את זה. היום אני יודע, רק אז התחלתי להרגיש איך משהו בפנים נרגע. בני ובין הורי יש היום יחסים טובים מאוד ב"ה, ואני מספר את כל הסיפור הזה כדי לעשות תשובה ולכפר ולעזור אחרים שנמצאים היום במצבי. אל תוותרו לעולם על ההורים שלכם, הם הדבר היקר ביותר בעולם, תכבדו אותם ויהיה לכם הכי טוב בחיים. זאת התשובה שלי.

כתבתי לפני כן שאני אומר שזו תשובה משתי בחינות. בחינה ראשונה זו התשובה שלי, ובחינה שניה, זה התשובה שאני משיב לכל אותם שהסיתו אותי במודע או בעקיפין נגד הורי. אמרו לי להתרחק, להתנתק. התשובה שלי אליכם היא - הריחוק הוא הכאב הכי גדול. הקרבה, עם כל הניסיונות שהיא יכולה לזמן, ועם כל הקשיים שהיא עלולה להתקיל, היא עדיין הדבר הכי נכון וקדוש עבורי ועבור כל אחד גם ברמה האישית, וגם כיהודים ירא"ש. אל תוותרו לעולם על אבא ואמא, כי הם לעולם לא יוותרו עליכם.

שלום. אני אברך צעיר בשנה השלישית לנישואי ב"ה. אני כותב לכם את השורות הבאות דווקא בשלהי חודש אלול סמוך לימים הקדושים והנעלים, והסיבה היא, כי מה שאני רוצה לומר זו לא שאלה, זו תשובה. אני מתכוון תשובה משתי בחינות. תשובה שעשיתי ביני ובין עצמי, ובין הורי שיח' ורבש"ע, על התקופה הכי קשה שעברתי, תקופה שאני מדבר עליה היום ומבין כמה הייתי שבוי במחשבות ותפיסות ששכנעתי את עצמי אחרי שכמה אנשים הכניסו לי תהיות ואצלי זה התפתח עוד יותר, נגד הורי.

כשהייתי בתקופת שידוכים לא היה לי קל כמו לחברי, לקח קצת יותר זמן. חצי שנה עוברת, ועוד חצי שנה, ואני שואל את עצמי מה יהיה, ויש לחץ אצלי ולחץ מתחיל סביבי בחברה ובבית. אני כמובן לא חושב שמשווא אצלי לא בסדר, אלא מאשים את הורי, ובעיקר את אמי, שהיא מעכבת או שהיא לא מבינה אותי ומה אני צריך ומחפש וכו' המון התפרצויות שלי, דמעות של אמא ואבא (אני מתבייש מעצמי אבל חלק מה"תיקון" שלי זה לספר את זה ולמנוע מאחרים לעבור את זה) עד שאחרי תקופה התארסתי ב"ה וזכיתי להקים בית, ומה אומר? מבחינה אישית ב"ה היה לי הכי טוב שיכולתי לחלום, אבל בני ובין הורי נוצר מין גוש תעוקה של זל לשום מקום. אחרי החתונה התרחקתי מהם, במשך שנה וחצי הייתי אצלם אולי חמש פעמים, ושיחות טלפון פעם בשבועיים ויותר.

היה בי המון כעס ותסכול והצפה של רגשות ולא ראיתי נכון את התמונה. לא ידעתי ולא הבנתי מה הם עוברים, חשבתי רק על עצמי, הייתי שקוע ברחמים עצמיים מהעבר ולא שמתי לב שככל שאני מתרחק נהיה לי רע ביני ובין עצמי, התעוקה רק הלכה וגברה, הריחוק רק הקשה על הריפוי.

לעולם יהא אדם - מען דארף זיין א מענטש הגאון הגדול רבי משה מרדכי הלוי שולדינגר צוק"ל¹

הרגלים, ויש כאלה - כך אמר הרב לבחור - שהוא ילמד חברותא עם כל אחד רק לא עם אח שלו... וכשאח שלו נכנס לשיבה וצריך חברותא הוא יעשה כל מיני טעדיקי שבעולם; הוא ישלח אותו לפה וישלח אותו לשם, וידבר עם המשגיח הזה ועם המשגיח הזה, והעיקר שהוא לא ילמד אתו, וזה נגד התורה, כי ע"פ התורה הקרוב קרוב קודם, וה'בעל דבר' - הסטרא אחרא יודע איפה לשים את האצבע.

וגם את השקידה שיראה קצת בבית - כך ר' אלי' היה מתחנן. באזני שמעתי איך שהסבא קדישא רבי אליהו לאפיאן היה מתחנן לבחורים, הוא אמר: אינה דומה שמיעה לראיה, נכון שההורים שומעים עליכם דברים מופלגים, שבישיבה אתם שוקדים הרבה, וב"בין הזמנים" אתם שוקדים הרבה, אבל הם רוצים גם לראות את זה בעיניים, אם ההורים היו באים לשיבה לראות - ניחא, אבל הם הרי לא באים, ואתם באים הביתה ל"בין הזמנים", אז תשתדלו ב"בין הזמנים" שלא רק לפני הצהרים שיש מסגרת תלמוד טוב, אלא גם אחר הצהרים שאין מסגרת, שההורים ירגישו קצת שבאמת הבן שקדן, לפחות שיחזיק ספר ביד בצורה שיראו שהוא מונח בלימוד...

אני מדבר לבחורים הצעירים, תדעו לכם שיש הרבה הורים שמתלוננים; אומרים לי שהבן שלי בישיבה הוא שקדן, והוא בעל חסד, וממש גומרים עליו את ההלל, וכשהוא בא הביתה לא רואים את זה עליו, לא בכיבוד אב ואם, ולא איך שהוא מתנהג בבית עם האחים ועם האחיות. בישיבה אומרים שהוא פאר, מהמצוינים, מצוין ממש, ומסתמא אומרים אמת, וכשהוא בא הביתה לא רואים את זה בכלל, ואיפה התורה? למה היא לא מעדנת אותו? איך הוא מדבר עם האבא, איך הוא מדבר עם האמא, איך הוא מדבר עם האח, איך הוא מדבר עם האחיות, - זה ממש חילול ה'!

באזני שמעתי לפני קרוב לשלושים שנה, ששר התורה הרב אברמסקי ישב בסלבודקה בחדר של הראש ישיבה, וביקש שיקראו לבחור אחד, [זה היה דבר נדיר], הבחור רץ - הרב קורא לו! הרב אמר לו להתיישב, והוא התיישב. אמר לו הרב: אתה יודע שיש כלל בתורה הקרוב קרוב קודם, ושעניין ועניין עירך עניין קודמים, ואתה יודע שלמי שיותר קרוב אליך יותר מחובב כלפיו בחסד, ותדע לך שללמוד חברותא זה החסד הכי גדול שיכול להיות, לתת להווא רחניות, להעמיד את השני על

1. מתוך הספר 'משיבת נפש', שער ב', פרק א'

הזמן לשוב בתשובה על כיבוד אב ואם, הוא בכל רגע ורגע, מיד! הגה"צ רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל

למה? כי הראשון לא עשה כל 'מעשה' בשעון. הוא בסך הכל נשכב עליו. לא קונים שעון בלי לעשות בו מעשה קנין. השני, שעשה 'מעשה' בשעון והגביה אותו - קנה! אפשר לדבר שעות על גבי שעות על "תשובה"... אפשר להתחזק, להתרגש... אבל כל זה איננו שווה בלי "לעשותו" - בלי להתחיל ולעשות "מעשים"!

אתה רוצה לזכות ב"שעון זהב" פי מיליון? לזכות ב"למען ייטב לך" של התורה הקדושה, של הבטחת הקב"ה?! אל תשכב על הזכיה הזאת, אל תחשוב כל כך הרבה, פשוט תעשה שינוי מידי, ולו הקטן ביותר אבל שיראה שאתה רוצה לזכות בזה, ותזכה. אבא ואמא שלך כאן לידך, לא צריך הרבה מאמץ. מילה טובה, נחת, לדבר אחרת, וזה שלך.

לא די להכות על חטא שחטאנו לפניך בזלזול הורים ומורים - ולכוון שלא הכרנו בחשיבותם, שלא קמנו מפניהם, ישבנו במקומם, לא ציינו להם, חלקנו עליהם, סתרנו דבריהם, הכרענו כדבריהם וכו' זה רק חלק אחד מהתשובה.

אין 'ועתה' אלא תשובה - כדי שהתשובה תחשב לתשובה - יש צורך להתחיל עכשיו, מיד, ללא דיחוי, ולעשות מעשים בפועל. לשנות. כל אחד יודע על עצמו מה הוא צריך לשנות "למעשה"...

התורה אומרת¹ "כי קרוב אליך הדבר מאד בפיו ובלבבך לעשותו". הרמב"ן אומר שפסוק זה מתייחס למצוות התשובה: "בפיו" - זה הווידי, "בלבבך" כולל את החרטה על העבר ואת הקבלה לעתיד, אבל, מוסיפה התורה ואומרת, "לעשותו" - יש להתחיל לעשות את התשובה מיד, ללא דיחויים, למעשה! חז"ל אומרים² "אין 'ועתה' אלא תשובה, שנאמר 'ועתה ישראל מה ה' אלוך שואל מעמך כי אם ליראה את ה'... ללכת בכל דרכיו, ולאבהה אותו, ולעבוד את ה' בכל לבבך ובכל נפשך".

הרבה רבי שלום שבדרון זצ"ל היה אומר: היסוד של תשובה הוא "ועתה" - להתחיל עכשיו! "אין 'ועתה' אלא תשובה". אם לא מתחילים עכשיו אלא דוחים למחר - לא יהיה שום דבר!

המשנה אומרת במסכת בבא מציעא "ראה את המציאה ונפל עליה, ובא אחר והחזיק בה - זה שהחזיק בה זכה בה". הבה נתאר לעצמינו מה קורה כאן: אדם הולך ברשות הרבים ורואה שעון זהב. בואו נאמר, למשל, שמדובר ב'אושן פארקווי'. הייתם פעם שם? לא הייתם? טוב שלא הייתם! אני הייתי שם ומדדתי בפסיעות את הרוחב... זה "רשות הרבים" מדאורייתא... הרוחב שם הוא לא שש עשרה אמה אלא שישים אמה... מיליונים עוברים שם... ואתם יודעים למה אני מצייר את הסיפור על 'אושן פארקווי'? כי שעון זהב יש לו סימן, ובארץ ישראל שיש בה רק יהודים, יהיה המוצא חייב להכריז...

בקיצור, אותו אדם רואה שעון זהב באמצע הכביש. הוא רץ ונפל עליו מלא קומתו... השתטח עליו באמצע הכביש... אתם מבינים מה קרה שם? כל התנועה נעצרה... צפירות, בלאגן... חשבו שהוא מת... אבל כשיגשו אליו ראו שהוא חי. "כנראה שהתעלף" אמרו, אך הוא אמר: "לא התעלפתי! אני מרגיש טוב! בסך הכל מצאתי שעון, הנה תסתכלו כאן למטה, מתחתיי, תוכלו לראות אותו. אבל! שאף אחד לא יעד לגעת בו! הוא שלי!"

והנה לפתע ניגש איזה שהוא יהודי, בשקט, בלי להישכב על הכביש, בלי צעקות, בלי לעשות בלאגן, בלי לעצור את התנועה, ו'סוּחב' את השעון מתחתיו... של מי השעון? של השני, שתפס!

1. דברים ל', י"ד. 2. בראשית רבה כ"א, ו'.

היו שותפים עמנו בהוצאות המרובות של הוצאת גיליון זה

וזכו בכל הברכות האמורות בתורה במצווה יקרה זו.
אפשרויות הנצחה לע"נ ולרפ"ש
ולכל ענייני ברכה והצלחה.

פנו עכשיו >

כתבו לנו בכתובת: horeinuorg@gmail.com
או בנדריים פלוס, ולציין להוצאות הגיליון השבועי.

לעילוי נשמת
מנחם מנדל בן יהושע דב

לרפואה שלמה
מיכל חיה בת רחל

לזרע של קיימא
אליעזר יעקב בן רחל
אסנת בת דבורה

לדיווג
חנה בת מיכל חיה

להצלחה וס"ד
מרדכי יעקב בן אסתר

הורינו
הורים מקל הלב

יו"ל ע"י ארגון הורינו לחיזוק מצוות כיבוד אב ואם
בנשיאות מרן הגה"צ רבי אורי וייסבלום שליט"א ובהכוונת גדולי ישראל
ע"ר 580780617 | רח' יוסלה רוזנבלט 2 ירושלים.

תרומות יתקבלו בברכה. אפשרויות הנצחה בעלון ובכלל פעולות הארגון לע"נ הוריתם או יקיריכם ולזכות פרנסה והצלחה, זש"ק ודיווג - למען ייטב לך!

לקבלת גיליון הורינו השבועי במייל כתבו לנו **"צרפו אותי"** לכתובת המייל, וכן לפניות בנושאי תוכן, פתרון חידת 'רב הנסתר' ולפרסום סיפורים אישיים
בנושאי כיבוד הורים: horeinuorg@gmail.com או בפקס: 077-6021640 | Zelle: dedications@horeinu.org

וילך: שו"ת עם רביה"ק בעניני פרשת השבוע

סעודת מצוה כשגומרים לכתוב ס"ת

שאלה. האם יש דין סעודת מצוה כשגומרים לכתוב ס"ת ובישי"ש ובפוסקים מצינו רק כשמסיים מסכת אבל כשמסיים ס"ת האם גם נחשב כסעודת מצוה.
תשובה. **אולי.**

לעשות הכנסת ס"ת ברוב פרסום

שאלה. צ"ע מדוע נהגו לעשות הכנסת ס"ת ברוב עם ובפרסום גדול הרי לוחות ראשונות שניתנו בפרסום נשתברו ושניות שניתנו בצנעה נתקיימו א"כ לכאורה יהא ראוי לעשות הכנסת ס"ת בצנעה.
תשובה. **בזמנינו שכבר יש תורה מפורסמת ראוי לעשות גם ההכנסה בפרסום.**

ביאור לשון הרמב"ם בהל' ס"ת.

שאלה. מדוע הרמב"ם כפל הלשון איש ואיש, במה שכתב בהלכות ס"ת פ"ז ה"א כתב "מצות עשה על כל איש ואיש מישראל לכתוב ספר תורה לעצמו".
תשובה. **שאינו יוצא בשל אביו.**

שותפות בכתיבת ספרים

שאלה. לשיטות הסוברות ששותפות כספית לא מועילה בכתיבת ס"ת, האם היא מועילה בכתיבת ספרים.
תשובה. **כן.**

קניית ספר חידו"ת לגבי קיום מצוה

שאלה. לדברי הרא"ש האם כל הקונה ספר שיש בו דברי תורה האם מקיים מצוות עשה דאורייתא של כתיבת ס"ת.
תשובה. **אינו מוכרח.**

הידור בכתיבת ספר

שאלה. האם לפי הרא"ש בכתיבת ספרים יש גם את הדין של זה קלי ואנוהו, כמו בס"ת ויצטרכו להדר בכתיבה נאה ובקולמוס נאה וכו'.
תשובה. **יתכן.**

מצות כתיבת ס"ת לרא"ש

שאלה. לפי הרא"ש הנ"ל האם מצווה על כל אחד ואחד לכתוב ספר חידושי תורה, וכמו שבגמ' סנהדרין כ"א: משמע שלכל אחד יש מצוה לכתוב ס"ת.
תשובה. **או חומשים ושו"ע**

עוסק במצוה בכתיבת ס"ת:

שאלה. מדוע בכתיבת ס"ת וספרי הקודש יש את הדין של עוסק במצוה פטור מן המצוה, והרי העוסק במצוות ת"ת לא נאמר עליו דין זה של העוסק במצוה, וא"כ מדוע עוסק בכתיבת התורה יהיה חמור מהעוסק בה בעצמו.
תשובה. **אין זה מצוות ת"ת.**

מה ההבדל בין קניית ס"ת לירושת ס"ת

שאלה. כתבו לכם, בגמ' אעפ"י שהניח לו אביו ס"ת מצוה לכתוב משלו, ולכאוי אם קונה ס"ת מוכן מחבירו גם מקיים המצוה, וא"כ מאי שנא מירושת שזה שלו שלא מקיים וקונה מסופר שמקיים.
תשובה. **ענין רמ"א יו"ד סי' ע"ר ס"א.**

[רמ"א: שכר לו סופר לכתוב לו ספר תורה או שקנאו והוא היה מוטעה והגיהו -- הרי זה כאילו כתבו (ב"י בשם נ"י). אבל לקחו כך ולא הגיה בו דבר הוי כחוטף מצוה מן השוק (טור בשם ריב"ל פרק הקומץ) ואינו יוצא בזה]

שימיה בפיהם למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל [שם]

שאלה. שימיה בפיהם, האם מכאן ראייה דלא כהגר"א, שמצוות ת"ת היינו רק כשמוציא מפיו.

תשובה. **הגר"א אמר להיפך, ענין שונה הלכות סי' מ"ז דין י', מיהו לכתחילה מצוה מן המובחר שיוציא בפיו. [שמחת מרדכי]**

ויקרא משה ליהושע וגו' כי אתה תבוא את העם הזה אל הארץ וגו' (לא, ז) שאלה. בפרשת וילך כתוב שמתחילה משה אמר ליהושע "כי אתה תבוא", ואח"כ הקב"ה אמר "כי אתה תביא", ופירש רש"י שמשה אמר תבוא הכל על פי עצתן של זקנים, והקב"ה אמר לו קח מקל והך על קדקדם הכל עפ"י עצתך. ויל"ע אטו מה שאמר משה ליהושע מעצמו הוא והרי ודאי כל דברי משה אינם אלא עפ"י הגבורה, וא"כ אכתי צ"ב מ"ט מתחילה אמר תבוא. תשובה: **ללמד הדין.**

הקהל את העם. (לא, יב)

שאלה. כתוב במשנה במגילה דהקהל דוחים ולא עושים בשבת דאם מוצאי סוכות בשבת עושים ביום ראשון, וצ"ב איזה איסור יש בהקהל ולמה לא יעשו בשבת דהרי הבימה מוכנה מער"ש ואיזה איסור יש בקריאת הקהל בשבת.

תשובה: **מרב דוחק יעשו מלאכות.**

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת. (לא, יט)

שאלה. כיון דיש מצות עשה דכתיבת ס"ת, א"כ מ"ט אין מברכין על מצות כתיבת ס"ת כמו כל מצות עשה.
כ תשובה: **מברכין ברכה על התורה.**

[דכיון דעיקר מצות כתיבת ס"ת הוא כדי ללמוד בה וכמוש"כ הפוסקים בשם הרא"ש א"כ הברכה שמברכין על הלימוד עולה גם לכתובה. ועיי"ש במהר"ם שיי"ק שהביא כע"ז בשם מהר"י בירב]

מצות כתיבת ספר תורה

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימיה בפיהם למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל [לא יט]

בטעם שמצוות כתיבת ס"ת מצוה אחרונה

ש. בחינוך ראינו שהמצוה אחרונה בתרי"ג מצוות זה כתיבת ס"ת לכל אחד ואחד. האם יש איזה טעם מדוע משמים סובבו שהמצוה האחרונה בתורה תהא דוקא מצוה זו ולא מצוה אחרת.
ת. **תורה כנגד כולם.**

מצוות כתיבת ס"ת בהשאלת מחברת השיעורים

ש. יש שיטות בפוסקים שקיום מצות כתיבת ס"ת, זה לא דוקא בספר תורה ממש אלא בשאר ספרי לימוד המיועדים לציבור ומשתמשים בהם עוד יותר מס"ת.

מעתה יש לדון האם בחור בישיבה שכותב במחברת את השיעורים ששומע מרבותיו ואח"כ החברים משאלים ממנו את המחברת ומסכמים לעצמם מתוך זה, האם מלבד מצות עשיית חסד עם חבירו, קיים הכותב גם מצות כתיבת ס"ת, כי מרבה תורה וכמו שכותב ספרי לימוד.

ת. **יתכן.**

הכותב ס"ת ולא למד האם קיים למצוה

שאלה. בגמ' בסנהדרין כ"א ע"ב ילפינן מדכתיב ועתה כתבו לכם את השירה הזאת, שמצוה על כל אחד ואחד לכתוב ס"ת משלו. (ובהרא"ש בהל' קטנות הלי' ס"ת א') הובא להלכה בירוש' סי' ע"ב סעי' ב' שהאידינא שאין לומדים מתוך ס"ת, מצוות עשה על כל איש לכתוב חמשה חומשי תורה ומשנה וגמ' ופירושיהם להגות בהם, כי מצוות התורה היא ללמוד בה כדכתיב ולמדה את בני ישראל שימיה בפיהם, הפרישה והש"ך נקטו שלרא"ש בזה"י המ"ע נאמרה רק באלו ולא בס"ת.

והשאלה היא-לפי הדרישה והש"ך בדעת הרא"ש בזמנם, האם הכותב ס"ת ולא למד בה האם לא יצא מצוות כתיבת ס"ת.

תשובה. **יצא.**

כתיבת ס"ת או ספר חידו"ת

שאלה. מה עדיף האם לכתוב ס"ת (דהיינו או לשלם לסופר), או לכתוב ספרים (או לשלם לת"ח שיכתוב) ובייחוד שהכסף שעולה היום לכתוב ס"ת יכול לתמוך בת"ח שיכתבו הרבה ספרים.

תשובה. **להגר"א גם היום מצוה לכתוב ס"ת.**

ותשובה: שו"ת עם רביה"ק בדיני תשובה

הנחת רכב באופן שמפריע לרבים

ש. אדם שהניח את רכבו בצידי הכביש באופן שמפריע לרבים לעבור, האם עובר על גזל.
ת. כן.

בהנ"ל דרך התשובה

ש. אדם שיודע שעשה כן והפריע לרבים לעבור וגזל מזמנם, ע"י שהוצרכו להמתין עד שיסע, מהי הדרך שיוכל לעשות תשובה על המעשה, וכי די שיקבל על עצמו שיותר לא יפריע לציבור.
ת. כן.

תיקון לחילול ה' – ריקוד בהכנסת ס"ת

ש. מי שחטא ל"ע בדבר של חילול השם, האם כשרוקד ברחובה של עיר בהכנסת ס"ת יש בזה תיקון כשמרבה כבוד שמים.
ת. אולי קצת.

בהנ"ל ריקוד בשמחת בית השואבה

ש. האם כשרוקד בשמחת בית השואבה בחול המועד יש בזה ג"כ תקון, או שלא ניכר שזה לכבוד שמים, ולא יוכל לכפר בזה חטאו.
ת. כנ"ל.

בהנ"ל – ריקוד בשמחת תורה

ש. האם כשרוקד בשמחת תורה לכבוד התורה יותר מאחרים, האם ג"כ יכול להיות כתיקון של כבוד שמים לכפר על חטא חלול השם.
ת. כנ"ל.

בהנ"ל – השתתפות נשים בתהלכות

ש. נשים שחטאו ל"ע בחילול השם, האם כשמשתתפות בתהלכות ס"ת ברחובה של עיר והולכות בצידי הדרך, ג"כ יכולות לתקן בקידוש השם ע"י, או שכיון שלא רוקדות ממש, לא מספיק.
ת. קצת.

מחתרת חתורה לפניך – שוטה גדול אותו אדם שנשאר

ש. הרבינו יונה בשערי תשובה (שער א' אות ב') מביא משל מחז"ל "משל לכת של לסטים שחבשם המלך בבית האסורים וחתרו מחתרת, פרצו ויעברו, ונשאר אחד מהם, בא שר בית הסוהר וראה מחתרת חתורה והאיש ההוא עודנו עצור, ויד אותו במטהו. אמר לו קשה יום, הלא המחתרת חתורה לפניך ואיך לא מהרת המלט על נפשך".

ילמדנו רבינו שליט"א מה התביעה על אותו אדם שנשאר בבית הסוהר ולא ברח, הרי לכאורה הוא הכי בסדר שלא ברח דרך אותה מחתרת, ומדוע מכה אותו שר בית הסוהר שגם עליו היה לברוח בדרך זו.
ת. הוא שוטה גדול.

אין מביאין רא' מן המשוגעים

ש. עוד צ"ב, לענ"ד נראה שבזמנינו אם יקרה כזה דבר, אותו אדם שלא ברח דרך המחתרת בבית סוהר הוא יקבל פרס, ואילו הבורחים כשיתפסו אותם בחזרה יקבלו עונש יותר גדול, על שהעזו לברוח מבית הסוהר, א"כ איך זה יסתדר עם המשל של חז"ל שהוא אמת.

ת. אין מביאין רא' מן המשוגעים. [עזרת אליעזר]

פייס אלמנה ומחלה לו, האם יחשוש לקפידתה הקודמת

שאלה: מי שפגע באלמנה וכעסה עליו מאוד ו"קללתו" ברוב כעסה, ואח"כ פייסה וביקש ממנה מחילה על הפגיעה ומחלה לו, האם מ"מ צריך לחשוש מקפידתה וקללותיה.

תשובה: אם מחלה מחלה. [דולה ומשקה]

מדוע אין צריך וידוי אחרי מחילה

שאלה: השעה"צ תרז. יג. צידד בהקניט את חברו ומחל לו דא"י"צ כלל ווידוי כי העבירה לשמים היא רק כשיש עבירה לחברו, וצ"ע דאף שמתברר שלא היתה עבירה לשמים מ"מ לא גרע ממכוין לחזיר ועלתה בידו טלה דהרי חשב להקניט שיש חטא לשמים.

תשובה: כיון שמחל ואין מצטער עשה המוטל עליו, (א.ה. דתשובתו התקיימה בזה ורק זה מוטל עליו).

תשובה בלא גוף נקי

שאלה: בביה"ל תקפ"ח דן שאסור לקיים מצוה בלא גוף נקי דחושב לצאת בה י"ח – מה הדין בקיום מצות תשובה כשמחפש במעשיו וחוזר מהם בלא גוף נקי.
תשובה: מותר.

עוסק בפרשת הקרבנות בשבת

שאלה. מה שאמרו בגמ' תענית דף כ"ז דהעוסק בפרשת הקרבנות נמחלים כל עוונותיו האם זה גם בשבת שאין הקרבת קרבנות דמ"מ עוסק בפרשת הקרבנות או רק בחול.
תשובה: כן.

תשובה על לאו שאין בו מעשה

שאלה. האם לאו שאין בו מעשה מהני בו תשובה בלא יו"כ [דאין בו מלקות והוה כניתק לעשה שא"י"צ בו יו"כ].
תשובה: יתכן, (א.ה. ע' ברכת פרץ פרשת ראה שכתב כן לענין לאו שבכללות).

הקפדה אחר מחילה

האם נכון שאף כשמותר לאדם להקפיד ע"פ דין מ"מ אם אמר שמוחל ושוב הקפיד זה שלא כדין ויענש.
תשובה: נכון.

תיקון על הנחת תפילין פסולות

שאלה: אדם שבדק תפיליו ומצאם פסולות כך שמעולם לא קיים מצות תפילין, מה תקנתו.
תשובה: יחזור על הלכות תפילין. [נזר החיים]

אכילה בחתונה ללא ששימחו את החתן

ש. אכל בחתונה בלא לשמח את החתן כלל לא בחתונה ולא בימי השבע ברכות, האם צריך כפרה ואיך יעשה.
ת. יבקש מחילה מהחתן.

פיוס חבירו דרך הטלפון

ש. בענין לפייס את חבירו, האם מועיל כשמדבר עמו בטלפון או שצריך לטרוח לבוא אליו ולהראות בפניו דוקא כדי שהפיוס יהא בשלימות.
ת. א. יתכן. ב. סגי.

החליף בטעות מאכל עם חבירו

ש. בחורים שהניחו מאכלים בארון בפנימייה וכל אחד יש לו את האוכל שקנה לעצמו. כיצד באופן ששניהם במקרה קנו אותו מאכל ולא ידעו זה מזה, ואח"כ בטעות אחד אכל את אחד מהמאכלים הדומים בחושבו שזה שלו ואח"כ התברר לו שאכל את המאכל של חבירו, ולכן נתן לו את המאכל שלו לחבירו. האם למעשה היה כאן מעשה גזילה בשוגג, כי אכל דבר שלא היה שייך לו, וצריך כפרה על הגזילה בשוגג הגם שכבר השיב לחבירו את המאכל, כי מלבד חיוב להשיב את הגזילה, צריך כפרה על עצם המעשה, או שבכה"ג שאכל את של חבירו בטעות וחשב שזה שלו, אין כאן מעיקרא מעשה גזילה אפילו בשוגג.
ת. טוב שימחל לו.

קרעו שערי שמיים לרפואת הגאון הגדול רבי ישראל בונים בן חיה רויזא שרייבר שליט"א ר"י נתיב הדעת וגאב"ד אשדוד, הזקוק לרחמי שמיים מרובים

אל תשליכנו מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממנו.

רשכבה"ג מרנא רבינו הדרך אמונה זצוק"ל הורה לכוון באל תשליכנו מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממנו, על רשכבה"ג מרנא רבינו האילת השחר זצוק"ל, והנה אחר שכבו המאורות רבותינו זיע"א, יש לנו לדעת כי דור דור ודורשיו, וכתב החזו"א: "השגחתו יתברך היא בכל דור ודור, על היחידים ששתלן בכל דור ודור, להורות חוקיו ומשפטי ישראל, וכשהם מעמיקים בהלכה, הם בשעה זו כמלאכים ורוח ממרום שורה עליהם".

א"כ וודאי יש לנו להתעורר בימי הרחמים והסליחות באמירת שמע קולינו ולזעוק בתפילה ובתחינה אל תשליכנו מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממנו, ולכוון על רשכבה"ג מרנא רבינו גאון ישראל הגאון רבי דב לנדו שליט"א שנזכה שימשיך להאיר עיני כלל ישראל עוד רבות בשנים בתורה וביראה והדרכה בדרכי החיים מתוך בריאות איתנה ונהורא מעליא.

יו"ל ע"י מכון "דרך אמונה" בקול ובכתב – קו דרך אמונה: 0799-211-666 לקבלת הגיליון במייל: a0799211666@gmail.com

הגיליון מובא מידי שבוע במסגרת חוברת אוצר הפרשה, גליונות מרבתינו זצוק"ל ושליט"א ניתן לקבלו במייל – a169258235@gmail.com

נא טלו שותפות ביזכי הרבים - לתרומות והנצחות לזכות ולע"נ ניתן לפנות למייל אוצר הפרשה, וכן במספר - 055-760-0055

טעם בפרשה

وہاں

{א} וַיֹּלֶךְ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל.

הוא מסר להם שיחה נפלאה שמובאת בפסוקים הבאים: **"וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם בֵּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אֲנִי הַיּוֹם לֹא אוֹכֵל עוֹד לִצְאָת וְלִבּוֹא וְכִי ה' אֱלֹהֶיךָ הוּא עֹבֵר לְפָנֶיךָ הוּא יִשְׁמֵד אֶת הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלְּפָנֶיךָ וְכִי חֲזָקוֹ וּאִמְצוֹ אֶל תִּירָאוּ וְכִי."**

מהי המילה 'וַיֵּלֶךְ' [מַעֲשֶׂה]? להיכן הוא
הלך???

האבן עזרא [וכן הרמב"ן והחזקוני]
אומרים: **"הלך אל כל שבט ושבט להודיע
שהוא מת שלא פחדו"** - משה רצה להרגיע
אותם שלא ייבהלו שהוא עוד מעט עומד
להסתלק מהם ולהשאיר אותם לבד
לכביכול.

בברסלב אומרים שר' נחמן צ"ל היה מנשמת משה רבנו עליו השלום. טוב, אני פחות מבין בשורש נשמות [סליחה..] אבל מה שבטוח שלפי פירושו של הכלי יקר אין ספק שרבי נחמן צ"ל נהג כמו הרבי הגדול בעולם - משה רבנו עליו השלום!

"וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה - כָּל הַמִּפְרָשִׁים נִדְחָקוּ
ב'הִלִּיכָה' זוֹ, כִּי לֹא פֹרַשׁ לְהִיכֹן הַלֵּךְ [מֹשֶׁה]"

[משה] הלך מאהל לאהל אל כל אחד

התלויה בדברים [ה'הושע' ידג - 'קחו עמכם דברים ושובו אל ה'] - היינו עניני התשובה -

משה רבנו ביומו האחרון [רש"י], בגיל מאה עשרים ושבע..
הולך מאוהל לאוהל, ואומר לאנשים: ידידי, אהובי, הגיע הזמן לחזור
בתשובה, הקב"ה מחכה לכם, הוא תמיד רוצה אתכם!!

ממש"ך הכלי יקר : ולפי שאין אדם רואה חובה לעצמו לעולם, וכל חוטא לעולם לא ילך אל החכם - הרופא לבקש תרופה למחלתו בחלי הנפש [-בחולי רוחני]

אומר לך הכלי יקר: אדם לא מוכן כל כך מהר להבין שהוא לא בסדר..

"והלוואי ש[אדם] ישמע בקראו אליו החכם ההולך אליו ומדבר על לבו לפתותו על דרך התשובה" -

דהיינו: הלוואי ואדם יסכים בכלל להגיע לרב בשעה שהוא קורא
לו להחזירו בחשוכה

וילך משה - לך אליו!!!

אם משה רבנו יכל לוותר על כל יומו
העמוס בשביל ללכת לעוד יהודי... גם אני
יכול!!

נקודה קטנה נוספת שכדאי ללמוד מכאן, זה מה הוא באמת אמר להם שם?

אמר הכלי יקר:

”[וַיֹּלֶךְ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה] וְהוּא [- הַדְּבָרִים שֶׁמֹּשֶׁה דִּבֶּר] מוֹסֵב [-מְכוּוֹנִים] עַל מַה שֶׁכָּתוּב לַמַּעֲלָה - כִּי קָרֹב אֵלֶיךָ הַדְּבָר' מְאֹד בְּפִיךָ וּבִלְבָבְךָ לַעֲשׂוֹתוֹ

משה רבנו דיבר אליהם - 'כִּי קָרוֹב אֵלַיךְ ה'הִדְבָּר' מְאֹד בְּפִיד וּבִלְבָבְךָ
לעֲשֹׂתוֹ'

תשובה זה לא 'דב' - כך היה אמר החפץ חיים. כי קרוב הוא - זה לא רחוק ממני, ולא רחוק ממך! אמנם בהגיון זה אמור להיות דבר רחוק, וקשה לעיכול - אבל החידוש הוא שזה לא רחוק וזה קיים!! תקרא לזה נס או כל מה שאתה רוצה - אבל זו המציאות שתשובה עובדת והיא לא קשה ולא רחוקה

קרוב אליך מאד!!!

וזכור

{א}: 'וילך משה' - לך אליו, צא אל החבר, אל תחכה שהוא יבוא!

{ב}: פִּי קָרוֹב אֵלַיךְ 'הִדְבָּר' מְאֹד בְּפִיךָ וּבִלְבָבְךָ לַעֲשׂוֹתוֹ - זֶה הַמִּסְרָה שֶׁהוּא צָרִיד לְשִׁמוּעַ!!

לבת לאום ומבורך!

כל הזכויות שמורות למכון 'טעם בפרשה'

להערות, הארות ותגובות וכן להרשמה לקבלת ה'טעם' במייל מידי שבוע פנו למייל: GTB100200@gmail.com

להנצחות ולתרומות ניתן לפנות לטל' 052-719-2760 או במייל הנ"ל

שימו לב! בשלב זה העלון מופץ בתפוצת מייל בלבד • לזיכוי הרבים ברצוננו להדפיס ולהפיץ את ה'טעם' בבתי הכנסיות ובתי המדרשות! לתשומת יתור ליצור קשר עם המכון! זכות זיכוי הרבים יג על התורם ועל כל בני משפחתו

זרע שמשון

רבי זרע שמשון זצ"ל
היה מנחם ונחמה לרבים
היה מנחם ונחמה לרבים
היה מנחם ונחמה לרבים
היה מנחם ונחמה לרבים

מלך העולם

רבי מלך העולם זצ"ל
היה מנחם ונחמה לרבים
היה מנחם ונחמה לרבים
היה מנחם ונחמה לרבים
היה מנחם ונחמה לרבים

אבני נזר

רבי אבני נזר זצ"ל
היה מנחם ונחמה לרבים
היה מנחם ונחמה לרבים
היה מנחם ונחמה לרבים
היה מנחם ונחמה לרבים

ילקוט סופר

רבי ילקוט סופר זצ"ל
היה מנחם ונחמה לרבים
היה מנחם ונחמה לרבים
היה מנחם ונחמה לרבים
היה מנחם ונחמה לרבים

לב העברי

רבי לב העברי זצ"ל
היה מנחם ונחמה לרבים
היה מנחם ונחמה לרבים
היה מנחם ונחמה לרבים
היה מנחם ונחמה לרבים

חזן יחזקאל

רבי חזן יחזקאל זצ"ל
היה מנחם ונחמה לרבים
היה מנחם ונחמה לרבים
היה מנחם ונחמה לרבים
היה מנחם ונחמה לרבים

מלצי יושר

בן לאשרי

רבי בן לאשרי זצ"ל
היה מנחם ונחמה לרבים
היה מנחם ונחמה לרבים
היה מנחם ונחמה לרבים
היה מנחם ונחמה לרבים

אתון דאורייתא

רבי אתון דאורייתא זצ"ל
היה מנחם ונחמה לרבים
היה מנחם ונחמה לרבים
היה מנחם ונחמה לרבים
היה מנחם ונחמה לרבים

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטיב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גיידל בגים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפן?
פארוואס האב איך נישט קיין מול?

תירוץ

זייל די פקטורעס לאזען נישט אן מינע תפילות ואלען נחמול וזענען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מלצי יושר!

זייט מוקיים די מצוה פון די זרע שמשון, מלאךקע טאן, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רמגה רב,
אין ר' יחזקאל אברמסקי, ר' משה'ל המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געזען עז זיך מלצי יושר
פאר דער עט וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

ויאמר ה' אל משה הנך שוכב עם אבותיך וקם העם הזה וזנה אחרי אלהי נכר הארץ אשר הוא בא שמה בקרבו ועזבני והפר את בריתי אשר כרתי אתו. צ"ע מה ענין
מיתת משה עם עון עבודה זרה, דמשמע שמיתתו גורמת להם שיעבדו עבודה זרה. ואף שיש לומר שכל זמן שמה היה חי לא היו מעזים פניהם לעבוד עבודה זרה
בפניו הואיל שהיה מוכיחם ומנהיגם, מ"מ עדיין קשה מה היתה כוונת הקב"ה לומר שני דברים אלו סמוכים זה לזה דמשמע שיש שייכות ביניהם. ועוד, שהלא אין
זה נכון, שהרי מצינו הרבה פעמים שהעיוז ישראל וחטאו גם בחיי משה, וא"כ מפני מה תלה את ענין מה שיחטאו בעבודה זרה עם מיתת משה. ועוד יש להבין מה
שנראה במשמעות הפסוקים שאמר הש"ת למשה 'קרא את יהושע', שנראה שרצה הש"ת לצוות את יהושע, אולם בפועל לא מצינו שאמר לו כלום ודיבר הש"ת
רק עם משה, ורק לאחר שסיים לדבר עם משה דיבר עם יהושע. וא"כ קשה מדוע הוצרך יהושע לשמוע מה שאמר הקב"ה למשה, והיה יכול לקרוא ליהושע רק
כשמתחיל לצוות אותו. ויש לבאר עפ"י מה שמצינו (ערכין לב): שעזר ביקש רחמים וביטל את היצה"ר של עבודה זרה, אולם משה לא עשה כן מפני שלא היה לו
את הזכות הגדולה של ארץ ישראל, ומשום כן לא היה לו יכולת לבקש על כך ע"ש. ומבואר שבכדי לבטל את היצה"ר של עבודה זרה נצרך לזכות גדול של ארץ
ישראל, ואין זוהי לכך רק מי שנכנס לארץ ישראל. ובזה מתבאר יפה דברי הפסוק, שכן היה כוונת הקב"ה לומר למשה, שלפי ש'הנך שוכב עם אבותיך', והיינו
שאינך נכנס לארץ ישראל אלא אתה מת בחוץ לארץ כמו אבותיך, משום כן 'קם העם הזה וזנה', היינו דמשום כן אינך יכול לבטל את היצה"ר של עבודה זרה, וזה
גורם שאחר מיתתך ישראלי לעבוד עבודה זרה. ומשום כן אמר דברים אלו למשה בפני יהושע, כי רצה שישמע יהושע וידע שבכח הזכות של ארץ ישראל
אפשר לבטל את היצר של עבודה זרה, והיות שהוא יזכה להיכנס לארץ ישראל עליו מוטל דבר לבטל את היצה"ר של העבודה זרה. (זרע שמשון וילך אות ב').

מלצי יושר מול מגיד פשע זייט מנדב פאר "מלצי יושר" 732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

לע"נ הג"ר נחום ב"ר יוסף הסופר מטאחוב צ"ל יא"צ א'
אייך

חזקו ואמצו אל תיראו ואל תערצו מפניהם
כו' פתח בלשון רבים 'חזקו ואמצו אל תיראו ואל תערצו', וסיים בלשון יחיד 'כי ה' אלהיך הוא ההולך עמך לא ירפך ולא יעזבך'. ונראה לפי רש"י (ויקרא כו:ח) עה"פ 'ורדפו מכם חמשה מאה ומאה מכם רבבה ירדופו' וז"ל: וכי כך הוא החשבון, והלא לא היה צריך לומר אלא 'מאה מכם שני אלפים ירדופו', אלא אינו דומה מועטין העושין המצוות למרובין, עכ"ל. ובזו מובן 'חזקו ואמצו' לרבים, 'כי ה' אלהיך הוא ההולך עמך' אפילו ביחיד, כל שכן לרבים העושים מצוות וכפירוש רש"י הנזכר, שהרדיפה תהיה בלי שיעור, (כלומר בלא ערך לרדיפת היחיד, כי היחיד רודף פי עשרים מכוחו - חמשה מאה, ובכח הרבים רודפים פי מאה מכוחם - מאה רבבה), כיון שגם ליחיד ה' אלהיך הוא ההולך עמך לא ירפך ולא יעזבך. [וכך מתפרש הכתוב 'חזקו ואמצו' לעשות מצוות ומעשים טובים בכח הרבים, שהרי אם היחיד הובטח 'כי ה' אלהיך הוא ההולך עמך לא ירפך ולא יעזבך', כל שכן שהעשיה בכח הרבים תחזקם לאין שיעור].

הקהל את העם האנשים והנשים והטף כו' למען ישמעו ולמען ילמדו. דרשו חז"ל (חגיגה ג): טף למה באין, כדי ליתן שכר למביאייהו. [ולכאורה משמע שסיום הפסוק 'למען ישמעו ולמען ילמדו', לא קאי על הטף, כי הטף באין רק כדי ליתן שכר למביאייהו. אבל יש לפרש ד'למען ישמעו' קאי גם על הטף, כי אפשר לפרש הכתוב 'למען ישמעו' על פי הברטנורא על אמרם (אבות פ"ב מ"ח) ד' יהושע בן חנניא אשרי יולדתו, ופירש הברטנורא, שמיום שנולד לא הוציאה עריסתו מבית המדרש, שלא יכנסו לאזניו דברי חול. הרי דאף בתנודת זהו מעלה מה שמועם דברי קדושה, ומיושב שפיר 'למען ישמעו'.

לע"נ הג"ר ר' עזריאל יהודה ב"ר יעקב לעבאוויטש צ"ל אבד"ק
יועץ יא"צ א' תשרי

כל לנאותו אינו חוצץ גבי שופר, וגדר הידור בלולב. (המשך מגיליון הקודם). התוס' (סוכה כט: ד"ה לולב) כתבו וז"ל: לולב יבש פסול, ומפרש בגמ' משום דאיתקש לולב לאתרוג דכתיב ביה הדר. ולא כמו שפירש הקונטרס משום דכתיב זה אלי ואנוהו, דאין ואנוהו אלא לכתחלה, ולא מיפסל בהכי, כדמוכח פ"ק (לעיל דף יא:) דאמרי רבנן לולב מצוה לאוגדו משום שנאמר זה אלי ואנוהו, לא אגדו כשר, עכ"ל. וכוונתם, דרש"י כתב דפסול משום דאין זה 'אנוהו'. והקשו התוס' דהרי במשנה מבואר שיבש פסול אפילו בדיעבד, והרי אין לפסול

א כתב בתפארת בחורים דמה דפשוט לתוס' שיבש פסול גם בדיעבד, אין זה משום לשון המשנה "פסול", כי לשון זה יש לפרשה גם לכתחילה, כפי שמצינו במרדכי (ריש פרקין סימן תשמ"ו) בשם הרא"ם שדין "נקטם ראשו פסול" ששינו במשנה הוא רק לכתחילה. אלא דיוקם הוא מכך שהתנא שנה דין יבש וגזול יחד, וגזול פסול גם בדיעבד.

הנדרות אבני נזר - על ענייני מילה

חזקו ואמצו אל תיראו ואל תערצו מפניהם
לחם חייכם וזמן זמנכם וזמן זמנכם וזמן זמנכם
glynnm@gmail.com 052.545.0540

בדיעבד מטעם שלא קיים מצות 'אנוהו', כדחזינו דאם לא אגדו כשר, אע"ג דמצוה לאוגדו משום 'אנוהו'. וכתב האבני נזר (סי' תל"ג), דלפי יסודו יש ליישב קושית התוס', דהנה יש במצות לולב שני מצות: א) מצות נטילת ד' מינים. ב) מצוה ליטול ד' אחת בלי השניה. דהרי התוס' (סוכה לד: ד"ה שתהא) הביאו שיטת הבה"ג שיכול ליטול את ארבעת המינים בזה אחר זה, ונמצא לפ"ז שכל דין נטילה אחת אינו לעיכובא. ולאו זה י"ל, שבאמת דין 'אנוהו' הוא לעיכובא, אולם העיכוב תלוי בדין בו אנו באים להדר, שאם אותו דין מעכב את קיום המצוה, גם הידורו מעכב. אבל אם אותו דין אינו מעכב, לא יתכן שהידורו יעכב את כל המצוה, אלא מעכב רק את קיום אותו דין עצמו.

ולפ"ז מיושבת שיטת רש"י, שלעולם דין 'אנוהו' הוא לעיכובא, ובנוגע לולב ה'יבש', הרי ההידור הוא בעצם צורת הלולב, שהוא עיקר המצוה ומעכב בה, ולכן גם ההידור בו משום 'אנוהו' - מעכב. אולם לענין אגד, הגם שיתכן שאם לא אגדו לא קיים את הדין של נטילה בבת אחת, משום שדין 'אנוהו' הוא לעיכובא, אבל מ"מ לא יתכן שמשום כך יעכב את עיקר מצות הנטילה, שהרי דין זה של נטילה בבת אחת אינו לעיכובא, וגם אם לא קיימו יצא ידי חובה כשיטת הבה"ג ותוס', ולכן גם אם לא אגדו כשר.

וז"ל: ובמה שכתבתי יש ליישב קושיית התוס' על רש"י שהוכיחו דמשום 'אנוהו' לא מיפסל אלא לכתחילה, מלא אגדו דכשר. ולפי מה שכתבתי אינו נזק למצות לקחה אחת ביד אחד, והרי היא גופה דביד אחד אינו רק לכתחילה, ובדיעבד לרוב פוסקים אפ"ל בזה אחר זה יצא, ואפ"ל ואנוהו מעכב מצות לקחה ביד אחד, מכל מקום גוף מצות לולב אי אפשר שיעכב, כי לגוף מצות לולב אינו נזק כלל, ודו"ק והבן, עכ"ל.

וכ"כ בסיומן תצ"ב וז"ל: יש לומר דלעולם 'אנוהו' מעכב גוף המצוה, אך אגד לולב שאינו נזק למצות צירוף המינים באגד יד על כל פנים, והוא נזק להיות אחד לגמרי, וא"כ אי אפשר שיעכב רק מצות הצירוף, והרי הצירוף גופיה אינו מעכב מצות לולב, ולעולם הגוי שבמינים עצמם יש לומר שמעכב אפ"ל בדיעבד, עכ"ל.

אך שוב דחה האבני נזר (סי' תל"ג) את ישובו, משום הכלל דכל שאינו ראוי לביילה, ביילה מעכבת בו, היינו שאף דין שאינו אלא לכתחילה, מ"מ צריך שהחפץ של המצוה

ב ולדבריו אפשר שהדבר אכן תלוי במחלוקת תוס' והבה"ג, שהתוס' סוברים שצריך נטילה אחת לעיכובא, ואע"פ שהם מכשירים נטילה בשתי ידים, אפשר שסוברים שגם כה"ג נקרא נטילה אחת. אבל רש"י י"ל שסובר כבה"ג, ואפשר ליטול את ארבעת המינים אף בזה אחר זה. וראה בר"ר (סוכה לד:) שיש סוברים שאפ"ל אין לו עתה אלא מין אחד, יכול ליטול ואח"כ כשיזמנו האחרים לידו, יטלם, ולשיטות אלו יש לקיים את דברי רש"י ש'אנוהו' לעיכובא, וכמו שכתב האבני נזר שאינו מעכב אלא את הדין של נטילה אחת.

"הופיע ויצא לאור"

הגדרות חזון יחזקאל

על התורה והנבואה עם בראשית המאה העשרים

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

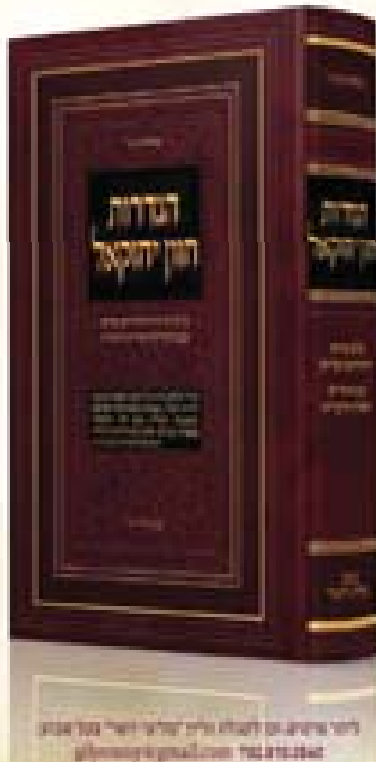
לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

הוצאת מוסד הרב קוק

לונדון תש"ז

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די פלאצקע גאון - ווארשא, אבני נזר - סוכאטשוב, צדקת הצדיק - לובלין, ילקוט סופר - פאקש, לב העברי - הר הזיתים, ר' יוסף ענגלי - ויען, בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול - הר המנוחות

אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!

732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

וז"ל: שפיר הוכיחו התוס' [ד'אנוהו' אינו מעכב כלל, אף מצות צירוף], דאם תמצא לומר ד'אנוהו' מעכב, הא נתבטל מצות הלכיה ביד אחד לגמרי [אם לא אגוד], וכיון דאינו ראוי לאוגדו ביו"ט, הא אינו ראוי לקיים המצות לקיחה ביד אחד, דכתיב גבי לולב - הוא הוויין - ויעכב. [דא"נ דמצות 'אנוהו' כיון דהוא דין כללי בכה"ל כולה, ולאו דוקא במצות לולב, לכן לא אמרין בזה הכלל ד'כל שאינו ראוי לבילה, בילה מעכבת'. אבל הדין של לקיחה ביד אחד דנאמר במצות לולב, א"כ אם אינו ראוי לאגדו ביחד, הרי הוא מעכבת ופוסל הלולב].

אלא ודאי 'אנוהו' אינו מעכב גם הלכיה ביד אחד, ולכתחילה ד'אנוהו' הא לא כתיב כלל גבי לולב, עכ"ל. וכ"כ בסימן תצ"ב וז"ל: אך התוס' שפיר הוכיחו לסתור פירוש רש"י משום ואנוהו, דרש"י הא סבירא ליה מצוה לאוגדו בקשר גמור, ואם איתא דהאגד מעכב על כל פנים למצות צירוף המינים ביד, וכבר ביארנו דהיכי דאינו ראוי אפי' לצירוף פסול וכו', וא"כ ביו"ט איך כשר בלא אגד הא אינו ראוי לקשירה, ולדעת רש"י הא אמרת דבלא קשירה לאו אגד לענין ואנוהו, ואי ואנוהו מעכב א"כ כשלא יקשור יתבטל מצות צירוף המינים, וא"כ כיון שאינו ראוי לצירוף המינים הלולב פסול ודו"ק, אלא ודאי דמשום ואנוהו אינו מעכב. ולפ"ז להפוסקים דמתקיים מצות ואנוהו בלא קשר רק אפי' כאגודה של ירק, שפיר נוכל לפרש פסול יבש משום ואנוהו, ודו"ק.

לע"נ הרב הקדוש ב"ר אברהם יהושע העשיל זצ"ל י"א תשרי

וילך משה וידבר וגו'. הנה לא מצינו לשון כזה בכל התורה. וגם בזוה"ק (פרשה זו פרק): הקשה לאן הלך. אך הענין על פי שאמרו (שבת קכב). עה"פ כי הולך האדם אל בית עולמו, מלמד שכל צדיק וצדיק נותנין לו מדור וכו'. והיינו שכל צדיק יש לו עולם בפני עצמו, וזהו תכליתו בעוה"ז, וכל ימי האדם בעוה"ז נקרא 'הולך'. וזה ההבדל בין מלאך לאדם, כמו שנאמר (זכריה ג:ז) 'ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה', דמלאך נקרא 'עומד', שעומד תמיד במדריגה אחת, משא"כ האדם צריך להיות הולך במעלה תמיד

הרי זה מעכב. אבל לענין אגוד שפיר אמרין דאם לא אגדו כשר משום דעכ"פ ראוי לאגדו הוא, משא"כ יבש דמאחר דכבר נתייבש ושבו אינו ראוי לחזור לכשרותו שפיר פוסל משום דבעינן ואנוהו, עכ"ל.

אבל לפי האבנ"ז אינו ראוי לאגדו לפי רש"י, כיון דבעינן קשירה ממש. ה כמו שאמר רבא (סוכה לז): 'לא לדוך אינש לולבא בהושענא, דדלמא נתרי טרפי והוי חציצה', פ"י, לא יתחוב אדם את הלולב תוך ההושענא, והיינו שלא יאגד קודם את ההדס והעברה יחד, ואח"כ יתחוב את הלולב לתוכו, כדי שלא ינשרו עלים מן ההדס והעברה ע"י תחיבת הלולב, ואותם עלים תלושים יחצצו בין מין למין אחר. ופירש"י שהחסרון הוא שאז אין המינים אגודים ביחד להיות לקיחה אחת. והקשו הערוך לנר והרש"ש שם, דמה בכך שאין נאגדין, הא פסקינן דלולב אין צריך אגד, ע"ש. אבל לפי חידושו של האבני נזר א"ש, דאע"ג דלולב אין צריך אגד, אבל בעינן אגד יד.

וע' ברבינו אברהם מן ההר שם שפיר, וז"ל: וחוצצין בין מין ומין ואינו אגודים יחד להיות לקיחה אחת. פ"י, ואפילו לרבנן דלא בעו אגד, למצוה מיהא בעו משום 'אנוהו', עכ"ל. והיינו דמה שחשש רבה שלא לדוך אינש לולבא בהושענא, אינו משום החשש שהחציצה תגרסו לפסול את הנטילה, אלא משום ביטול קיום מצות 'אנוהו'. אבל האבני נזר (סימן תצ"ב אות ד') כתב דדוחק לפרש כן דרק משום מצות אגד שאינו אלא לכתחילה הקפיד כן, דכיון דאין אלא חשש (כמו שאמר 'דדלמא'), לא מסתבר דמשום חשש בעלמא יקפיד על דין שאינו מעכב. וע' בשו"ת רבי משולם איגרא סימנים נ"ד נ"ה.

יהא ראוי לקיים בו את אותו הדין, ואם אינו ראוי לכך אי אפשר לקיים בו את המצוה. ואף כאן, הרי ביו"ט אי אפשר לאגדו את הלולב, שקשירה אסורה ביו"ט, ואם אינו אגוד אי אפשר לאוגדו, וא"כ נימא 'כל שאינו ראוי לבילה, בילה מעכבת בו', ואיך אפשר לקיים את המצוה בלולב שאינו אגוד?

וז"ל: אך באמת הוכחת התוס' נכונה, דלכאורה כיון דמצוה לאוגדו מה"ת, וביו"ט הא אינו ראוי לאוגדו לרש"י וסייעתו [דבעינן קשר גמור], נימא כל שאינו ראוי לבילה בילה מעכבת בו, עכ"ל.

ותירץ, ד'אנוהו' לא נאמר לענין מצות לולב עצמה, אלא הוא דין כללי בכל המצות, ולכן אין שייך לומר בו את הכלל שכל שאינו ראוי לבילה בילה מעכבת בו, דדוקא בילה דכתיב במנחה, דהוי מצוה שבגוף המנחה, בזה בעינן שתהא ראוייה לקיים בה מצות בילה, משא"כ מצות ואנוהו דלא נאמר במצות לולב גופיה, אין זה מצות לולב כלל, אלא מצוה כללי לקיים כל מצוה בנוי ובהידור, ולכן לא בעינן שיהא ראוי לקיים בו מצות ואנוהו. וז"ל: אך התירוף פשוט דהא ואנוהו לא כתיב כלל גבי מצוות לולב, עכ"ל.

וכ"כ בסימן תצ"ב וז"ל: אגד קשר דמקרא דואנוהו ילפינן, דלא כתיב כלל בלולב, והוא מצוה בפני עצמו, ולא שייך למצוות לולב אין מעכב אף אם אינו ראוי, אבל אגד יד דילפינן מוויין דכתיב בין לולב הדס וערבה, ראוי עכ"פ בעינן, עכ"ל. והוסיף שם, דכיון דבעינן שיהא ראוי להיות אגד יד, דזה דין הנאמר בלולב, לכן כל שאינו ראוי ליטלם בלקיחה אחת, כגון שאגדם יחד ויש חציצה ביניהם, הרי זה מעכב בנטילה משום דכל שאינו ראוי לבילה בילה מעכבת בו.

והוסיף, דאמנם זה נכון רק אם נאמר שמצות 'אנוהו' היא לכתחילה בלבד, אבל אם נאמר שהיא לעיכובא כדס"ל לרש"י, א"כ בלולב שאינו אגוד אינה מתקיימת מצות נטילה כאחת, ומצוה זו הרי היא מדיני הלולב, וא"כ שייך בה הכלל שכל שאינו ראוי לבילה, בילה מעכבת בו, וכיון שאי אפשר לאגדו ביו"ט הרי זה מעכב במצוה, ושפיר הקשו תוס' איך ס"ל לחכמים דאם לא אגדו כשר, ומוכח דדין 'אנוהו' לעולם אינו מעכב.

ג מה שנקט האבנ"ז כדבר פשוט שהדין של 'כל שאינו ראוי לבילה, בילה מעכבת בו' שייך אף בלולב, אינו פשוט כל כך. שבשו"ת הרד"ך (בית א' חדר כ"ב) כתב שאין כלל זה אלא באותם דברים שנוכחו בגמ', שכן למדו חז"ל מן הכתוב או מסברא או מקבלה שהיתה בידם, אבל בשאר מקומות דבר שאינו מעכב אינו מעכב אפי' אם אין ראוי לו כלל. ולדבריו יש להכשיר לולב שאינו ראוי לנטילה בבת אחת, ואפשר שכן דעת רש"י.

עוד אפשר לומר בדעת רש"י, ע"פ מה שכתבו הרבה אחרונים (ט"ז אות א"ח סימן ל"ב ס"ק י"ח), שאגת אריה סימן ו', ארצות החיים סימן כ"ז ס"ק ב'), שדבר שאינו ראוי למצוה בגלל איסור שעליו, אינו חשוב 'אינו ראוי', ודוקא דבר שאינו ראוי במציאות לקיים בו את המצוה (כמו מנחה שיש בה יותר מדי קמה, ואי אפשר לבלול בה את השמן), עליה אמר ר' זירא שכל שאינו ראוי לבילה הבילה מעכבת בו. ולפ"ז לולב שאינו אגוד ביו"ט, אע"פ שא"א לאגדו, כיון שאין זה אלא משום איסור מלאכה ביו"ט, הרי הוא חשוב 'ראוי' למצות נטילה כאחת, ולכן אפי' אם האגוד מעכב במצוה של נטילה כאחת, עדיין יש להכשיר את הלולב.

ד ואמנם כשהגדרת הקדש (זבחים ב: בתוד"ה זבחים) כתב כן, דאם אין המצוה ראוייה לקיום ההידור הרי זה מעכב, וזה שכתב רש"י דלולב היבש פסול למצוה משום שאינה מצוה מהודרת ואין מתקיים בו הכתוב אז אלי ואנוהו, והיינו משום דהידור מצוה אע"פ שאינו מעכב בקיומה, אבל אם אינו ראוי לו

אפשר למסור נדבות להוצאות הגליון בקנדה להוצא"ר יאיר כהן שליט"א 438-875-5478
אימיל 2792034@gmail.com

שופטים פ"ו רמז ס"ב): ירמיה בשעה שהיה מתנבא בדברי נחמות היה מיוחד שמו, שנאמר 'כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעורייך', אבל בדברי תוכחות כתיב 'דברי ירמיהו', וכן משה על כל דבור ודבור כתיב 'ידבר ה' , וכשנא להוכיח כתיב 'אלה הדברים', ע"כ. ונמצא כיון דכתיב 'וילך' מעצמו, זה מורה שאין בו טובה רק תוכחה, ועל כן כתיב 'וילך משה', ולא נתייחד שמו של השי"ת עליו.

ואמרו"ר הגאון פירש 'אין וילך אלא לשון תוכחה', שאין לך תוכחה גדולה מזו לכל אדם ילוד אשה, כאשר יתבונן משה מות, מי לא ימות, וזהו 'וילך משה' ואמר 'לא אוכל עוד לצאת ולבא', אין זה אלא לשון תוכחה.

לזכות והצלחה שב.ש.ה.

וילך משה. רמז דכל זמן שחי נקרא 'מהלך', משא"כ אח"כ נקרא 'עומד', כדכתיב 'ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה'. האמנם ע"י בנים ותלמידים מהלך גם אח"כ, כי ברא מזכה אבא, ושפתותיו דובבות בקבר, על כן 'ידבר את הדברים האלה', ע"י כן 'וילך' תמיד, עד היום וילך, ע"י זכרו תורת משה.

ויקרא משה ליהושע ויאמר אליו לעיני כל ישראל חזק ואמץ. לכאורה הלשון 'לעיני כל ישראל' צ"ב. ולפי פשוט הכוונה דהיינו כדי שידעו לשמוע לו. אמנם מרב הגביר הר"ר פנחס נ"י שמעתי, היות כי למד ממשה רבינו ע"ה דרכי ענוה, וכתב בתרגום יונתן (פ' שלח) 'כד חמא משה ענותותיה קרא משה להושע בר נון יהושע', ועל כן כשראה שהיה ענוותן ביותר, לכן הזהירו על דרך שאמרו 'זרוק מרה בתלמידים', והיינו שיהיה עניו לעצמו, אמנם 'לעיני כל ישראל חזק ואמץ', דצריך להיות בתוקף כאביר שבאבירים, וכדכתיב 'ויגבה לבו בדרכי ה' , כמנהיג הדור, 'כי אתה תבוא את העם'.

עוד י"ל ע"פ מש"כ בחובת הלבבות (שער הפרישות פ"ד) 'צהלה בפניו, ואבלו בלבו'. והעיקר 'קרוה' לנשברי לב' זה בפנים, ועל כן דייק 'לעיני כל ישראל חזק ואמץ', תראה כח והתאמצות.

יחסות נבון, יחסות נבון, יחסות נבון

אמרו חז"ל כל השומר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו, והיינו דהשבת מועיל להתקבלות התשובה, ואמרו א"ר יוחנן אלמלי שמרו ישראל ב' שבתות מיד נגאלין, וברושלמי תענית איתא א"ר לוי אילו שמרו שבת אחד מיד נגאלין שנאמר בשו"ב ונחת תושעון. וצריך להבין טעם פלוגתתם מדוע ר' יוחנן מצריך ב' שבתות, ור' לוי שבת אחת.

ונראה ע"פ מה דהקשו איך מועיל תשובה, נימא נראה ונדחה אינו חוזר ונראה, אך למ"ד דבעלי חיים אין נדחים והכי קי"ל נחא, אך ר' יוחנן דס"ל ביומא בע"ח נדחים קשה. וצ"ל עפ"י התוס' (כתובות ז:) בשם המדרש מזמור שיר ליום השבת, אמר הקב"ה 'פנים חדשות

ספר מלכי יוסף

הנדרות אבני נזר - נדרות לאנדרא

ל שירות המהלך והשירה

וב שירות המהלך והשירה

הנדרות אבני נזר - נדרות לאנדרא

חסיף יצא לאור

הנדרות אבני נזר - נדרות לאנדרא

הנדרות אבני נזר - נדרות לאנדרא

תולדות בעל החזון יחזקאל זי"ע

למרות שבשבתו על כס הרבנות נקרו בדרכו עוסקים וטרדות שפעמים לא עלו בקנה אחד עם שיעור קומתו ושיאיופיותו להתעלות, לא התנער מחובתו לדאוג לכלל ולפרט בכל מקום ובכל מקרה שסמכותו הרבנית היתה עשויה להועיל, יחד עם זאת לא הסיח דעתו לרגע מלימוד התורה, ושקד רבות ללא לאות וללא רפיו על התורה הקדושה בכל רגע מזמנו הפנוי, מסכת חייו, הרף כל התהפוכות והמפריעים שנקרו בדרכו, היתה רצף בלתי פוסק של עמל ויגיעה התמדה והתעלות.

לתלמידיו סיפר פעם, כי הכרת ערך הזמן הולידה בו תכונה לפיה יכול היה לדעת את השעה בתכלית הדיוק גם כשהיה מקיץ משנתו בחשכת הלילה.

גדלותו של מרן זצ"ל בתורה, סמכותו הבלתי מעורערת, ותכונותיו הנעלות כמנהיג וכאדם תור המעלה, הועידו לו שורת תפקידים מרכזיים בחיי הצבור, הכהונות הרמות שנשא בפרק חייו, העמידוהו תכופות בפני מצבים קשים בעיות חמורות, ומעל הכל בפני הצורך להכריע בשאלות גורליות.

מתי מעט הם היכולים לספר פרקים כלשהם בהנהגתו הצבורית ודאגתו הנשגבה והכלל, כי למרות היותו מנהיגם ונציגם של קהילות רבות וחשובות בחז"ל ושל רבדים נרחבים ביהדות ארץ ישראל, היו מעשיו נסתרים, נדמה לכאורה כי מטבע הדברים, גדלותו בתורה ועמידתו האיתנה והמודגשת בתפקידיו כראש ישיבה וכרב, כנשיא וכיוצא בו, צריכים היו להעמידו תדיר אל מול הזרקורים, ולחשוף את דרכו בקודש לעין כל, ברם למרבה הפלא נשמרו רבים מפעליו הכבירים כמוסים מעינינו, ה'הצנע לכת' והענוה שלטו בכל צעד מצעדיו, ופרשיות עלומות רבות לא היו נודעות לנו אלמלי סיפרם הוא עצמו למטרות כלשהן.

יחד עם צניעות ההליכות החיצונית, נסתרו מעינינו גם מעמקי אישיותו הפנימית הנשגבה, וכוחות נפשו הטמירים שהיוו את הבסיס למפעלותיו, ומכיון שברוב ענוותנותו וגאוויותו טרח והצליח להסתירם, כמעט שלא זכינו לגלותם וללמדם, אך מאותם שביבים שזכינו לגלות, נראה שעמודי התווך עליהם נשען מרן זצ"ל בדרכו האישית כגדול בתורה, ובדרכו הצבורית כמנהיג דגול, היו אמונתו חסרת הפניות בכח התורה, בכח האמת, ובכח התפילה. וכל אלו נזונו ממקור טהור אחד אמונתו המופלאה בבורא יתברך.

ממדריגה למדריגה עד שמשלים עצמו ומגיע אל בית עולמו. וזה שאמר 'וילך משה', דמשה רבינו היה הולך תמיד במעלה ממדריגה למדריגה, וההליכה האחרונה שנאמר בפרשה זו היה עד שבא אל מדריגה זו שאמר 'לא אוכל עוד לצאת ולבוא', היינו דכל שלא יוכל עוד לצאת לנפול ממדריגתו, עיד"ז לא יוכל לבוא עוד למדריגה למעלה הימנו ג"כ. וכמו שנאמר 'כי שבע יפול צדיק וקם', היינו על דרך שאמרו (מכות ז:) בירידה שהוא צורך עליה, והיינו שע"י הירידה ח"ו עיד"ז מתגבר עוד בחילא יתיר. וזהו 'כי שבע יפול צדיק', עיד"ז 'וקם', ואף אז הוא ג"כ נקרא 'הולך', כיון שהוא צורך עליה. אבל כל שלא יוכל לצאת עוד, לא יוכל לבוא ג"כ, וזה מדריגה האחרונה. וזה שאמר כאן 'וילך משה', שכאן נכתב ההליכה האחרונה, וכל הפרשיות מכאן עד סוף התורה, שנאמרו היו ביום זה ע"י ההליכה האחרונה, וכן צריך כל אדם להיות הולך תמיד כנ"ל.

לע"נ הג"ר מורדכי אפרים פישל סופר בר"ר וואלף צ"ל יא"צ א' ר"ח אייר

וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל. איתא במדרש תנחומא: אין 'וילך', אלא לשון תוכחה, שנאמר 'לכו חזו מפעלות אלהים'. ונראה לפרש לפי מה שפירש האר"י הק' הפסוק 'לכה ואשלחך אל פרעה', דהנה מלת 'לכה', יורה שילך מעצמו בלי שישולח מאתו יתברך, ומלת 'אשלחך' יורה ההיפוך מזה. והענין הוא, כי הקב"ה היה שולחו בשליחות זה, ויש בו רעה שהיא טובה, כי ע"י שליחות הזה כתיב 'תכבד העבודה על האנשים', והטובה לו באה רק באחרונה שאז יצאו ישראל ממצרים, והנה אף שהכל מאתו יתברך, מ"מ מצינו דאין הקב"ה מייחד שמו על הרעה, ולכן בבחינת הרע הנמשך בשליחות זה אמר הקב"ה 'לכה', והיינו שילך מעצמו, ועל בחינת הטוב אמר 'אשלחך', ע"כ דברי קדשו. וביארנו בפרשת שמות, דלא חפץ משה ללכת עד שאמר לו הקב"ה 'כי אנכי שלחתיך'. ע"ש.

ובזה ביאר שם האר"י הק' מה שמצינו ענין זה גם בנבואת ישעיה (ישעיה ו:ח) 'אזשמע את קול אדני אמר את מי אשלח ומי ילך לנו, ואמר הנני שלחני', והנה יש כאן שינוי לשון 'את מי אשלח ומי ילך לנו', תחלה אמר לשון שליחות ולשון יחיד, ואח"כ אמר בלשון רבים ולשון הליכה. והענין הוא כי אמרו (ב"ב יד:) 'ירמיה כולו תוכחה, וישעי חציו נחמה וחציו תוכחה. והנה השי"ת היה רוצה לשלוח את ישעיה לב' בחינות אלו, על התוכחה לישראל, ועל הנחמה אם יהיו טובים, וכנגד הנחמה אמר 'את מי אשלח', כי על הטובה הקב"ה מכנה שמו עליה כי הוא המשלחה, ועל כן אמר גם בלשון יחיד, כי הוא האל היחיד פועל הטובות. אמנם על התוכחה אמר 'מי ילך לנו' בלשון רבים, כי דבר התוכחה הוא מן כל ב"ד עליון יחד, ואין הקב"ה נזכר יחיד בענין התוכחה, עכ"ד. ובזה יבואר דברי המדרש 'אין וילך אלא לשון תוכחה, דהנה איתא במדרש (ילקוט

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר יוסף מרימנוב זי"ע אמר: בעודי בחיים אני מנענע עם כל העולמות, ולאחר פטירתי אחזיק טובה למי שידליק נר לטובת נשמותי (ספר מנחם ציון). תפרסם ע"י הרה"ח המפורסם ר' מרדכי יצחק סאמט שליט"א

מצוה נדירה שהמקיים אותה נוטל שכר כנגד כולם

כתב בשו"ע הרב (ת"ת פ"ב ס"א): 'מצות עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד כל התורה שבכתב ושבעל פה כולה'. וכ"כ בסעיף י' וז"ל: ללמוד פעם אחת כסדר [תנ"ך] וכל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספתות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה ותנחומא ופסיקתות וכיצא בהן ומדרשי רשב"י (זוהר) כדי שיוכל לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אחת בחייו, עכ"ל.

זה מצוה שרק יחידי סגולה מקיימים אותה, וקל מאוד לקיימה אם מקציבים לזה זמן מועט בכל יום, ובזה זוכים לקיים מצוה נדירה של מצות ת"ת ששקול כנגד כל המצות, ואין לשער גודל השכר שזוכים עבור זה בפירות בעוה"ז והקרן לעוה"ב

נתפרסם לזכות י.ב.ח.ה. לנחת דקדושה מכל י"ח

באו לכאן, נאמר שירה. הרי להשבת נקרא 'פנים חדשות', דהבריא מתחדשת בו היינו שהוא מתעלה והוי כעולם חדש, ופנים חדשות מסלק הדיחוי כמבואר בתוס' (זבחים צו.) בנוגע נהדרינהו לכבשונות, והיינו דזה האדם החדש הרי לא נדחה מעולם, ולכן השבת מועיל להתקבלות התשובה.

וזהו שאמרו במדרש, דקין אמר עשיתי תשובה ונתפשרתי, פתח אדה"ר ואמר מזמור שיר ליום השבת, והיינו דכיון דמועיל תשובה, על כרחך דהשבת הוא פנים חדשות, דאל"כ נימא דיחוי, וכיון

דהשבת פנים חדשות, לכן פתח ואמר מזמור שיר, והוא ממש כמדרש המובא בתוס' כתובות הנ"ל 'אמר הקב"ה פנים חדשות באו לכאן נאמר שירה'.

והנה להיות הגאולה צריך שיהיה תחילה תיקון השלם שיעשו העוונות זכויות, דשגגות הוא עדיין פגם, וזכויות הוא רק בתשובה מאהבה, ומבואר בספרי יראים דתשובה מאהבה אי אפשר בלי שתוקדם לה תשובה מיראה, כי הרגשת אהבה בא מקירוב ודיבוק, וכל זמן שיש העוון 'עוונותיכם מבדילים ביניכם לבין אלקיכם', מאין יתעורר אהבה, ואך בהקדם תשובה מיראה ונקלש החטא ונעשה שוגג, אינו מבדיל עוד, דרך להיות 'עוונותיכם מבדילים' נאמר, ו'עון' הוא מזיד, ולכן אפשר לבוא אח"כ לידי אהבה.

ונמצא דלתיקון השלם צריך ב' תשובות, מיראה ומאהבה. וכל אחת מתקבלת רק

בבוא השבת, דכל זמן שאין השבת הא יש דיחוי, ולכן צריך ב' שבתות, וזהו לר' יוחנן לטעמיה דס"ל בע"ח נדחים, משא"כ ר' לוי ס"ל כהלכה דבע"ח אין נדחים, א"כ אפי' שבת אחת לא היה צריך. אך בתוס' (פסחים צו:) מבואר, דבדיחוי בידים לכו"ע בע"ח נדחים, והחטא הרי הוא דיחוי בידים, אך ע"י תשובה מיראה דנעשה שוגג ובלי דעת, הוי כנעשה מאיליו ואינו תו דיחוי בידים, ולכן סגי בשבת אחת להתקבלות התשובה מיראה, ואח"כ מתקבלת התשובה מאהבה גם בחול, ולכן ס"ל לר' לוי דדי בשבת אחת, ורק ר' יוחנן לטעמיה בעי ב' שבתות, ודו"ק היטב מאוד.

ולפי קושיא הנ"ל איך מועיל תשובה נימא דיחוי, יובן ג"כ מדוע לא מהני תשובה בעכו"ם, דהנה על קושיא הנ"ל דנימא דיחוי, י"ל בפשיטות דבידו לשוב, וכל שבידו לא הוי דיחוי. אך בתוס' ישנים (כריתות ז: ד"ה הואיל) כתבו, דבפסול הגוף אמרינן דיחוי אף בבידו, ורק בפסול מחמת דבר אחר מהני בידו, ע"ש. ולכן בישראל דעצמותם טוב, כדברי הרמב"ם (פ"ב גירושין) אהך דכופין אותו עד שיאמר רוצה אני, והחטא רק מדבר אחר תאוה וכדומה עניין מקריי, לכן מהני בידו. משא"כ בעכו"ם דהעצם רע, והחטא מפאת רע שבעצמותו, זה פסול הגוף ולא מהני בידו לסלק הדיחוי, ולכן אין מועיל תשובה בעכו"ם. (אוצרות יוסף דרשות שבת תשובה).

מליץ יושר מול מגיד פשע

**אם לא עכשיו אימתי?
עכשיו הזמן לגמור המקח עם
צדיקים מליצי יושר
'מקח בלייבט מקח'**

מאין יתעורר אהבה, ואך בהקדם תשובה מיראה ונקלש החטא ונעשה שוגג, אינו מבדיל עוד, דרך להיות 'עוונותיכם מבדילים' נאמר, ו'עון' הוא מזיד, ולכן אפשר לבוא אח"כ לידי אהבה.

ונמצא דלתיקון השלם צריך ב' תשובות, מיראה ומאהבה. וכל אחת מתקבלת רק

לזכות אלעזר חיים בן הינדא להצלחה בכ"ע
ואנכי הסתר אסתיר את פני. עם התיבות גימטריה 'כי ריב בין אחים יסטיין כנסת באחד נמתקו אלקים'. והכוונה: אם יש ח"ו ריב ומחלוקת ושנאת חנם בין בני ישראל שנקראים אחים, אז יש רשות לשטן ח"ו לקטרג עליהם ולעורר דינים, וזה 'יסטיין', אבל אם כל כנסת ישראל באחד והיינו באחדות, אז נמתקו מעליהם כל הדינים בשרשן בבינה שנקראת אלקים חיים.

ויצו משה את הלוים נושאי ארון ברית ה' לאמר. יש לפרש על פי מה שכתבו בספה"ק דכל צדיק הדור נקרא 'משה', בסוד אומרים 'משה שפיר קאמרת', ותרמז לנו תורתנו הק', שבכך צדיק זה להגביה את כל היראים שיהיו נחשבים בעיני ההמון ויקובלו דבריהם אצלם, והכי פירושו 'ויצו' כשמחבר את עצמו, מלשון הגמרא 'צותא', 'משה' צדיק הדור, 'את' בתורתנו הק' הנבטאת ב'את' אלף-תיו, 'הלוים' גימטריה צ"א שילוב הידוע, היינו שעושה יחודים בלימודו, ע"י זה פועל 'נושאי ארון ברית ה', היינו החרדים, 'לאמר' הם ברוממות, ודבריהם נשמעים להמון. ויש לומר עוד, 'ויצו' גימטריה 'הויה אלקים', שעיד"ז (היינו ע"י שני שמות אלון) נמתקין הדינים מעל בני ישראל, ולכן 'לקח את ספר התורה הזה, ר"ת גימטריה 'מיכאל', שר ישראל המליץ טוב ומגביר החסדים על כל ישראל, אמן כן יהי רצון. וסופי תיבות גימטריה תרי"ח, דהוא כהן גדול למעלה ומקריב נשמותיהם של הצדיקים (כדאינא בחגיגה יב:), שיעלו לנחת רוח להקב"ה, [וזה 'תריח', היינו מלשון 'ריח ניחוח'], ושאר האותיות גימטריה תשצ"ג, ר"ת 'תורה של צדיקים גמורים'.

חלות שם שמים על הסוכה מדין הקדש, או מדין הוקצה למצותו. חקרו האחרונים בהא דאמרו דחל שם שמים על הסוכה, אם זה מדין הקדש, או מדין הוקצה למצותו. והחזון יחזקאל (סוכה פ"ב ה"ה) כתב דאינו חל קדושה על הסוכה כמו קרבן, וז"ל: עיקר ההיקש שכשם שחל שם שמים על החגיגה לשם מה שהיא, היינו שחל עליה קדושת קרבן. כך חל שם שמים על הסוכה לשם מה שהיא, היינו שחל עליה שם תשמיש מצוה. דאי לאו האי היקשא הו"א שדוקא קדושה שהיא מן המצוה כמו בקרבן או בתפילין היא חלה על החפץ, משום שכל בהמה שלא

בעזרה ולית בזה משום חולין בעזרה, אבל אם נימא דהוא רק ענין איסור, ואין בזה כלל ענין קדושה לענין קודש, שפיר הוי ככל מביא חולין בעזרה, עכ"ל.

ונפ"מ נוסף, דאם זה מדין הקדש, אז האיסור הנאה מעצי סוכה הוא איסור חפצא. אבל אם אין זה מדין הקדש, אפשר לומר דזה איסור גברא לחוד, וכמו שכתב בברכת יעקב (ליבוזיץ, סוכה סי' כ"א ד"ה והנראה), והוסיף דלפי הראשונים שסוברים דחל איסור נדר על איסור תורה שהם איסור גברא, דע"י שמתפנים נדר חל בה גם איסור חפצא, אבל לא שייך נדר על הקדש כיון דכבר נאסר החפצא, דלפ"ז כיון דאיסור עצי סוכה הוא רק איסור גברא, שייך לחול עליו גם נדר.

ו"כ בלבוש מרדכי (זבחים סימן י"ג אות ז"א) וז"ל: הא דחל שם שמים על הסוכה כמו שחל על החגיגה, אין הכוונה שהסוכה כל שבעה יש בה קדושה כקדושת חגיגה, דאם נימא דכל שבעה הסוכה קדושה, כלומר דהעצים קדושים, א"כ אחר הסוכות יהיה דין העצים כמו תשמיש קדושה, וא"כ היה לנו לאסור לזרוק אותם כדין תשמיש קדושה, ואמאי אמרינן (מגילה כו, ב) דסוכה היא מתשמישי מצוה דנזקיק. לכן נראה לי, דאין כוונת התורה, דכמו דחל קדושה על החגיגה כן חל קדושה על הסוכה

י' ע"י רשב"א (ביצה ל: ד"ה ועדיין, ועבודת הקודש שער ב' ס"ק ו') שילפינן שחל על הסוכה קדושה ממש כמו קדושת קרבן, וחקר שם אם הקדושה הוא כמו קדושת דמים או קדושת הגוף. ועי' רמב"ן (שבת מה.) 'ועצי סוכה נמי בעודה קיימת, הקדש גמור לשמים הוי'. וכ"כ בשו"ת מהר"ם שיק או"ח סימן כ"ד דחל בה קדושת קרבן, ולאחר שבעת ימים מותרת משום דהוי כנעשית מצותה. וכ"כ יד אליהו ח"ב אות ב' ס"ק י"ד בהגה"ה בתחילת דבריו, ומותר לאחר סוכות משום דקדושת דמים פקעה בכדי (עי' נדרים כט, א).

י' וכתב בגור אריה יהודה (דעמבא קונטרס המועדים סי' י"ח אות ו') דהנפ"מ הוא אם מותר להביא סוכה לעזרה, וז"ל: ודע דיש לספק בענין זה דחל שם שמים על הסוכה כשם שחל על החגיגה, אם הוא סוג קדושת הקדש שחל על הקדשים, כן חל על הסוכה. או דהוא סוג אחר לגמרי, והילפותא רק לענין איסור, לא לעצם הקדושה וענינה. והנפ"מ לענין הבאת סוכה לעזרה אם יש בזה משום מביא חולין בעזרה, דאם נימא דכיון דילפינן קדושת סוכה מחגיגה הוי זה ענין קדושה כחגיגה, שפיר רשאי להביא

הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפסא זי"ע אמר: כל מי שידליק נר לעילוי נשמתו - ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל - אעשה לו טובה.

רבינו בחיי' לרבינו בחיי ב"ר אשר זי"ע

הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זי"ע היה אומר:

סגולה גדולה לפרנסה ללמוד הספר 'רבינו בחיי'. וסימנך: מאן דיהיב 'חיי', יהיב מזוני

לכו לחמו בלחמו ושתו בין מסכת. שלמה המלך המשיל התורה בפסוק זה ללחם ויין, לפי שהלחם והיין עיקר המזון אשר לגוף, כן התורה והחכמה עיקר מזון הנפש, והזכיר לשון "לכו" ולא אמר "בואו", להורות שיצטרך האדם שילך אחרי החכמה ואחרי לומדיה, כענין שכתוב: "הולך את חכמים יחכם", והיה לו לומר "יושב את חכמים", והזכיר "הולך", לבאר שילך תמיד אחריהם ושיעשה עצמו טפל להם, ועם זה יחכם.

או יהיה ענין "לכו", שיצטרך ללכת אפילו לארץ מרחקים ללמוד תורה, וזהו שאמר: "לכו לחמו בלחמי", לכו לארץ מרחקים ללחום לחמי. וכן אמר: "הטו אזנכם ולכו אלי", לא אמר "ובאו אלי" כי יצטרך האדם ללכת למרחק לשמוע דברי תורה. יאמר: "לכו לחמו בלחמי", לכו זה אצל זה המבקשים ללחום לחמי, וזהירם על מדת הקנאה שיסירו אותם מלבם, ושלא ינהג אחד מן החכמים שררה בעצמו בלבלי לכת אל חברו השוה לו, אין צריך לומר אם הוא גדול ממנו בחכמה, כי עם החברה תגדל החכמה ותרבה ההשגה, וכענין שאמר רז"ל "חרב אל הבדים ונואלו", חרב על תלמידי חכמים שיושבין בד בבד ועוסקין בתורה, ולא עוד אלא שמתפשין וכו'. וידוע כי היין המזוג הוא מועיל לטוב לגוף האדם, והוא מעורר ג"כ כחות הנפש, כי כשהוא בלתי מזוג הוא מזיק לגוף ולנפש ולכן הזכיר לשון "מסכתי", ובא המשל על התורה והמצות שכלן תועלת הגוף והנפש.

ועוד יש בכלל המשל הזה תועלת אחרת לבאר ולומר כי אם יטרח האדם וישתדל על מזון הגוף וילך אחריו לארץ מרחקים, אף (-כל שכן) כי יש לו לטרוח ולהשתדל יותר ויותר על מזון הנפש, כי אין ספק ששיגהו אחר היגיעה, כענין שאמר "אם תבקשנה כספך וכמטמונים תחפשנה, אז תבין יראת ה'", וכל מצוה ומצוה היא מזון הנפש שבה תהיה הנפש נזונית מזיו השכינה לעוה"ב, ואם יוכל האדם לקיים ולעשות המצוה במקומו הלא השכר מרובה, ואם יעמוד האדם ממקומו ללכת אחריה תהיה משכרתו שלמה, לפי שבידו שכר הליכה ושכר עשיה. וזהו שמצינו בזריותו של ישראל שכתוב: (שמות יב:כח) "וילכו ויעשו". וכן מצינו במשה שהלך לישראל ממחנה לויה אל מחנה ישראל לנחם אותן במיתתו, ובגדולתו של יהושע שיהיה תחתיו וימלא מקומו, ולא רצה לדבר להם כשהיו כולם מקובצים ונצבים לפניו, אבל המתין עד שהלכו איש לאהליו כדי שילך הוא אצלם, וזה שכתב "וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל".

נתקדשה בקדושת קרבן אינה קרבה, וכן תפילין שלא נתקדשו בקדושת תפילין אינו יוצא בהם יד"ח, אבל חלות שם תשמיש מצוה על הסוכה אינה מן המצוה כלל, אימא שלא חלה עליה שם סוכת מצוה, וממילא ברצותו מקיימה וברצותו סותרת כמו כל סוכה דעלמא, קמ"ל האי היקשא כשם שחל שם שמים על החגיגה ושם 'קרבן' עליה, כך חל שם שמים ושם 'סוכת מצוה' עליה, וכיון שאין בהיקש זה ילפותא מחגיגה על איסור הנאה, אלא על חלות שם שמים ושם סוכת מצוה עליה, ואז אינו רשאי להשתמש בה מטעם דאקצה למצותה, א"כ אינו אסור אלא ממה דאקצה.

מצות כתיבת ס"ת. בשער המצות פרשת וילך כתב רבי חיים ויטל: מצות ס"ת כתיב

'ועתה כתבו לכם את השירה הזאת', ויש נמנעים מלקיים מצוה זו מפני שאין בזמנינו זה יודעים ובקיימים בחסירות ויתירות ופתוחות וסגומות כנזכר בגמ' קדושין דף ל', הנה אני ראיתי למורי זללה"ה שצוה לסופר שיכתוב לו ס"ת אחד כמנהג ס"ת שלנו, ולא חשש למיעוט בקיאותינו בהם, עכ"ל.

והנה זה באמת טענה השאגת אריה (סי' ל"ו), אבל רבינו האריז"ל לא חשש לטענה למיעוט בקיאותינו בחסירות ויתירות, אלא סובר האריז"ל שיש מצוה וצוה לסופר שיכתוב בשבילו ובכוונות מיוחדות. ונראה משום שיש שני מיני חסר ויתר, (א) שנראה החסר ויתר לעינים, שכולם מכירים זאת החסר ויתר. (ב) החסר ויתר מה שבגמ' אומרת בקידושין שאנו לא בקיאים בה, וזה לא מעכב, ואח"כ מצאנו כן במנ"ח (מ' תרי"ג).

אמנם ראיתי שמקשים על תירוץ המנ"ח שאיפה שלא נשתנה הפירוש אינו מעכב, דבתיקוני זוהר (תיקון כ"ה) איתא: וס"ת צריך למהוי תם בלא פסולת,

ואם ס"ת איהו חסר באתר דמלא, או מלא באתר דחסר, או אות חד חסיר או יתיר או חליף ס"ת פסול, דלא איהי כדיוקנא דס"ת דלעילא, ע"כ. וא"כ איך יכולים ליישב כמו המנ"ח, דהא בזוהר רואים מפורש שאם חסר אות אחת פסול מפני שאין היא כדיוקנא דס"ת שלמעלה.

אמנם על המנ"ח זהו לא קשה, מפני שמצינו דלגבי הנגלה, הרבה פעמים לא פוסקים כמו הזוהר, שאפילו הב"י לא תמיד פוסק כמו הזוהר, עיין בטור אור"ח בסימן ר"ש מבאר הב"י כפירוש רש"י ולא כהזוהר, וגם ביו"ד סימן ל"ד סעיף ב' לא כהזוהר, ובעוד מקומות מצינו שלא פוסקים תמיד כהזוהר, ובפרט שבגמ' קידושין הנ"ל הגמ' אומרת מפורש שלא כהזוהר, וא"כ הלכה כהגמ', וא"כ הס"ת כן כשרה, אבל כאן אנחנו מדברים לפי האריז"ל, ודברי האריז"ל בנוי על הזוהר הקדוש, ואיך רבינו האריז"ל לא חשש להזוהר הקדוש וצוה לסופר שיכתוב לו ס"ת כמנהג ס"ת שלנו ולא חשש למיעוט בקיאותינו בהם.

ולענ"ד ליישב דהנה אמרו בב"מ (דף נ"ט) בתנור של עכנאי, באותו יום השיב ר' אליעזר כל תשובות שבעולם ולא קיבלו ממנו, יצאתה בת קול ואמרה מה לכם

אצל ר' אליעזר שהלכה כמותו בכל מקום, עמד ר' יהושע על רגליו ואמר לא בשמים היא, אמר ר' ירמיה אין אנו משגיחים בבת קול שכבר כתב בתורה אחרי רבים להטות. והנה אם בישיבה של מעלה פוסקים הלכה כך, ובישיבה של מטה החכמים בעוה"ז פוסקים אחרת, אז החכמים בזה בעולם יש בכוחם להכריע כמו שהם פוסקים, שמי שהוא בזה העולם, הוא צריך לקיים הלכה כמו כאן, אבל בישיבה של מעלה שם הלכה כמו בשמים, כך נלענ"ד הבנתי עומק כוונת בעל מהדורא בתרא שם. וזהו הביאור 'תורה לא בשמים היא', אפילו שפוסקים שם אחרת, בישיבה של מטה נוהגים אחרת, ומאחר שבזה העולם רוב החכמים פוסקים אחרת, הלכה כמו החכמים בזה העולם, וכך זהו המצוה לנהוג ומקבלים שכר על זה.

ולכן נראה לי לחדש שבזמן הזוהר הקדוש שהיה להם ס"ת כמו בישיבה של מעלה שהיו בקיאים בחסרות וביתירות, אז הס"ת צריך להיות בדיוק כס"ת של ישיבה של

מעלה, ואם חסר במקום שמלא, ומלא במקום שחסר, פסול, משום דלא הוא כדיוקן של מעלה. אבל האידנא שלא בקיאים בחסירות ויתירות, וא"כ זהו הס"ת שלנו בזה העולם, ומצוה לכתוב ס"ת אפילו שבישיבה של מעלה אחרת, משום ששם בקיאים ביתירות ובחסרות, וכיון שהתורה שיש לנו זהו הס"ת הכשר לנו, ורק אם יש חסרון שאנחנו רואים החסרון, או יתירות שאנחנו רואים היתר, זהו הס"ת שפסול, ולכן מיושב מדוע האריז"ל צוה לסופר שיכתוב לו ס"ת כמנהג ס"ת שלנו, ולא חשש למיעוט בקיאותינו בהם.

ויכולים להביא ראיה בדרך חידודא, דהנה רבי חיים ויטל מדבר בשבח האריז"ל, וכתב כך: וגם בדורינו זה אלהי הראשונים והאחרונים לא השבית גואל מישראל, ויקנא לארצו ויחמול על עמו וישלח לנו עיר וקדיש מן שמיא נחית, הרב הגדול האלהי החסיד מורי ורבי כמוהר"ר יצחק לוריא אשכנזי זלה"ה מלא תורה כרמון במקרא במשנה בתלמוד בפלפול במדרשים והגדות במעשה בראשית במעשה מרכבה בקי בשיתת אילנות בשיתת עופות בשיתת מלאכים וכו', ועליהם הוסיף חסידות פרישות וטהרה וקדושה היא הביאתו לידי אליהו הנביא שהיה נגלה אליו תמיד ומדבר עמו פה אל פה ולמדו זאת החכמה, עכ"ל.

ובאמת קשה לי דכיון שאליהו הנביא זכור לטוב היה נגלה אליו תמיד ומדבר עמו פה אל פה, למה היה האריז"ל אומר לסופר לכתוב בשבילו ס"ת שלנו אפילו שאין אנו בקיאים בחסר ויתר, הא האריז"ל היה יכול לשאול לאלוהו שיכנס בישיבה של מעלה ויבדוק בדיוק מה חסר בס"ת של עוה"ז, ומה מלא, וימסור להאריז"ל איך כותבים הס"ת בזה העולם כמו הס"ת שבשמים בישיבה של מעלה, ואז המצוה בשלימות כפי כל הדעות ובדיוקנא דס"ת דלעילא, ובמקום שיכולים לברר למה לא יברר. ולכן נלענ"ד להוכיח כמו שתירצנו מקודם, דכיון דהחכמים קבעו שזהו הס"ת שלנו כמו שאנחנו כותבים בזה העולם, א"כ זהו הס"ת הכשר בזה העולם אפילו שלא בקיאים בחסר ויתר, וזאת התורה אנו מצווים לכתוב אפילו שבישיבה של מעלה כתוב בדיוק החסר והמלא.

כל שבעה, אלא הכוונה כמו דחל על החגיגה, חגיגה לה' כדנה, כן חל על הסוכה כל שבעה שהסוכה לה', והיינו שני חידושים, חדא, שהסוכה בעצמה חל עליה ענין המצוה שהיא בעצמה נעשית מצוה לה'. ושנית, שכל הזמן של שבעה היו עצי הסוכה מצוה לה' אף שנפלו.

זמני השבת			
ר"ת	יציאה	כניסה	
19:46	19:06	17:55	ירושלים
19:43	19:08	18:10	תל אביב
19:45	19:07	18:01	חיפה
19:46	19:08	18:12	באר שבע

זמני יום כיפור בגב עליון

העלון טעון גניזה

אחריות הסליחה

הנהגתם של חכמי ישראל מלמדת שבקשת מחילה היא לא רק 'באחריות' הפוגע אלא גם של הנפגע. מניין למדו זאת?

המוגזמת, עבר נטל בקשת המחילה לרבי ירמיה שקיים בעצמו את דברי החכם מכל אדם: "לך התרפס ורהב רעיק" - הכנע את עצמך לפני רעך ותן לו רוממות וגאווה עליך.

נמצאנו למדים כי המחילה אינה פעולה חד-סטריית - מהפוגע לנפגע. מעורבים כאן תהליכים מורכבים יותר, המפזרים את האחריות גם לכיוונים נוספים. ואכן, בהמשך מספרת הגמרא על ר' זירא שכאשר ידע על אדם שיש לו טינה כנגדו, הוא היה מזמין את עצמו אליו כדי לתת לו הזדמנות לרדת מהעץ ולבקש ממנו סליחה.

אם בסיפור הראשון למדנו שיש להיזהר מהשפלה מוגזמת של החוטא, בסיפור הנוכחי אנו למדים שממידת החסידות על הנפגע לתת חבל ביד הפוגע, כדי שהלה יהיה מסוגל לבקש ממנו סליחה. ר' זירא השתדל לחלוף על פני הפוגע, אולי כמעט "להתחבב עליו", העיקר שהחוטא יצליח להתגבר על מחסום הבושה ויבקש ממנו מחילה.

ללמוד מהקב"ה

הנהגה זו בוודאי שהיא חורגת מעיקר הדין, שהרי החוטא הוא זה שצריך לפייס את הנפגע, מה עוד שלכאורה יש כאן זלזול בכבוד התורה. מהו אפוא המקור למידת החסידות של ר' זירא?

בספר 'כוכבי אור' מסביר רבי איצ'לה בלאזר זצ"ל, שהנהגה זו מבוססת על דרכיו של השי"ת עצמו. גם הקב"ה מתנהג בחסידות ומקרב את עצמו אצל האדם בעשרת ימי תשובה כדי להקל עליו לחזור בתשובה. וכך הוא כותב: "בדרך כלל תכבד העבודה בדרכי התשובה על האדם בשעה שאין הקב"ה מצוי בקרבתו. אומנם בימים הללו הקב"ה ממציא את עצמו אל החוטא להיות מצוי וקרוב אל האדם, כדי שיוכל בקלות ליתן אל ליבו לשוב בתשובה".

אם הקב"ה 'מזמין' את עצמו לפני האדם, כדי לתת לו הזדמנות לשוב בתשובה, מסתבר שגם האדם מסוגל לזמן את עצמו לפני מי שפגע בו, כדי לתת לו את המתנה היקרה מכל - מתנת הסליחה.

האחריות העיקרית לבקשת מחילה בוודאי שהיא מוטלת על האדם הפוגע. אך האם גם האדם הנפגע צריך לסייע למי שפגע בו לבקש ממנו מחילה? עיון בדברי הגמרא מראה לנו את רגישותם המופלאה של חז"ל בהכרת נבכי הנפש של האדם, והניואנסים המורכבים של תהליך התשובה בין אדם לחברו.

מסופר על רבי אבא שהייתה לו תרעומת על רבי ירמיה בגין פגיעה כלשהי שפגע בו. ניגש רבי ירמיה וישב על מפתן ביתו של רבי אבא על מנת לבקש ממנו מחילה. אלא שבאותה שעה עסקה שפחתו של רבי אבא בניקיון הבית, ובשוגג ניתזו מי השופכין על ראשו של רבי ירמיה. אמר לעצמו רבי ירמיה: "עשאוני אשפה!" וקרא על עצמו את הפסוק: "מאשפות ירים אביון" (תהילים ק"ג). שמע זאת רבי אבא, ויצא אחריו. אמר לו: "עכשיו אני הוא זה שצריך לפייס אותך, שנאמר (משלי ו, ג): לך התרפס - ורהב רעיק" (יומא, פז).

גבולות המחילה

הסתכלות שטחית רואה את האירוע שבין פוגע לנפגע בצורה חד כיוונית - האשמה כולה מוטלת על הפוגע, ואילו הנפגע חף מכל אשמה. אלא שהדברים אינם תמיד כה חדים. יש מקרים שגם הנפגע תורם לתהליך שהוביל לפגיעה בו.

בנוסף, גם אחרי שהאדם מכיר באשמתו, לא תמיד יש בכוחו לבקש סליחה באופן מיידי. לעיתים עליו לעבור תהליך פנימי לפני שיהיה מסוגל לכך. עליו לכופף את האגו ולספוג מידה

מסוימת של ביזיון בדרך למחילה. אלא שיש גבול עד כמה צריך הפוגע לכופף את עצמו. אם בקשת המחילה תהיה כרוכה בביזיון מוגזם עד כדי השפלתו, עלול הפוגע לסגת מכוונתו ואולי להתייאש מכך לחלוטין.

במקרה שלפנינו רבי ירמיה כבר עבר את התהליך הפנימי הנדרש, והיה מוכן לבקש מחילה מרבי אבא בגין מעשה אחר. הוא אף ניגש בעצמו לפתח ביתו של רבי אבא ולא חיכה לפגוש אותו באקראי. אך כאשר מי השופכין ניתזו על ראשו, חש רבי ירמיה כי נחצה הגבול.

בשלב זה הבין רבי אבא שהמצב התהפך. אומנם בדרך כלל חובתו של הנפגע לעשות את הצעד הראשון לקראת הפוגע, אך לאור ההשפלה

"בדרך כלל,
תכבד העבודה
בדרכי התשובה
על האדם
בשעה שאין
הקב"ה מצוי
בקרבנו"

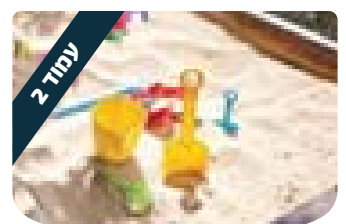
עמוד 11
ערכים לילדים
משל ותבונה

עמוד 5
הרב אהרן נעים
איזה פחד...!?

עמוד 4
הרב צביאלי בן צור
הזמן המסוגל לתשובה

עמוד 2
הרב דוד ברוורמן
מחה והעבר פשעינו

הרב דוד ברוורמן

אל חדרו של הרבי בעל ה'לב שמחה' מגור צוק"ל, נכנסה קבוצה של יהודים שזה עתה הפכו לבעלי תשובה. עימם נכנס אחד מחסידיו שהיה רבם ומדריכם בתהליך התשובה. הרבי קיבלם בחביבות רבה, וכדרכו חילק לכול אחד מהם תפוח תוך כדי איחול להצלחה בהמשך הדרך.

כשהגיע תורו של החסיד לעבור ליד רבו, נתן גם לו הרבי תפוח עם אותו איחול. חסיד זה חשב שרבו טעה בו שהוא חלק מהקבוצה... וביקש לתקן ואמר: "מחילה, אני לא בעל תשובה!"... הביט אליו הרבי בעיניו החודרות ואמר: "נו... ולמה באמת לא?!"

קושי השינוי

מצוות התשובה מחייבת כל יהודי באשר הוא, לפי דרגתו. היא אינה דבר של מה בכך, מפני שקשה לאדם לשנות את הרגליו, כפי שלימדנו ספר החנוך: "ההרגל חוזר בו כעין טבע" (תצ"א). שינוי ההרגלים דומה לשינוי הטבעיים. אך, יש יום אחד בשנה שבו מקבלים סיוע אדיר לעשות את השינוי המתבקש הזה, והוא היום הקדוש בשנה: יום הכיפורים. כפי שאומר הרמח"ל בספרו 'דרך השם' (חלק ד): "עניין יום הכיפורים הוא, הכין האדון ברוך הוא לישראל יום אחד שבו תהיה התשובה קלה להתקבל והעוונות קרובים לימחות". כיוצא בזה כתב בשו"ת מהר"י: "בחיבת השם את ישראל נתן להם יום זה לכפרה, שאין יצר הרע שולט בו, ובקל יש לעשות תשובה ביום זה".

על עוצמתו של יום אדיר זה נאמר בתהילים (קלט): "ימים יוצרו (ולא) ולו אחד בהם". מובא במדרש: "שלוש מאות שישים וחמישים ימים הם ימות החמה. ליחידו של עולם אחד מהם, איזו? רב לוי אמר זה יום הכיפורים" (ילקוט שמעוני תהילים תתפ"ח).

כלומר, הקב"ה ברא ויצר ימים רבים, ובין כולם ישנו יום אחד שהוא "לו", מוקדש אליו. זהו יום הכיפורים. כל הימים עומדים בצד אחד, ויום הכיפורים עומד בצד השני. כל הימים הם יפים וטובים אך הוא נתן אותם לבני אדם, ויש יום אחד שהוא השאיר לעצמו, כביכול.

מחה והעבר פשעינו

גם המחילה היא למען ה' יתברך

אם נדקדק יותר: כל הימים "יוצרו". כלומר, לכל יום במעגל השנה ניתנה 'צורה' - אופי מסוים, סדרים ומסגרת. כפי שכל דבר בעולם נברא ונוצר, היינו בתחילה יצא מן האין אל היש (נברא) ולאחר מכן קיבל צורה הנותנת לו כיוון מסוים (נוצר). כך גם במערכת הזמן. הימים שהם שטח העשייה של האדם בו הוא יכול לפעול קיבלו כל אחד צורה, גדר וגבול. כל הימים מלבד אחד. יום זה מופקע מכל גדר וגבול ומכל צורה, כי הוא לא נוצר, הוא נשאר בחיק הבורא. יום זה אינו נמצא במערכת הזמן הרגילה, אלא הוא יום מיוחד במינו שבו הקב"ה משבית את השטן מפעולתו, וכביכול הקב"ה בכבודו ובעצמו מסייע לבניו לשוב אליו.

החסיד חשב שרבו טעה בו שהוא חלק מהקבוצה... ואמר: "מחילה, אני לא בעל תשובה!"

משחק בחול?

יש להתבונן בפשר הדברים. הלא מצוות התשובה לא תלויה בזמנים. זמנה הוא בכול רגע מימות השנה. אז מדוע דווקא ביום הכיפורים? נאמר בתורה (ויקרא טז, ל) "כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם לפני השם תטהרו". יום הכיפורים סגולתו בטהרתו, כשהמטהר הוא בורא עולם בכבודו ובעצמו. מדוע צריכים אנו להטריח, כביכול, את בורא עולם לטהרנו? מדוע שלא נעשה זאת אנו בעצמנו?

אלא, וודאי הוא שיהודי היודע את תפקידו בעולם, בשעה שנופל בחטא שב בתשובה, כמו

אדם שהתלכלך בבוץ המחפש מיד אפשרות לנקות את עצמו. אדם זה מטהר את עצמו ומגיע ליום הקדוש בניקוי מוחלט, כשאישיותו לבנה וצחה. אך בשונה מכך, ילד אשר התלכלך תוך כדי משחק בארגז החול, לא יחוש אי נוחות בלכלוך ובזוהמה. הוא ימשיך את סדר יומו כרגיל, עד למפגש עם אימו... האימא תגער בו שאינו נזהר על ניקיון גופו, והיא בעצמה תנקו ותחליף את בגדיו. כך החוטא המרוחק והעצל, אשר כבר לא מאמין ביכולתו להשתנות, נוח לו עם ההרגלים המגונים שלו. הוא כבר לא רואה עד כמה מזוהם הוא. אחד כזה לכאורה אבדה תקוות! לילד יש אימא שאכפת לה, אך מי ינקא בוגר מלכולך?...

לימדנו רבי עקיבא: "אשריכם ישראל! לפני מי אתם מיטהרים, מי מטהר אתכם? אביכם שבשמים". ריבונו של עולם בכבודו ובעצמו מנקה את הזוהמה של החוטא אשר אינו יודע לשוב בכוחות עצמו על חטאיו, ביום הכיפורים. כמו שנאמר בנביא: "רחץ השם את... בנות ציון" (ישעיה ד, ד).

וזאת אנו מבקשים בתפילת יום הכיפורים: "מחול לעוונותינו ביום הכיפורים הזה, מחה והעבר פשענו וחטאתנו מנגד עיניך.

"למעני"

"אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך למעני וחטאותיך לא אזכור" (ישעיהו מג, כה). מה הכוונה "למעני", וכי הקב"ה זקוק לתשובתנו?

מבאר הגה"צ רבי סענדר ארלנגר זצ"ל, כי הקב"ה כביכול פונה אל היהודי שהתלכלך בחטאים ואומר לו: "קשה לי להביט איך נשמת ישראל היקרה, הנפש העליונה הזאת, שקועה במדמנת החטאים. הלא נשמה זו היא חלק ממני, חלק אלוך ממעל". על זה אנו מבקשים "מחה והעבר פשענו וחטאותינו מנגד עיניך", אלא ממך ריבונו של עולם, תנקה את נפשנו כדי שתוכל להביט בנו... וזהו הביאור "אנכי הוא מוחה פשעיך למעני", כביכול הקב"ה עושה זאת למען יוכל להביט בנו כשאנו צחים ונקיים מן החטאים.

כאשר בא יהודי ביום הכיפורים לבית הכנסת, הקב"ה כבר ממתין לו שם, כמו שנאמר "כי ביום הזה יכפר עליכם לפני השם תטהרו". היהודי נמצא לפני השם ואת העבודה כביכול עושה הקב"ה. מצוות יום הכיפורים היא קבלת פני השכינה, ובזכותה זוכה היהודי החוטא למחילה לסליחה ולכפרה.

הרבה וקבוצות חיותיות במגוון מרחבים

1-800-35-35-26

זכיתם חכיתם

המרכז הלאומי לזכויות חיותיות

1-800-35-35-26

לתגובות והערות-מערכת: 072-3303580 alon@arachim.org

© כל הזכויות שמורות // העלון הופק ע"י מחלקת דיגיטל ערכים בשיתוף מחלקת בוגרים
עורך ראשי: הרב משה לנדאו // עורך משנה: יהודה פרידמן // עריכה לשונית: נ. בן צבי // עיצוב גרפי: ג. קוט

נקדת מבט

הרב משה לנדא

מוכר המכוניות

והאם התקשורת צריכה לבקש סליחה?

לפני כעשור, ימים ספורים לפני יום הכיפורים, קיים ארגון 'פלוגתא' בשיתוף עם המכון הישראלי לדמוקרטיה ערב לעיתונאים ואנשי תקשורת שעסק באחריותו הציבורית של

העיתונאי. נושא הכנס היה 'האם העיתונות צריכה לבקש סליחה?'

הרי הסיפורים בעיתונות לא תמיד אמינים ומדויקים, ובמילים בוטות יותר - הרוב שקר. העיתונאים מזמן לא מייצגים את כל הקבוצות באוכלוסייה. העיתונאי מסלף את העובדות, מקדם את האג'נדה האישית שלו ולא מסקר את התמונה בשלמותה. לפעמים, כדי להביא סקופ טוב, העיתונאי מתעלה אפילו על עצמו וגם הוא לא מאמין במה שהוא כותב.

התקשורת משקרת לציבור. גם כשהיא כבר מתנצלת... על ידיעה בכותרת ראשית באותיות קידוש לבנה אדומות בעיתון סוף השבוע שהתגלתה כשקר, ההתנצלות נחבאת אל הכלים בתוך העמודים הפנימיים בעיתון אמצע השבוע.

מטרת העיתונות לשקף אמת ולייצג את הציבור, לפחות חלקו. אם היא לא מייצגת אף אחד ובקושי את עצמה, השאלה אכן זועקת. האם התקשורת צריכה לבקש סליחה?

התשובה

אחד העיתונאים הנחשבים, שהיה בעבר עורך אחד העיתונים הגדולים, הפתיע... "לא. אני לא רואה שום סיבה לבקש סליחה מצרכני התקשורת", אמר עורך העיתון בדימוס. "תפקיד העיתון הוא לא להיות שומר הדמוקרטיה או לשקף את 'זכות הציבור לדעת'. תפקיד העיתונאי הוא... למכור מכוניות". הקהל לא הבין. בדיוק בשביל זה הוא נשאר על הבמה...

"העיתון הוקם כדי להרוויח כסף!!! כדי להרוויח כסף, אנחנו צריכים למכור שטחי פרסום רבים. כדי למכור שטחי פרסום אנחנו צריכים למכור הרבה עיתונים, כדי שיהיה כדאי לפרסם אצלנו. כדי למכור הרבה עיתונים אנחנו צריכים לכתוב מה שמעניין את הקוראים שלנו. לכן, אם מעניין אותם דעות או כתבות מסוימות, גם אם הן שקריות, אנחנו כותבים אותן כדי... שחברות המכוניות יפרסמו אצלנו. זה הכל. זו חובתנו, ולכן אין לנו כל צורך לבקש סליחה."

כסף כסף...

נשמע לכם מופרך? כנראה אתם לא בצד הנכון. על פי התיאוריה של העורך בדימוס, גם הרופא תפקידו להרוויח כסף. השומר תפקידו להרוויח כסף.

ותפקיד המורים של הילדים שלכם גם... להרוויח כסף.

ואני חשבתי שהכסף משולם למי שעושה את תפקידו נאמנה.

ומה איתנו? כשהילד שלכם שואל אתכם, "מדוע אתם הולכים לעבודה?" מהי התשובה? בשביל להרוויח כסף? אופס...

אם אתם מורים, אתם הולכים לעבודה ללמד את הילדים. לדאוג שהם ידעו את החומר הנלמד היטב. הכסף משולם על שביצעתם את עבודתכם נאמנה. הכסף הוא רק אמצעי שתוכלו לבצע את המטרה. אתם צריכים שהמקרה שלכם יהיה מלא, שיהיו לכם בגדים ושתוכלו לשלם את המשכנתא כדי שתהיו פנויים לעשות את תפקידכם.

עובדי משרד מטרותם לדאוג שהכל יבוצע על הצד ביותר. נכון, מקבלים על זה כסף. אבל מהו התפקיד? להרוויח כסף? ואם אתם עורכי תוכן... נכון, עבודתכם שהתוכן יהיה מעניין, כתוב היטב ובעל ערך מוסף לחיים. הכסף הוא לא המטרה. הוא רק מתפעל אותנו לעשות את המטרה.

כבר אמר מי שאמר, 'הכסף הוא לא הדבר הכי חשוב בחיים; הוא הדבר היחיד החשוב בחיים'. צחוק צחוק, אלא שלפעמים, גם אם קשה לנו להודות, זה מה שמוביל אותנו.

מה רע?

מי שעושה מה שהוא עושה בשביל להרוויח כסף, לא עושה את עבודתו נאמנה. הוא עלול לשקר, לרמות, לחפף... העיקר שבסוף יגיע הכסף.

וכשאנחנו עושים מצוות ומקיימים את התורה... זאת למה? כדי לקבל שכר בעולם הזה ובעולם הבא? אופס...

כשאנחנו עושים מצוות, הדבר היחיד שצריך לעמוד לנגד עינינו הוא המצווה עצמה. אם השכר עומד לנגד עינינו... אנחנו עלולים לחפף... לרמות... לשקר...

סליחה

סליחה על מצוות שקיימנו מלומדה, כי כל מטרתנו הייתה להשיג משהו אחר: שייקרו אותנו; שנשיג עבודה טובה או שידוך טוב. סליחה שעשינו דברים רק כדי לצאת ידי חובה. סליחה שעשינו כדי להרוויח משהו אחר. לכן...

עיגלנו פינות, חיפפנו, לא עשינו את עבודתנו נאמנה.

אולי מכרנו יותר מכוניות... אבל דפי החיים שלנו היו מלאים באותיות חסרות תוכן. סליחה.

המילה האחרונה

העני מבקש כסף כדי לחיות, הרי שמבקש הוא חיים. העשיר מבקש לחיות כדי לעשות כסף, הרי שמבקש הוא כסף. (הרה"ק רבי אריה לייב - הסבא משפאלי)

3

מתוך הפרשה

הרב ישי וליס

את עצמו ללכת אליהם?

כל עוד השמיע משה את דבר ה' הקהיל את כל העם אליו. אולם עתה, שבא לומר דברי פרידה אישיים, בא הוא אליהם בפשטות גמורה כראוי לאדם עליו העיד הכתוב "והאיש משה עניו מאוד". בעצם הליכתו אליהם לימד אותם משה שיעור אחרון בענווה והנהגה (רש"י הירש).

"בן מאה ועשרים שנה אנוכי היום, לא אוכל עוד לצאת ולבוא" (לא, ב).

מדוע לא יוכל לצאת ולבוא, והרי התורה מעידה עליו: "לא כהתה עינו ולא נס ליחו" (לד, ז)?

יש במפרשים שפירשו את המילים "לא אוכל" במובן של 'אין לי רשות'. אך אחרים הבינוהו כפשטו, היינו שלמרות שלא כהתה עינו, היו דברים מסוימים שמשה רבינו חש שאינו מסוגל להם עוד. רש"י: "שנסתממו ממני מעיינות החכמה". אבן עזרא: "לצאת במלחמה". ואילו לדעת הרמב"ן, היו אלה רק דברי נוחמים שאמר משה כדי להפיג מעט את כאב העם: "זקן אני ואין לכם עוד תועלת ממני".

לקל עורך דין

לא הרי משפט בשר ודם כהרי המשפט של הקב"ה שענינו משוטטות בכל וכל רז לא אניס מיניה. במשפט האלוקים נלקחים בחשבון גם מחשבותיו הכמוסות ורגשותיו הפנימיים של האדם - ועל כן זהו דין אמת הסורק את מצבו הרוחני של האדם עד לרבידיו העמוקים ביותר. רעיון זה עומד במרכזו של הפיוט "לקל עורך דין" שלפי סגנונו הקדום יש הטוענים כי התחבר אף לפני זמנו של רבי אלעזר הקליר. "לבוחן לבבות ביום דין - לגולה עמוקות בדין". ואולם על אף שהקב"ה "ותיק" (היינו קיים מעבר לזמן ועל כן אין שכחה לפניו), מכל מקום הוא "עושה חסד ביום דין", ודן את עמו במידה החמלה.

(מתוך התוכנית 3 מתוך הפרשה עם הרב ישי וליס)

מוזמנים להאזין
לקו התוכן של ערכים
02-50-90-000

תורת החנך

הרב צביאלי בן צור

הזמן המסוגל לתשובה כמה חשוב לדבר בשבת על... נקיונות

אחרי ימי ראש השנה העמוסים מאד בהם אין כמעט זמן לדבר, אנו לפני יום הכיפורים הגדול והנורא בו בכלל אין זמן לדבר, והרבה לפני ימי הסוכות הנעימים בהם שבים בתשובה מתוך שמחה ללא

אימת יום הדין.

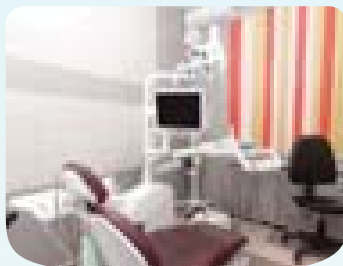
מסר התשובה בשבת שובה יגיע ממקום רך ונעים, על ידי סיפורים ומשלים חביבים שישדרו כי התשובה היא מערכת ניקוי והיטהרות שבלעדיה נישאר מוכתמים בכתמים רוחניים לא נעימים.

תשובה - כך נשדר לילדים - היא המקבילה הרוחנית של חג הפסח. תארו לעצמכם שלא היה בעולם פסח, וגרוע מזה, שלא הייתה מערכת ניקיון ביתית בכלל. אחרי זמן קצר לא היינו יכולים לחיות בבית! ומה אם לא הייתה מערכת ניקיון רוחנית, הרי לא היינו שורדים, הן מפני שה' היה "חייב" כביכול להעניש אותנו, והן מפני שהסביבה לא הייתה שורדת את התנהגותנו.

השיח עם הילדים צריך להיות פשוט וישיר, כך גם המסרים.

נציג שני סיפורים ידועים לדוגמא, שנוגעים גם במוח וגם בלב.

הרב גלינסקי מספר שהוא פגש רופא שיניים נועם וסיפורו בפיו. אל הקליניקה הגיע פצינט נטול שיניים. נו, זה הפצינט עליו חולם כל רופא שיניים... אך, הלקוח היה עני

גמור שבשיניים שבורות ביכה את מצבו. הרופא הרחמן הכין תוכנית שיקום הפה בעלות 100,000 ₪, ולאחר תחנונים הוריד אותה ל-20,000 ₪, וזהו! התשלום אף נפרס על פני תשלומים, ובקיצור - תוכנית חלומות, ללקוח

כמובן. הרופא סיים את הטיפולים

וחיכה לתשלום שבושש משום מה להגיע. לא הייתה לו ברירה והוא נחת בבית המטופל, שבראותו את הרופא פתח את פיו בצעקות על הרופא שגנב את כספו והעניק לו טיפול גרוע ביותר. "ועל מה אני כועס הכי הרבה?" פנה הרופא לרב גלינסקי, "על כך שהוא צעק עליי עם השיניים שלי..."

המסר הוא כדברי רמ"ק הידועים ב'תומר דבורה', על ה' שנושא עוון ועובר על הפשע המזעזע שאנו חוטאים נגדו באיברים שהוא עצמו נתן לנו, כשאנו מרכילים עם הפה שלו, הולכים למקום איסור עם הרגליים שלו, ועוד. הסיפור השני הוא אימרה של רבי שמחה בונים מפשיסחא, שאנו נעבד לסיפורון קטן.

למלך היה יועץ שהיה אהוב עליו מאד. גם היועץ אהב את המלך ונהג בו בכבוד, אבל מידי פעם מעד. יום אחד קרא לו המלך והודיע לו שהוא מפוטר. "מדוע?" תהה היועץ, "שאלת, אז אענה", הגיב המלך. "הסיבה היא מכיוון שהוגדשה הסאה וכמות הפגיעות שפגעת בי חצתה את הקו האדום. אבל חשוב לי שתדע" - המשיך

המלך - "שאת היית מועד מעת לעת, לא היית מפטר אותך, הסיבה האמיתית שאתה מפוטר היא מפני שמעולם לא באת להתנצל על מה שעשית. אם היית בא הייתי סולח, וזה לא היה מצטבר לכדי פיטורין". על כך זעק רבי שמחה בונים - "האדם חוטא? הלוואי ולא יחטא לעולם! אבל זה עדיין אנושי... אך, מדוע אינו חוזר בתשובה???"

הכיוון

המדריך לאבחון עצמי

תורת הנפש פסיכולוגיה יהודית

הרב דניאל נשיא

אחת השאלות שאדם דן עם עצמו בימי הרחמים והסליחות היא השאלה: 'כיצד אני צריך לראות את עצמי: כצדיק, כבינוני או כרשע חלילה? מה הדרך לקבוע את הדרגה הרוחנית שבה אני נמצא?'

הגמרא (ברכות סא, ע"ב) מביאה מקרה דומה מעורר מחשבה. רבא, שהיה מגדולי אמוראי בבל, העיד על עצמו - "כגון אנא - בינוני". אביו, השיב לו בתמיהה: "לא שביק מר חיי לכל בריה", כלומר, אם אתה רואה את עצמך כבינוני מי בכלל יוכל לראות עצמו בדור הזה כצדיק? מפרשי הגמרא מסבירים שרבא אמר זאת מתוך ענווה עמוקה, אך באמת היה בדרגת צדיק. ועדיין, עצם אמירתו מחדדת עד כמה הסוגיה דורשת בירור.

כדוגמה לרשע גמור, מביאה הגמרא שם את אחאב בן עומרי, מלך ישראל, שהיה שקוע בעבודה זרה ובענייני כפירה עד צוואר. וכדוגמה לצדיק גמור, מביאה הגמרא את רבי חנינא בן דוסא, שהיה עני מרוד וכל עסקו היה

בתורה. עד שיצאה בת קול (הקב"ה) מהשמיים ואמרה: "כל העולם כולו ניזון (מתקיים) בשביל חנינא בני..." (ברכות יז, ע"ב).

לנוכח שני הקצוות הללו, מוצא עצמו האדם הממוצע מבולבל: אינני רשע - אבל גם צדיק אינני. ספרי המוסר והחסידות האריכו רבות בניתוח המדרגות הרוחניות של האדם. אך לענייננו, ברצוננו להתמקד דווקא בהיבט הפסיכולוגי-הנפשי של התפיסה העצמית: כיצד משפיעה ההגדרה העצמית שלנו - כצדיקים או כרשעים - על יכולתנו להשתנות, לצמוח ולשוב בתשובה?

רבנו יונה, בשערי תשובה (שער ב, אות ח-ט), משרטט את הסכנה שבהערכה עצמית יתרה: "ויש אנשים רבים יימנע מהם אור התשובה, כי הם זכאים וטהורים בעיניהם ולא יתעשתו על תיקון מעשיהם, כי ידמו בנפשם שהם מתוקנים".

מאידך, גם גישה הפוכה - ראיית האדם את עצמו כרשע - מסוכנת. "רבי שמעון אומר... ואל תהי רשע בפני עצמך". מפרש הרמב"ם: "כשישוב אדם עצמו חסר ופחות, לא יגדל בעיניו חסרון שיעשהו". התפיסה העצמית הזו פוצעת, מרפה ובולמת התקדמות רוחנית.

כיצד משפיעה ההגדרה העצמית שלנו - כצדיקים או כרשעים - על יכולתנו להשתנות, לצמוח ולשוב בתשובה?

אמנם, חידוש גדול מצאנו שאומרים שההבדל האמיתי בין צדיק לרשע נעוץ בעיקר בכיוון ובמוטיבציה הרוחנית של האדם, וכדברי רבינו תם ב"ספר הישר": "אם יראה האדם כי נפשו נוטה לתאוות הרעות, אחרי העושר והתענוגים, יותר מאשר נוטה לעבודת השם ולמעשים טובים, ידע שהוא רשע. ואם נוטה למעשים טובים יותר מאשר נוטה לדברים הרעים ידע כי עלה זכרונו לטובה". הדגש כאן הוא על הנטייה הפנימית, על הכיוון והרצון, ולא דווקא על השלמות המעשית.

גישה זו מודגשת גם בדבריו הנפלאים של הרב אליהו דסלר (מכתב מאלהו, ד, עמ' 71): "מדרגת האדם נמדדת לפי גודל מדת איתערותא דלתתא (התעוררות של מטה) שלו, היינו באיזו מידה ובאיזה תוקף האדם מעורר את עצמו לתשובה ולעלייה". כלומר, לא המצב הקיים הוא הקובע, אלא המאמץ, הדחף, הגעגוע, הכיסופים. זאת אומרת: הרצון!

במובן זה, צדיק הוא לאו דווקא מי שאינו נופל, אלא מי שמוכן לקום שוב ושוב. רשע הוא לאו דווקא מי שעשה רע, אלא מי שהתייאש מעצמו ואיבד אמון באפשרות לשוב ולהתחדש.

ערכים לחיים

הרב אהרן נעים

איזה פחד...!?

יראה ממנו, ומברח ומנוס אליו

באירגון המפורסמת של ר' ישראל מסלנט (אור ישראל איגרת יד), הוא מתאר כיצד בעבר כל איש בישראל אחזתו פלצות מקול הקורא "חודש אלול".

בעלי המוסר הדגישו את ערך חרדת הדין, שהפחד עצמו הוא סגולה להינצל מן הדין.

אך נדרשת עזירה והתבוננות: האם הפחד מקרב אותנו אל ה' מחזק אותנו? מביא לתשובה אמיתית? אם כן - זהו פחד חיובי. אך אם הפחד גורם לשיתוק, לקבלות שגויות עליו, ללחצים פנימיים ולהשפעה שלילית על הבית והסביבה - כנראה שהחמצנו את העיקר.

הפחד במהותו אינו שלילי. הוא מנגנון הגנה בריא שהטביע הבורא באדם. הוא מונע מלהתקרב לאש, מלחצות כביש סואן, ועוד...

לכן בחודש הרחמים והסליחות, יש להבחין בין פחד שמוביל לתשובה ולקרבת ה', לבין פחד שמשתק ומזיק.

הרמב"ם כותב בפירוש המשניות לראש השנה בפרק ד' "שלא היו קורין ההלל לא בר"ה ולא ביום כיפור, לפי שהם ימי עבודה, הכנעה ופחד ומורא מה', ויראה ממנו, ומברח ומנוס אליו". הפחד נועד להוביל אל ה', לא לברוח ממנו, וכמו שר' ישראל כותב בהמשך האגרת, "החרדה הלזו נשאה פריה להתקרב לעבודת יתברך שמו איש לפי ערכו".

הפחד הנכון מקרב, ומעורר תחושת תלות ואמון של "כגמול עלי אמו כגמול עלי נפשי". תלות נעימה, מבטחת, מגוננת.

אך ככל שהאדם יותר בוטח בעצמו ומרגיש שהוא שולט על המצב, קשה לו להיתלות בה'.

הרב וולבה במאמר אלול מביא את דברי הסבא מקלם "ימי אלול ימים נוראים נושאים שמחה ורעדה" - רעדה מימי הדין ושמחה על ההזדמנות לחזרה בתשובה. צריכים לזכור שהוא "אבינו מלכנו", קודם כל 'אבינו' - קירבה, ואז 'מלכנו'.

ולכן, קבלה לימי אלול צריכה להיות קטנה וישימה. תזכורת להתקדמות ולא קפיצה דרמטית שמתרסקת, מאור פנים לסביבה ולא שדר של לחץ ועצבות. ידוע שר' ישראל מסלנט הלך עם תלמידו

ברחוב בחודש אלול וראו אדם מהלך עם פרצוף חמוץ ולחוץ. התבטא עליו ר' ישראל "בור ברשות הרבים". ובספר שיחות עם הרב שלמה הופמן (שיעור 12) מסופר על בחור ישיבה שבמשך כמה שנים הרגיש קושי גדול בתקופה שאחרי יום כיפור, הוא ניגש לרב הופמן ואמר לו: "אני לא מצליח להתרכז בלימוד מיום כיפור ועד חנוכה. אני מרגיש מותש ושבור, יום כיפור פשוט שוחק אותי לגמרי".

הבחור סיפר שהוא נוהג להכין במשך כמה שבועות לפני יום כיפור מחברת עם כל הפירושים על הוידוי - על פי פירוש החיד"א וביאור הגר"א ועוד. הוא רושם לעצמו כל עבירה וכל חטא שעשה במשך השנה, וביום כיפור הוא משקיע בפירוט החטאים והעוונות, תוך כדי שהוא עובר שורה שורה ומכה על חטא בעומק כוונה.

הרב הופמן אמר לו: "נראה לי שעל פי ההלכה, אין צורך לעשות את כל זה. די בכך שתאמר את נוסח הוידוי הרגיל - 'אשמנו, בגדנו', ו'על חטא' - בלי להוסיף עליהם פירושים ועומסים רגשיים, אבל אינני פוסק הלכה, כדאי שתשאל את הגרש"ז אויערבאך". הבחור הלך אל הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, סיפר לו את דברי הרב הופמן, ושאל לדעתו. רבי שלמה זלמן התפלא ואמר לו: "אני לא מבין למה הוא התיר לך לומר 'אשמנו בגדנו'. גם את זה אסור לך לומר. כשמגיע זמן הוידוי, אל תגיד כלום. תסיים את תפילת העמידה, וכשיגיע שליח הציבור לוידוי, תגיד 'שים שלום', תשתוק, ותחכה".

הבחור שאל אותו: "ואם כולם סביבי עומדים ואומרים וידוי, מה אעשה בזמן הזה?" הרב ענה לו: "תצא לטייל ביער ירושלים. תחזור אחרי שיגמרו..."

הבחור חזר לרב הופמן ואמר לו בכאב: "הרסת לי את יום כיפור... בגללך, רבי שלמה זלמן אסר עלי אפילו להגיד 'אשמנו בגדנו'!" זהו סיפור עוצמתי על איזון נפשי בעבודת התשובה, ועל כך שגם הפחד צריך להיות מתון. אלול אינו חודש של ייאוש ולחץ, אלא של הזדמנות.

הקב"ה אינו מבקש מאיתנו שלמות, אלא תנועה. צעד קטן של חיבור והתיצבות על דרך טוב (רבנו יונה בשערי תשובה). אז כיצד נבחר בפחד הנכון? נבדוק אם הוא מניע ברצון הבורא האמיתי, ונקבלה קטנה וישימה שנוכל לעמוד בה.

אני לא מבין למה הוא התיר לך לומר 'אשמנו בגדנו'

ערכים לבית היהודי

הרב מיכאל לסרי

בביטוי שפתיים

מזדונות לזכויות

בהפטר פרשת שובה נאמר "כל תישא עוון... ונשלמה פרים שפתינו" (הושע יד, ג).

לפסוק זה שני חלקים, ונבאר את שניהם.

הקב"ה נושא את העוונות לאיזשהו מקום...

לאן? ומדוע? הקב"ה נושא ברחמים את חטאי עם ישראל על עצמו, וממילא הוא מעביר עליהם וסולח.

ואם הקב"ה הוא נושא עוון, ואנו מחויבים ללכת בדרכיו ולדבוק במידותיו, הרי שגם עלינו לעשות זאת. אך, האם יש באפשרותנו לשאת על עצמנו את העוונות? האם במקרה בו ניקח על עצמנו את עוונותינו, ייטב לנו או שנפסיד את המחילה שאנו משתוקקים אליה?

מוכרחים לומר שנשיאת העוונות על ידי עם ישראל היא בעלת משמעות שונה לחלוטין.

המילה 'לשאת' אינה מתייחסת רק למאמץ הסחיבה של העברת משא מסוים ממקום למקום. נשיאה היא גם רוממות. עלינו לקחת את העוון שכשלנו בו, להרימו - ולרוממו! נכון, מלכתחילה החטא היה מיותר לחלוטין, אך אם אדם נכשל בו - הוא צריך לבחון באיזו דרך הוא יכול להפיק תועלת מהכישלון ולהשתמש בו כמניע לעבודת ה'.

על מי שמצליח לעשות זאת נאמר "גדולה תשובה שזדונות נעשות לו זכויות" (יזמא פו, ע"ב). גם עוון יכול להתרומם ולהיהפך לזכות מאירה אם האדם משתמש בו לתהליך של תשובה מאהבה.

בפסוק המדובר ישנו גם עניין נוסף של "ונשלמה פרים שפתינו". זוהי השלמה לעבודת התשובה, והיא נעשית דווקא באמצעות השפתיים.

לקראת ראש השנה, על האדם לעשות לעצמו חשבון נפש ולהתבונן על מוצאות השפתיים שלו, כדי להגיע למצב שבו הוא ישלים את שפתיו ויביאן לשלמות - "ונשלמה פרים שפתינו".

פונה האדם לבני ביתו ואומר: "במשך השנה היו פעמים רבות בהן שפתיי דיברו ולא לטוב... פי שח ולא לתועלת... לא איזנתי את פעולת הדיבור באמצעות שימוש מושכל בכוח המחשבה. התוצאה הישירה של דיבורי הייתה שפגתי, שציערתי, ולפעמים אף לא שמתי לב לכך..."

אז מגיע השלב בו האדם מבצע פעולה של השלמה, והוא מודיע: "אני מבקש מכולם, שהשנה אקפיד אני ונקפיד כולנו, שבבית הזה יהיו רק דיבורים טובים. אני רוצה שכולנו נדע שהתנאי המקדים לדיבור הוא המחשבה, ושהשפתיים צריכות לאפשר מעבר אך ורק לדיבורים שמביאים לשלמות".

כך יכול האדם לרומם את עצמו, את חטאיו ואת דיבוריו ולהגיע לשלמות.

ערכים מאחורי הקלעים

עם שבעה חצי מיליון בני אדם שחיים על כמאתיים קטנים, הונג קונג היא אחד המקומות הצפופים בעולם. רדיפת הממון הבלתי פוסקת העניקה לה את הכינוי 'מנהטן של

המזרח', ומשכה אליה אנשי עסקים מכל העולם. גם קהילה יהודית יש בה, המורכבת מאנשי עסקים מקומיים ומבקרים מישראל. רב הקהילה ששימש בה במשך שנים רבות, היה מרצה ערכים, הרב מאיר אזור.

"גדולי ישראל עימם התייעצתי הורו לי להתישב בהונג קונג כדי לחזק את הקהילה", הוא מספר. "להונג קונג יש חשיבות רבה, גם עקב מיקומה האסטרטגי באזור שבו מרביתם לבקרו תרמילאים ומטיילים ישראלים. בשיתוף משפחת דרוויש ותנועת 'ערכים', קיימנו סמינרים ליהדות תחת הכותרת 'חוויה רוחנית במזרח'. אלפי מטיילים, תרמילאים ואנשי עסקים מקומיים עברו דרך הסמינרים הללו, שעבור רבים מהם, היה זה הניצוץ הראשון שהדליק בהם את אש היהדות".

לאחר שגדלו הילדים ומוסדות הלימוד המקומיים לא התאימו להם עוד, חזרה המשפחה לישראל. מכאן הרב ממשיך בפעילות ערכים. בימים אלה הוא נמצא בסבב הרצאות לקראת הימים הנוראים מטעם ארגון 'ערכים', בקהילה היהודית בסאו פאולו ברזיל, שם הוא פועל להכין את הקרקע, לקורס מרצים ולסמינר יהדות בשיתוף עם הרב שלמה ספרא שליט"א מרבני קהילת בית יעקב ספרא, ומנהל את פרויקט 'המקום', קירוב יהודים לאבינו שבשמיים, בחסות הנגיד ר' אלי הורן הי"ו.

אולם הרב אזור ממשיך במקביל בפעילותו במקביל בהונג קונג כדי לטפל בצורכי הקהילה ולקיים גם שם סמינרים בשיתוף 'ערכים'. זהו הרקע למפגש 'היהודי הבא', שהתרחש במהלך טיסה במזרח הרחוק - מפגש מדהים המלמד על עוצמת ההשפעה הרוחנית של כוח הדיבור.

ראש השנה בתל השומר

זה קרה לפני תפילת 'כל נדרי' בליל יום כיפור תשע"ט. כמדי שנה, התייצב הרב מאיר אזור לדבר בפני בני קהילתו בהונג קונג, אלא שהפעם הדיבור שלו היה שונה. "השנה", אמר

שתיקה חובקת עולם

"קבלו על עצמכם לא לדבר בשעת התפילה כדי שהבן שלי יחלים מפציעתו!" התחנן הרב מאיר אזור אל בני קהילתו בהונג קונג, ולא שיער עד לאן הדברים יגיעו | סיפור מופלא על כוחו של דיבור, כוחה של שתיקה, כוחה של מילה, וגם... כוחו של סמינר ערכים

להם, "הייתה לי הזכות להתפלל בראש השנה בבית החולים 'תל השומר'".

הרב הסביר: "ראשית, כשאדם מתפלל בראש השנה עם חולים, פצועים וקטועי גפיים רח"ל, הוא מקבל פרופורציות אחרות לחיים. ובנוסף, ה'אמן' של 'פתח לנו שערי רפואה' של החולים חזק יותר בעוצמתו אפילו מה'פתח לנו שערי פרנסה' של אנשי העסקים בהונג קונג".

אך, מה הביא את הרב להתפלל בבית חולים? בעיצומה של תפילת מנחה, ביום הראשון של

כשאדם מתפלל בראש השנה עם חולים, פצועים וקטועי גפיים רח"ל, הוא מקבל פרופורציות אחרות לחיים

ראש השנה, בנו בן השש של הרב אזור שיחק מחוץ לבית הכנסת בעיר אלעד, כשלתע נפל עליו מעקה בטיחות שהיה שעון על הקיר. הרב אזור נזעק החוצה, ונחרד למראה פני הילד שותתות דם מפצע עמוק שנפער סמוך לארובת עין. בנוסף, אצבע האגודל של יד ימין כמעט נקטעה לחלוטין...

"דהרנו באמבולנס לבית החולים בעיצומו של החג", סיפר הרב אזור. "לצידנו ישב מתנדב 'הצלה' חרדי, שכדי לחזק את רוחנו סיפר לנו כי חווה מקרה של 'תחיית המתים' ממש. שלוש שנים קודם לכן הוא נקרא לזירת תאונה שבו שכב ילד מחוסר הכרה. ניידת נט"ן ניסתה להחזיר לילד את הדופק באמצעות מכות חשמל - ללא הועיל. הם כבר התיאשו ועמדו לקבוע את מותו".

"המתנדב סיפר כי ביקש שיניחו לו לנסות עוד החיאה אחת אחרונה. בעודו רוכן על הילד נטול-הדופק, הגיע למקום יהודי מבוגר והכריז: 'ריבונו של עולם! מעולם לא דיברתי בשעת התפילה. אני מבקש כי הזכות הזאת תעמוד לנכד שלי!' לא עבר רגע אחד, וליבו של הילד חוזר לפעום..."

הרב אזור המשיך בדבריו בפני הקהל: "כבר 22 שנה שאני הרב שלכם. הגעתי לכאן מארץ ישראל במיוחד בערב יום כיפור על מנת להתפלל יחד איתכם, ואני חוזר מייד אחרי יום כיפור, בשביל להיות עם הבן שלי בבית חולים. האצבע שלו חוברת למקום, אבל הרופאים לא נותנים סיכוי רב שהיא תחזור לתפקד. אני מבקש מכם רק דבר אחד: קבלו על עצמכם שלא לדבר בשעת התפילה, לרפואת הבן שלי!" הסיפור ריגש את הקהל, והרב אזור היכה על הברזל בעודו חם. עוד בקשה אחת "אל תכניסו בכלל טלפונים לבית הכנסת!" קרא להם. "באמצע הדיבור עם הקב"ה הנייד הרוטט סוחף לנו את הראש לביזנס, והתפילה נהרסת. בואו נקבל על עצמנו שלא להכניס נייד לבית כנסת כלל!"... קריאתו של הרב עוררה התרגשות עצומה. תפילת 'כל נדרי' בשנה זו הייתה אחרת לגמרי.

אצבע אלוקים

בשנה שלאחר מכן, הגיע הרב אזור להונג קונג, ושוב דיבר בפני הציבור. "זוכרים את מקרה הילד הפצוע שלי?" אמר להם. "שלושה חודשים אחרי יום הכיפורים שעבר, הגענו לביקורת אצל פרופ' יפה, מהבכירות בישראל בתחום פלסטיקה ילדים. היא בדקה את האגודל, וקבעה שקיים נמק, רח"ל, ולכן אין מנוס מכריתת שישים אחוז מהאצבע. כעבור יומיים הגענו לניתוח שנקבע בתל השומר. ד"ר אלון קובו, הסגן של פרופ' יפה, הציע לעשות תחילה צילום חוזר של האצבע. בגמר הצילום הוא חזר אלינו ואמר: 'אין לילד כלום! אני אוציא לו את מסמר התמיכה ואתם תיקחו אותו הביתה. האצבע שלו החלימה לחלוטין!'"

"גדהמתי", סיפר הרב אזור לנוכחים. "איך זה יכול להיות? הרי רק לפני יומיים פרופ' יפה אמרה שיש שישים אחוזי נמק. הרופא נעץ בי מבט ואמר: 'אתה דתי. אתה תסביר לי מה היה כאן...' חשבתי לרגע ואמרתי לו: 'אתה יודע כמה יהודים בעולם קיבלו על עצמם שלא לדבר בשעת התפילה בשביל להרבות זכויות לילד? זה מה שהציל את האצבע!' אמרתי למתפללים: 'הקבלה הטובה שקיבלתם על עצמכם, היא

זאת שהביאה רפואה שלמה כנגד כל הסיכויים.
זו אינה תאוריה - זו המציאות!"

אתה יהודי!

הסיפור עד כאן מרגש ומחזק בזכות עצמו, אבל המשכו מופלא לא פחות. במרחבי המזרח הרחוק יש משהו המשחרר את הנפש מכבליה. התרמילאי הישראלי מתנער מסד ההרגלים הלופתים אותו בימים כתיקונם. כאשר קליפת האגוז מתפצחת והלב מתעורר להרהר במשמעות החיים, השעה כשרה להטעימו ממתיקות צוף התורה. זו הסיבה שפעילי 'ערכים' מתייגעים לקיים סמינרים ושבתונים דווקא במקומות הנידחים הללו, למרות הקושי הכרוך בכך.

שבועיים לפני ראש השנה תשע"ט היה הרב אזורי שוב בטיסה, הפעם חזר מסיום סמינר 'ערכים' שהתקיים בווייטנאם, במקום נידח הקרוי 'האלונג ביי', בדרכו לקיים 'שבת סמינר' בעיר שנחאי. הוא עלה על מטוס בואינג 787 עמוס לעייפה, ובו כארבע מאות נוסעים. בסמוך לו נותרו שני מקומות פנויים, והוא תהה מי יתיישב בהם ויהיה השכן שלו במהלך הטיסה...

למרבה ההשתאות הופיעו זוג יהודים הנראים חרדים, והתיישבו במקומות הפנויים. ההסתברות לפגוש זוג יהודים חרדים בטיסה סתמית אי-שם במזרח הרחוק שואפת לאפס. הפלא גבר שבעתיים כאשר הבעל פנה להרב אזורי ואמר לו: "כבוד הרב, אני מכיר אותך". "אותי? מהיכן? היית בסמינר של ערכים בהונג קונג?" "לא", עונה האיש, "מבית החולים תל השומר".

הרב אזורי אימץ את מוחו בניסיון להיזכר מתי הם נפגשו בביה"ח תל השומר. "אולי אתה מחליף אותי בטעות עם איזה מתנדב חרדי שהכרת בבית החולים?" הציע. אבל האיש התעקש. "לא, לא, כבוד הרב. זה היית אתה. אתה לא זוכר? אני הייתי ב'תל השומר' ליד המעליות".

ואז הרב אזורי נזכר. שנה קודם לכן, באותו ראש השנה בלתי נשכח, עם תום הניתוח המורכב באצבעו של הילד הפצוע, השעה כבר הייתה ארבע לפנות בוקר בלילה השני של ראש השנה. "היינו צריכים להחזיר את הילד למחלקת האשפוז. כשהגענו למעלית אמרתי לרעייתי: 'אין כאן פיקוח נפש. נמצא גוי שיריד אותו למחלקה במעלית'. גבר בשנות השלושים לחייו שישב בצד והתעסק בטלפון, שמע את השיחה, ומייד הציע ללחוץ עבורנו על הכפתור.

"ריבוננו של עולם! מעולם לא דיברתי בשעת התפילה. אני מבקש כי הזכות הזאת תעמוד לנכד שלי! לא עבר רגע אחד, וליבו של הילד חוזר לפעום..."

"הרופא נעץ בי מבט ואמר: 'אתה דתי. אתה תסביר לי מה היה כאן...'"

"כן, פגעת בי תדע לך שחלפו אחת עשרה שנה מאז הפעם האחרונה שמישהו אמר לי שאני יהודי..."

עניתי לו אינסטינקטיבית: 'אתה יהודי!' ורצתי לאחות שתשיג לי גוי".

"כעבור כמה דקות, כשחזרתי עם האחות, ראיתי את הגבר עם דמעות בעיניים. אמרתי לו: 'אחי, עשיתי לך משהו? פגעתי בך?' והוא ענה: 'כן, פגעת בי. תדע לך שחלפו אחת עשרה שנה מאז הפעם האחרונה שמישהו אמר לי שאני יהודי'..."

אותו אדם סיפר שהוא בא ממשפחה חשובה בבני ברק, אבל התדרדר ברוחניות, עד שיצא לתרבות רעה, רח"ל. הוא התחתן ואף נולדו לו שני ילדים, אבל במשך אחת עשרה שנה ניהל מלחמה עם משפחתו, וסירב לקיים כל קשר איתם. "המילים שאמרת לי העבירו בי צמרמורת", הוא אמר. 'פתאום הזכרת לי שאני יהודי'..."

הרב אזורי, שעדיין היה שרוי בטראומה של פציעת הילד והטיפול בו, לא יכול היה להתעכב יותר מדי. הוא פלט לעברו ברכת 'שנה טובה' חפוזה, ומיהר לדרכו. אבל מסתבר שגם אם הרב אזורי שכח עד מהרה מהסיפור, אותו האדם לא יכול היה לשכוח ממנו.

המילים "אתה יהודי!" המשיכו להדהד בנשמתו, עד שגמר ואמר לקום ולעשות מעשה. זמן קצר לאחר מכן נרשם לסמינר 'ערכים' הקבוע המתקיים בימי חג הסוכות, הכיר מחדש את העולם הרוחני אותו נטש בטריקת דלת, הפנים כמה גדול הוא האוצר שהשאיר מאחוריו, והחליט לשוב לשורשיו.

כעת, חודשים רבים לאחר מכן, הוא הגיע לעסקי טקסטיל בשנחאי. מה גדולה הייתה שמחתו כאשר גילה כי היושב לצידו הוא לא פחות ולא יותר מאשר אותו רב חרדי, שבכמה מילים ספורות שנפלטו כמעט בהיסח הדעת, ליד המעלית באישון לילה, עורר בו את הגחלת היהודית בנשמתו!...

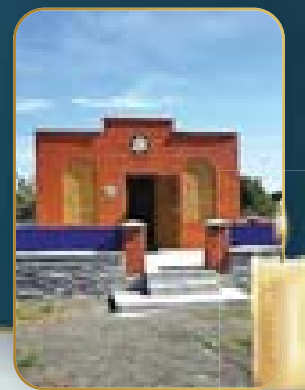
כוחה של מילה

"הסיפור הזה", מסכם הרב אזורי, "מלמד אותנו מהו כוחה של מילה - מילה שנאמרת ומילה שלא נאמרת. המילים 'אתה יהודי', שאמרתי, השיבו יהודי לאלוקיו ולמשפחתו, למרות שלא התכוונתי ולא חשבתי לרגע על משמעותן. ומאידך, ראינו, במוחש, את כוחן של המילים שלא נאמרו, בשעת התפילה. על זה נאמר 'ה' ילחם לכם, ואתם - תחרישון'!"

בעקבות

הסבא משפולי זי"ע

יומא דהלולא - ו' תשרי

מתולדותיו

נולד — כה בכסלו התפ"ה

נפטר — ו בתשרי התקע"ב

פעילות — אוקראינה

מקום קבורה — שפולי אוקראינה

הסבא

כינוריו של הסבא משפולי אינו שגרתי כל כך, ובכל זאת בחרו תושבי שפאלא לכנותו 'דער שפאלער זיידע'. כינור זה מובן, למי שמכיר את הקשר שהיה בין בני העיר לבין הסבא, רבם.

כשהגיע הסבא משפולי לשפאלא, גילה את העיר כשמצבה הרוחני בשפל המדרגה. תושבי העיר היו בורים ועמי הארץ גמורים, אשר קשה היה למצוא כדוגמתם במקומות אחרים. ראה הסבא כי הידע היהודי של התושבים קלוש, והם אינם בקיאים אף בהלכות שבת, יום טוב, כשרות ומקוואות. מה עשה? קם והלך מבית לבית כדי ללמד הלכות לכל משפחה ומשפחה.

קרבו ובאו הימים הנוראים, והתברר לרבי כי בידי יהודי העיר קבלה: בעל התקוע אינו מוציא את שנתו! מסורת זו גרמה לכך שלא יימצא יהודי שיסכים לתקוע בשופר, מפחד שמא ימות

במהלך השנה... וכך כל שנה חיפשו זקן חולה הנוטה למות, שיאות לתקוע עבור כלל בני העיר את תקיעות השופר. ואכן, בכל שנה תקע זקן שלא הוציא את שנתו. הסבא קדישא ששמע זאת הודיע שהוא יתקע בשופר, ולא נענה להפצרות התושבים שביקשו שלא יעמיד את חייו בסכנה.

כך הפך הרב לבעל התקוע. בנוסף, הוא התמנה להיות השוחט משום שלא היה מי שיעשה שחיטה יהדות בכל העיר... ולא רק זאת, הוא הפך גם למלמד התינוקות. למעשה, הרב מילא את שלל התפקידים של הקהילה היהודית בשפאלא.

תוך שנים ספורות הצליח הרב, המלמד, בעל התקוע והשוחט לשנות את המצב הרוחני בשפאלא לבלי היכר, עד שנעשתה לעיר ואם בישראל. ההורים נעשו לחסידים ולאנשי מעשה, ובניהם גדלו להיות תלמידי חכמים. כולם הכירו טובה לסבא על שבזכותו הצליחו לשנות את צביון העיר מהקצה אל הקצה, ולכן ביקשו לכנותו בכינוי 'אבא'. רבי אריה לייב לא הסכים לכך, משום ש"אין קורין אבות אלא לשלושה", ולכן התיר להם לקרוא לו אך ורק בכינוי 'סבא', וכך התקבל כינוי בתפוצות ישראל.

מופת במטפחת

המרכבה המפוארת שעברה ליד ביתו של הסבא משפולי בזמן ששהה בשוויץ, עצרה. הפריץ שונא היהודים שישב בכרכרה המהודרת

התכנים מלווקטים ומעובדים מתוך הספר 'זכרונם לברכה' של הרב אהרן פרלוב שליט"א

שרבב ראשו בסקרנות, לעבר היהודי שעמד בחצר הבית וקרא לו אליו. מראהו של היהודי שהיה הסבא משפולי זי"ע משך את תשומת ליבו, והוא נענה לקריאה וניגש אל הסבא.

הסבא הוציא מכיסו מטפחת ושאל את הפריץ, "ברצונך לראות דבר פלא?"

הפריץ, כמובן, השיב בחיוב, והסבא הורה לו, "אם ברצונך לראות את ארמונו הנמצא במרחק רב מכאן, הבט נא פה במטפחת ותוכל לראותו בקלות". הביט הפריץ ונדמה! בתוך המטפחת הבחין בחצר ארמונו המטופחת ובצמחייה הנאה שבה...

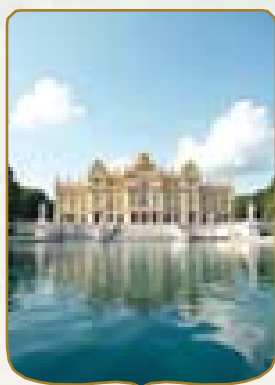
הסבא המשיך ושאל, "האם תרצה לראות גם את פנים הבית?" התבונן הפריץ במטפחת וראה בתוכה את כל חדרי הבית. החדרים עברו לפניו כבסרט נע, עד שראה באחד החדרים שתי דמויות מוכרות. הוא התבונן היטב וראה כי באחד מחדרי ביתו מצויים שני אנשים. האחד הוא כומר שתמיד הסיתו בדבר בלע נגד יהודים וגרם לו לגזור גזירות שונות נגד היהודים הדרים באחוותו. השנייה... הייתה אשת הפריץ, אשר הכומר חפץ לעולל לה רע.

הפריץ נרתע לאחוריו. פניו עטו ארשת של חרדה נוראה מעורבת בזעם, אך הוא לא ידע מה יוכל לעשות. "אם הייתי עכשיו שם, הייתי הורג את הכומר במקום!" הוא הודיע בתקיפות, אבל... הוא היה הרחק הרחק משם, ורק המטפחת הראתה לו את המתרחש בארמונו.

הסבא משפולי אמר לפריץ, "הרי יש בידך רובה. כוון את קנה הרובה לעבר הכומר שאתה רואה, ותירה בראשו..."

הפריץ אחז את המטפחת בידו האחת, וירה כנגד הכומר בידו השנייה. מיד לאחר מכן מיהר לחזור לביתו, כדי לבדוק האם המראות במטפחת אכן אמיתיים. כשהגיע, סיפרו לו המשרתים בסערה ובבהלה, כי הכומר נמצא הרוג באחד מחדרי הבית...

סיפור זה הותיר רושם רב על הפריץ, והוא ביטל את כל הגזירות שגזר נגד היהודים. גם עלינו סיפור זה מותיר רושם, כמאמר האדמו"ר מצאנז קלויזנבורג זי"ע כי המראות במטפחת מזכירים לנו את יום הדין, בו יראה כל אדם את תמונתו מעשיו... ובלתי אפשרי יהיה להכחיש את הדברים.

הרה"ק רבי אריה לייב משפולי זי"ע
נולד לאביו רבי ברוך, שהתגורר סמוך לאומן.

את עיקר תורתו בחסידות קיבל מר' פנחס מקוריץ זי"ע, ולפי הוראתו נשא את בתו של השוחט ממידובקה ועבר לגור שם. כמו כן היה תלמידם של המגיד ממזריטש, וה'תולדות יעקב יוסף' מפולונאה.

כשהיה בן שלושים הבעש"ט ציווה עליו לערוך גלות למשך שבע שנים, ולכן לבש בגדי עניים כדרך היוצאים ל"גלות" וכך נדד מעיר לעיר ומכפר לכפר. בגלותו הפיץ את דבר ה' בכל מקום בואו והחזיר רבים למוטב, ואף פעל להצלת חוכרים עניים משבי הפריצים. בשנת תקכ"א התיישב בזלאטיפולא והפך לשמש בית הכנסת, אך במהרה החל להתפרסם במעשי מופתים. שמונה שנים ישב בזלאטיפולא ומשם עבר לשפאלא ועל שמה נתפרסם.

בהתאם לצוואתו לא הועמדה שום מצבה על קברו, והניחו רק ארון גדול ועליו כתוב יום פטירתו.

בן פ"ז שנה - נסתלק הסבא קדישא משפולי בו' תשרי תקע"ב ומנו"כ בשפאלא.

מוסר השכל

לא יהודי יכול להיות כאן רחוק לחיות,
אם יצאור אהם אחיטם את חייהם

דיון מסביב לשולחן

עיטוף בטלית וציצית קודם הנץ

שאלה

זה שנים שהרב לוי מקפיד להתפלל בנץ החמה בימים הנוראים. אולם, יחד עם המעלה הגדולה של תפילה בנץ החמה, התעוררו לו כמה שאלות. תמיד לפני שהוא יוצא מהבית לתפילה בשבת הוא מתעטף בטלית, אבל בימים הנוראים נתקל מבטו בחלון החשוך והוא נזכר שעדיין לא הגיע זמן ציצית. כלומר, עדיין לא הגיע היום בו הגיע זמן חיוב ציצית, לכן הוא אינו יכול לברך על הציצית. הוא התלבט אם עדיף שילבש את הטלית בלא לברך עליה, או שעדיף שלא יתעטף בה כלל עד שיגיע הזמן.

מצד שני אם הוא לא יתעטף עכשיו, איך הוא יקח את הטלית? במקום בו הוא מתגורר אין עירוב, וביום הכיפורים אסור לטלטל כמו בשבת.

האם במקרה כזה הוא יצטרך להתעכב בביתו עד שיגיע זמן ציצית?

תשובה

מצות ציצית זמנה ביום ולא בלילה. אבל, מכיון שלא הוזכר בה יום אלא ראייה שנאמר 'וראיתם אותו', למדו הראשונים שזמנה אינו תלוי בעלות השחר שהוא תחילת היום, אלא בזמן מאוחר יותר שבו אפשר לראות. כמות האור הדרושה היא כמו השיעור שמבואר לגבי זמן קריאת שמע ותפילין - משיכיר בין תכלת ללבן, זמן זה מצויין בלוחות שנה כזמן ציצית.

בראשונים נחלקו בעניין הפטור של הלילה מציצית. דעת הרמב"ם שהפטור הוא על הזמן של הלילה, ובלילה אין מצוות ציצית כלל אפילו בבגד שמיוחד ליום, וביום יש מצוות ציצית בכל מקרה אפילו בבגד שמיוחד ללילה. דעת הרא"ש שהפטור הוא על הבגד שמיוחד ללילה, ולכן בגד שמיוחד ללילה ויש לו ארבע כנפות פטור גם ביום, אבל בגד שמיוחד ליום חייב בציצית גם בלילה.

יוצא שלדעת הרא"ש הטלית שהיא בגד של יום חייב בציצית גם בלילה ויכול לברך עליה, ולפי הרמב"ם חיוב ציצית אינו תלוי בסוג הבגד רק בזמן וכעת, כשעדיין לא האיר, הוא פטור מהציצית. מכיון שמחלוקת זו לא הוכרעה (אורח חיים יח, א), מי שצריך להתעטף בטלית לפני 'זמן ציצית', כגון שאומר סליחות מוקדם בבוקר, וכן היוצא מביתו בשבת או ביום הכיפורים באמצע הלילה ואינו רוצה לטלטל את הטלית, אמנם יכול להתעטף בה אבל לא יברך, וכשיגיע הזמן ימשימש בציציות ויברך (אורח חיים ח, טז, יח, ג. ומשנה ברורה י).

סיכום

אם יש צורך יכול ללבוש את הטלית בלילה, וכשיגיע הזמן ימשימש בציציות ויברך.

נכתב על ידי הרב יעקב דהן שליט"א
מו"צ בבית ההוראה של הגאון רבי עמרם פריד שליט"א

המדור נועד לעורר את לב המעינים ואינו נועד לפסוק הלכה. בשל ריבוי הפרטים והשוני בכל מקרה, למעשה יש לשאול מורה הוראה.

משקל שקרי

שאלה

מעשה בדרשן נודע, פה מפיק מרגליות, שבשבת תשובה דרש דברי מוסר חוצבי להבות, בחומרת עווננו של המרמה במדות ומשקולות, כנאמר בתורה: "לא תעשו עֹל בְּמִשְׁפָּט בְּמִדָּה בְּמִשְׁקָל וּבְמִשׁוֹרָה" (ויקרא יט, לה). ופירש רש"י: "מלמד שהמודד נקרא 'דיין' (לפי שהקונים סומכים על יושרו שמדותיו מדויקות, כשם שבעלי הדין סומכים על נאמנותו ושיקול דעתו של הדיין), ולכן אם שיקר במידה ובמשקל, הרי הוא כמקלקל את הדין, וקרוי עֹל, שְׁנָאוֹי, ומשוקץ, חרם ותועבה. וכן גורם לחמישה דברים: מטמא את הארץ, מחלל את השם, מסלק את השכינה, מפיל את ישראל בחרב, ומגלה אותם מארצם".

הדרשן תיבל את דבריו בסיפורים מזעזעים בחומרת עונשו של המרמה במשקולות, ואף ציין, שכלי מדידה שאינו מדויק, אסור אף בשהייה, כדוגמת איסור "בל ימצא" בחמץ, כמו שאמרו רבותינו (ב"ב פט, ע"ב): "לא ישהה אדם מידה חסרה בתוך ביתו". בתום הדרשה המופלאה, ניגש אל הדרשן אחד המתפללים וביקש לשוחח עמו ביחידות. האיש הציג את עצמו כבעל חנות פירות וירקות, ואמר: "ראה נא כבוד הרב, בחנות שלי קיים משקל שאינו מדויק. בעוונותי אני מרמה על ידו את הלקוחות... כששמעתי את דברי כבודו, רעדו נימי נפשי, וגמרתי בליבי להשמיד את המכשיר הזה ולרכוש משקל חדש..."

והוסיף האיש לשאול: "מכיון שכבוד הרב הדגיש שעוברים על איסור זה גם בהשהיית מכשיר מדידה שקרי, אולי אקח אפוא פטיש, ואלך כבר עכשיו בשבת ואשבור את המשקל...?"

כיצד יש להשיב על שאלה שכזו?

תשובה

היה מקום לטעון, שיש להורות לאיש לשבור כבר עתה את מכשיר המדידה שעל ידו הוא מרבה לגנוב את הקונים, כי הוא עובר בכל רגע על איסור תורה של השהיית המשקולת (ראה "אבן האזל" פ"ז מהלכות גניבה ה"ג, ו"בן איש חי" ש"ר כי תצא ס"ב), ואילו שבירת המכשיר בדרך קלוקל, אסורה מדרבנן (ראה שו"ע או"ח ס' ש"ד ס"א). מה עוד, שיש לחשוש שעד שתעבור השבת תעבור גם ההתעוררות של האיש, והוא "יצטנן" ויחזור להורות היתר לעצמו לרמות על ידי המכשיר המשוקץ (ראה "התעוררות תשובה" ח"ד שיר מעון לפר' ויקרא).

אולם למעשה, פסק הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, שאיסור השהיית משקולת חסרה, נאמר רק לגבי כלי שקיימת אפשרות למדוד בו בפועל, ומאחר שבשבת קודש בוודאי לא יבוא האיש להשתמש במכשיר תוך חילול השבת (וגם לאחר השבת הוא אינו מעוניין להשתמש בו אלא מתכוון לשבורו), ממילא אין לו שם של "כלי מדידה", ואין עוברים לעת-עתה על איסור בהשהייתו. ויש למצוא עצות אחרות על מנת לדאוג שהירקן יהא חדר על העניין גם בצאת השבת, כגון ליתן לו כעת להחזיק ספר תורה, ולהכריז שמתחייב לשבור את הכלי מיד בצאת השבת, או שיאמר לו הרב: 'אבוא אליך מיד עם צאת השבת כדי להשתתף במצוה העצומה של נתיצת המכשיר'...

סיכום

אין לשבור את המכשיר בשבת קודש!

נכתב ע"י הרב ארז חזני שליט"א

סמוך לציון קודש הקדשים
רבי שלמה מקארלין זי"ע

| גליון 250 |

פרשת וילך -
יום הכיפורים תשפ"ו

לודמיר

מקושרים לצדיק מאז ועד היום

להפצת משנתו ותורתו הבהירה של
הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע
סיפורים ותולדותיו, ותולדות זרעו אחריו

שבוע של חיים

מתורתו של רבינו ותלמידיו הק'

פרשת וילך

לא אוכל עוד לצאת ולבוא (לא, א). אמר הרה"ק ר' אורי מסטרעליסק זצ"ל, ר"ל כי הנשמה באה לעולם שלא תאכל נהמא דכסופא, וכשבאה לעולם העליון ומתעדת שם, וכשרוצין להולוכה למדרגה גבוהה יותר בהכרח שאינה ראויה, ואם נתן לה במתנה הוי גם כן נהמא דכסופא, בהכרח שתבוא לעולם, והיינו 'ושונא מתנות יחיה' (משלי טו, כז), שעל ידי מה שהנשמה שונאת מתנות להתפרנס בחנם, על כן מוכרחת לבוא לחיות בזה העולם. אבל משה כל מה שהיה בזה העולם זכה, כמ"ש (ר"ה כא, ב): חמשים שערי בינה נבראו בעולם ומשה זכה לכולם (בגמ' איתא דכולם ניתנו למשה חסר אחת), נמצא וודאי לא היה צריך לבוא לזה העולם, כי בזה העולם וודאי אי אפשר להשיג יותר.

(אמרי קדוש)

את דברי השירה הזאת עד תומם (לא, ל). פירוש, עד שהשלים בזה את נשמות ישראל. וזהו שתירגם אונקלוס: עד דשלימו.

(דברי שלום)

מוצאי יום הכיפורים. פעם אחת במוצאי היום הגדול של יום הכיפורים, קרא הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע לתלמידו הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק זי"ע, ונתן לו קנקן יין שרף, ואמר לו לך והבא לי שתי נפשות שבורות. ויצא ולא הבין למה התכוון הרבי, והלך למקום שנשאוהו רגליו עד שיצא מן העיר ונכנס לעיר, ושמע מרחוק איזה קול, והלך אחרי הקול עד שהגיע וראה שם שני אברכים שבמוצאי יום הכיפורים עושים חשבון הנפש, שכבר עברו כל הזמנים - חודש אלול וראש השנה ועשרת ימי תשובה ויום הכיפורים, וכל תפילתם היתה רק על צורך עצמם. ונשקעו כל כך בשפלות, עד שלא יכלו לסבול גודל המרידות. וברגע האחרונה ניגש אליהם ונתן להם כוס יין שרף, ואמר שהרבי קורא להם וכו'.

(שמע שלמה השלם והמפואר ענינים אות פח)

קדושת הקדוש

אמרים מובחרים, יקרים ומאירים, מתוך הספר 'קדושת הקדוש' הנמצא בשלבי עריכה

ליל יום הכיפורים

הרה"ק ר' אהרן הגדול זצלה"ה מקארלין, סיפר לפני מורו המגיד הגדול ממעזריטש זצלה"ה זי"ע, אשר יש לו אברך אחד, הוא הרה"ק איש אלקים ר' שלמה מקארלין זצלה"ה זי"ע, שבשעה שאומר [התהלים בליל יום הכיפורים, כשאומר] הפסוק 'ה' אדונו מה אדיר שמך בכל הארץ', לא נשאר בפולין וליטא ורייסין שום ניצוץ שלא העלה אותו.

(ספר שמע שלמה השלם והמפואר, חלק הענינים אות פז)

עיטורי קדוש

חרב ושם), ואחר כך הוצרכתי לנוח, והר"ש אחר התפלה עמד לומר תהלים, וכשהגיע לפסוק 'ה' אדונו מה אדיר שמך בכל הארץ', האט ער ניט גילאזין איין נצוץ הקדוש וואס ער האט אים ניט מעלה גיווען (-לא השאיר ניצוץ קדוש אחד שלא העלהו).

וכך מסופר בספר קובץ אליהו: ר' יצחק רדובסקי שמע מחסיד אחד שהיה אצל ה'בית אהרן' בליל כל נדרי, ואחר התפילה התנהג לומר בעצמו ספר תהלים לפני העמוד. ונפל אז שינה על כל החסידים, ופתאום שמעו קול רעש וצעקה גדולה שיצא מפי ה'בית אהרן' זי"ע באמרו 'ה' אדונו מה אדיר שמך וכו'', עד שרעשו אמות הספים וכולם התעוררו משנתם. ואחרי התהלים סיפר ה'בית אהרן', כי רבי אהרן הגדול זי"ע היה דרכו לכבד את הרה"צ רבי שלמה מקארלין זי"ע לומר תהילים בליל כל נדרי, פעם אחת שאל הרה"צ רבי אהרן הגדול מאת אחד מאנ"ש שקבל ברכת פרידה מאתו, והאיש הזה היה איש פשוט מהישובניקעס, שאל אותו איך מצא חן בעיניך מיין שלאמקע'ס תהילים (-התהלים של שלמה'קע שלי), ויען האיש הנ"ל ער זאגט גיט, ער האט א גראב קול (-הוא אומר טוב, אך קולו עבה). ואמר הרה"צ ר' אהרן הגדול זי"ע, דע כי בעת שאמר 'ה' אדונו מה אדיר שמך בכל הארץ' לא היה בכל ערי רייסין ליטא ופולין שום ניצוץ שהיה צריך לתיקון שלא תיקן אותו.

אמירת תהלים

אין איתנו יודע עד מה, ואין לנו עסק בנסתרות, כדי לבאר עניינים אלה. אולם אגב אורחא למדנו כאן על מנהגו של רבינו לומר מזמורי תהלים בליל יום הכיפורים. בקונטרס אוצר אגדות החסידים (חלק יב עמ' 33) נזכר גם כן מנהגו של רבינו לומר תהלים בליל יום הכיפורים, וזה לשונו: בליל יום הכיפורים קרא לפני העמוד ח"י מזמורי תהלים, וכאשר סיים הלך מן התיבה. מנהג זה נמשך מדור לדור אצל צדיקי בית קארלין, שנהגו לומר מזמורי תהלים בליל יום הכיפורים.

נוסחאות שונות

נציג נא סיפור זה גם בנוסחאות נוספות, כאשר בכל אחת מהן יש תוספת של פרטים נוספים. בכתבי ר"מ מידנר (אות תתקפב) מסופר: הרב רבי אהרן הגדול זי"ע והקדוש [ר"ש] זי"ע היו ביחד, והתפלל הר"א ביום כפור 'כל נדרי' ו'מוסף', והר"ש התפלל 'שחרית'. והר"א היה מנגן יותר בבסימת הקול מהר"ש. ואחר יום הכיפורים אמר הר"א לאחד: וואס זאגט איר אויף אונזער בעל שחרית (-מה אומרים אתם על הבעל-שחרית שלנו), ואמר לו ניש קשה וכו', דער בעל מוסף וכו' (-לא רע, אך הבעל מוסף כו'). והשיב לו הר"א שאינו יודע, כי אני התפללתי וויא א פארוויסטער בעל תפלה (-כמו בעל תפילה

על הניצוץ של הקדוש הזה, הוא ממש כמו שיעומדים לפני בתי חיים. (רבי אשר סיסטאלין)

לפרטים אודות לינה במלון לודמיר באמצע השבוע.
אירגון קבוצות לשבתות. או הכנסת אורחים והמקוה בבית רבי

04-30-10-900

לודמיר: 00230111222@MAIL.COM

נא להתקשר למשרדי
הכנסת אורחים לודמיר

סיפור מאילנא דחיי

רבינו הקדוש • צדיקי דורו • הדבקים בחיים

הרה"ק רבי נח מלכוביץ' זי"ע

שכמה שבועות לפני שנפלה לחולי ראתה בחלום איך שדנים אותה בבית דין של מעלה שתסתלק מן העולם, והיו מי שטענו שם: "ס'איז דאך א רחמנות אויף רבי נח"ן... [פירוש: רחמנות על רבי נח] והשיבו בשמים: נישט קשה, רבי נח איז א ערליכער איד, ער וועט נישט ברויגן זיין [פירוש: לא נורא, הרי נח הוא יהודי ירא שמיים, ולא יהיה ברוגז על כך...]

סיפור הרה"ק רבי מרדכי חיים מסלאנים, סיפור נורא ששמע מפי בעל המעשה איש נאמן שבדידיה הוה עובדא:

הנערה שהייתה עד לפני ימים אחדים בריאה ומלאת כוחות ככל האדם, שכבה כעת במיטתה מלאה חום, חיוורת ובאפס כח. הרופאים כבר פכרו ידיהם בייאוש והמליצו על בני המשפחה להתכונן לגרוע מכל. והנה בחלום הלילה חלמה אמה של החולנית חלום נורא, כיצד שלשה אנשים צדיקים יושבים במושב בית דין. שני זקנים מהצדדים ואיש צעיר לימים יושב ביניהם באמצע. הזקנים היו הרה"ק רבי משה מקוברין והרה"ק בעל יסוד העבודה מסלאנים, שאותו עוד זכתה האם להכיר, והצעיר שביניהם היה הרבי הקדוש רבי נח מלכוביץ' שנפטר צעיר לימים.

ובחלומה ניגשה האם הבוכייה אל הדיינים וטענה בפניהם ביוגן גדול:

"הנה בעת שהייתם חיים בעולם הזה, היה לנו אל מי לבסוע ולבקש רחמים וישועה, ומיד היינו נפקדים, אך מה נעשה היום שנטול כבוד מבית חיינו, ואין לנו למי לפנות?"

פתח הדיין האמצעי, הוא הרבי הקדוש רבי נח ואמר לה:

"למה זה תאמרו כך? ס'איז דאך היינט די זעלבע ווי אמאחל!" [פירוש: הלא כיום ישנם צדיקים גדולים ממש כמו פעם!]

והוסיף הרבי הקדוש והבטיח לאמור:

"למחר בשעה פלונית, תתחיל בתכם להזיע הרבה, והדבר יביא למזור מושלם לגופה ותצא מאפילה לאורה! רק תראו שבאותה שעה לא יהיה שום נברא בתוך הבית!..."

ויהי ממחרת, בשעה היעודה שנקב הצדיק, החלה הנערה החולנית להזיע מאוד, מיד הורתה האם על כל הנוכחים לצאת מן הבית, ומיד החל ניכר שינוי גדול לטובה במצבה, עד שהבריאה לגמרי בחסדי ה' וכברכת הצדיק.

לרגל הילולת הרה"ק רבי נח מלכוביץ' בן הרה"ק רבי מרדכי מלכוביץ' תלמיד מרן רבינו שלמה מקארלין זי"ע - ח' תשרי בין כסה לעשור שנת תקצ"ג.

(ע"פ מאמר מרדכי)

שלג רך כיסה את רחובותיה הצרים של העיירה לכוביץ'. קור עז ומקפיא עצמות נשב בעוז, והכה על פניהם של העוברים ושבים, העטופים היטב מפני הצינה החדה.

בצידי הדרך צעד לו החסיד ר' יוסף הכהן, בגוו שפוף ובידיים תחובות לתוך כיסי המעיל. צעיף ישן נושן תפזר טלאים, מלופף היטב סביבות ראשו ועוטף את זקנו העבות והמשתפל. לא הייתה נדרשת ראייה חדה בכדי להבחין כי מעילו של יוסף קרוע הוא, ונושרות מכנפיו חתיכות בד תלויות על בלימה. גם מגפיו אינן חדשות, וכי כמה וכמה נקבים פעורים בהן. עצב קל נראה מבין עיניו והבעת סבל נרשמה על פניו המתייסרות בצינה העזה הנושבת בחוזקה ללא חמלה.

הנה נראית לפתע דמותו של הרבי הקדוש רבי נח מלכוביץ', בנו וממשיך דרכו של הסבא קדישא רבי מרדכי מלכוביץ', תלמידו של רבינו שלמה מקארלין.

רחום ואוהבן של ישראל באמת היה רבי נח, בחושי החדים ובליבו הער הבחין מיד במצבו העגום של חסידו ר' יוסף וברוחו העצבה. דרכו בקודש של הרבי תמיד הייתה, לחזק בדיבורים קצרים וקולעים ולהפיח חיות חדשה ורעננה, בכל מי אשר ניכרה עליו שברירות ליבו. ומסופר, על יהודי גלמוד וקשה יום, שגולל

לפני הצדיק את מצבו הקשה על כך שהוא בודד בעולמו. ענה לו הרבי הקדוש רבי נח וקרא לעומתו בקול חי וסוחף:

"ווי איז א איד א עלנדער? מען נעמט א תהלימל און מרעד זיך אויס דאס הארץ פאר דעם אויבערשטן!..." [פירוש: כיצד יתכן יהודי בודד וגלמוד? הלא נוטלים את ספר התהילים ומשיחים את הלב לפני הבורא יתברך!...]

פנה הרבי וקרא לעברו של החסיד ר' יוסף הכהן, הביט בו בעיניו הרכות מלאות החמלה והחסד:

"ר' יוסף, מדוע זה תלך במעיל קרוע?"

הרכין החסיד את ראשו ויאמר בבושת:

"רבי, המצב הכספי הדחוק אינו מאפשר לי לקנות מעיל טוב והגון דיו..."

להפתעתו הרבה של החסיד ענה הרבי ואמר:

"אל לך לדאוג, כי כאן בבית מדרשינו יושבים חמשה אברכים מבני החבראי, וכולם צריכים להיפקד בבן זכר בזאת השנה, והרי אתה כהן, ויתנו לך כל אחד מהם חמשה סלעים לפדיון הבן, וכך יהי לך די הכסף לקנות מעיל חדש!..."

חלפו ימים ומדבריו של הרבי הקדוש לא נפל דבר. אכן נולדו חמשה בנים לחמשת החסידים, וכולם נפדו אצל ר' יוסף. כך היה בידי סכום נאה בכדי קניית המעיל ושאר צרכיו.

בת יחידה היתה לו לר' נח ונפטרה ל"ע בימי צעירותה, וקודם פטירתה סיפרה

מראה העיר לכוביץ כהיום.

החיים בלודמיר

החיים בלודמיר בעבר ובהווה

קוויטל לשנה טובה בצל הקודש בלודמיר

לקראת השנה החדשה הבעל"ט, נשלח קוויטל מיוחד ובו המוני שמות שותפי הקודש במפעלות רבינו הקדוש על אדמת העיר לודמיר. הדפים עם השמות נשלחו

ע"י שליח מיוחד והונחו על ציון קדשו של רבינו, להיזכר לפנינו בפקודת ישועה כמו בחיים חיותו, לטובה ולברכה לשנה טובה ומתוקה ולגמר חתימה טובה בספרן של צדיקים גמורים.

ילדי רבנו שלמה // חידת השבוע

חידה: מה היה בעת שרבינו אמר הפסוק "ה' אדלנו מה אדיר שמך בכל הארץ" הפתרון לחידה מופיע בעלון זה.

כדי לענות על החידה יש לחיץ לקו לודמיר 02-3011122, להכנס לשלוחת הילדים - שלוחה מספר 0, ולפעל לפי ההוראות. הזוכה יקבל זכוי לרכישת מתנה בסך 50 ש"ח. את התשובה יש להקליט עד ליום ראשון פרשת האזינו הזוכה לפרשת כיתצא: עקיבא קאהן, אשדוד

אוצרות ומשגים

רבי נח מלכוביץ'

הצדיק רבי ברוך מפליג רבות בשבחיו של רבי נח שהיה צעיר לימים באותה עת, וגם החזוה מלובלין הראה לפניו אותות קרבה והערכה גדולים מאוד. משך עשרים ושלוש שנים הנהיג את צאן מרעיתו עד להסתלקותו בח"ן שנים לחייו, ביום ח' תשרי שנת תקצ"ג, בעיר ממלכתו לכוביץ, ושם מנוחתו כבוד.

הרבי הקדוש רבי נח מלכוביץ' נולד לאביו רבי מרדכי מלכוביץ' תלמידו של מרן רבנו שלמה מקארלין, בשנת תקל"ה. למרות בקיאותו בכל התורה פלה ממש, היה ענווה גדול ושפל ברוך, ונזרח בכל כוחו מן הכבוד. לאחר הסתלקות אביו, הורה הרה"ק רבי ברוך ממעליבו שרבי נח יטל את עטרת האדמו"רות וינהיג את עדת לכוביץ, והיה

חדש!

סדרת "אוצרות הרב להמן"

ORIGINAL

ספר איכות
הפקה מקורית
מבית סטודיו רובין

95 ₪

STUDIO

רובין

סטודיו רובין. כל ציור סיפור

072-243-5666

למשלוח
עד הבית:

בהזמנת
2 ספרים
משלוח חינם

עוד בסדרה:

שירות
ויחס
אישי

כל סוגי
ההפקות
וההדפסות

תוצאות

הדפוס הדיגיטלי והמהיר 'ספיד'
מעניקים לכם איכות ושירות ברמה הכי גבוהה

ומנצחים גם בקטגוריית מהירות האספקה!

• שעות פתיחה: •

ימים א'-ה לפנה"צ 10:00-14:00 אחה"צ 15:00-19:00, יום ו' 10:00-12:00

קבלו את אמות הדיקטון למספר המהיר והמוביל של דפוס ספיד!

02-500-4569

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דוא"ל So25004569@Gmail.com

<< קווי תחבורה למקום: 3, 9, 16, 51, 52, 57, 89 >>

ספיד
דפוס
מהיר
וחתקדם